

OTTHON, VÁROS
FERENCVÁROS

ÉRTÉKELÉS

A 2019. évi gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról

Készítette:

Geier Róbert
Dobák-Kiss Tímea
Vémé Holló Krisztina
Garancz Anasztázia
Árvainé Komornik Katalin

1.	Bevezető	1
2.	Demográfiai adatok	2
3.	Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások	2
3.1.	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény	2
3.2.	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátás	3
3.3.	Ferencvárosi rendkívüli támogatás	3
3.4.	Ferencvárosi oktatási támogatás	4
3.5.	Ferencvárosi gyermekétkeztetési támogatás	5
3.6.	Jogosítvány megszerzésének támogatása Ferencvárosban	5
3.7.	„Bursa Hungarica” Ösztöndíj Pályázat	5
3.8.	Ferencvárosi születési és életkezdési támogatás	5
3.9.	Ferencvárosi iskolakezdési támogatás	6
3.10.	Ferencvárosi élelmiszertámogatás	6
3.11.	Védőoltások Ferencvárosban	7
3.12.	Ferencvárosi karácsonyi támogatás	8
3.13.	Ferencvárosi internet támogatás	9
3.14.	Ferencvárosi diák bérlet	9
4.	Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások	10
4.1.	Család és Gyermekjóléti Központ	10
4.1.1.	A FESZGYI Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egysége	11
4.1.2.	A Család- és Gyermekjóléti Központ	39
4.2.	H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér	76
4.3.	Óvodi és Iskolai Szociális Segítő Csoport	94
4.4.	FESZGYI Gyermek Átmeneti Otthona	105
4.5.	A Ferencvárosi Egyesített Bölcsődei Intézmények	117
5.	A jövőre vonatkozó javaslatok	129
6.	Bűnmegelőzés	129
7.	Civil szervezetek részvétele	131

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 96. § (6) bekezdése értelmében a helyi önkormányzatnak gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatai ellátásáról minden év május 31-ig átfogó értékelést kell készítenie, amelyet a Képviselő-testület is megtárgyal.

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének 28/2011. (X.11.) számú, a Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló önkormányzati rendelete 6. melléklet II. 3. ae.) pontja alapján az értékelést – a Polgármesteri Hivatal Humánszolgáltatási Irodája, a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága (FESZGYI) és a Ferencvárosi Egyesített Bölcsődei Intézmények (FEBI) – az Egészségügyi, Szociális és Sport Bizottság döntésre előkészítette és terjesztette a Képviselő-testület elé.

Az értékelés tartalmazza mindazokat a követelményeket, melyeket a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10) Korm. rendelet 10. számú melléklete előír az önkormányzatok számára.

Az értékelés a fentiek alapján bemutatja

- a település demográfiai mutatóit, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira;
- az önkormányzat által nyújtott pénzügyi, természetbeni ellátásokra vonatkozó adatokat;
- az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátásokat;
- a felügyeleti szervek, illetve a működést engedélyező szervek ellenőrzésének megállapításait;
- a jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározását a Gyvt. előírásai alapján;
- a bűnmegelőzési cselekvési program és koncepció főbb – elsősorban gyermek és ifjúságvédelemmel összefüggő – elemeit;
- a civil szervezetekkel való együttműködés kereteit.

2. Demográfiai adatok

A kerület állandó népessége 59.720 fő (2019. január 1.).

A 0-18 éves korosztály kor szerinti megoszlása (állandó népesség)

Év	Állandó népesség száma (fő)	Állandó népességből a 0-2 évesek száma (fő)	Állandó népességből a 3-5 évesek száma (fő)	Állandó népességből a 6-13 évesek száma (fő)	Állandó népességből a 14 évesek száma (fő)	Állandó népességből a 15-17 évesek száma (fő)	Összesen
2009.	55 844	1 601	1 289	2 819	402	1 388	7499
2010.	55 407	1 638	1 290	2 775	364	1 283	7350
2011.	55 093	1 622	1 383	2 755	362	1 200	7322
2012.	55 472	1 629	1 390	2 852	319	1 106	7296
2013.	55 446	1 612	1 429	2 885	363	1 027	7316
2014.	55 384	1 663	1 400	2 999	335	1 047	7444
2015.	54 922	1 647	1 390	3 068	320	1 017	7442
2016.	54 978	1 637	1 397	3 173	342	1 018	7577
2017.	57 041	1 618	1 391	3 122	300	1 005	7 436
2018.	57 247	1 602	1 329	3 135	355	970	7 391
2019.	54 316	1 527	1 300	3 200	343	1 337	7 707

A népességstatisztikai adatok alapján ismert, hogy Ferencváros lakosságának száma 2016-ig lassan de folyamatosan csökkent, majd ezt követően újból emelkedni kezdett. A korábbi évek tendenciájához képest megállapítható, hogy a 0-18 éves korosztály a 2012. évet követően a kerület lakosságán belül csekély mértékben ugyan, de minden évben emelkedett, majd ismét kismértékű csökkenés figyelhető meg.

A 0-18 éves korosztály jelenleg a város lakónépességének 14,19 %-át teszi ki.

3. Az önkormányzat által nyújtott pénzügyi, természetbeni ellátások

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (a továbbiakban: Szt.) és a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) rendelkezéseit figyelembe véve jelenleg Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzatának a pénzügyi és természetbeni ellátásokról és támogatásokról szóló 8/2015. (II.24.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: 8/2015. Rendelet) tartalmazza a Ferencvárosban lakó családok/személyek részére adható pénzügyi és természetbeni juttatásokat.

3.1. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságot - a Gyvt. által szabályozott módon - a jegyző állapítja meg. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való

jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt-ben meghatározott gyermekétkeztetés normatív kedvezményének, illetve külön jogszabályban meghatározott egyéb kedvezményeknek (pl. ingyenes tankönyv) az igénybevételére. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság fennállása esetén évente két alkalommal pénzbeli támogatás kerül folyósításra. A pénzbeli támogatás összege alkalmanként és gyermekenként 6000 Ft, a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében pedig 6500 Ft.

2019-ben a gyermek rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultságát meg kellett állapítani, ha a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem haladta meg a nyugdíjminimum 135 %-át. Egyedülálló szülő, illetve más törvényes képviselő, tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek, valamint nagykorúvá vált gyermek esetében pedig a nyugdíjminimum 145 %-át.

A 2011-2013-as adatokból az volt látható, hogy a támogatottak száma nagyobb mértékben növekedett, mint az azt megelőző években. A 2016. évi adatok (606 fő) viszont azt mutatják, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítások száma a 2015. évhez képest (781 fő) erősen csökkent, melynek oka, hogy a jövedelmek emelkedtek, így a jogosultsági feltételeknek már nem feleltek meg az igénylők, illetve a csökkenés okaként megállapítható, hogy több család is elköltözött a kerületből. 2018. évben az ellátásra jogosultak száma tovább csökkent, az előző évi adatokhoz képest 164 fővel kevesebben, összesen 394 fő vette igénybe. 2019-ben 439 főre emelkedett.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény megállapítása iránti kérelmek elutasítására 2019. évben 51 esetben került sor a jövedelemhatár meghaladása miatt.

3.2. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátás

2013. április 1-jétől kezdődően a kiegészítő gyermekvédelmi támogatás elnevezés megszűnt, egyúttal ez a pénzbeli támogatási forma beintegrálódott, a vele szorosan összefüggő rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény alá. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, balettművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik. E pénzbeli támogatás jogosultsági feltételeiben történt változás (családba fogadó gyám, gyermek tartására kötelezettség) okán, az ellátásra jogosultak száma drasztikusan lecsökkent.

A támogatást a jegyző állapítja meg, havi összege az előző évekhez hasonlóan 2019-ben is gyermekenként a nyugdíjminimum 22 %-a, azaz 6.270,-Ft volt. Az évi kétszeri alkalommal járó pótlék összege pedig 8.400,- Ft volt.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményhez kapcsolódó pénzbeli ellátás iránti kérelem megállapítására 2019. évben 6 fő esetében került sor.

3.3. Ferencvárosi rendkívüli támogatás

Az Önkormányzat rendkívüli támogatást nyújt a kerületben bejelentett lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező, a létfenntartást veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe került személyek részére, akik emiatt önmaguk, illetve családjuk létfenntartásáról más módon nem tudnak gondoskodni vagy alkalmanként jelentkező többletkiadások miatt anyagi segítségre szorulnak.

A létfenntartást veszélyeztető, vagy a rendkívüli élethelyzetet jelentő kiadások különösen: betegséghez, halálesethez, elemi kár elhárításához, a válsághelyzetben lévő várandós anya gyermekének megtartásához, iskoláztatáshoz, a gyermek fogadásának előkészítéséhez, a nevelésbe vett gyermek családjával való kapcsolattartásához, a gyermek családba való visszakerülésének elősegítéséhez, vagy a gyermek hátrányos helyzetéhez kapcsolódó kiadások.

A rendkívüli támogatás tisztán pénzbeli támogatásként funkcionál.

A gyermekek részére nyújtható támogatásként önkormányzati segélyben, valamint rendkívüli támogatásban részesülő gyermekek számát az alábbi táblázat éves bontásban szemlélteti. A táblázat jól szemlélteti, hogy rendkívüli támogatásban részesülő gyermekek száma csökkenő tendenciát mutat.

Év	Kiskorú	Nagykorú
2012	1006	257
2013	1296	210
2014	1390	117
2015	1172	114
2016	1087	99
2017	959	81
2018	764	73
2019	664	55

3.4. Ferencvárosi oktatási támogatás

Az önkormányzat az előző évek gyakorlatától eltérően tanévenként egyszeri tankönyvtámogatást nyújt: a törvényes képviselő vagy a támogatásra jogosult kérelmére 10-12. osztályban, a Budapest IX. Kerület Ferencváros Önkormányzat tulajdonában álló ingatlanokban a Belső-Pesti Tankerületi Központ által fenntartott és működtetett köznevelési intézmények, valamint Ferencvárosban működő alapítványi fenntartású köznevelési intézmények Budapest IX. kerületi lakóhellyel rendelkező nappali tagozatos tanulói részére a **család jövedelmi helyzetétől függetlenül** is segítséget nyújt a tankönyvek árának kifizetéséhez.

Az önkormányzat az előző évek gyakorlatától eltérően Budapest Főváros IX. kerület közigazgatási határán kívül működő köznevelési intézményekben (általános- és közép és

szakiskolák) tanuló, Budapest IX. kerületi állandó bejelentett lakóhellyel rendelkező nappali tagozatos a 10-12. osztályában tanulók részére a **család jövedelmi helyzetétől függetlenül** is segítséget nyújt a tankönyvek árának kifizetéséhez.

2019. évben az Rendszeres ellátási Csoport 70 fő részére állapított meg tankönyvtámogatást, támogatásonként átlagosan 9.965,- forint összegben.

3.5. Ferencvárosi gyermekétkeztetési támogatás

Az Önkormányzat fenntartásában lévő nevelési-oktatási intézményekbe, alapfokú művészetoktatási intézményekbe beiratkozott gyermekek, tanulók, növendékek esetében kérelemre a polgármester a térítési díjat a szociálisan rászoruló családok esetében csökkentheti:

- 25 %-kal, ha a tanuló családjában az egy főre jutó jövedelem nem éri el a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 250 %-át,
- 50 %-kal, ha a tanuló családjában az egy főre jutó jövedelem nem éri el a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegének 200 %-át.

2013. évben az Eseti támogatási Csoport negyvenöt, 2014. évben negyvenhárom esetben és 2015. évben negyvennyolc, 2016. valamint 2017. évben harminchat 2018. évben huszonöt esetben esetben állapított meg kedvezményes gyermekétkeztetést. 2019. évben szintén huszonöt esetben került megállapításra a kedvezményes gyermekétkeztetés.

3.6. Jogosítvány megszerzésének támogatása Ferencvárosban

A polgármester a Budapest IX. kerületi lakóhellyel rendelkező, nappali tagozatos tanulók részére a B kategóriás vezetői engedély megszerzését támogatja.

Amíg 2016. évben 19 esetben, 2017. évben már 26 esetben, 2018. évben 23 esetben került megállapításra a támogatás, 1.150.000,- Ft összegben. 2019. évben 17 fő részére került megállapításra, 850.000,- Ft összegben.

3.7. „Bursa Hungarica” Ösztöndíj Pályázat

Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata 2016. évben is csatlakozott (a 2017. évre vonatkozóan) a „Bursa Hungarica” Felsőoktatási Ösztöndíj Pályázathoz, amely a szociális helyzetük miatt rászoruló nappali tagozatos egyetemi és főiskolai hallgatók, továbbá felsőoktatási intézménybe jelentkezni kívánó fiataloknak a tanulmányok megkezdését követően nyújt rendszeres anyagi támogatást.

2019. évben (a 2020. évre vonatkozóan) összesen 26 fő pályázta meg az ösztöndíjat (26 fő az „A” típusú, míg 0 fő a „B” típusú ösztöndíjra) a benyújtott pályázatok közül nem történt elutasítás.

3.8. Ferencvárosi születési és életkezdési támogatás

2013. évben bevezetésre került a születési és életkezdési támogatás, melynek feltételei jóval kedvezőbbek, és valóban a gyermek jövőjének megalapozásához nyújt segítséget.

A polgármester a gyermek születésére tekintettel egyszeri támogatást nyújt a Budapest IX. kerületi lakóhelyen vagy bejelentett tartózkodási helyén legalább két éve életvitelszerűen tartózkodó, a gyermeket saját háztartásában nevelő törvényes képviselő részére. Az életvitelszerű tartózkodás tényét a Védőnői Szolgálat a Polgármesteri Hivatal megkeresésére igazolja.

A támogatást a gyermek törvényes képviselője igényelheti a Polgármesteri Hivatalban a gyermek születését követő kettő éven belül.

A támogatás mértéke gyermekenként egységesen 40.000,- Ft.

A születési támogatás összegéből minimum 30.000,- Ft összeget életkezdési támogatás jogcímen az újszülött gyermek részére megnyitott, a fiatalok életkezdési támogatásáról szóló 2005. évi CLXXIV. törvény szerinti Start számlára kell utalni. Ennek érdekében a törvényes képviselő köteles a kérelemben közölni az átutalás végrehajtásához szükséges azonosító adatokat, valamint nyilatkoznia szükséges az átutalásra kerülő összeg nagyságáról. A támogatás összegére egy gyermekre tekintettel csak egy személy jogosult.

A születési és életkezdési támogatás 2013. évben 58 esetben került megállapításra, 2.320.000,- Ft összegben, 2014. évben 212 esetben került megállapításra, 8.480.000,- Ft összegben, 2015. évben 178 esetben került megállapításra, 7.120.000,- Ft összegben, 2016. évben 146 esetben került megállapításra, 5.967.000,- Ft összegben. 2017. évben a támogatást 152 esetben vehették igénybe, mindösszesen 6.080.000,- forint összegben. 2018. évben a támogatást 137 esetben vették igénybe, mindösszesen 5.480.000,- Ft összegben. 2019. évben 132 esetben került megállapításra, 5.280.000,- Ft összegben

3.9. Ferencvárosi iskolakezdési támogatás

A támogatási forma 2014. június 18. napjától került bevezetésre, a bejelentett lakóhellyel rendelkező, és életvitelszerűen a Budapest IX. kerületben tartózkodó, gyermekét egyedül nevelő szülő, vagy a három- vagy többgyermekes, vagy a tartósan beteg gyermeket nevelő családok részére a nappali tagozaton tanuló gyermekek részére.

Az önkormányzati rendelet módosításának eredményeként 2017. április 26. napját követően a támogatás összege 3.000,- forintról 6.000,- forintra, és 2019. évben 12.000,- Ft-ra emelkedett, illetve kibővült a jogosultak köre kettő- vagy többgyermekes családok tekintetében.

A támogatás 2014. évben 221 esetben került megállapításra, 1.089.000,- Ft összegben, 2015. évben 238 esetben került megállapításra, 1.161.000,- Ft összegben, míg 2016. évben 238 esetben került megállapításra összesen 1.175.000,- Ft összegben. 2017. évben 304 esetben került megállapításra a támogatás, melynek összege 2.856.000,- forint volt. 2018. évben 315 család vette igénybe 495 gyermekre tekintettel 2.970.000,- Ft összegben.

2019. évben 668 esetben 1092 gyermek részére került megállapításra a támogatás 13.104.000,- Ft összegben.

3.10. Ferencvárosi élelmiszertámogatás

Budapest Főváros IX. Kerület Önkormányzata 2014. február 14. napjával új támogatási formaként bevezette az élelmiszertámogatást.

A Budapest IX. kerületben lakóhellyel rendelkező és életvitelszerűen a Budapest IX. kerületben tartózkodó, a tárgyévben a 70. életévét betöltött személyek, valamint a négy- vagy többgyermekes családok vehették igénybe. A támogatás összege személyenként illetve gyermekenként egységesen 3.000,- forint, a kifizetés Erzsébet utalvány formájában történt. A 2015. évi rendeletmódosításnak köszönhetően az élelmiszer támogatás összege 3.000,- Ft-ról 5.000,- Ft-ra emelkedett, illetve későbbiek folyamán a jogosultak köre kibővítésre került a három vagy többgyermekes családok tekintetében, és a támogatás összege igény szerint postai úton vagy folyószámlára történő utalással került kifizetésre a jogosultak részére.

2014. évben 33 négy- vagy többgyermekes család vette igénybe a támogatást összesen 447.000,- Ft összegben. 2015. évben 46 négy- vagy többgyermekes család vette igénybe a támogatás, összesen 1.030.000 Ft összegben. 2016. évben 37 négy- vagy többgyermekes család 160 gyermekre tekintettel összesen 800.000,- Ft összegben vette igénybe ezt a támogatási formát. 2017. évben 25 négy- vagy többgyermekes család vette igénybe a támogatást összesen 565.000,- Ft összegben. 2018. évben 24 család vette igénybe 114 gyermekre tekintettel 570.000,- Ft összegben. 2019. évben 82 család vette igénybe 276 gyermekre tekintettel összesen 1.380.000,- Ft összegben.

3.11. Védőoltások Ferencvárosban

(2018. év végén megújult támogatási forma. A jogosultsági jövedelemhatárok megemelkedtek. Az oltóanyagok hivatal általi beszerzése, finanszírozása helyett, áttértünk az önkormányzat pénzügyi terheit csökkentő, a gyermekek számára igazoltan beadott oltóanyagok árának, számla bemutatása ellenében történő utólagos kifizetésére)

Az önkormányzat a betegségek megelőzése érdekében a tárgyévben a legfeljebb 3. életévüket betöltő Budapest IX. kerületi lakóhellyel rendelkező gyermekek részére a kullancs terjesztette agyvelőgyulladás, a Neisseria meningitidis „C” baktérium okozta fertőzések, rotavírus okozta hasmenés és bárányhimlő megbetegedési veszély elhárítása céljából beadott védőoltások összegét utólagosan megtéríti, amennyiben a család egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg, a gyermeket egyedül nevelő szülő esetében a 114.000,-Ft-ot, valamint családban nevelkedő gyermekek esetében a 99.750,-Ft-ot.

A védőoltások összegének utólagos megtérítését a Budapest IX. kerületi, legalább kettő éve érvényes tartózkodási hellyel rendelkező törvényes képviselő kérelemre, legfeljebb a 3. életévüket betöltött Budapest IX. kerületi tartózkodási hellyel rendelkező gyermekek részére is engedélyezheti.

Továbbá kérelemre a tárgyévben a 16., 17., 18., 19. és 20. életévét betöltött Budapest IX. kerületi lakóhellyel rendelkezők részére a HPV elleni 9 komponensű, beadott védőoltások összegét utólagosan megtéríti, amennyiben a család egy főre jutó havi jövedelme nem haladja meg a 85.500,-Ft-ot.

A kérelmeket a kérelmezőnek, illetve kiskorú kérelmező esetében a törvényes képviselőnek az oltás beadása napjától számított 3 naptári hónapon belül kell benyújtania.

A pénzben megállapított támogatás a megadott folyószámlára történő utalással, valamint – annak hiányában – postai úton kerül kifizetésre.

A 2019. évben összesen 3 elutasítás (életkor miatt 1, nem támogatott oltóanyag miatt 2) volt. Eljárás megszüntetés 2 esetben történt. Fellebbezés nem volt.

3.12. Ferencvárosi karácsonyi támogatás

A polgármester minden évben karácsonyi támogatást nyújt kérelemre Budapest IX. kerületben lakóhellyel rendelkező,

- ferencvárosi jövedelempótló rendszeres támogatásban,
- a nyugellátásban, a rendszeres nyugdíjszerű ellátásba részesülő személy,
- a tartósan vagy súlyosan beteg gyermeket nevelő törvényes képviselő,
- a három- vagy többgyermekes család részére gyermekenként,
- az időskorúak járadékában,
- az Sztv. 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján aktív korúak ellátásában részesülő személyek részére,

amennyiben a családban az egy főre jutó havi jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 300 %-át.

A kérelmeket tárgyév szeptember 15. napjától tárgyév november 30. napjáig lehet benyújtani.

A nagycsaládosok tekintetében bővítésre került a jogosultak köre, valamint kedvezőbb jövedelmi feltételek kerültek meghatározásra. 2014. évtől nem csak a négy- vagy több gyermekes családok, hanem a három- vagy több gyermekes családok, illetve 2019. évtől a kettő- vagy többgyermekes családok is jogosultságot szerezhettek a támogatásra. Módosult 2018. évtől a tartósan beteg gyermeket nevelő családok esetében a támogatás összege, egységesen 12.000,- Ft.

2012. évben 114 gyermek, 2013. évben 129 gyermek részesült karácsonyi támogatásban, a 2014. évi változásoknak köszönhetően emelkedett a jogosultak köre így, 2014. évben 351 gyermek, 2015. évben 352 gyermek, 2016. évben 278 gyermek, 2017. évben 246 gyermek összesen 1.537.000,- Ft, 2018. évben 163 gyermek összesen 1.168.000,- Ft összegben részesült támogatásban. 2019. évben pedig 262 gyermek, összesen 1.618.000,- Ft összegben.

3.13. Ferencvárosi internet támogatás

Kérelemre a polgármester internet használati díj támogatást állapít meg annak a Budapest IX. kerületben lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező és ott életvitelszerűen élő személynek, aki a tárgyévben a 14. életévét tölti be, de 24. életévét még nem töltötte be.

A támogatás a kérelem benyújtása hónapjának 1. napjától állapítható meg, de legkorábban szeptember 1. napjától január 31. napjáig a tanév első félévére, valamint február 1. napjától június 30. napjáig a tanév második félévére szóló időtartamra.

Az internet támogatás összege havonta 2.000,-Ft, melynek folyósítása a tanulmányi félév időszakára egy összegben, a kérelmező által megadott folyószámlára történő utalással, – annak hiányában – postai úton kerül kifizetésre.

Az internet támogatást 2019. évben 386 fő esetében került megállapításra, melynek összege 3.566.000.- Ft volt.

3.14. Ferencvárosi diák bérlet

Kérelemre a polgármester helyi utazási bérlet támogatást nyújthat a tanév idejére a Budapest IX. kerületben legalább 6 hónapja lakóhellyel vagy tartózkodási hellyel rendelkező és ott életvitelszerűen élő, a Gyvt. szerinti rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő nappali tagozaton tanulók részére, akik iskolalátogatási kötelezettségüknek folyamatosan eleget tesznek és más jogcímen nem jogosultak helyi utazási kedvezmény igénybe vételére.

A helyi utazási bérlet támogatás havi összege a közoktatásban tanulók részére vásárolható havi Budapest-bérlet teljes árával azonos összeg (2019. évben 3.450,-Ft), melynek (a kérelmező által megadott folyószámlára vagy postai úton történő) folyósítására a támogatás jogosultja részére megvásárolt – tárgyhónap elsejétől érvényes – havi bérletszelvény tárgyható 10-éig történő bemutatását követően kerül sor.

A helyi utazási bérlet támogatást a iskolalátogatási kötelezettség megszegése (10 órát meghaladó igazolatlan hiányzás) esetén, az arról való tudomásszerzés hónapjának végével meg kell szüntetni és újabb kérelem 2 hónapon belül nem nyújtható be. Ismételten a helyi utazási bérlet támogatás – egyéb feltételek fennállása mellett – csak akkor állapítható meg, ha a tanulónak a megszüntetést követően nincs igazolatlan hiányzása.

2019. évben 20 fő részesült ebben a támogatásban, melynek a célra fordított teljes összege 211.000.- Ft volt.

4. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata valamennyi gyermekjóléti alapellátást, azaz a gyermekjóléti központ szolgáltatásait, a gyermekek napközbeni ellátását és a gyermekek átmeneti gondozását is biztosítja. Az alábbiakban ezen ellátásokat mutatjuk be, illetve elemezzük működésük tapasztalatait is.

A gyermekjóléti alapellátások – és ezen belül is a gyermekjóléti szolgálatok – megerősítése és kiemelt prevenciók lehetőségként kezelése a gyermekvédelmi törvény egyik legjelentősebb eleme. A törvény elveinek és céljainak megvalósulását a helyi alapellátás minél jobb színvonalú megteremtése és működtetése garantálja. Az alapellátás célja, hogy a gyermek és családja lakóhelyén kaphassa meg mindazt a támogatást és segítséget, amely a gyermek jólétéhez szükséges.

4.1. Család- és Gyermekjóléti Központ

A Család- és Gyermekjóléti Központ a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága (FESZGYI) szervezetenként és szakmailag önálló intézményegységeként látja el feladatait a IX. kerületben. A szakmai munkát az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban Szt.), ennek végrehajtási rendelete, a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól, továbbá az 1997. évi XXXI. törvény a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.), ennek a törvénynek végrehajtási rendelete, a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról, a 15/1998. (IV. 30.) sz. NM. rendelet, és helyben a Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének többször módosított 24/2011. (IX.26.) önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról - szabályozza. A Gyermekjóléti Központ felett szakmai, gazdasági, bér- és munkaügyi kérdésekben a FESZGYI Igazgatósága gyakorolja a felügyeletet. A Család- és Gyermekjóléti Központ a 1091 Budapest, Üllői út 69. valamint a 1096 Budapest Lenhossék u. 7-9. szám alatt működik.

A Család- és Gyermekjóléti Központ a jogszabályban meghatározott illetékességi területen, vagyis a járás, Budapest IX. kerület közigazgatási határain belül látja el feladatait.

2016. január 1-től megváltozott a szociális és gyermekjóléti alapellátás rendszere, megváltoztak a feladatok, szerepek. Az újabb jogszabálymódosítást követően a Gyvt. 40/A. § (1) bekezdése kimondja, hogy „Család- és gyermekjóléti központnak (a továbbiakban: gyermekjóléti központ) az a járásszékhely településen működő gyermekjóléti szolgálat minősül, amely önálló intézményként, illetve szervezeti és szakmai szempontból önálló intézményegységként működik”. Alapvető feladatain túl, melyek ugyanazok, mint a szintén 2016. január 1-gyel kialakított család- és gyermekjóléti szolgálatok alapfeladatai, egyéb speciális szolgáltatásokat is nyújt a járás/kerület minden lakosa számára, az itt dolgozó immáron eszményesek pedig elsősorban a gyermekvédelmi gondoskodás alatt álló, tehát hatósági intézkedéssel érintett gyermekek és családjaik részére nyújtanak koordináló és szociális segítőmunkát, a szolgálat és a jelzőrendszeri tagok felé tanácsadói szerepet tölt be.

A FESZGYI mind szervezeti felépítésében, mind szakmai feladatainak megosztásában is igyekszik a folyamatosan változó kihívásoknak megfelelni. Ezekre a kihívásokra, melyek egyrészt a törvények, jogszabályok állandó változásából, másrészt az ellátott terület

folyamatosan változó társadalmi viszonyaiból adódó új szükségletekből adódnak, a Család- és Gyermekjóléti Központ is igyekszik választ adni a szükségletekhez igazított szolgáltatások bevezetésével, illetve az erre tett javaslatokkal. Ezeknek a szükségleteknek a meghatározásában, a szükségletekhez rendelő szolgáltatások, szolgáltatási elemek meghatározásában a szaktárca irányítása a jövőt illetően meghatározó szerepet kíván adni a központok számára. Az ellátott terület igényeihez igazított szolgáltatásfejlesztést támogatandó cél, azonban csak elegendő számú és szakképzett szakemberrel, megfelelő minőségű és számú szolgáltatással, világos és tiszta jogszabályi háttér mellett szintén világos kompetenciák kijelölésével valósulhat meg.

A Család- és Gyermekjóléti Központ önálló szakmai egységként a FESZGYI szervezetében a Családtámogató és Gyermekjóléti Központ keretein belül végzi szakmai tevékenységét. Önálló szakmai egységként a Központhoz tartozik a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér, valamint az Óvodai és Iskolai Szociális Segítő csoport. A speciális szolgáltatások egy típusát az esetmenedzserek nyújtják (készenléti szolgálat), mást a jelzőrendszeri felelős és tanácsadó (kórházi szociális munka), megint másokat a FESZGYI a Központban igénybe vehető, illetve az Alapellátási Egységhez kihelyezett szolgáltatásként igénybe vehető és közvetíthető szolgáltatásként. Az utcai-lakótelepi ifjúsági szociális munkát pedig a H52 Ifjúsági Irodán keresztül látjuk el, ügyeleti jelleggel.

4.1.1. FESZGYI Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egysége

FESZGYI Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egység a Ferencvárosi Szociális és Gyermekjóléti Intézmények Igazgatósága (FESZGYI) szervezetileg és szakmailag önálló intézményegységeként látja el feladatait a IX. kerületben.

A szakmai munkát az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról (továbbiakban Szt.), ennek végrehajtási rendelete, a 63/2006. (III. 27.) Korm. rendelet a pénzügyi és természetbeni szociális ellátások igénylésének és megállapításának, valamint folyósításának részletes szabályairól, továbbá az 1997. évi XXXI. törvény a gyermek védelméről és a gyámügyi igazgatásról (továbbiakban Gyvt.), ennek a törvénynek végrehajtási rendelete, a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról, a 15/1998 sz. NM. rendelet, valamint helyben a Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Képviselő-testületének többször módosított 24/2011. (IX.26.) önkormányzati rendelete a személyes gondoskodást nyújtó szociális és gyermekjóléti ellátásokról - szabályozza.

A Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egység a 1096 Budapest, Lenhossék u. 7-9. szám alatt működik.

Az Szt. és a Gyvt. alapján a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatással integráltan – egy szervezeti és szakmai egységben, a család- és gyermekjóléti szolgálat keretében működik.

A gyermekjóléti szolgáltatás, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Feladata:

- **A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében:**
  - a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
  - a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
  - a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
  - a szabadidős programok szervezése,
  - a hivatalos ügyek intézésének segítése.

- **A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében:**
  - a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése, együttműködésük megszervezése, tevékenységük összehangolása,
  - a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
  - tájékoztatás az egészségügyi intézményeknél működő inkubátorokból, illetve abba a gyermek örökbefogadáshoz való hozzájárulás szándékával történő elhelyezésének lehetőségéről.

- **A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében:**
  - a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával (a továbbiakban: szociális segítőmunka) elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
  - a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében,
  - kezdeményezi:
    - egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét, és azt szükség esetén személyes közreműködéssel is segíti
    - szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
    - ellátások igénybevételét
    - pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

A gyermekjóléti szolgálat - összehangolva a gyermekeket ellátó egészségügyi és nevelési-
oktatási intézményekkel, illetve szolgálatokkal - szervezési, szolgáltatási és gondozási
feladatokat végez.

Tevékenysége körében a fentiekén túl:

- folyamatosan figyelemmel kíséri a településen élő gyermekek szociális helyzetét,
veszélyeztetettségét,
- meghallgatja a gyermek panaszát, és annak orvoslása érdekében megteszi a
szükséges intézkedést,
- az ellátási területén közreműködik a kormányrendeletben meghatározott európai
uniós forrásból megvalósuló program keretében természetben biztosítható eseti vagy
rendszeres juttatás célzott és ellenőrzött elosztásában,
- szervezi a - legalább három helyettes szülőt foglalkoztató - helyettes szülői hálózatot,
illetve működtetheti azt, vagy önálló helyettes szülőket foglalkoztathat, nyilvántartást
vezet a helyettes szülői férőhelyekről. (Kerületünk a gyermekek átmeneti gondozását
gyermekek átmeneti otthonában, illetve ellátási szerződés alapján családok átmeneti
otthonában látja el.)
- segíti a nevelési-oktatási intézmény gyermekvédelmi feladatának ellátását,
- felkérésre környezettanulmányt készít,
- kezdeményezi a települési önkormányzatnál új ellátások bevezetését,
- biztosítja a gyermekjogi képviselő munkavégzéséhez szükséges helyiségeket,
- részt vesz a külön jogszabályban meghatározott Kábítószerügyi Egyeztető Fórum
munkájában,

A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt
segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése,
a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott
szolgáltatás.

- A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer
működik. A jegyző, a járási hivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény,
valamint a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az
alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó
szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek
tudomást.

- A jelzés alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási
területen élő szociális és mentálhigiénés problémákkal küzdő családok, személyek körét, és
személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés céljáról, tartalmáról.

A családsegítő szolgáltatás keretében biztosítja:

- a szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,

- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzübeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.
- A Gyvt. szerinti család- és gyermekjóléti központ a család szociális helyzetének átfogó vizsgálata alapján elkészíti az igénybe venni javasolt szociális szolgáltatásokat meghatározó szociális diagnózist. A jogosultsági feltételek fennállása esetén a szociális diagnózis kötelezi a szociális szolgáltatókat és a szociális intézményeket.

A családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás a személyes gondoskodást végző és a szolgáltatást igénybe vevő személy együttes munkafolyamata.

A segítő munka tartalma és menete írásbeli együttműködési megállapodásban kerül rögzítésre, feltéve, hogy a szakmai tevékenység az első interjú kapcsán tett intézkedéssel nem zárható le.

A megállapodás tartalmazza a szolgáltatást igénybe vevő személy problémáit, az elérendő cél érdekében megvalósítandó feladatokat, az együttműködés módját, a folyamatba bevonandó szolgáltatókat, intézményeket, a találkozások rendszerességét, a segítő folyamat várható eredményét és a lezárás időpontját.

A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás a szolgáltatást igénybe vevő személy otthonában, családi környezetében tett látogatások, illetve a család és gyermekjóléti szolgálatnál folytatott segítő beszélgetés és segítő munkaformák útján valósul meg. Segítő munkaformák különösen a szociális esetmunka, a szociális csoportmunka és a közösségi szociális munka.

Az esetfelelős kíséri figyelemmel, hogy a szolgáltatást igénybe vevő személy problémája kezeléséhez igénybe vette-e az elérhető szolgáltatásokat, valamint - a szolgáltatást igénybe vevő beleegyezésével - együttműködik a más szociális és egyéb szolgáltatást nyújtó szolgáltatókkal és intézményekkel.

A család tagjaira is kiterjedő segítő szolgáltatásban folyamatosan figyelemmel kell kísérni, hogy a kiskorú érdekei, speciális szükségletei, helyzete szükségessé teszik-e gyermekjóléti szolgáltatás biztosítását.

Amennyiben a kiskorú érdeke azt kívánja- veszélyeztetettsége és/vagy a család együttműködésének hiánya okán-, valamint a probléma megoldása az alapellátás keretein belül eredményesség nem valószínűsíthető, az esetfelelős hatósági intézkedést- védelembé vétel- kezdeményez a Család- és Gyermekjóléti Központnál, illetve azonnali beavatkozást

igénylő esetekben közvetlenül a gyámhivatal felé tesz javaslatot a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezésére.

A védelembé vétellel, mint hatósági intézkedéssel érintett gyermekek és családok esetében a szociális segítő munkát, mint az egyik szolgáltatási elemet a család- és gyermekjóléti szolgálat családsegítője nyújtja. A védelembé vételt követően a Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzsere koordinálja a segítő folyamatban résztvevő szakemberek munkáját, ő felel az egész folyamatért, valamint kontrolláló szerepe van a család felé. A szükséges szolgáltatások igénybevétele a jogerős védelembé vétel alatt a szülő/gyermek számára nem szabadon választható és igénybe vehető, mint korábban a család- és gyermekjóléti szolgálatnál. Ebben az esetben a döntést már az esetmenedzser hozza, az igénybevétel kötelező.

A család- és gyermekjóléti szolgálat szolgáltatásainak igénybevétele térítésmentes. A szolgáltatás igénybevételének módja az önkéntes alapellátás keretén belül, az ellátást igénylő kezdeményezésére valósul meg. Hatósági beavatkozás esetén azonban a jogszabályok kötelező együttműködést rendelhetnek el (rendszeres szociális segélyezettek vonatkozásában, továbbá amennyiben a gyermek védelme az ellátás önkéntes igénybevételével nem biztosított).

A kapcsolatfelvétel történhet az ügyfél általi önkéntes megkereséssel, illetve irányítottan.

Irányított igénybevétel történhet kötelezés útján (pl. határozattal), valamint delegálással (pl a jelzőrendszeri tagok, társszervek jelzése alapján).

A személyesen, telefonon vagy levélben történő igénybejelentést, megkeresést követően (amennyiben szükséges azonnal) az ügyeletes munkatárs előzetes egyeztetés után személyes találkozást kezdeményez a problémával hozzá forduló személlyel.

Az igénybe vett ellátás megkezdésekor az ellátást nyújtó gondoskodik a Gyvt. 33. §-ban, valamint a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 13. §-ban meghatározott tájékoztatásról, melyről az igénybe vevő írásban nyilatkozik. Ezt a nyilatkozatot az ellátás megkezdésekor a család és gyermekjóléti szolgálatnál rendszeresített ún. *Együttműködési megállapodásban* rögzíti a családsegítő és a szolgáltatást igénybe vevő (a gyermek az életkorának megfelelően). A családsegítő az igénybevétel előtt tájékoztatást ad a jogosult és hozzátartozója számára:

- a biztosított ellátás tartalmáról és feltételeiről,
- az intézmény által vezetett nyilvántartásokról,
- panaszjog gyakorlásának módjáról,
- az ellátotti jogviszony megszűnésének eseteiről,
- a szolgálat házirendjéről,
- arról, hogy az ellátás igénybevétele térítésmentes,
- a jogosult jogait és érdekeit képviselő társadalmi szervezetekről.

A jogosult és hozzátartozója az igénybevételkor köteles:

- nyilatkozni a kapott tájékoztatásban foglaltak tudomásulvételéről, tiszteletben tartásáról,

- adatokat szolgáltatni az intézményben e törvény alapján vezetett nyilvántartásokhoz,
- nyilatkozni arról, hogy a szociális ellátásra való jogosultság feltételeit és a jogosult, továbbá a közeli hozzátartozója személyazonosító adataiban beállott változásokat haladéktalanul közli az intézmény vezetőjével.

A családsegítés és gyermekjóléti szolgáltatás keretében végzett tevékenységnek - a szolgáltatást igénybe vevő érdekében, mások személyiségi jogainak sérelme nélkül - a szükséges mértékig ki kell terjednie az igénybe vevő környezetére, különösen családjának tagjaira.

Az esetvezetési formák, munkamódok
 - *Információs szolgáltatás, egyszeri ügyintézés*

Ez személyre vagy helyzetre szabott általános vagy célzott tájékoztatás, ellátásról, szolgáltatásról, a hozzáférés módjáról, az ellátás vagy szolgáltatás tartalmáról, várható eredményeiről, joghatásokról, jogkövetkezményekről stb. Amennyiben egyszeri információ szolgáltatásával, egyszeri ügyintézéssel, vagy annak elindításával lezárható az eset, megtörténik, további találkozások szükségessége esetén esetfelelős kerül kijelölésre.

- *Együtműködési megállapodással rendelkező, eseti/tanácsadott ügyfelek*

Gyakran több találkozásra, többszöri tanácsadásra, illetve ügyintézésre is szükség van, együtműködési megállapodást kell kötni. A találkozások megvalósulhatnak akár egy rövid, intenzív időintervallumon belül, akár egy éven belül néhányszor, de rendszeres, folyamatos segítőmunkára nincs szükség.

- *Együtműködési megállapodással rendelkező, alapellátás keretein belül gondozott ügyfelek*

Amennyiben szükségletfelmérés során az derül ki, hogy a szolgáltatást igénylő nehézségei a szociális segítőmunka keretében adekvátan kezelhetők, és a feltárt problémák megoldásában az ügyfél együtműködő, úgy a megállapodás aláírásával kifejezi szándékát a segítő szolgáltatás igénybevételére. A probléma megoldására úgynevezett cselekvési terv készül, a rövid és hosszú távú célok, valamint az egyéb bevonásra kerülő intézmények/szolgáltatások meghatározásával.

Amennyiben az ügyfél nem motivált, nem együtműködő, vagy a szolgáltatást mégsem kívánja igénybe venni, az eset lezárásra kerül.

Azokban az esetekben, mikor gyermek is érintett, a családsegítő a szociális segítőmunka során a gyermek veszélyeztetettségének alakulását folyamatosan figyelemmel kíséri. Abban az esetben, ha a gyermek veszélyeztetettsége fennáll, és az a bevont szolgáltatásokkal sem mérsékelhető, valamint a család együtműködés készségét, a közös munka hatékonyságát saját eszközeivel növelni nem tudja, jelzi a Család- és Gyermekjóléti Központnak. Ezt követően esetkonferencia szervezésére kerül sor, mely során a bevont szakemberek és a család körbejárják a család jelenlegi helyzetét, valamint megtárgyalják, szükség van-e hatósági intézkedésre, illetve annak mely formájára. A gyermeket fenyegető közvetlen és súlyos helyzet esetén a családsegítő a Család- és Gyermekjóléti Központ értesítése mellett, közvetlenül a hatóságnak tesz javaslatot.

- *Hatósági intézkedés során kötelezett ügyfelek:*

A gyámhivatal a hatósági döntését határozatba foglalja, annak jogerőre emelkedését követően a Család- és Gyermekjóléti Központ esettmenedzsere elkészíti a gondozási-nevelési tervet,

melyben pontosan részletezik minden bevont szakember, illetve a család feladatait, teendőit. Ezt követően a családsegítő, mint bevont szakember a gondozási tervben vállalt feladatai szerint módosítja az előző cselekvési tervet, majd ez alapján folytatja a szociális segítőmunkát.

Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egység 1096 Budapest, Lenhossék u. 7-9. alatt található, ahol a feladatellátások közül itt zajlik a családsegítés és a gyermekjóléti szolgáltatás. Az ügyfélfogadás (ügyeleti rendszerben történő ügyfélfogadás), valamint a jogi tanácsadás, a fejlesztő pedagógiai szolgáltatás, a pszichológiai tanácsadás, illetve a pár és családkonzultáció is ezen a telephelyen működik.

A feladatellátáshoz rendelkezésre áll három interjúszoba, egy tanácsadói szoba, egy adminisztrátori szoba, a munkatársak részére berendezett irodahelyiségek, vezető részére megfelelően berendezett irodahelyiség.

Az éves szakmai tevékenység

A Család- és Gyermekjóléti Központ és a Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egység **közös megbeszélésekkel**, teamekkel igyekszik a protokollok gyakorlati alkalmazását segíteni, valamint az ebben foglaltak szerint az esetmenedzserek és családsegítők közti feladatmegosztását, annak menetét a helyi struktúrának megfelelően kialakítani.

Továbbra is működtek a **„négyes szakmai megbeszélések”**. Ezen a Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai vezetője és az ügy esetmenedzsere, valamint a Család és Gyermekjóléti Alapellátási Egység szakmai vezetője és az ügy családsegítője vesznek részt.

Az **esetkonferenciák** - kötelező elemként - keretet adnak és lehetőséget az ügyben érintett szakemberek álláspontjainak egyeztetéséhez, a problémák felderítésének, a megoldáshoz vezető célok elérési módjának, védelembe vétel esetén a kötelezettségek tisztázására.

2019. évben prevenció jellegű szolgáltatásokra, szabadidős tevékenységekre elsősorban a FESZGYI más szakmai egységeihez, például a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér programjaira, vagy a Lélek-Pont kollégáihoz irányítanak ügyfeleiket állásukra klubjukba. Az esetszámok és a fluktuáció következtében ebben az évben is kevesebb idő jutott a nem gyermekes, vagy a gyermekvédelem látókörébe még nem került családok ellátására, miközben a családsegítés és a gyermekvédelem egyik deklarált célja a prevenció. Sajnos a kollégák leterheltsége miatt továbbra sem tudtak a tervezett prevenció szolgáltatásokat-állásukra klub, csoportfoglalkozások- újra elindítani

Ugyan minimálisan, de azért volt lehetőség arra, hogy ügyfeleknek szabadidős programokat biztosítsanak vagy közvetítsék őket valamely programra:

- Gyermeknap alkalmából kézműves foglalkozást szerveztek 13 fő részvételével.
- A Mindenki Karácsonya című rendezvényre a Család- és Gyermekjóléti Központtal közösen kísértünk 20 fő gyermeket, a Nemzetközi Gyermekmentő Szolgálat jóvoltából.
- A Horizont Alapítvány és a FESZGYI közös akciójának jóvoltából a „100 Gyermek Karácsonya” címén száznál is több gyermek kapott karácsonyi csomagot ügyfelek közül.
- A Gyermekétkeztetési Alapítvánnyal kötött együttműködés alapján három család rendszeresen kapott tartós élelmiszert Jótevő járatuk keretein belül. Szemüveg akciójukon keresztül folyamatosan közvetítettek olyan kiskorúakat, akik szakorvosi javaslat ellenében ingyenesen megkaphatták a gyógyászati segédeszközt.
- A Magyar Vöröskereszt IX. kerületi tagintézményéhez havi rendszerességgel közvetítettek ügyfeleket adományok, főként tartós élelmiszer miatt.

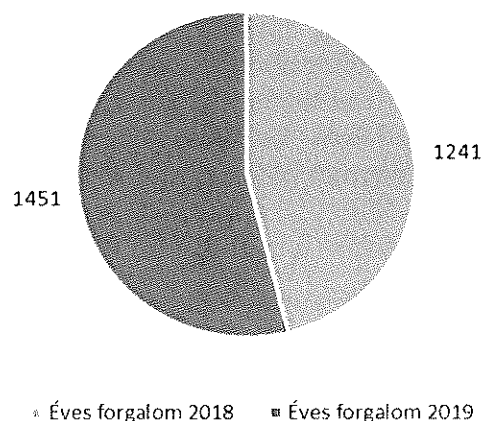
2019-ben csak a közvetlenül hozzánk érkező – többnyire ruhanemű – adományok kezelését végezték, fő feladataik mellett, idejük függvényében, a többi adomány kezelése a FESZGYI Családmentori Csoporthoz került. Az adományok szervezése, tárolása, koordinációja ezzel egy kézben összpontosult. A kereslet-kínálat aktuális állásával, a szállítással és tárolással kapcsolatos információk ugyanakkor akadoztak, és több esetben tévesen, vagy csak utólag jutottak el a kollégákhoz. Szükséges lenne egy jól bejáratott, naprakész nyilvántartási rendszerre, amellyel átláthatóbbá és kiszámíthatóbbá válna az adományok közvetítése, és ezzel az ügyfélkörben rendszeresen és tartósan meglévő hiányok, szükségletek kielégítése.

Jogszabályban nevesített feladatok elvégzése során minden esetben szükséges feltérképezni a családdal kapcsolatban álló más intézmények, jelzőrendszeri tagok körét és szerepét, valamint a kialakult helyzet megoldásának segítése érdekében tevékenységeiket összehangolva kell együttműködniünk. Ennek hatékonysága változó, és sok tényezőtől függ ugyan, de minden alább felsorolt változás segítséget jelentene.

Több alkalommal is hatékonyan tudtunk együttműködni különböző civil szervezetekkel. Ezen családok ügyében bevonásuk nélkül nem sikerült volna a krízishelyzet feloldása, illetve a hosszabb távú probléma megoldása sem. A Nyugodt Szív Alapítvány által nyújtott albérleti kaució segítségével több család lakhatását is sikerült stabilizálni.

A 2019. évi statisztikai adatok alapján az intézmény éves forgalma az előző évhez hasonlóan alakult. 1451 személy/ 958 család vette igénybe szolgáltatásaikat.

Éves forgalom - 2018/2019

Nem együttműködési megállapodás alapján 330 fővel/ 264 családdal kerültek kapcsolatba. Ez korcsoportos megosztásban 291 fő 18 év feletti, valamint 39 fő 18 év alatti személyt jelentett. A család- és gyermekjóléti szolgáltatásban együttműködési megállapodás alapján – tehát tervszerű, rendszeres gondozásban részesülő – 1121 fővel /694 családdal dolgoztak. Ebből 756 fő nagykorú, 365 fő pedig 18 év alatti személy volt.

Az együttműködési megállapodás alapján szolgáltatást igénybe vevő gyermekek kor szerinti bontásban:

0-2 év 38 fő

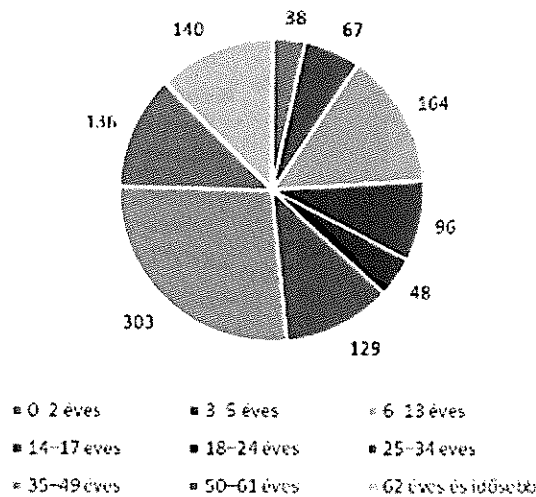
3-5 év 67 fő

6-13 év 164 fő
 14-17 év 96 fő

A velük kapcsolatos problémák halmozott száma tárgyévben, melynek részletes bontása megtalálható problématípusok részletesebb kifejtésénél.

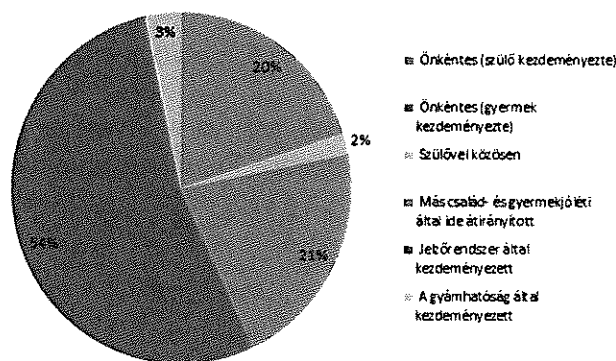
Az előző évhez képest 0-13 éves korcsoportban emelkedést mutatott a megjelent ügyfelek száma, a 13-18 éves korúak illetve felnőtt korúak esetében pedig csökkenést.

Korcsoport szerinti felosztás 2019

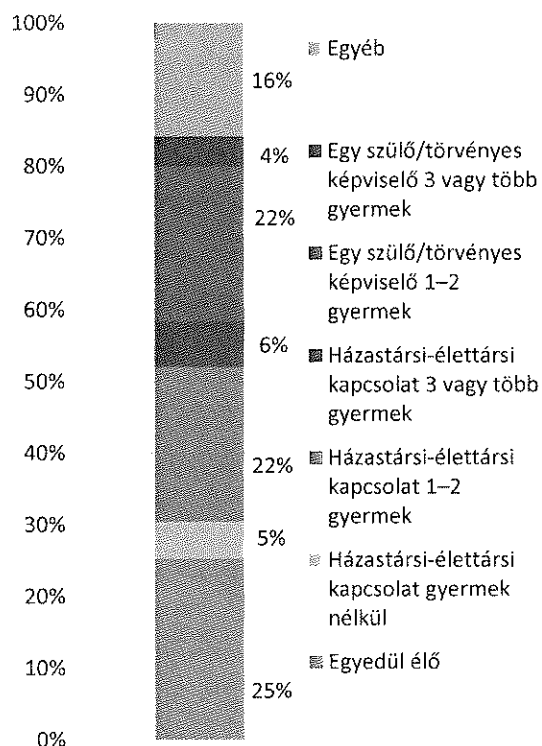
A 2019-ben megjelent új ügyfelekkel az előző évhez hasonlóan jellemzően a jelzőrendszeren keresztül kerültek kapcsolatba, ugyanakkor ennek aránya 47-ről 54%-ra ugrott. Kis mértékben csökkent azon megkeresések száma, ahol család önként kért segítséget intézményünknel a probléma megoldására. A más kerületből történt költözést követően, nálunk újként szereplő családok száma 13-ról 21%-ra nőtt. A gyámhatóság által kezdeményezett új ügyek száma negyedére csökkent.

Kapcsolatfelvétel módja szerinti felosztás 2019

A 2019-es évben több férfi is magától kért segítséget, jellemzően szülői felügyeleti jog rendezése és gyermekkel történő kapcsolattartás, valamint gyermekük érzelmi elhanyagolása okán, de saját pszichés megsegítésükhöz is kértek és vagy fogadtak el segítséget.

Családi összetétel 2019

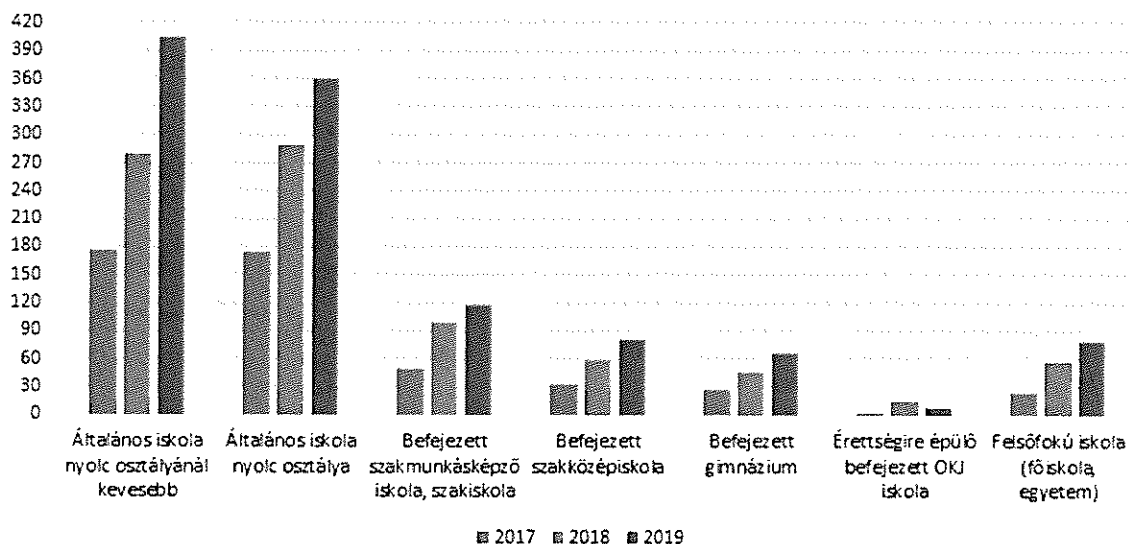
A gyermeket egyedül nevelő szülők aránya jelentősen nem változott, 2019-ben **26%** (ők továbbra is leginkább egyedülálló anyákat jelentenek). Ezen belül a 3 vagy több gyermeket egyedül nevelők aránya viszont 7-ről 4 %-ra, vagyis majdnem felére csökkent, az egy-vagy két gyermeket egyedül nevelő szülők száma 20-ról 22%-ra nőtt.

A házastársi vagy élettársi kapcsolatban élő gyermekes családok száma 35 %-ról **28%-ra** csökkent az előző évi adatokhoz képest. Az egyedül élők aránya 20% helyett 2019-ban **25%-ra** nőtt. A házastársi/élettársi kapcsolatban, gyermek nélkül élők aránya változatlanul **5%**.

További fontos indikátor az iskolai végzettség és a foglalkoztatási csoportok szerinti megoszlás.

2019-ben ügyfelek között a munkanélküliek aránya a továbbra is 7%, a foglalkoztatottak aránya 31%. Az inaktív kategórián belül pedig közel ugyanannyi nyugdíjas, mint inaktív kereső, illetve 15 évnél idősebb tanuló alkotja a csoportot.

A szolgáltatást igénybe vevő személyek száma legmagasabb iskolai végzettség szerint
(Nem halmozott adat!)

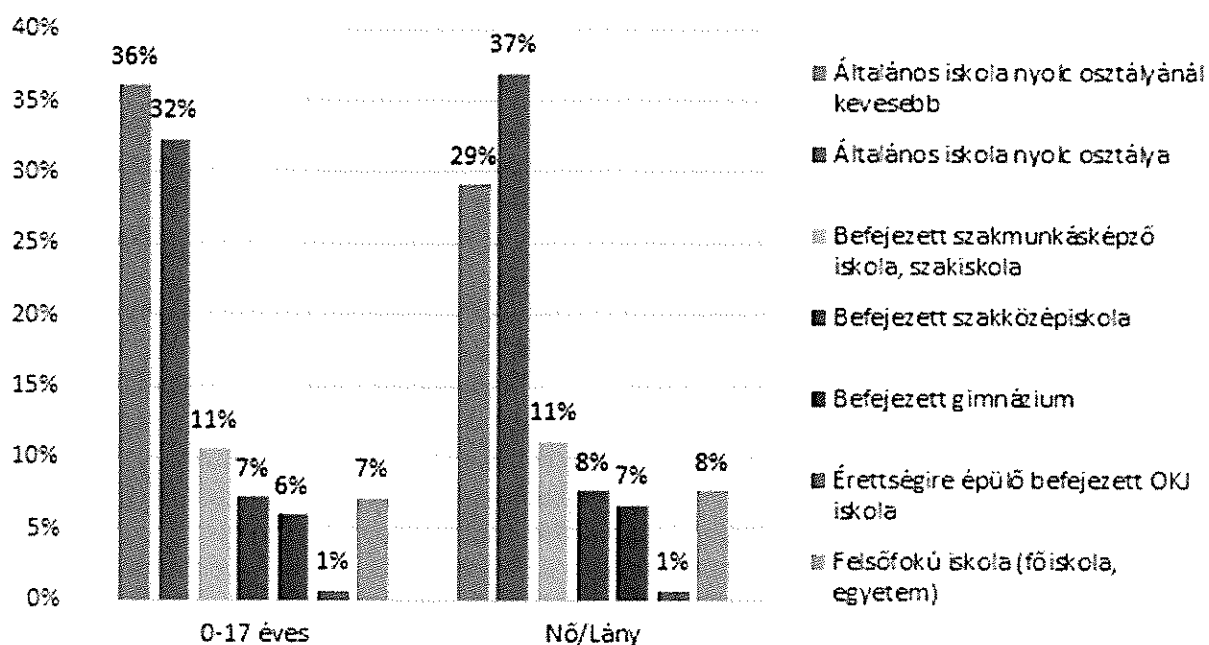

Ügyfelek körében továbbra is az általános iskola nyolc osztályánál kevesebbet végeztek és az általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya a legmagasabb.

Az elmúlt évekhez hasonlóan alakult a befejezett szakmunkásképző iskolával szakiskolai végzettséggel rendelkezők aránya is. Ügyfélkörükben jelenleg ugyanolyan arányban találunk befejezett szakközépiskolával, mint felsőfokú iskolai végzettséggel rendelkezőket.

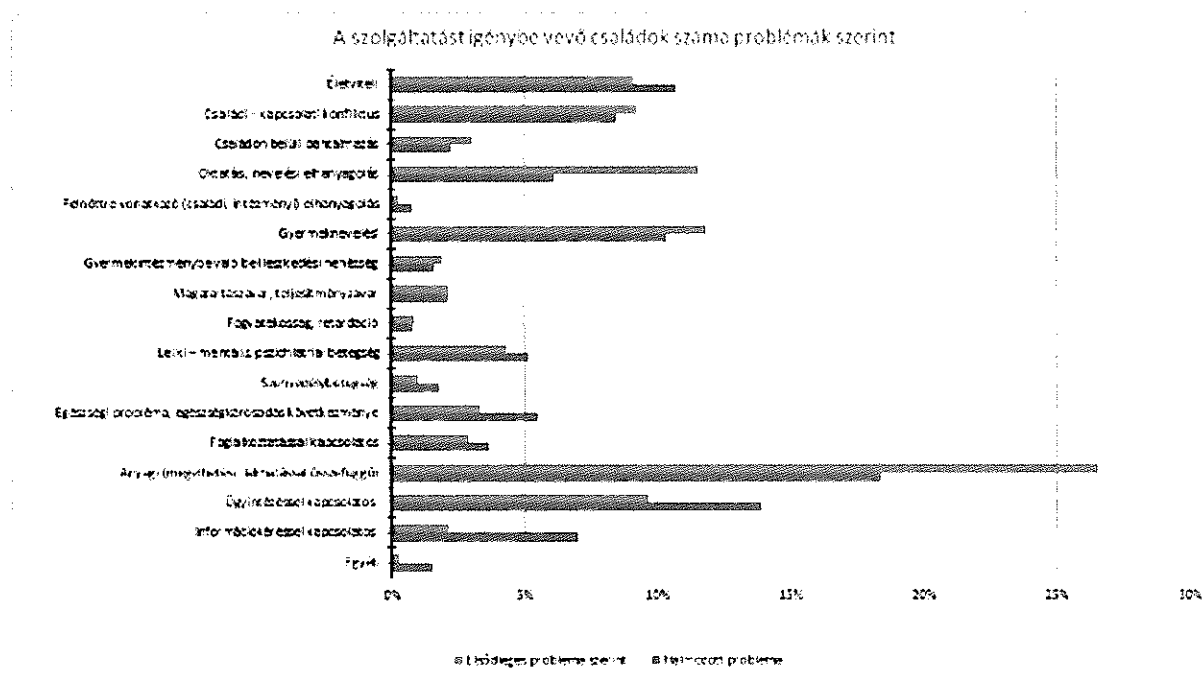
A befejezett gimnáziumi végzettséggel illetve az érettségire épülő OKJ-val bírók jelennek meg legkisebb számban ügyfélkörükben.

Iskolai végzettség alakulása a Nők, illetve a 0-17 évesek körében

Jellemző, hogy az oktatás hátránykompenzáló ereje egyre rohamosan csökken. A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek a továbbtanulásig el sem jutnak, vagy hamar lemorzsolódnak. A középiskolákba történő beilleszkedés nagy nehézségekbe ütközik, az oktatás színtereinél pedig az integráció, pláne az inklúzió eszközei, sajnos gyakran még a szándék hiánya is tapasztalható.

Az előző évhez képest a problémátípusok nem alakultak át jelentős mértékben. A 2019-ben megjelent ügyfeleiket az alábbi problémátípusok jellemzőek:

Az elsődleges problémaként megjelenő, csupán **információkérés**rel kapcsolatos megkeresések száma tovább csökkent, míg 2016-ban 11 % volt, addig 2017-ben pedig 7%, 2018-ra 2,5%-ot ért el, 2019-ben pedig ez a szám 2%-ra csökkent. A szociális munkások több időt fordítanak az alaposabb probléma felmérésre, és a FESZGYI speciális szolgáltatásainak bővülésével a közvetítések száma is emelkedett.

Elsődleges problémaként az **ügyintézés**rel kapcsolatos megkeresés a tavalyi évhez hasonlóan 10%, a negyedik leggyakoribb problémaként szerepel. Ügyfeleink nagy része az ügyintézés során akadályokba ütközik (iratok hiányossága, lakcím, szolgáltatások elérése, elektronikus ügyintézés akadályai, értelmezési gondok stb.), melyek kiküszöbölése a segítő folyamat része.

Az **anyagi- és a lakhatási problémák**, mint elsődleges probléma aránya a tavalyi 21%-hoz képest tovább, 2019-ben 27%-ra emelkedett. Sok ügyfelnek nincs érvényes lakásbérleti szerződése, tetemes tartozásokat halmozott fel – melyeket az alacsony jövedelem, illetve annak hiánya miatt adósságcsonkító támogatással és lakhatást segítő támogatással nem tudnak kezelni. A szülők anyagi kényszerből maradnak együtt akár a gyermeket veszélyeztető személlyel is egy lakásban. Megjelentek a lakhatás minőségével összefüggő, úgymint rovarirtással, rágcsálókkal, beázással, penészedéssel kapcsolatos panaszok is.

Az eladósodás mértéke nőtt az önkormányzat és a szolgáltatók felé is. A bérlakások kiutalása megállt (a rehabilitációs területek régi épületeinek lakói továbbra is megkapják a cserelakás, illetve ingatlan ellenértékének lehetőségét, az elutasított kérelmek indoklásaként ez többször megjelent), hosszú éveket – 16-18 év – kell várni.

A **foglalkoztatással** kapcsolatos megkeresés stagnált. A korábban munkanélküli ügyfelek száma csökkent ugyan, többen el tudtak helyezkedni, de a tartós munkanélküliek helyzetében nem történt változás.

A **gyermeknevelési problémák**, a második leggyakoribb típust jelenti, úgy is, hogy az előző évekhez képest 17%, majd 14%-ról 2019-ben 12%-ra csökkent.

Célzottan **lelki-mentális** problémák miatt arányaiban kevesebben keresték intézményünket, ugyanakkor az életviteli gondok gyakrabban indikáltak segítségkérést.

Egyre több ügyfelet tudtak közvetíteni az intézmény mentálhigiénés szolgáltatásaiba. A tanácsadások kihasználtsága változó, melyre természetesen hat az ügyfelek együttműködési készsége, illetve belső motivációjuk mértéke. Néhány ügyfél az első egy-két találkozás után lemorzsolódik, többen azonban hosszabb távon is igénybe veszik a szolgáltatásokat. A team tagjai meghatározott számban tudnak tanácsadást tartani, az igénybevétel hullámzása miatt ez többször túlterheltséghez vezet, ugyanakkor sok az olyan jellegű pszichés, pszichiátriai probléma, mely meghaladja a mentálhigiénés team kompetencia határait. A felnőtt pszichiátriai ellátó rendszer működése, ill. a gyermekpszichiátriai ellátás égető hiánya következtében folyamatosan nő a kezeletlen/ellátatlan pszichiátriai betegséggel küzdő szülők és gyermekek száma.

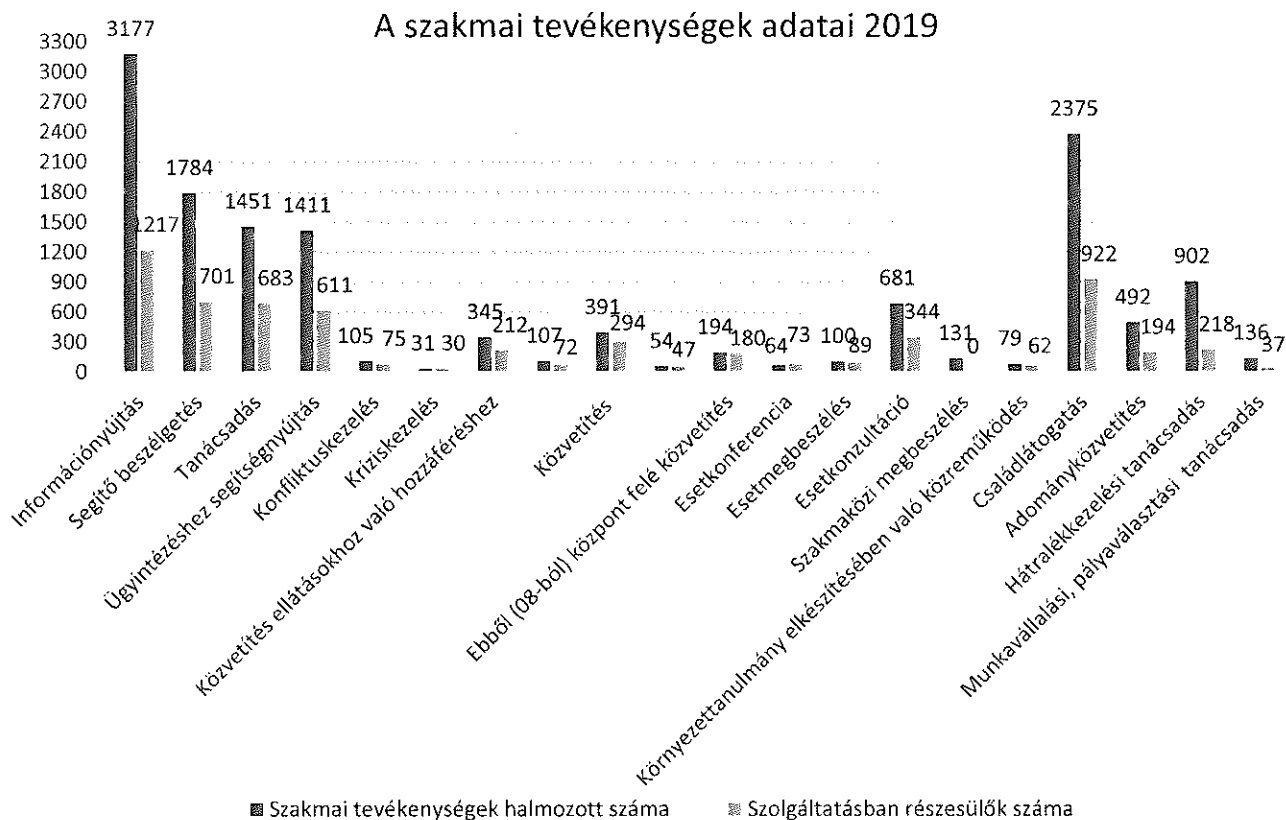
A második legmagasabb arányt mutatja az **oktatási-nevelési elhanyagolás** problémakör. Másodlagos problémaként tekintve ennek háttérében az életviteli problémák hatása ugyanúgy érzékelhető, mint az anyagi vagy a gyermeknevelési problémáké.

A **családon belüli bántalmazás** problémamutatója a tavalyi évhez képest arányaiban csökkent. Ugyan a látencia továbbra is nagy mértékű, de a 2019 évben több jelzőrendszeri tag is nagyobb figyelmet fordított a bántalmazás esetleges jeleire. A bántalmazás jeleinek felismerése iránt nagyobb érdeklődés tapasztalható a jelzőrendszeri tagok részéről, melynek szükségességét a szakmaközi megbeszélések alkalmával is igyekeztek még inkább tudatosítani.

A **családi-kapcsolati konfliktussal** érintett ügyek jelentős része a válással és szülői felügyeleti jogokkal kapcsolatos, valamint az ezek következtében kialakuló gyermeket veszélyeztető helyzetek. Egyre több esetben tapasztalható, hogy ezen családokban már olyan régóta folynak a szülők közti játszmák, hogy azokból nagyon nehéz kilépniük, valamint segítőként is nehéz belépni. A bizalmatlanság- és rosszul értelmezett, vélt vagy valós érdekek mentén- alapvető információkat is eltitkolnak a segítők elől, vagy csak egyszerűen nem közölik azt, együttműködést nem tanúsítanak a szociális munkással.

Ezekben az esetekben a szülők és a szociális szakemberek céljai nem találkoznak, szükséges lehet olyan szolgáltatások bevonása, mint a mediáció, illetve családkonzultáció/családterápia.

A 2019. évben a szakmai tevékenységek halmozott száma **11363-ról 13956-ra nőtt** mely magába foglalja a szociális segítő tevékenység (pl.: információnyújtás, konfliktuskezelés, kríziskezelés, tanácsadás, segítő beszélgetés stb.) teljes palettáját. A tavalyi 4905 helyett 2019-ben **6014** (szintén halmozott adat) személy részesült valamilyen szolgáltatásban.

A számokból kitűnik, hogy az Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egység forduló ügyfelek és az általuk igényelt szolgáltatások, szakmai tevékenységek száma igen magas.

A tanácsadás, a közvetítés pénzbeli ellátásokhoz és az adományozás is gyakori tevékenység volt. A 2018-os évhez képest nőtt a családlátogatások száma. A családlátogatások száma bár magas, de a jogszabályi kötelezettségeknek megfelelően még többre lenne szükség, hiszen ahhoz, hogy a szociális segítő munka hatékony legyen, elengedhetetlen, hogy a családdal saját otthonában is tudjunk foglalkozni, különösen az alapellátott, veszélyeztetett gyermekek esetén.

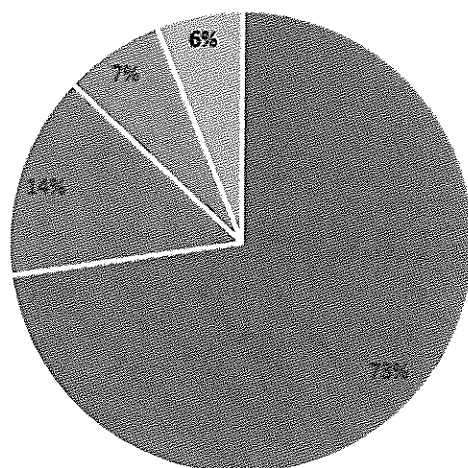
Az esetkonferenciák száma kissé nőtt, míg az esetmegbeszélések száma kissé csökkent az előző évhez képest.

A családsegítők **átlagos esetszáma** a szakmai létszámtól függően igen hullámzóan alakult, mely nehezítette a folyamatos és célzott segítői tevékenységet. Viszonylag magas esetszámok jellemzők a legalább egy éve a Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egységnél dolgozó kollégáknál.

A távozott dolgozók esetei szétosztásra kerültek, melyekből a kríziseseteket nem lehet átadni az újonnan kezdőnek. Az esetvitel ennek köszönhetően gyakran elhúzódik, határidős adatszolgáltatások, javaslatok, tájékoztatások egyre inkább háttérbe szorítják a már folyó ügyeket is.

A veszélyeztetett kiskorúak helyzete négy különböző főcsoport, és ezen belül több kategória mentén is leírható.

Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak aránya főcsoportok szerint 2019

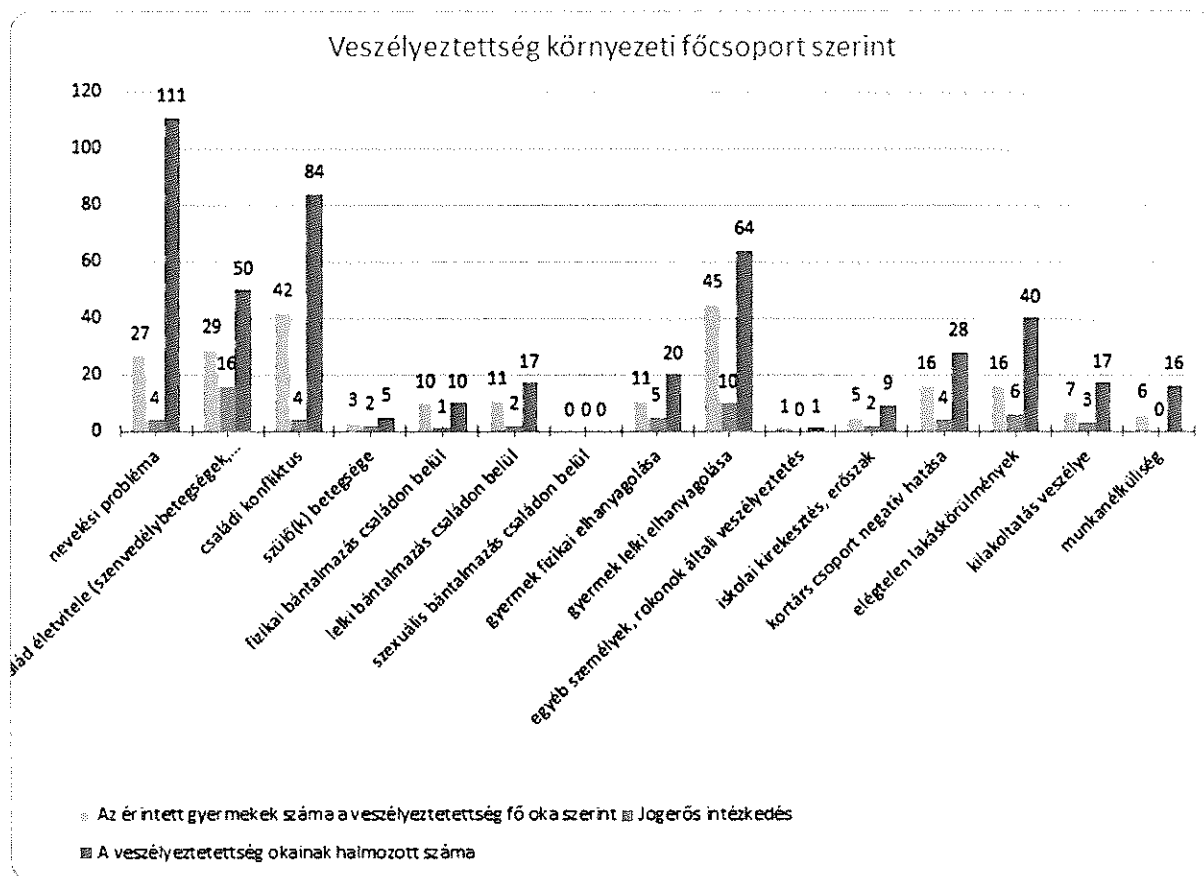
■ Környezeti főcsoport ■ Magatartási főcsoport ■ Egészségi főcsoport ■ Anyagi főcsoport

1. A környezeti főcsoport a legjelentősebb számú.

A főcsoporton belül a harmadik leggyakoribb a **nevelési problémákból** adódó veszélyeztetettség. Fő problémaként száma 38-ról 27-re csökkent, megjelenése halmozott okként a tavalyi adatokhoz képest a, 100 helyett 111-re nőtt.

Ennek háttérében változatos okok állhatnak, mint például a családi életciklusok krízisei, a szülők korai vagy késői gyermekvállalása, a támogató családi háttér és a szülői minták hiánya vagy nem megfelelő volta, a generációs konfliktusok, a szülők közti nevelési attitűdök konfliktusai.

Fontos továbbá kiemelni, hogy a veszélyeztetettség bármelyik, de főként több környezeti főcsoportjának együttes megléte nevelési problémákat generál.

A **családi konfliktusok** a második leggyakoribb a főcsoporton belül. Ide soroljuk a válás, szülői felügyeleti jog körüli vitákat, illetve a kapcsolattartási problémákat. Tapasztalható ugyanakkor a kényszerű együttélés jelensége is, mikor egymással konfliktusban álló családtagok és rokonaik nem tudnak továbblépni lehetőségeik hiányában. Szintén idetartoznak azon mozaikcsaládok, akiknél az korábbi traumák, vagy konfliktusok feldolgozása és az újabb családtagok együttműködésének kialakítása még nem történt meg, és így mindennapi életük egyre feszültebbé vált.

A **gyermek családon belüli bántalmazása, fizikai, lelki vagy érzelmi elhanyagolása** is ebbe a veszélyeztetettségi körbe tartoznak. A gyermek lelki elhanyagolása a leggyakoribb okként szerepelt a főcsoporton belül, mely azonban sokszor nem elválasztható a családi konfliktusoktól. Egyre gyakrabban tesznek a jelzőrendszeri tagok említést a gyermekek fizikai és lelki elhanyagolásáról is. A gyermekeket ért erőszakos cselekményekkel kapcsolatos gyanú esetén a Család- és Gyermekjóléti Központ felé minden esetben jezést küldenek, és ezzel párhuzamosan értesítik az illetékes kerületi kapitányságot is, ahol megindítják a vizsgálatot.

A **szülők szenvedélybetegsége**, mint a gyermekeket veszélyeztető önálló tényező/fő okként történő megjelenése az elmúlt évben csökkent, ugyanakkor a **szülő/család életvitele**, mint fő veszélyeztető ok nőtt. A jelzőrendszeri tagok beszámolóiban rendre megjelenik, hogy tapasztalják a családokban a szenvedélybetegség, az alkoholfogyasztás tüneteit, többször találkoznak olyan pszichiátriai beteg szülővel, akik nem kapnak kellő kezelést.

Jelentős tényezőt jelentenek az **elégtelen lakáskörülmények**. Míg 2018-ban 23 esetben a veszélyeztetettség fő okaként, 65 esetben pedig a halmozott okok közt jelent meg, 2019-ben ez a szám 16 és 40.

A leromlott önkormányzati lakásállományban élők között gyakori a zsúfoltság, a félkomfortos vagy komfort nélküli lakásokban több generáció együttélése. Egyre inkább megjelennek a lakhatás minőségével összefüggő, úgymint rovarirtással, beázással, penészedéssel kapcsolatos panaszok. 2018-ban is rendszeres volt, hogy az önkormányzati bérlakásokból, hátralékok miatt kilakoltatással fenyegetett családok fordultak hozzánk. Ezeknek a családoknak a támogatása, gondjaik enyhítése mindig komoly problémát jelent az alapellátás számára.

A *munkanélküliség*, mint fő veszélyeztető ok nőtt, halmozott tényezőként is nagyobb számban jelent meg az elmúlt évhez képest. A családok jövedelmi/gazdasági helyzetéből fakadó gyermekeket veszélyeztető tényezők nem tűntek el, és nem is javultak oly mértékben, hogy az pl. a fizikai elhanyagolás egyes típusain belül ne jelenjen meg. A fizetés azoknál a családoknál, ahol gyermekek vannak, nem minden esetben fedezi a szükségleteiket, nem biztosítja a gyermekek biztonságos neveléséhez megfelelő forrásokat.

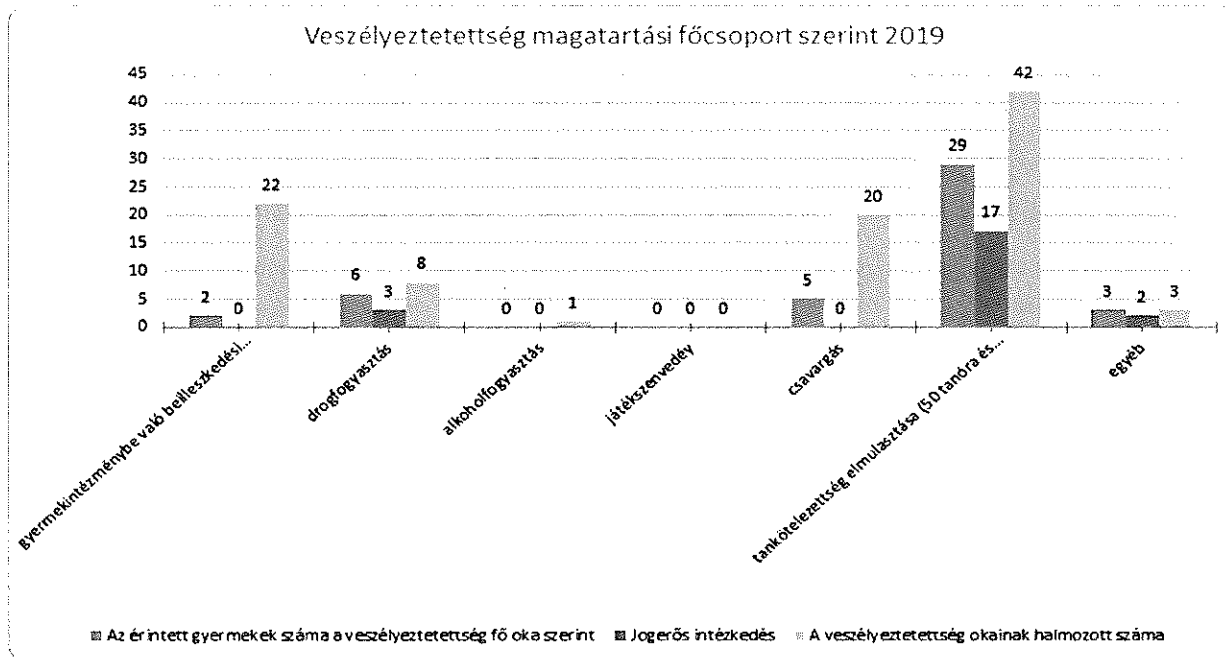
A megélhetési, lakhatási zavarok kezelése az adósságkezelési szolgáltatás, valamint a Ferencvárosi lakhatást segítő támogatás közvetítésével hatékonyabbá válhat, melyet sokan igénybe vesznek. A támogatáshoz történő hozzájutást a FESZGYI Díjhátralék-kezelési Csoportja segíti, az adósságkezelő kollégákhoz közvetítik ügyfeleiket. Rendszeres az együttműködés és az információáramlás a két szakmai egység között.

2. Anyagi főcsoport

A veszélyeztetettség előfordulásánál 2017-ben 29 %-nál, 2018-ban 3%-nál, 2019-ben pedig 6% jelennek meg az anyagi problémák fő veszélyeztető tényezőként, illetve halmozott okként majdnem minden esetben ott szerepel. A lakhatásból és a lakhatási körülményekből, rossz anyagi helyzetből eredő problémák esetén a családoknál a gyermekeket is érintik az ebből eredő hátrányok (pl.: tanszerhiány, melegvíz hiánya miatti elhanyagoltság, esetlegesen a szükséges gyógyszerek hiánya, fűtés hiánya, stb.), melyeken rövid távon, tűzoltó jelleggel talán segíthetnek a megigényelhető támogatások, azonban hosszabb távon egy átfogóbb, kerületi (esetleg országos szintű) program nyújthatna megoldást (szociális bérlakások számának növelése, a hozzáférhetőség megkönnyítése, esetleg kibővített szociális juttatások, munkaerőpiac bővítése, bekerülést megkönnyítő programok, stb.)

A jelzőrendszeri tagok is rendre kiemelik, hogy a velük kapcsolatban lévő családok esetében gyakran szembesülnek a szociális, anyagi problémák erősödésével. Az iskolák, óvodák éves beszámolóikban megjelenik, hogy egyre jobban lecsúszó családokkal találkoznak, akiknek a mindennapi megélhetés is gondot jelent. Az intézményeknél nehézséget szül gyakran az étkezés befizetése, főleg azoknál a családoknál, akik jövedelmi viszonyaik miatt éppen, hogy lecsúsznak a támogatásokról. Sajnos a családi adókedvezmény lehetőségei sem mindig tudnak érvényesülni az ügyfeleink esetében, mivel munkaerőpiaci helyzetük ezt nem teszi lehetővé.

3. Magatartási főcsoport

A magatartási főcsoporton belül továbbra is a tand kötelezettség elmulasztása a kiugró.

A szabálysértéssel, vagy bűncselekménnyel gyanúsított és vádolt fiatalok körére vonatkozó eljárásokkal kapcsolatos szabályok a megelőző években szigorodtak, ugyanakkor a gyermek és fiatalok körében nem szűnt meg a **kriminalizálódás**. A kiskorúak és fiatalok által csoportosan elkövetett garázdaságok, kifosztások, valamint egyénileg a vagyon elleni bűncselekmények, mint pl. a bolti lopás volt jellemző.

Bár vezető okként nem jelent meg az elmúlt évben, egyéb problémák tüneteiként, következményeként továbbra is jelen van a fiatalok, gyermekek körében a **szenvedélybetegség**, alkohol és drogfogyasztás. Ezek jellemzője, hogy az életük különböző területein jelen lévő problémák „megoldását”, egyfajta menekülést jelent számukra. Fontos, hogy a Család és Gyermekjóléti Központnál is elindult addiktológiai konzultációs szolgáltatáshoz közvetítik kiskorú ügyfeleinket.

A külső szervezetek tekintetében is elindult/megújult az együttműködés, főként a Konkáv közösségi térrel. Míg korábban azt tapasztalták, hogy a fejekben még mindig egyfajta mumusként jelenik meg a gyermekvédelmi feladatokat ellátó családsegítő/ezetmenedzser, illetve, hogy alacsony küszöbű szolgáltatást nyújtóként a titoktartás zászlója mögül nem érkeznek tőlük jelzések, illetve a folyamat az önkéntesség elve miatt elakad, ebben tapasztaltunk szemléletbeni változást.

A Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) szervezetében a H52 Ifjúsági Iroda, az Írisz Klub és a Család- és Gyermekjóléti Központ mellett Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egység is részt vesz a munkában, hiszen ennek a problémakörnek a kezelése csak a szolgáltatók, az egészségügyi ellátás, gyermekvédelem, szociális ellátások összehangolt akciójával lehetséges.

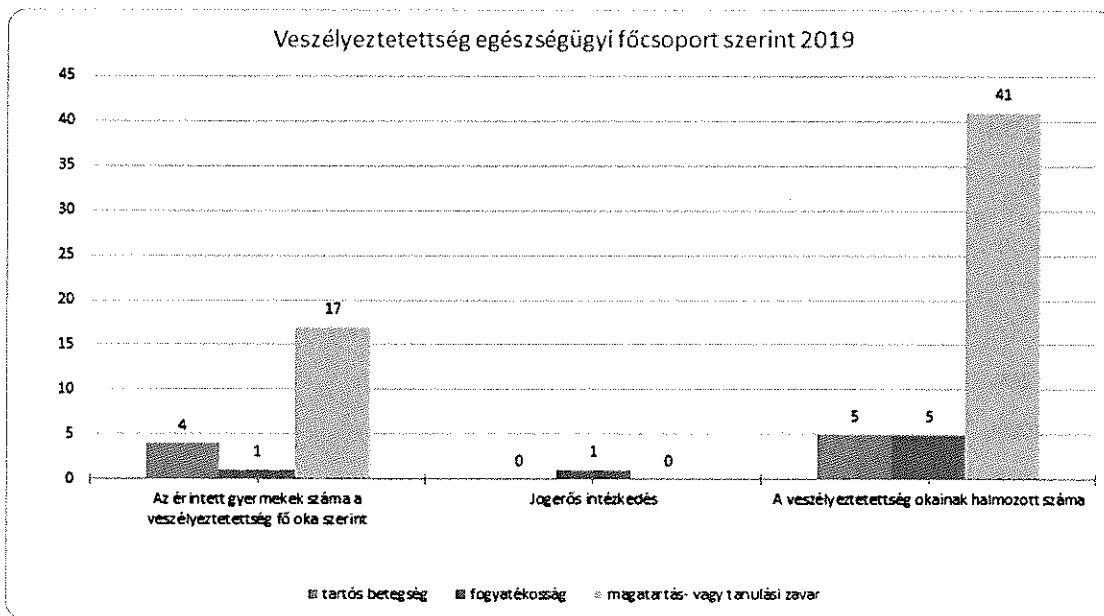
4. Az egészségi főcsoport

Ide sorolja a statisztika a gyermekek magatartás- vagy tanulási zavarát, tartós betegségét és fogyatékosságát. Önálló okként, fő problémaként ez ritkábban jelenik meg, mint a többi főcsoport kategóriái, ugyanakkor egyéb problémákkal egyidejűleg felerősödik az érintettek veszélyeztetettségének foka. Különösen sérülékeny és védendő csoport a fogyatékossággal

élők csoportja, akiknek ellátórendszere nagy hiányosságokkal küzd, mely az érintettek folyamatos elszigetelődéséhez vezet.

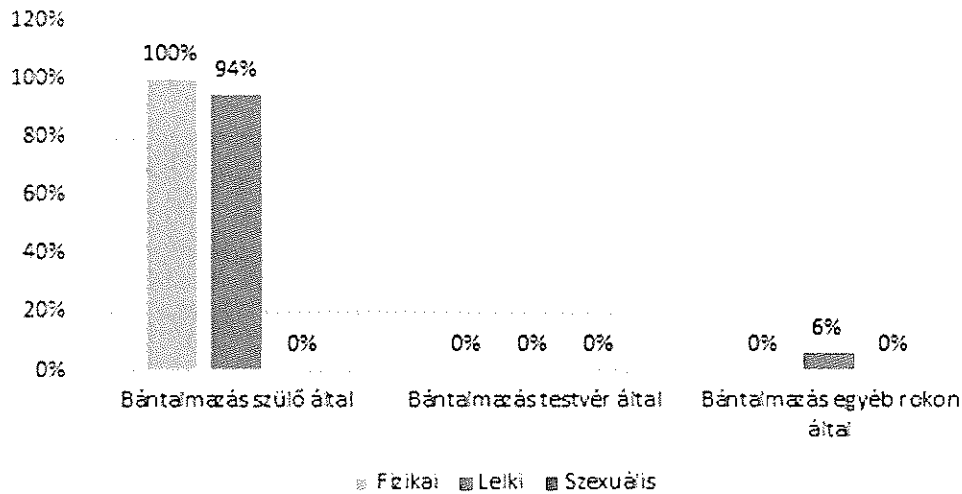
Ahogy a diagramból jól látszik, a 2018-as évhez képest a gyermekek **tartós betegsége** mind fő okként mind a veszélyeztető tényező halmazott okaként is csökkent. Míg 2018-ban a magatartás- vagy tanulási zavar fő okként 6, halmazott okként pedig 13 esetben jelent meg, 2019-ben ugyanez 4 és 5.

A **magatartás vagy tanulási zavar** mutatója viszont kategórián belül a legmagasabb, fő okként 10-ről 17-re, halmazott okként pedig 25-ről 41-re nőtt.

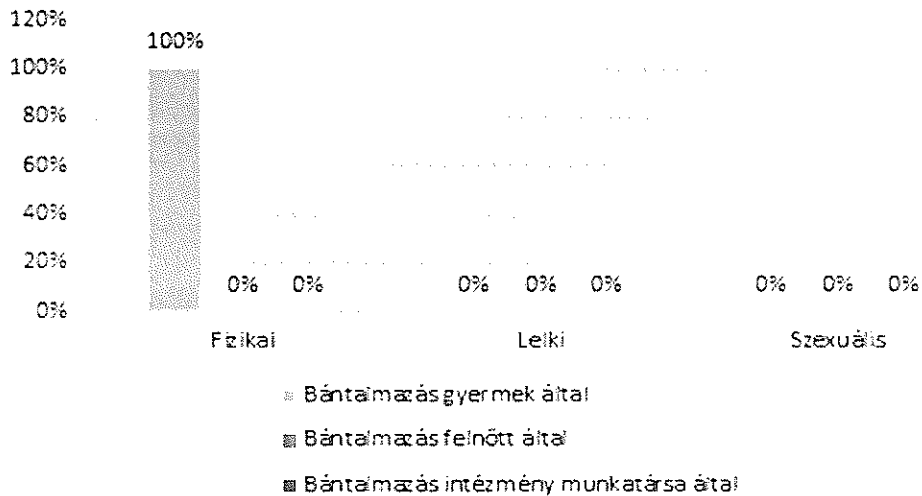

Egyre több gyermek kap olyan diagnózist, mely mellett több területen és nagy számú fejlesztés lenne szükséges, ugyanakkor a közoktatás, köznevelés ezt csak ritkán tudja maradéktalanul ellátni, és a Pedagógiai Szakszolgálatok forrásai is korlátozottak. Részben emiatt, a FESZGYI két fejlesztő pedagógusának szolgáltatásaira is jelentősen megugrott az igény az elmúlt évben. A 12-16 éves korosztály számára nincs elegendő korrepetálási lehetőség a kerületben. A kerületünkben működő Tanoda is már anyagi helyzethez (RGYVK megléte) köti a korrepetálást, így sok család esik ki szolgáltatásból.

Bántalmazás családon belül

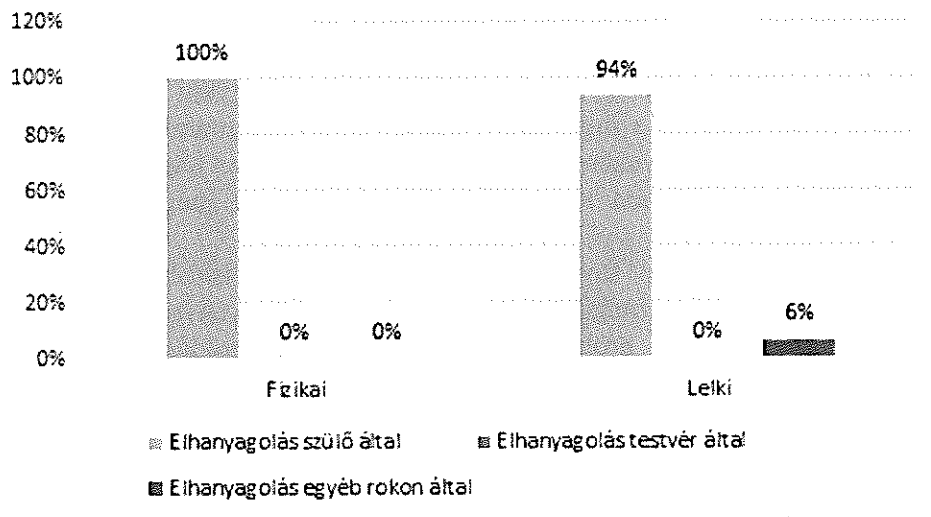
Bántalmazás családon kívül

A családon belüli bántalmazást az esetek 94%-ban szülő, 6%-ban egyéb rokon követte el. A bántalmazással érintett 26 esetből 8 fizikai, 18 pedig lelki. A fizikai bántalmazással érintettek fele arányban fiúk és lányok, míg a lelki bántalmazás áldozatai közül 18-ból 10 esetben lányok. A családon kívül elkövetett bántalmazások mindegyike fizikai jellegű és egy másik gyermek által elkövetett volt.

Elhanyagolás családon belül

A családon belüli fizikai elhanyagolás eseteinek mindegyike szülő által elkövetett, míg a lelki elhanyagolás 94%-ban szülő és 6%-ban egyéb rokon által következett be. A fizikai elhanyagolás 18 esetéből 8-ban, közel felében érintett lányokat, a lelki elhanyagolás 63 esetéből pedig 22 esetben, vagyis harmadukban lányoknál fordult elő.

A bántalmazást, elhanyagolást jelző esetek száma még mindig a látencia határán mozog, gyakran tapasztaljuk, hogy a gyanú megléte még nem automatizálja a jelzést, a bántalmazás társadalmi megítélése, a bántalmazásra, elhanyagolásra adandó egyértelmű válasz, a zéró tolerancia még nem egyértelmű reakció.

Az észlelő és jelzőrendszerből érkezett jelzések, a jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés tapasztalatai

Köznevelési intézmények

A legtöbb jelzés továbbra is a köznevelési intézmények felől érkezett, ugyanakkor még mindig gyakori probléma, hogy későn, és/vagy tévesen érkeznek meg az intézményhez az információk. A legjelentősebb probléma a hiányzások kapcsán, hogy nem minden érintettnek jeleznek.

Több esetben előfordult, hogy a gyámügyi és igazságügyi osztály, a szabálysértés, sőt néhány esetben a szülők értesítése is elmaradt, ezzel nehezítve az egyes szereplők eljárását, és időben történő lépések megtételét. Az is előfordult, hogy nem jeleznek időben, sőt, a hiánnyal kapcsolatos jelzéseket a félév, vagy a tanév végén tették meg.

Gyakori emellett, hogy más életviteli problémákat is későn jeleznek, olyan stádiumban, amikor a védelembe vételi eljárás már elkerülhetetlen, ezzel megnehezítve a bevont szakemberek és a család közti bizalom kialakítását. Emellett gyakoriak a hiányos adatokat tartalmazó jelzések, pl. a lakcímnek, a szülők nevének, elérhetőségének pontatlansága, illetve hiánya- ez szintén idővesztést jelent a családok felkeresése tekintetében.

A pedagógiai vélemények kérésakor az írásbeli forma gyakran mást tükröz, mint amit előzetesen személyesen vagy telefonos beszélgetés alkalmával elmondtak, emellett gyakran kérnek minket, hogy írásban ne kérjük ki a pedagógiai véleményeket, mert elfoglaltságaik miatt nagyon nehezen fér bele a munkaidejükbe. Leterheltségük következtében akár több hetes csúszással érkeznek meg a hivatalos dokumentumok. Ehhez hasonló érvekkel az esetkonferenciákon való részvételt is gyakran elmulasztják, bár azok szervezésénél

törekszünk a mindenki számára lehető legmegfelelőbb időpont kiválasztására. A tanév folyamán a leterheltségtől függően igyekezett képviselni magát az oktatási/nevelési intézmény az esetkonferenciákon, szakmaközi egyeztetéseken, tárgyalásokon, azonban az oktatási szünetekben ez jellemzően nem történt meg.

A másik jelentős problémakör a magántanulói státusszal/egyéni tanrenddel kapcsolatos ügyintézés. 2019-ben változott a jogszabályi háttér, és a magántanulói státust felváltotta az egyéni tanrend. Ennek engedélyezése 2019.09.01-et követően az Oktatási Hivatalhoz került, míg a 2019.08.31-ét megelőzően kelt kérelmek tekintetében még igazgatói hatáskörben születhetett döntés.

Az előző évekhez hasonlóan továbbra is előfordult az iskolai kudarcokkal küzdő, magatartászavaros gyermekek magántanulói státuszba való kényszerítése. A jelenség az iskolák részéről az előforduló problémák egyik tipikus megoldását jelenti. A már nem tankötelezett gyermekeknek nagyon hamar és könnyen megszüntetik a tanuló jogviszonyát.

Az elmúlt évben megszorodott azon esetek száma, ahol a magántanulói jogviszonyt/egyéni tanrendet a szülők külföldi munkavállalása, és/vagy a gyermek külföldi tanulmányai miatt kezdeményezték. További kérelmek a sportolás, illetve az állami iskolarendszerrel való problémák, esetleges egyéni egészségi problémák, beilleszkedési problémák köréből érkeztek. Több olyan esettel is találkoztunk, ahol a szülők egyéni tanrendet vagy magántanulói státuszt kérelmeztek, mely mellett önerőből, maguk biztosították gyermekeik magántanári felkészítését. Bár ennek száma már emelkedett, továbbra is probléma, hogy a kortársak közötti bántalmazásról nem mindig küldenek jelzést, azokról csak esetlegesen, a családotól, vagy más jelzőrendszeri tagoktól, pl. kórháztól, rendőrségtől értesül az intézmény.

Védőnői hálózat A kerületi védőnői szolgálattól érkező jelzések száma kiskorúak tekintetében kissé csökkent, míg nagykorú ügyfelekre (várandósok) vonatkozóan nőtt. A tavalyi évhez képest csökkent az újszülöttek kórházból való hazaadhatóságának, illetve gondozási problémáinak köre.

Jelzéseik gyakorisága, minősége, a családokkal és a velünk való kapcsolattartás rendszeressége továbbra is személyfüggő, de jelentős előrelépés, hogy a korábbi magas fluktuáció után most szinte teljes létszámmal tudnak működni, mely a közös munka minőségét, és az együttműködést is nagyban javította.

A védőnői szolgálat munkatársai a FESZGYI Család- és Gyermekegészségügyi Alapellátási Egység és Központ által szervezett esetkonferenciákon meghívásra részt vettek.

Háziorvosok, gyermekorvosok: A felnőtt háziorvosok felől még mindig kevés jelzés érkezik, pozitívként viszont kiemelhető, hogy rossz egészségügyi állapotban és/vagy szociálisan rászorult betegekkel, jellemzően idősekkel és felnőtt pszichiátriai betegekkel kapcsolatban is megkeresték egységünket.

A gyermekorvosok által küldött jelzések száma némileg nőtt az elmúlt évben. A családsegítő és esetenedzser kollégák még mindig tapasztalják, hogy a „GYSZ4” adatlapot csak részben töltik ki, illetve gyakran csak több hetes csúszással küldik meg számunkra. Sajnos a 2019-es évben a szakmaközi találkozón csak egy gyermekorvos jelent meg egyéb elfoglaltságaik (helyettesítés és szabadság) miatt.

Kórházak: A szakorvosokkal történő konzultációk nem túl gyakoriak, az ügyfelekkel kapcsolatban leggyakrabban a kórházi szociális munkások vagy szociális nővérek segítsége ami jelentős. Egymás munkáját kiegészítve, segítve megfelelő támogatást tudnak nyújtani ügyfeleinknek.

A Heim Pál Gyermekórházból rendszeresen teljeskörű jelzések érkeznek, szociális munkásukkal kiemelkedő az együttműködésünk. A tavalyi évben több gyermekpszichiátriai osztályról is érkezett jelzés, tartalmukat tekintve prevenciós és beavatkozást kérő jelleggel is.

Bölcsődék: A kerületi bölcsődékből 2019-ben is egy jelzést sem kapott a FESZGYI Család-és Gyermekjóléti Alapellátási Egység és a Család-és Gyermekjóléti Központ. 2020-ban a kerületi bölcsődékekkel további szakmaközi találkozót szervezésére kerül sor.

Pedagógiai Szakszolgálat:

Az előző évi szakmai megbeszélésen lehetőség volt arra, hogy a FESZGYI és a Szakszolgálat is bemutassa a saját szolgáltatásait és sikerült a jelzőrendszeri együttműködés kapcsán is előrelépni, elsődlegesen a jelzési kötelezettség és a gondozási-nevelési tervben való együttműködés részleteit illetően.

Rendőrség:

A rendőrség a szakmaközi megbeszéléseket követően több esetben küldött jelzést. A jelzési hajlandóság főként a felnőtt korúak tekintetében ugrott meg. Bár az utóbbi évben nem csak szabálysértéssel és bűncselekményekkel, hanem kapcsolattartási ügyekben, bántalmazás esetén is megküldték a helyszínen készült tájékoztatásaikat, jelentéseiket, sajnos ezek gyakran csak jelentős időeltolódással jutottak el a Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egységhez, illetve továbbra is előfordult, hogy azt nem minden jogszabályban nevesített szerv kapta meg (pl, csak mi, vagy csak a gyámhivatal, vagy csak a pártfogó felügyelet számára továbbították). Az eljárások nyomon követését és lefolytatását az is nehezíti, hogy az egyes ügyek előadói gyakran cserélődnek az áthelyezések okán.

Gyámügyi és Igazságügyi Osztály:

A gyámügyi és igazságügyi osztályon a tavalyi év során több jelentős változás is történt mind az ügyintézők személyének változása, mind köztük lévő feladatmegosztás terén.

A határidők betartása mindannyiunk részéről komoly nehézségekbe ütközik, mely a Központ és az Alapellátási Egység munkáját is ellehetetleníti.

Egyre gyakrabban fordult elő, hogy a tárgyaláson kívül is felvették az Alapellátási Egységgel a kapcsolatot, telefonos, vagy épp személyes egyeztetés során az ügyel kapcsolatban tájékoztatás történt a részükről, illetve sikerült megosztani az esetleges új információkat..

A gondnoki kirendelő határozatokat a Gyámügyi és Igazságügyi Osztály nem küldi meg az intézménynek, amely megnehezíti az ügyintézést, hiszen, ha ügyfelünk nem tájékoztatja családsegítőjét a gondnokság tényéről, a családsegítő nem tudja, hogy milyen ügyét intézheti önállóan vagy csak gondnoka segítségével.

2019-ban is több esetben szembesültünk azzal, hogy a szülő személyes megjelenése és konkrét kérése (védelembe vétel, nevelésbe vétel, családba fogadás, kapcsolattartás végrehajtása) ellenére sem történt meg a jegyzőkönyv felvétele valamint eljárás indítása.

Az észlelő és jelzőrendszer működtetésének tapasztalatai

A Gyvt alapján a gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a veszélyeztetettséget észlelő- és jelzőrendszer működtetése. A Gyvt. 17.§-a jelzési, együttműködési kötelezettséget állapít meg a gyermekvédelemhez kívülről kapcsolódó egyes szervek számára.

Az Szt. is nevesíti a jelzőrendszeri tevékenységet: „a családsegítés, mint szociális alapszolgáltatás keretén belül a családok segítése érdekében a veszélyeztetettséget és krízishelyzeteket észlelő- és jelzőrendszer működik.”

Az észlelő- és jelzőrendszer működtetése 2016.01.01-től a család- és gyermekjóléti szolgálatok esetében a jelzőrendszeri felelős kötelezően ellátandó feladataként van meghatározva, melyben segítséget nyújt számára a család- és gyermekjóléti központ és jelzőrendszeri tanácsadója.

A jelzőrendszeri felelős, illetve jelzőrendszeri tanácsadó egy személyben látja el a feladatait, 2018 év elejétől. Erre a jogszabályi keretek is lehetőséget adnak a fővárosi kerületek tekintetében, hiszen a fővárosban egybeesik a település és a járás közigazgatási területe, szemben a vidéki járásokkal, ahol egy járáshoz több település is tartozik. A 2017. január 1-én hatályba lépett jogszabályi előírások új elemeket is bevezettek a jelzőrendszer hatékonyabb feladatellátása érdekében, melynek köszönhetően kialakult a jelzőrendszer harmadik és negyedik szintje is. A harmadik szint a gyermekvédelmi és gyámügyi feladatkörben eljáró fővárosi és megyei kormányhivatalt, a negyedik szint pedig a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóságot jelentik a jelzőrendszeri munka működtetésében. Ezzel a jelzőrendszeri tevékenység országos szinten is megvalósul.

A jelzőrendszeri felelős- és tanácsadó feladatait szakmai protokollok rögzítik. A jelzőrendszeri felelős- és tanácsadó éves beszámolót valamint intézkedési tervet készít.

Az éves gyermekvédelmi szakmai tanácskozást 2019-ben is megszervezésre került, több mint száz fő részvételével. Az éves intézkedési terv elkészítése az előírt határidőhöz képest később készült el, mivel a kiküldött kérdőívek és az éves beszámolók nem érkeztek meg időben, volt olyan jelzőrendszeri tag, aki nem küldte meg azokat.

A minimum hat alkalommal megrendezendő **éves szakmaközi megbeszélés** mindegyike megvalósult.

A 2019-ben megtartott szakmaközi megbeszélések

1. Kerületi bölcsődék és óvodák, a FESZGYI Család-és Gyermekjóléti Alapellátási Egysége, a Család-és Gyermekjóléti Központja, valamint az Óvodai –és Iskolai Szociális Csoportja részvételével: 2019.04.25.

Témák:

- FESZGYI struktúrája: Család-és Gyermekjóléti Alapellátási Egység/Család-és Gyermekjóléti Központ feladatai, esetgazda fogalma, szolgáltatások
- A kerületi intézmények észlelő-és jelzőrendszeri együttműködése: jelzési kötelezettség– prevenció– szolgáltatások ajánlása, jelzések-visszajelzések kérdése
- Óvodai felvétel előkészítése, bölcsőde-óvoda közti információáramlás: esetátadások beiratkozás előtt
- Óvodakötelezettség alóli felmentés kérdése
- Szülői felügyeleti jog kérdései a beiratkozás kapcsán, valamint a Gyermek Átmeneti Otthonában élő gyermekek esetén
- Hiányzások kérdése

- Az óvodai és iskolai szociális segítők munkájával kapcsolatos tapasztalatok, szükségletfelmérés, stb.

2. BMSZKI kerületben található hajléktalanszállói (Aszódi Éjjeli Menedékhely és Nappali Melegedő, Átmeneti Szállás Gyáli út, Külső Mester Átmeneti Szállás, Táblás Átmeneti Szállás és Nappali Melegedő) és a FESZGYI Család-és Gyermekjóléti Alapellátási Egysége, Család és Gyermekjóléti Központja részvételével: 2019. 05.29.

Témák:

- Az észlelő-és jelzőrendszeri együttműködés részletei (a múltkori megbeszélés óta eltelt időszakban történt változások kérdése)
- Jövőbeli tervek: eljárásrendekre vonatkozó információk, protokollok, stb.

3. Kerületi házi gyermekorvosok és a FESZGYI Család-és Gyermekjóléti Alapellátási Egység, a Család-és Gyermekjóléti Központ, valamint az Óvodai-és Iskolai Szociális Segítők Csoportja részvételével: 2019. 08.07.

A tavalyi szakmaközi megbeszélést követően 2019-ben az egészségügyi szolgáltatóknak is írásban küldött a Család és gyermekjóléti Központ jelzőrendszeri tanácsadója tájékoztató levelet a jelzési kötelezettségről és annak elmulasztásának következményeiről, ezért szükségesnek tartottuk, hogy személyesen is legyen lehetőség az egyeztetésre. Valamint az óvodai-és iskolai szociális segítők célja, hogy az oktatási intézményekben mentálhigiénés teamekben hatékonyan tudjanak dolgozni az egészségügyi szolgáltatókkal is, hiszen a védőnővel, az iskolaorvossal együtt ők is részei az oktatási intézménynek. Így az egy intézményben dolgozó szakemberek (pedagógus, pszichológus, védőnő, iskolaorvos, óvodai-és iskolai szociális segítő) az intézményben felmerülő problémákra, helyzetekre adekvát választ tudnak kidolgozni, teammunkában.

Témák:

- Az Óvodai-és Iskolai Szociális Segítő Csoport bemutatkozása, eddigi tapasztalatok összegzése
- Egyeztetés az iskolaorvosi és gyermekorvosi kompetenciákról
- Jelzési kötelezettség, GYSZ4 gyermekvédelmi adatlapokkal kapcsolatos tapasztalatok
- Tapasztalatok a gyermekorvosok által megtett javaslatokról (a szakorvoshoz irányítás kérdésében)
- Adatvédelem és a jelzési kötelezettség összefüggései

4. Kerületi kórházak (SOTE, Dél-Pesti Centrumkórház, Gottsegen György Országos Kardiológiai Intézet) és intézményünkkel kapcsolatban álló kórházak (Heim Pál Gyermekkorház, Péterffy Sándor Utcai Kórház-Rendelőintézet és Manninger Jenő OTRI) több osztályának szociális munkásai, valamint a FESZGYI Család-és Gyermekjóléti Alapellátási Egysége, Család-és Gyermekjóléti Központja és az Óvodai-és Iskolai szociális Segítők Csoportja részvételével: 2019. 08.07.

Témák:

- Bemutkozás, a kórházakban működő szociális munka ismertetése
- Az észlelő-és jelzőrendszeri együttműködés részletei, szektor semleges protokoll alapján

5. A kerületi alapfokú oktatási intézmények (általános iskolák), a FESZGYI Család-és Gyermekjóléti Alapellátási Egység, a Család-és Gyermekjóléti Központ valamint az Óvodai-és Iskolai Szociális Segítők Csoportja részvételével: 2019.11.25.

Témák:

- Óvodai-és iskolai szociális segítők munkájával kapcsolatos tapasztalatcsere (nehézségek, jó gyakorlatok, jövőkép stb.)
- Jelzési kötelezettség (illetékesség, igazolt-igazolatlan hiányzások, stb.)
- Pedagógiai vélemény (szempontsor)
- GDPR (tisztázandó kérdések, a Kntv. változásai)
- Iskolai próbaidő kérdése (próbanap kérdésének tapasztalatai, fókuszban a gyermek érdeke)
- HÍD program (információgyűjtés, tapasztalatok)
- Magántanulói jogviszony-egyéni tanrend kérdése (az új eljárás tapasztalatai)
- Fegyelmi tárgyalások (előzetes egyeztetés, információgyűjtés szükségessége a tárgyalás előtt)

6. Kerületi középfokú oktatási intézmények, a FESZGYI Család-és Gyermekjóléti Alapellátási Egysége, a Család-és Gyermekjóléti Központja, valamint az Óvodai-és Iskolai Szociális Csoportja részvételével: 2019.11.26.

Témák:

- Óvodai-és iskolai szociális segítők munkájával kapcsolatos tapasztalatcsere (nehézségek, jó gyakorlatok, jövőkép, stb.)
- Jelzési kötelezettség (illetékesség, igazolt-igazolatlan hiányzások, stb.)
- Pedagógiai vélemény (szempontsor)
- GDPR (tisztázandó kérdések, a Kntv. változásai)
- Iskolai próbaidő kérdése (próbanap kérdésének tapasztalatai, fókuszban a gyermek érdeke)
- HÍD program (információgyűjtés, tapasztalatok)
- Magántanulói jogviszony-egyéni tanrend kérdése (az új eljárás tapasztalatai)
- Fegyelmi tárgyalások (előzetes egyeztetés, információgyűjtés szükségessége a tárgyalás előtt)

- Ifjúsági tagozattal összefüggő kérdések
- Diákmunka vállalásával kapcsolatos tapasztalatok megvitatása
- Már nem tanköteles, 16. életévét betöltött diákok helyzete (szolgáltatásokba delegálás-közvetítés jelentősége)

A jelzőrendszeri tagok -visszajelzésük alapján- fontosnak és előre mutatóknak tartják a szakmaközi megbeszéléseket.

2020. év feladatai

1. A működésmód további átalakításának befejezése a protokollok mentén.

- A védelembe vétellel érintett gyermekek és családjaik számára nyújtott szociális segítőmunka átvétele a Család- és Gyermekejóléti Központtól.
- Szociális segítőmunka/esetvezetés és annak dokumentációja fokozottabb szakmai ellenőrzése.

2. Jelzőrendszer működtetése terén

- A kerületi jelzőrendszeri tagok írásos, és/vagy személyes megkeresése, a vonatkozó jogszabályok, protokollok és szakmai ajánlások megismertetése, meglévő ismeretek felfrissítése.
- Hat-nyolc szakmaközi megbeszélés kezdeményezése, különös tekintettel az egészségügyre, a bölcsődékre, a gyámügyi- és igazságügyi osztályra és a rendőrségre.
- A felnőttekkel kapcsolatos veszélyeztetetést észlelő és jelzőrendszer megerősítése, együttműködés újragondolása a kerületi szociális ellátórendszer, valamint a jelzőrendszer tagjai közt.
- Civil szervezetekkel, szolgáltatókkal történő együttműködés felülvizsgálata, újak kialakítása.

3. Személyi feltételek javítása:

- A szakmai létszám teljes körű feltöltöttségének elérése és megtartása.
- Rendszeres esetmegbeszélő fórumok kialakítása.

4. A kollégák szakmai továbbképzése

Különösen fontos lenne képzés/továbbképzés biztosítása:

- a gyermekbántalmazás felismerése és kezelése
- az áldozatvédelem
- a konfliktuskezelő technikák
- a kiégés elleni technikák

- a szenvedélybetegségek, a pszichiátriai betegséggel és személyiségzavarokkal érintett személyekkel kapcsolatos munka területén.

5. Tárgyi feltételek javítása:

- A Család- és Gyermekjóléti Központtal közös adminisztrációs rendszer kialakítása.
- Éves KSH adatszolgáltatáshoz kapcsolódó statisztikai adatok gyűjtésére alkalmas rendszer kialakítása.

Személyes biztonságot szolgáló eszközök kialakítása. Pl. céges mobiltelefon vészjelzővel, melyre segélyhívó applikációt lehet telepíteni. Ez azon helyzetekben nyújthatna segítséget, ha olyan váratlan helyzet történne, mely során más módon nem kérhető segítség. (Az MKKSZ megkérdezte a szociális és gyermekvédelmi ágazatban dolgozókat a munkabiztonsági kérdésekben, ezek alapján állította össze a munkacsoport elé vitt javaslatokat. Jelen van: Kozma Judit (képzés, oktatás), Nagy Ferenc (szakellátások), Palotás József (szakellátások), Schranecz Erika (SZGYF/szakellátás), Bárócz Tímea (szociális és gyermekjóléti alapellátások), Dr. Maretta Zóra Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltatások Főosztálya/osztályvezető, Szarvák Mónika EMMI/szakértő, Andráczi-Tóth Veronika dr. (EMMI szakértő) Beszámoló az EMMI munkabiztonsági munkacsoport üléséről 2019. 06. 25.)

6. Szolgáltatások bővítése

- Csoportfoglalkozások:
  - álláskereső klub különös tekintettel a 16-18 év közöttiek, valamint a tartós munkanélküliek számára
  - bűnelkövetéshez, bűnmegelőzéshez kapcsolódó csoport
  - tematikus csoport szervezése a gondozási- nevelési problémákkal küzdő szülők számára,
  - tematikus előadások, foglalkozások a gyermeki jogok és kötelezettségek érvényesítésével kapcsolatban.

4.1.3. A Család- és Gyermekjóléti Központ

A Gyermekjóléti Központ felett szakmai, gazdasági, bér- és munkaügyi kérdésekben a FESZGYI Igazgatósága gyakorolja a felügyeletet. A Család- és Gyermekjóléti Központ a 1091 Budapest, Üllői út 69. szám alatti telephelyen működik. Szervezetileg a Központ-hoz tartozik a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi tér, a 1096 Budapest, Haller utca 50-52. szám alatt, valamint az Óvodai és Iskolai Szociális Segítő Csoport, a 1095 Budapest, Gát utca 25. szám alatt. A jogszabály alapján a Központ biztosítja a Kapcsolattartási Ügyelet szolgáltatását, illetve egyéb speciális szolgáltatásokat, melyeket részben közvetlenül a Központ biztosít, részben a FESZGYI Igazgatósága. Ezek később kerülnek felsorolásra.

Egyrészt tehát az Szt. 64. § (1) bekezdésében foglalt személyes gondoskodást nyújtja szociális alapszolgáltatásként, ezen belül is családsegítést. A *családsegítés keretében* biztosítani kell szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást, az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzügyi, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését, szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését, valamint közösségfejlesztő programok szervezését, egyéni és csoportos készségfejlesztést. Tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adóssághalmozással és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékosokkal élők, a krónikus betegek, a szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását, kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat.

A Központ emellett ellátja a Gyvt.-ben meghatározott *gyermekjóléti alapellátási feladatokat*. A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését. E szolgáltatási feladat keretében, a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében a szolgáltatás tájékoztatást nyújt, segíti a támogatásokhoz való hozzájutást, családtervezési, pszichológiai, nevelési, egészségügyi, mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadást nyújt vagy az ezekhez való hozzájutást megszervezi. Támogatja a válsághelyzetben lévő várandós anyát, segíti elhelyezését átmeneti otthonban.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében *a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer koordinálását* járási szinten, segítséget nyújt a jelzőrendszer tagjai és a család- és gyermekjóléti szolgálat közötti konfliktusok megoldásában, megteszi a Gyvt. 17. § (4) bekezdése szerinti jelzést, a kapcsolati erőszak és emberkereskedelem áldozatainak segítése érdekében folyamatos kapcsolatot tart az Országos Kríziskezelő és Információs Telefonszolgálattal.

A gyermekjóléti központ a gyermekjóléti szolgálatnak a 39. §, a 40. § (2) bekezdése és az Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti általános szolgáltatási feladatain túl a gyermek családban nevelkedésének elősegítése, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében a gyermek igényeinek és szükségleteinek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt, amelynek keretében biztosít

- utcai és - ha a helyi viszonyok azt indokolják - lakótelepi szociális munkát (H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Téren keresztül),
- kapcsolattartási ügyeletet, ennek keretében közvetítői eljárást, ide nem értve a 62/E. § és a 132. § (6) bekezdése szerinti közvetítői eljárást,
- ha a helyi viszonyok azt indokolják - kórházi szociális munkát (ezt a feladatot esetünkben a jelzőrendszeri felelős és tanácsadó látja el),
- gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálatot (ügyfelfogadási időn kívül működtetett, elsősorban telefonos információnyújtás és mozgósítás),
- jogi tájékoztatásnyújtást és pszichológiai tanácsadást,
- családkonzultációt, családterápiát,
- óvodai és iskolai szociális segítő tevékenységet,
- valamint elkészíti a szociális diagnózist az Szt. 64/A. §-a szerint.

A FESZGYI a fenti szolgáltatásokon kívül biztosít fejlesztő- és gyógypedagógiai tanácsadást, mediációt és addiktológiai konzultációt, illetve maga a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi tér mint prevenciós, gyermekeket és fiatalokat segítő, szabadidejüket hasznosan és fejlesztően kitöltő tér is ide tartozik.

A Család- és Gyermejjóléti Központban dolgozó *esetmenedzserek a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló szociális segítő tevékenységet látnak el*, amelynek keretében

- kezdeményezik a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét, szociális segítőmunkát koordinálnak és végeznek, koordinálják a bevont más segítő vagy egyéb szakembereket, akiknek feladatuk lehet a gyermek veszélyeztetettségének megszüntetésében,
- javaslatot készítenek a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködnek a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnisméltés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
- javaslatot tesznek családba fogadásra, a családba fogadó gyám személyére,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinálnak és végeznek - az otthon nyújtó ellátást, illetve a területi gyermekvédelmi szakszolgáltatást végző intézménnyel együttműködve - a család gyermeknevelési körülményeinek megteremtéséhez, javításához, a szülő és a gyermek közötti kapcsolat helyreállításához,
- utógondozást végeznek - a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve, a 86. § (1) bekezdés f) pontjában foglaltak szerint - a gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészítik a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinálnak és végeznek, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet (a továbbiakban: pénzfelhasználási terv) készítenek.

A jelenleg hatályos jogszabályok szerint 2018. január 1-től kötelezően ellátandó feladatként a Központokhoz került a *szociális diagnózis*, a szükségletek felmérése és szükségletekhez igazított szolgáltatások kijelölése, szervezése.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma közzétette a család- és gyermekjóléti szolgáltatások működésével kapcsolatos szakmai szabályozó dokumentumokat, az ún. protokollokat és szakmai ajánlásokat, melyek tulajdonképpen módszertani útmutatók. A protokollok betartása a törvényben rögzítettek szerint kötelező, melynek legfőbb oka, hogy minden gyermeknek és családnak joga van ahhoz, hogy ügyükben egységes elvek, módszertan és eljárásrend szerint járjanak el, vagyis egységesen magas színvonalú és az emberi, gyermeki jogokat szem előtt tartó segítő szolgáltatást kapjanak. Különösen igaz ez a gyermekek bántalmazásának megelőzésére, jelzésére és megszüntetésére.

A szociális munkában továbbiakban és nem elhanyagolható módon jelentősége van az *etikai kódex*nek. A Család- és Gyermekjóléti Központ mindenkor szem előtt tartja, hogy a szociális munka hivatásrend, professzionális munka, melyben megkerülhetetlen az etikai kódex be- és megtartása az esetvitelben. Ez biztosítja az autonómiát a szakemberek számára, az intézményvezetés és a területen dolgozó szakemberek, valamint a szakemberek közötti kapcsolatrendszer, a döntések és eljárások etikai hátterét. Nem másodsorban meghatározza a munka fő célitűzéseit az értékeken keresztül, a kliensek és döntéshozók közötti közvetítő kapcsolat etikai milyenségét és érték béli alapjait, a segítői és nem regulatív, vagy elvtelen kiszolgáló szerepet.

A FESZGYI Család- és Gyermekjóléti Központ tehát az alábbi szervezeti egységkeretben működik:

Szervezeti egység	Létszám	Végzettség	Feladat	Üres álláshely
Család- és Gyermekjóléti Központ (1091 Bp., Üllői út 69.)	2 fő asszisztens, 1 fő szociális diagnózist készítő esetmenedzser, 7,5 fő esetmenedzser, 1 fő szakmai vezető	mindenki jogszabály által előírt szakirányú végzettséggel rendelkezik (továbbiakban: szakirányú)	gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó családsegítés, gyermekjóléti alapellátás, valamint szociális diagnózis felügyelt kapcsolattartás	1 fő asszisztens, 3 fő esetmenedzser (nem a teljes évben)
Kapcsolattartási Ügyelet (1096 Bp., Haller u. 50-52.)	1 fő jogász, mediátor, 1 fő szociális munkás	szakirányú	(segített, folyamatos jelenléttel segített és ellenőrzött)	-
Jelzőrendszeri tanácsadó (1091 Bp., Üllői út 69. és 1096 Lenhossék u. 7-9.)	1 fő szociális munkás, mediátor	szakirányú	járási szintű jelzőrendszeri koordinálás	-
Speciális szolgáltatások (1091 Bp., Üllői út 69. és 1096 Bp., Lenhossék u. 7-9. – utcai ifjúsági munka: H52)	1 fő jogász, 2 fő klinikai szakpszichológus és családterapeuta, 2 fő pszichológus (klinikai szakpszichológus és tanácsadó pszichológus), 2 fő fejlesztő és gyógypedagógus (több diplomával), 1 fő	szakirányú	Gyvt 40/A §: a családsegítésen és gyermekjóléti alapellátáson túli szolgáltatások, a szociális segítőmunkán kívül eső, családot, egyént megerősítő, segítő szolgáltatások	-

	mediátor, 1 fő addiktológiai konzultáns		
Óvodai és Iskolai Szociális Segítő Csoport (1095 Bp., Gát u. 25.)	1 fő koordinátor, 13 fő óvodai és iskolai szociális segítő	2 fő nem rendelkezik szakirányú végzettséggel	a gyermek veszélyeztettségének megelőzése érdekében a szociális segítő munka eszközeivel támogatást nyújtása a 1 fő köznevelési intézménybe járó gyermeknek, a gyermek családjának és pedagógusainak ifjúságsegítés, gyermekvédelmi prevenációs tevékenység, közösségfejlesztés
H 52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér (1096 Bp., Haller u. 50- 52.)	1 fő koordinátor, 4 fő ifjúságsegítő	nincs a jogszabályban előírt szakirányú végzettség	-

Intézményen belüli és kívüli együttműködés rendszere

A Család- és Gyermekjóléti Központ, különösen, ha az összes hozzá tartozó szakmai egységet nézzük, rendkívül számos partnerrel dolgozik együtt, mind intézményen belül, mind azon kívül. Alább csak azokat a partnereinket sorolom fel, akikkel rendszeres a kapcsolatunk.

Intézményen belüli együttműködés rendszere:

- Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egység,
- Gyermek Átmeneti Otthona,
- Díjhátralék Kezelő Csoport,
- H52, óvodai és iskolai szociális segítőik egymással és az eszményekkel,
- speciális szolgáltatásokat nyújtó szakembereink egymással és a szociális szakemberekkel,
- Írisz Klub.

Intézményen kívüli együttműködés rendszere:

- védőnők, gyermek háziorvosok, kórházi szociális munkások, különösen a gyermekeket ellátó intézményekből,
- gyámhivatalok, pártfogó felügyelők,
- köznevelési intézmények, bölcsődék,
- Fővárosi Gyermekvédelmi Központ,
- bíróságok (kapcsolattartás ügyében),
- CSÉSZE Egyesület,
- rendőrség,
- Montázs projekt, fogyatékosügyei tanácsadás,
- Horizont Szociális Alapítvány, az évenként folyamatosan adományozó ferencvárosi magánszemélyek, Bakáts Téri Általános Iskola (karácsonyi adomány),
- Egyszülős Központ,
- illetve a H52 civil partnerei, melyek ott kerülnek részletes felsorolásra.

A szolgáltatás igénybevevői

A szolgáltatásainkat a legkülönbözőbb demográfiai jellemzőkkel bíró, különböző társadalmi-gazdasági helyzetű kliensek (a kirekesztettségben élő, deprivált csoportoktól a magasan kvalifikált, diplomás családokig), a legkülönbözőbb mentális-egészségügyi állapotú ügyfelek veszik igénybe. A legjellemzőbb probléma típusok:

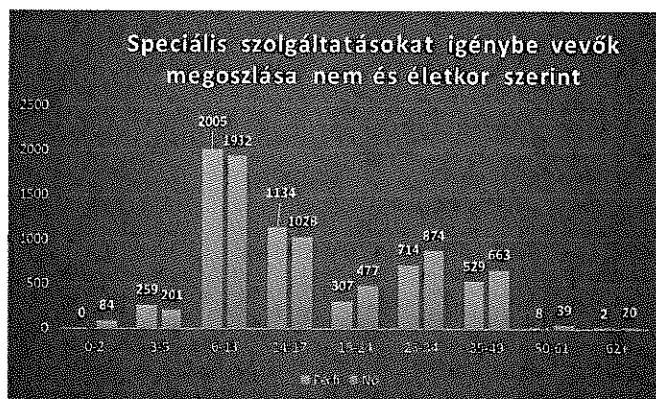
- gyermekek (elsősorban érzelmi) elhanyagolása,
- tankötelezettség elmulasztása,
- lakhatási szegénység, alacsony munkaerőpiaci státusz, adóssághalmozás,
- mentális problémák: magatartászavar, tanulási nehézség, személyiségzavar, szenvedély- és pszichiátriai betegség,
- családi diszfunkciók, elhúzó válás és gyermekelhelyezés, családi konfliktusok,
- gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség,
- fiatalkori bűnelkövetés, „bandázás”, csavargás, szerhasználat,
- párkapcsolati erőszak, gyermekbántalmazás,
- negatív diszkrimináció, kirekesztés.

A problémák mögött húzóó okok a humán ökörendszer minden szintjét érintik, tehát a beavatkozás sok szinten történhet és a leggyakrabban ún, sokproblémás családokkal dolgozunk, akik előéletében gyakran hosszan elhúzóó krízis, trauma vagy trauma sorozatok állnak, gyakorta súlyos diszfunkciókkal küzdenek a velünk kapcsolatba kerülő családok. Mivel bizonyos ellátások rendszerszinten igencsak szűkösön állnak rendelkezésre, illetve munkánkban nap mint nap találkozunk rendszerszintű, a humán ökörendszer külső szintjein azonosítható problémákkal, ezért rengeteg a frusztráció a napi gyakorlati munkánkban. Ilyen hiátusok például a pszichiátriai ellátórendszer hiánya, az oktatási rendszer méltánytalansága, tananyag központúsága gyermekközpontúság helyett és az intézmények kulturális távolsága az őket igénybe vevőktől, illetve a kirekesztés, mely a későbbi társadalmi integráció ellen hat, vagyis a társadalom jóllétének csökkenése felé. Egyre nagyobb probléma az egyének mentális terheltsége, a kényyszerű megoldások okozta stresszhelyzetek, traumák és kiüresedések, a szenvedélybetegségek valamilyen formája, és minden előbb felsorolt jellemző hosszan elnyúló fennállása komolyabb pszichés problémákhoz vezet, illetve a gyermekek esetében a későbbi személyiségzavarok megágyazásához.

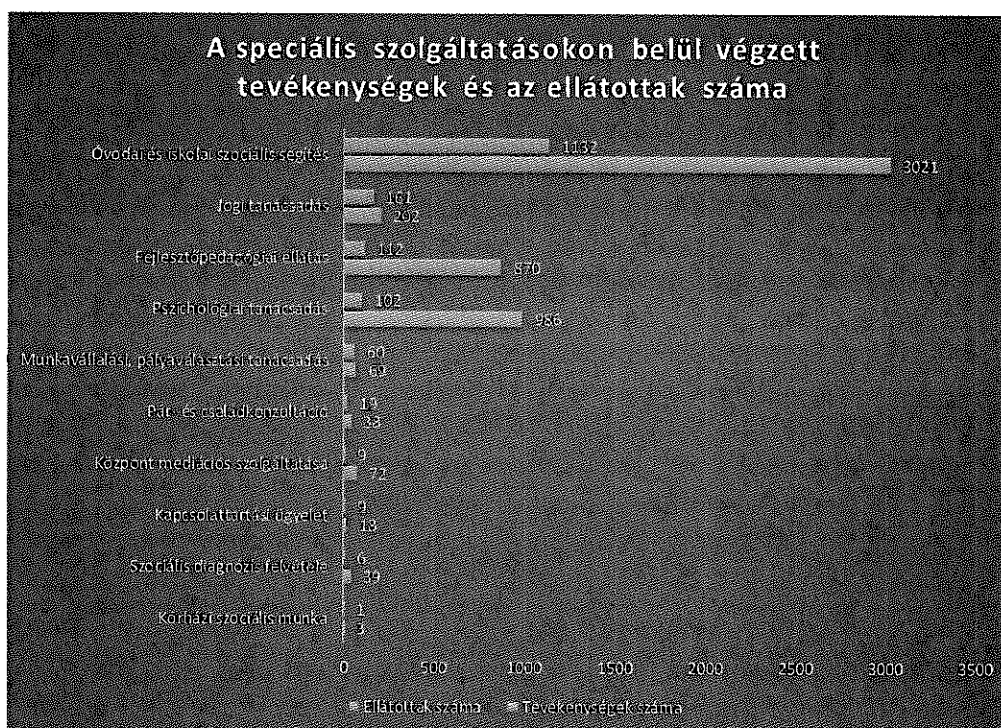
A speciális szolgáltatások

A speciális szolgáltatásokat igénybevevők nem szerinti megoszlása 2018 évhez képest kiegyenlítődött, a korábbi években jellemző volt, hogy többségében nők vették igénybe (70%-ban voltak felülreprezentáltak a nők a férfiakhoz képest).

Az is változott 2018-hoz képest, hogy míg korábban növekedett a szolgálat által közvetített kliensek száma, addig 2019-ben csökkent, a tavalyi 70%-ról 60%-ra csökkent a szolgálat által közvetített kliensek száma, míg a hatósági ügyvel érintett kliensek száma 30%-ról 40%-ra nőtt.

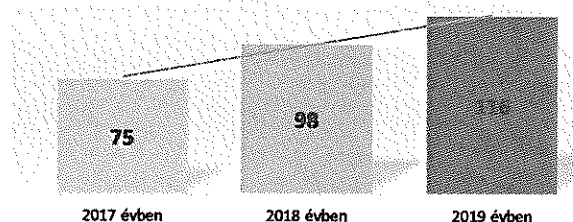

Mivel a 2019-es statisztikába bekerült a H52 Ifjúsági Iroda és közösségi Tér is, ez jelentősen megváltoztatta különösen a korosztályi megoszlást: a korábban főleg a közép-korosztálybeli nők voltak felülreprezentáltak, 2019-ben a 6-13 és 14-17 éves korosztály. Azonban, ha levesszük az ifjúsági iroda közönségét, akkor továbbra is marad a középkorosztály mint jellemző igénybevevő, de a nemek aránya látványosan változik a férfiak javára.

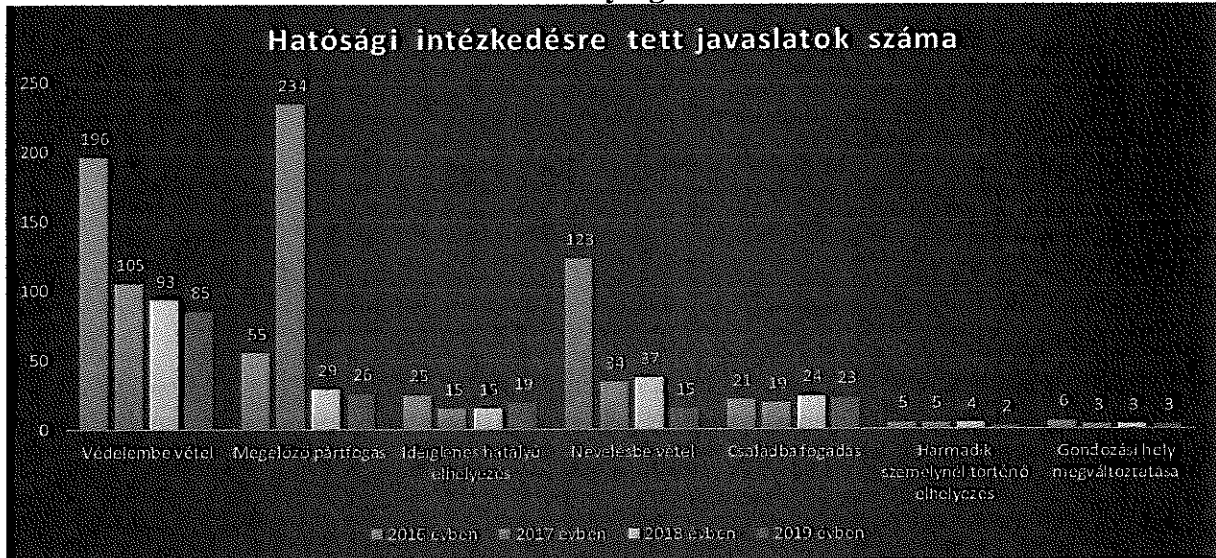
A fejlesztőpedagógiai és pszichológiai tanácsadásoknál jól látszik, hogy az együttműködések ellúzódóak: tehát kevés számú kliens hosszan veszi igénybe a szolgáltatást.

Készenléti szolgálatra érkezett hívások száma

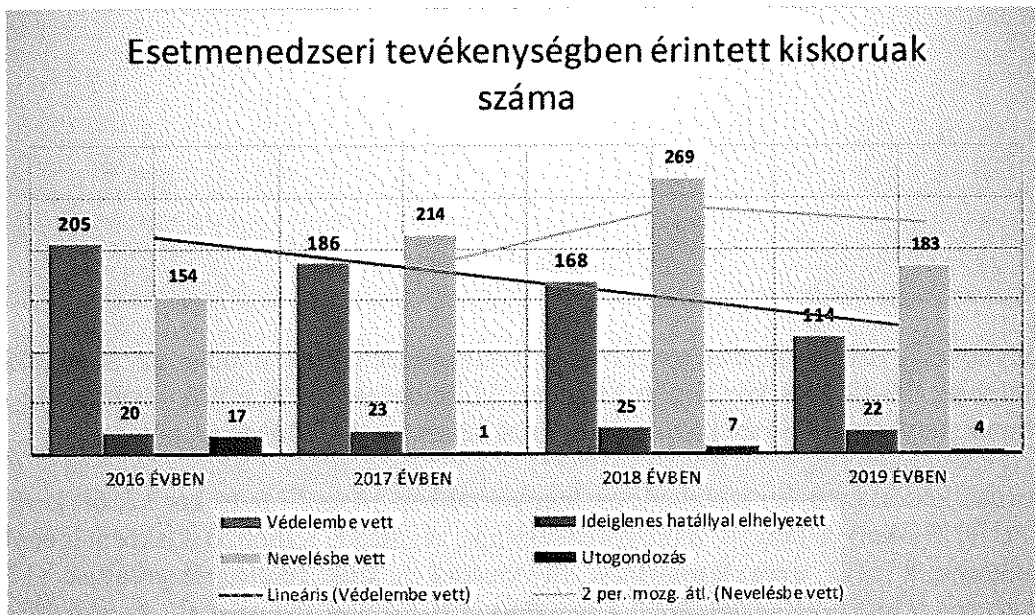

A gyermekvédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálathoz érkezett hívások száma tovább növekedett, 2018-hoz képest 18%-kal. A hívásokra továbbra is jellemző, hogy javarészt nem az illetékességi területünkről érkeznek hívások, hanem továbbra is az ország legkülönbözőbb szegleteiből.

Az esetmenedzseri tevékenység a statisztikák tükrében

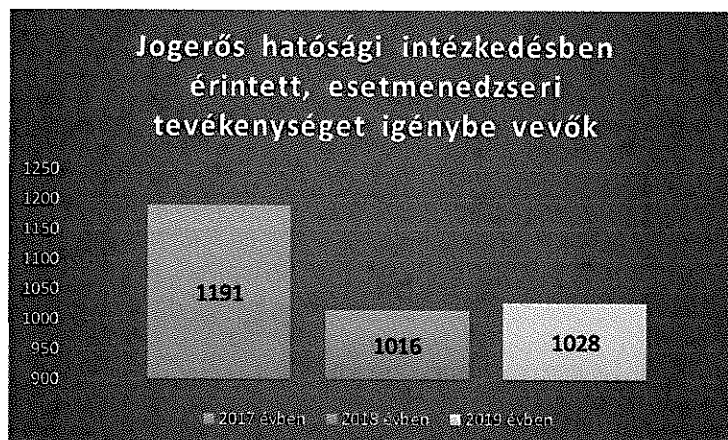

Az elmúlt négy év statisztikáját nézve jól látható, hogy a védelembe vételre és nevelésbe vételre tett új javaslatok száma folyamatosan csökken, de a 2017 évi kiugrást leszámítva a megelőző pártfogásra tett javaslatok száma is csökkenő tendenciát mutat. A nevelésbe vételre tett javaslatok száma 2016 évről 2017-re látványosan csökkent, ez akkor 72%-os csökkenést jelentett. Ugyanezt az időszakot nézve, tehát 2016-ról 2017-re 46%-kal csökkent a védelembe vételre tett javaslatok száma. A többi hatósági intézkedésre tett javaslatok száma nagyjából stagnál az elmúlt négy év számainak tükrében.

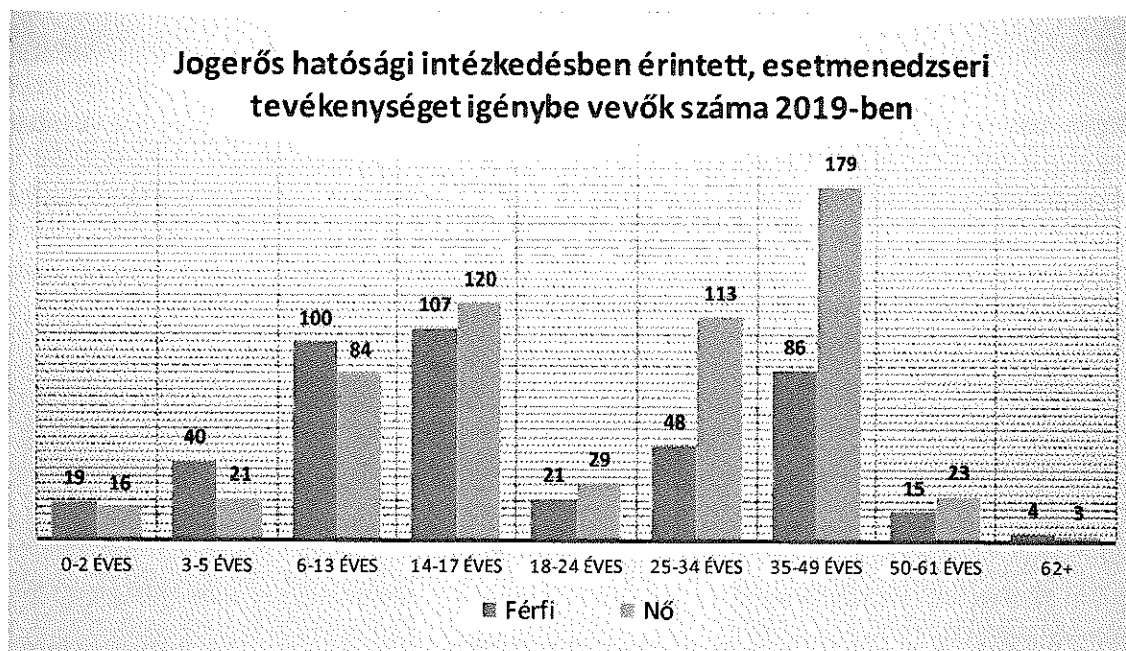

Az esetmenedzserekhez tartozó kliensek száma a nevelésbe vett gyermekek körében a legmagasabb, ez az elmúlt három év arányaival megegyezik, míg 2016-ban a védelembe vett gyermekek voltak felülreprezentálva. A védelembe vett gyermekek száma 2016-hoz képest 45%-kal csökkent. A nevelésbe vett gyerekek száma ugyan három évig folyamatosan nőtt, de

2018-hoz képest 31%-kal csökkent, azonban a négy évvel ezelőttihez képest 19%-kal nőtt még így is.

Az összes igénybevevőt nézve (kiskorúak és nagykorúak), három év alatt ugyan 13,6%-kal csökkent az igénybevevők száma, azonban 2018-ról 2019-re némi emelkedés megfigyelhető, kérdés, hogy a továbbiakban hogyan alakul.

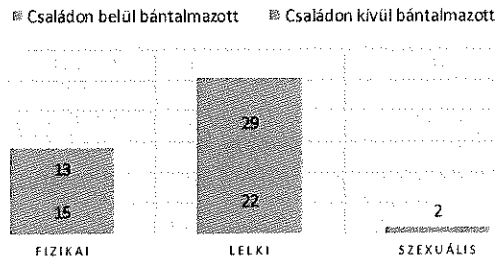

Az igénybevevő szülők között továbbra is felülreprezentáltak a nők, ez a legjellemzőbb korosztályban, 35-49 éves kor között kétszeres különbséget jelent a nők javára, míg a másik szülői korosztályban, 25-34 év között több, mint kétszeres a különbség a nők javára.

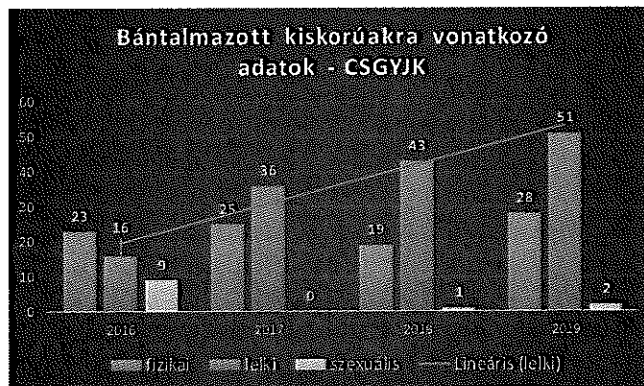
A kiskorúak között hatósági intézkedésre leggyakrabban 14 és 17 éves kor között kerül sor, itt valamivel (12%-kal) a lányok felülreprezentáltak. A másik jellemző kiskorú igénybevevői korosztályunk a 6-13 éves korosztály, itt viszont a fiúk felülreprezentáltak (19%-kal). Mindösszesen a legveszélyeztetettebb korosztály a 6-17 éves gyermekek, ezen belül is a 14-17 éves kamaszok.

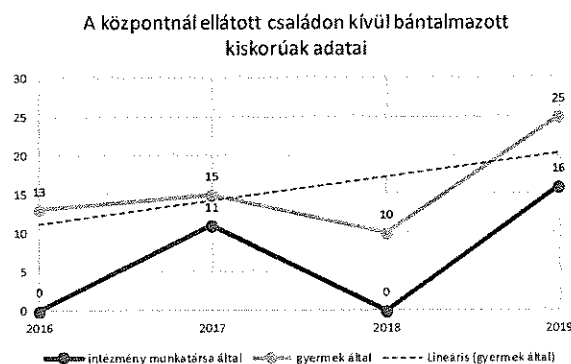
A BÁNTALMAZOTT KISKORÚÁK SZÁMA 2019

A bántalmazott kiskorúak száma tehát a családon belül és kívül bántalmazottak között nagyjából megegyezik, kis aránybéli eltolódással a családon kívül bántalmazottak felé. A szám 2019-ben összesen 81 fő volt. Vessük össze ezt az adatot a jelzőrendszeri adatokkal: a Központ 2019 évben a jelzőrendszeri tagoktól 2 jelzést kapott kiskorú bántalmazása ügyében. Az Alapellátási Egység is csak 8 esetben, ez összesen tehát még mindig csak 10 jelzés, ha feltesszük, hogy az Alapellátásos esetek a Központba kerültek át valamikor az év folyamán.

A szexuális bántalmazás csökkent, legalábbis a tudomásunkra jutott esetek száma. A lelki bántalmazások száma azonban folyamatosan növekszik, 2016-hoz képest 2019-re ez 218,7%-os emelkedés, tehát több, mint 3-szoros a növekedés négy év alatt. A lelki bántalmazások számának figyelembe kell vennünk azt a tény, hogy az adatot maguk a szociális szakemberek szolgáltatják, tehát lehetséges, hogy az ő érzékenységük változott a lelki bántalmazás észlelésében. A fizikai bántalmazások száma egy év visszaesését leszámítva szintén nőtt 2016-hoz képest 2019-re.

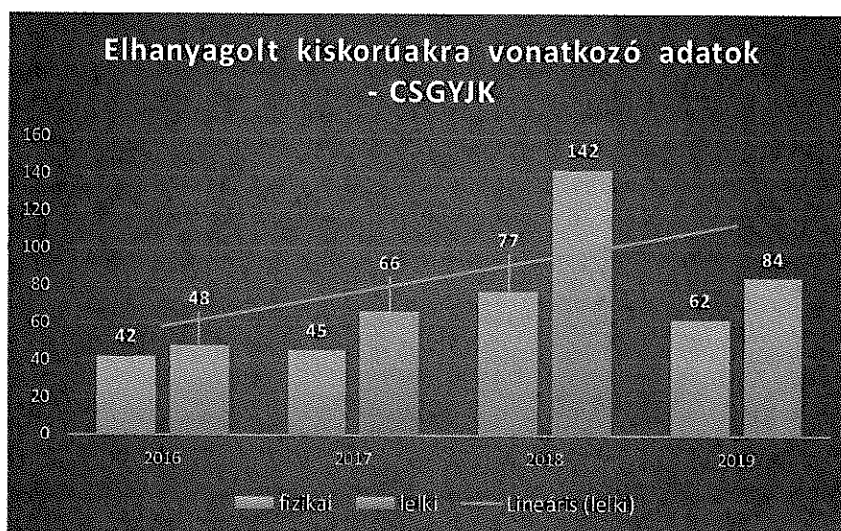

A családon kívül bántalmazott kiskorúak esetében szembeötlő a kortárs bántalmazás túlsúlya, az intézmény munkatársa általi bántalmazáshoz képest 62,5%-kal több a kortárs bántalmazás.

Szembeötlő az is, hogy a kortárs bántalmazás fele-fele arányban lelki és fizikai bántalmazás. Az intézmény munkatársai azonban kizárólag lelkileg bántalmazzák a gyerekeket.

A kortárs bántalmazás az elmúlt négy évet vizsgálva, egy évi visszaesést nem tekintve, folyamatosan nő, 2016-hoz képest 2019-re 92%-os a növekedés.

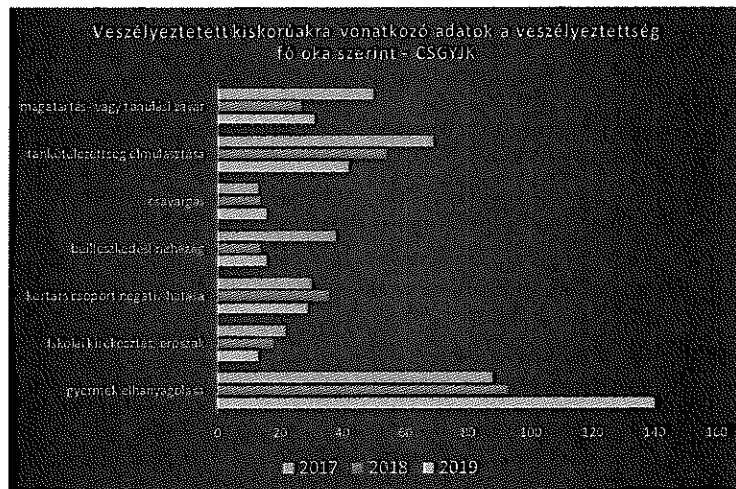
Intézmény munkatársa általi bántalmazásról két évben, 2016-ban és 2018-ban nem volt tudomásunk, 2017-et 2019-cel összehasonlítva azonban mégis látható egy növekedés: 66%-os a növekedés.

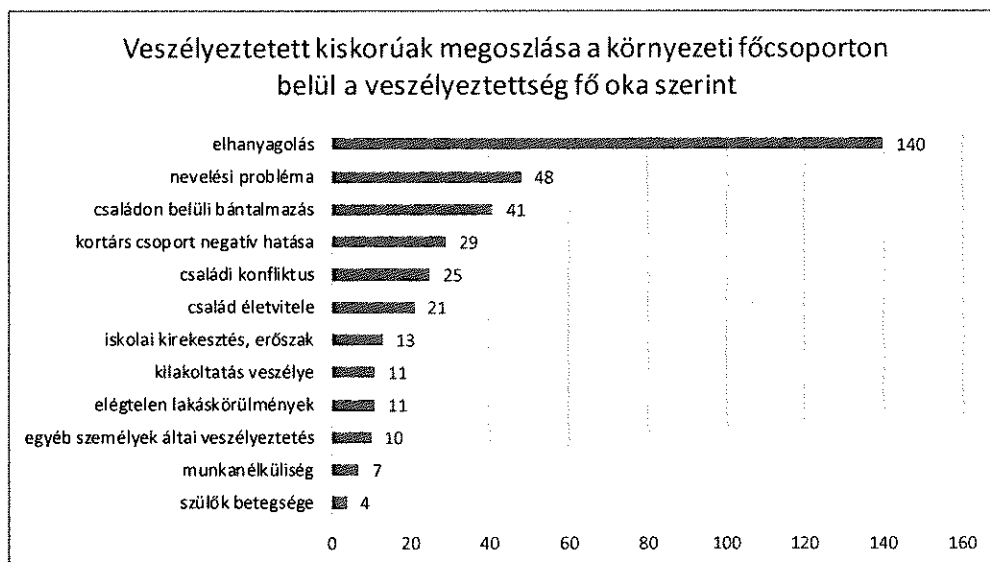
A lelki és fizikai elhanyagolás is folyamatosan nő az elmúlt négy évet tekintve. 2018-ban voltak a számok a legmagasabbak mindkét kategóriában, 2016-hoz képest a fizikai elhanyagolás 47,6%-os az emelkedés, míg a lelki elhanyagolás tekintetében 2016-hoz képest 2019-re 75% az emelkedés. Tavaly előtthöz képest azonban idénre 33%-os a csökkenés.

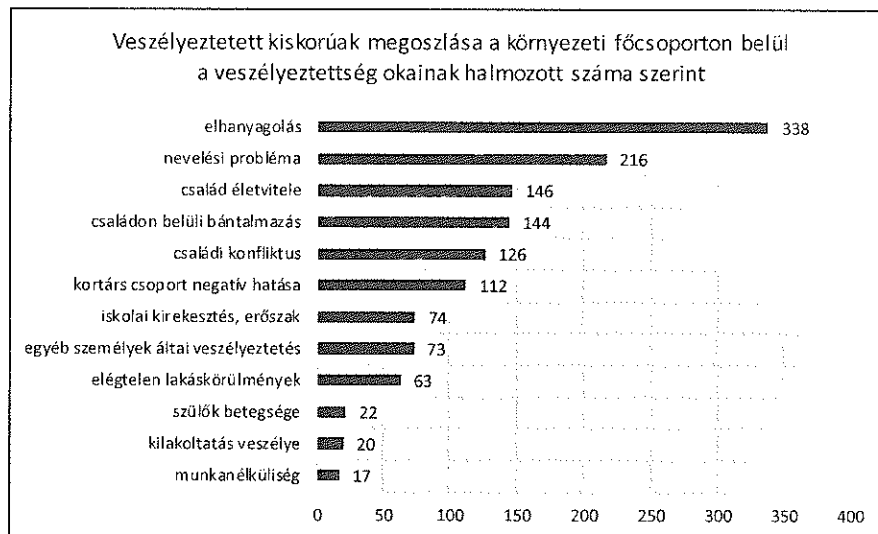
A veszélyeztetettség fő oka szerint a leginkább veszélyeztető források a környezeti főcsoportban találhatóak, a másik három főcsoporthoz képest a különbség 2,8-szoros. Az elmúlt három évet tekintve ez az arány nagyjából azonos. Minden főcsoportban csökkent a veszélyeztetett kiskorúak száma.

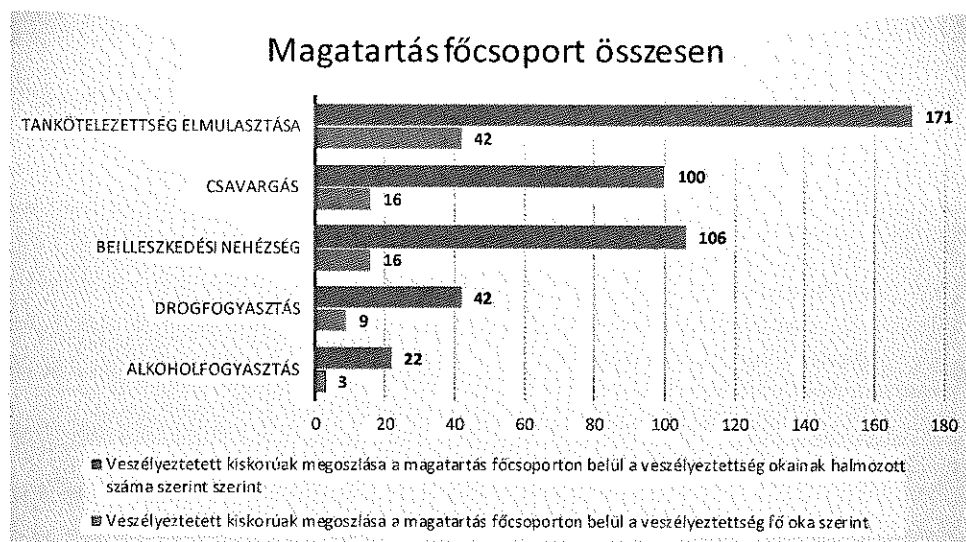
Érdekes lehet a fő okok összevetése néhány alcsoporton belül három évet vizsgálva. Látszik, hogy a gyermekek elhanyagolását látják az esetmenedzserek egyre nagyobb fő problémának. Látjuk, hogy a fenti kategóriák a lemorzsolódás szempontjából fontos veszélyeztető tényezők, melyben egyre nagyobb felelősségét látják a szakemberek a szülőktől/családtól eredő veszélyeztetésének, vagyis az elhanyagolásnak, mindemelett mérsékelten, de nő a csavargó gyerekek száma.

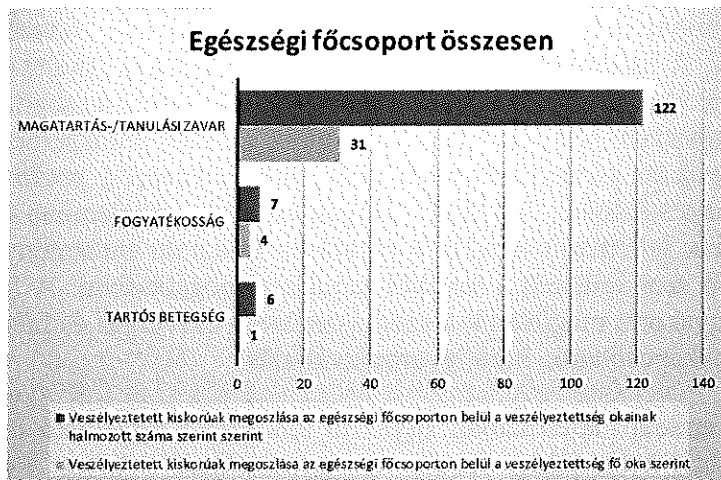
Ha csak a környezeti főcsoportot vizsgáljuk, a fő ok az esetmenedzserek szerint a már említett szülői elhanyagolás, az összes másik kategóriának valamivel kevesebb, mint fele. az első hat kategóriában magasan felülreprezentált a családból eredeztethető veszélyeztető ok, s a legtöbb ok mindenképpen valamilyen mentálhigiénés problémakörre utal.

Ha a halmozott okokat nézzük, igaz, hogy arányaiban kissé más a kép, azonban a probléma eredője nagyrészt megegyeznek az előzőekben leírtakkal, tehát a kiskorúak elsősorban a családjukból eredően, és azon belül is az elhanyagolás miatt veszélyeztetettek, nagyobb arányban tetézve ezt nevelési problémával. Itt is, mint minden ebben a kategóriában tett megállapításhoz hozzátartozik, hogy nem egzakt adatokról van szó, hanem a kollégák megítélésén múlik a besorolás.

A magatartás főcsoporton belül fő és halmozott okként egyaránt vezető tünet a tanköteletesség elmulasztása. Ehhez leggyakrabban csavargás és beilleszkedési nehézség társul, s érdekes, hogy halmozott okként mennyivel gyakrabban jelenik meg az alkohol és drogfogyasztás, de ezek más fő okok mellett inkább társult veszélyeztetettségi faktorként jelennek meg: vagyis tünetek inkább és nem önálló okok.

Az egészségi főcsoportban leggyakoribb vezető és halmozott ok a magatartási- és tanulási zavar. A halmozott veszélyeztető ok között magasan a legtöbb gyermek itt érintett, több, mint 9-szeres a különbség az itt tárgyalt másik két kategóriával összehasonlítva a halmozott okok között.

Az esetmenedzserek szociális munka módszertana, eszközei segítségével végzik munkájukat, komplex szemléletű megközelítésben, vagyis a különböző kapcsolódó társterületekkel együttműködésben, interprofesszionális jelleggel. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy a veszélyeztetett gyermekek veszélyeztettségének csökkentésére törekedve nem csak a saját szakmájuk interdiszciplináris tudáson alapuló eszközeit használják, hanem bevonják a segítő folyamatba más segítő szakmák, egészségügyi vagy nevelési-oktatási intézmények szakembereit és azok tevékenységét koordinálják.

A József Attila lakótelepen sok a fiatal, kisgyermekes középosztálybeli család él. Ezen a területen mindig is sok volt az albérlő. A korábban jellemző vándorlás, a bérleti díjak növekedésének megállása miatt, mérséklődött. Gyakori, hogy nem az albérleti, hanem a rezsi díjakat nem tudták fizetni a családok. A saját lakással rendelkező családoknál, a lakásfelújításra, tartalékképzésre már nem telik a fizetésből, ezért a lakások állapota folyamatosan romlik. Arra kényszerülnek a szülők, hogy több munkahelyet vállaljanak, ami leginkább a gyerekek érzelmi-lelki elhanyagolását hozza maga után, ebből adódóan az iskolai hiányzások, bünelkövetések. Az Aszódi lakónegyed és Gyáli út lakossága előregszik. A gyermekvédelmi esetek ebből a körből a családba fogadások, illetve a szenvedélybetegségek következtében voltak.

A hajléktalan szállókról leggyakrabban az Aszódi úti szálló volt érintett a munkájukban. Szinte minden esetben a védőnő jelzett, hiszen sok volt 2019-ben is a gondozatlan terhesség, illetve az ideiglenes hatályú elhelyezésbe került csecsemő. A rendszer azonban – úgy tűnik – 2019-ben hatékonyabban tudott reagálni a hajléktalan várandósok és párjaik problémájára és nagyobb arányban sikerült a munkahelyszerzés és lakhatásuk megoldása. Jellemző még a hajléktalanszállókon élők esetében a nevelésbe vett gyermekek felülvizsgálati ügye. A segítő folyamatot nehezíti a szállókon élők együttműködési készségének, változásra való motiváltságának hiánya. Általában több betegséggel küzdenek, gyakran mentális problémákkal, egészségi állapotuk általában véve rossz és nincs jövedelmük, ezáltal nincs hosszú távú perspektívájuk.

A 0-18 éves korosztály helyzetének alakulása

Az elmúlt évben folytatódott a nem tanköteles korú gyerekek oktatási rendszerből való nagyszámú kiesése. A lemorzsolódó gyerekek még az általános iskolát sem fejezik be, 5-6 osztályról szereznek végzettséget. Ezeket a gyerekeket már szociális segítőmunkával és egyéb szolgáltatások bevonásával sem lehet visszaterelni az oktatási rendszerbe. A szülők, a család világa igen távol esik az oktatás világától, ahol siker, elismerés, pozitív, támogató és értő felnőtt-gyermek kapcsolatokat, a saját világukhoz, tág értelemben vett kultúrájukhoz alkalmazkodó, annak jellemzőit tanulásba-oktatásba integráló intézményt nem tapasztalnak meg, ezért a család sem érdekelt a további tanulás támogatásában. A korai iskolaelhagyás hátterét vizsgálva gyakorta megjelenik a szerhasználat, a csavargás és bűnelkövetés, valamint a korai és felnőtt párkapcsolatok, korai gyermekvállalás.

Az egyéni munkarenddel kapcsolatban aggasztó tendenciát figyelhető meg: egyre fiatalabb korban az iskola nyomására, mert a gyermeknek súlyos vagy nem kezelt magatartásproblémája van, a gyereket a szülő egyéni munkarendbe kéri, vagy ellenkező esetben a szülőnek másik iskolát kell keresnie. Az elmúlt évben a legfiatalabb e problémakörben érintett gyermek első osztályos volt.

A pedagógus hiány egyik következménye, hogy az iskola, az iskolavezetés a gyermek helyett a szakemberek megtartását tartja szem előtt. Válogat a beiratkozáskor, illetve azokat a gyerekeket igyekszik megtartani, akik problémamentesek, jó képességűek. A pedagógusok egyre teheteflenebbek, kiégettebbek, pedagógiai módszertan és eszközök nélküliek, ez pedig tovább erősíti az elvándorlást. Aki bármiben is más, olyasmiket tapasztalhat meg az iskolában, olyan hatások érhetik (felnőtt és kortárs csoport részéről egyaránt) az esetleges diszharmonikus családi élet mellett, hogy valóban magatartászavaros lesz, pszichés problémákkal terhelt, és akár súlyosan veszélyeztetett az intézményrendszer hatására.

Az intézménynél megjelentek azok a gyerekek, akik iskolai erőszakot szenvedtek el vagy követtek el. Egy ilyen esetben az áldozatnak kellett iskolát váltania. Olyan esetek is egyre többször kerülnek a látókörükbe, amikor a diákok megalázzák egymást, és közben valaki filmre veszi, majd felteszi a közösségi hálóra.

A kamasz gyerekek ismét igen komoly számban követtek el gyakran igen komoly, akár ember ellen elkövetett bűncselekményt, ami nemritkán szerhasználattal is párosul. Ez már olyan lakóközvetekben is megjelent, ahol korábban nem volt jellemző (lakótelep és környéke). Emelkedő tendenciát mutat még a párban vagy csoportosan (bandákban) elkövetett, többször fegyveresen, vagy védekezésre képtelen személyek ellen elkövetett bűncselekmények száma is. A bűnelkövető kortárs csoportokban az az igen veszélyes, hogy a szocializáció, a társadalmi vagy felnőtt élet integrációs terepeivé válnak, és ez leginkább az oktatási rendszerből már kiesett gyerekek esetében jellemző. Az elkövetett cselekmény súlyosságát sem a szülő, sem a gyermek nem érzékeli, elbagatellizálja, s ehhez az is hozzájárul, hogy az igazságszolgáltatás nagyon lassan működik, az eltelt hosszú idő pedig még inkább erősíti ezt a hozzáállást. Mindeközben lehetőség van újabb cselekmények elkövetésére is. Az eljárás indítás és büntetékiszabás között a védelembe vétel és a megelőző pártfogás elrendelése, melyeknek semmilyen visszatartó ereje nincs, a védelembe vételi tárgyalás oly erőtlen intézmény, hogy gyakorta a tárgyalásra maga az elkövető gyermek el sem jön. A megelőző pártfogás intézménye pedig nem tud semmit nyújtani a korrigálás terén: nincsenek szolgáltatásai, terápiás lehetőségei, koncepciója és mindemellett nagyon leterheltek, és az előzőek miatt nagy a kiegészítés, kifáradás kockázata.

Lakhatási szegénység

A lakhatási szegénység óriási problémát jelentett 2019-ben is, nem csak önmagában, hanem mint a gyermekeket veszélyeztető okok fontos eredője is. Egyrészt maga a fizikai-egészségügyi veszély is, úgymint penészes falak, kiirthatatlan ágyipoloska, amivel egész lakótömbök fertőzöttek. A kisméretű, zsúfolt lakásokban nincs senkinek saját tere, nincs lehetőség elvonulásra, intimitásra, nemhogy tanulásra, túl sok az inger, a személyes teret pedig szinte lehetetlen kontrollálni. Összemosódik az intim és személyes tér, gyakorta pedig az intim, a személyes és a szociális tér is – a konfliktusok pedig az emberek között csattannak, nem a konfliktust kiváltó kicsiny téren vezetődnek le. A gyerekek pedig elkezdnek csavarogni, lemorzsolódnak az iskolából, bandázni és kriminalizálódni, vagy felelőtlen kapcsolatokba menekülni. És nem ritka a szenvedélybetegségek kialakulása sem.

A lakhatási szegénységben élők az egyre magasodó megélhetési költségek miatt döntési helyzetbe kerülnek: fizetik a bérleti díjat és rezsit, vagy esznek, öltözködnek, tisztálkodnak. Elindul az adósságszpirál, ami az elején még jól kezelhető a kerületi támogatásokkal, azonban, ha magasabb összeget elér, már nem lehet adósságkezeléssel megoldani, valamint ehhez szükséges egy folyamatos fegyelem, melyet a napi megélhetésért való, egyik napról a másikra való megmaradás küzdelme nem tesz lehetővé. Ha pedig ügyeket intéz, akkor távol marad a munkahelyétől, amit az nem tolerál. Ezt a folyamatot súlyosbítja, ha az elektromos áram kikapcsolását megoldandó a család szabálytalanul vételez áramot, aminek következtében magas büntetésre számíthat, ami tovább, már kezelhetetlen méretűre növeli a tartozás összegét. Ezután következik a kilakoltatás veszélye, vagy maga a kilakoltatás, ami a Középső-Ferencvárosban dolgozó esetmenedzserek beszámolója alapján jelentősen növekedett 2019-ben. Ezek a családok hajléktalanná váltak, vagy effektíve vagy bújtatottan, mert vidéki rokonhoz, ismerősökhöz, fővárosi családtaghoz költöztek. Ezeknek a családoknak a jövőben a jelenlegi rendszerben esélyük sincs lakáshoz jutni.

A kényszerből összeköltözőknél ez a megoldás szinte mindig átmeneti marad. Hamar megjelennek a konfliktusok, melyek igen hamar felőrlik ezt a kényszerű életközösséget. Éppen ezért népszerűek az ún. munkásszállók, ahová lehet gyermeket is vinni, napi fizetés van, nincs kaució, azonban csak viszonylag magas és stabil jövedelemmel elérhető. Az átmeneti gondozást biztosító intézményekbe nehéz a bejutás a várólisták miatt, és sok család számára a számukra szigorú, társadalmilag és kulturálisan nagy távolságban lévő szabályrendszer miatt sem vállalható, hisz vagy van már tapasztalatuk, vagy már előre belátják, hogy számukra ez a szabályrendszer nem vállalható, életidegen és házirendszegek miatt egyik napról a másikra utcára kerülhetnek ismét.

Harmadik megoldás lehet egy új albérleti forma megjelenése is: egy több szobás lakásban a tulajdonos minden szobát más-más családnak ki. Ezzel gyakorta élnek gyermekes családok, sőt egyszülős családok is. Az alacsony jövedelmek mellett ez lehet egy megfizethető lakhatási forma, de ezekben az esetekben, különösen, ha egyszülős családról van szó, igen magas lehet a gyermekabúzus kockázata a sok idegen ember miatt, akivel kénytelenek együtt élni.

Amikor megszűnik egy család lakhatása, megszűnik az a család is, ami védelmet, biztonságot, visszavonulási lehetőséget ad még felnőtt korban is, így a lakásvesztés generációkra meghatározhatja egy család jövőjét, életútját, stratégiáit és (disz)funkcionálását is.

Válás, gyermekelhelyezés, kapcsolattartás

A különélő szülőkkel való segítő munka mindig különös terhet jelent a szociális szakembereknek, hiszen egy olyan alaphelyzetből kell kiindulniuk, ami a gyermekvédelmi szemlélettel alapvetően ellentétes. A gyermek számukra pusztán eszköz, nem tudnak és már

nem is akarnak szempontot váltani és átlépni akár csak egy pillanatra is a gyermek cipőjébe, onnan körülnézni és megélni, hogy mi is zajlik a gyermek körül és ez milyen hatással van rá. Csak a harc számít, hogy mindenki a maga vélt vagy valós igazát bizonyítsa, hogy a másik fölé kerüljön, csak nyertes-vesztes játszmát ismernek. És ennek a játszmának igyekeznek minden velük kapcsolatba kerülő személyt megnyerni, az oldalukra állítani, de nem együtt dolgozni a gyermek érdekében, és olyan megoldást találni, ami számára a lehető legjobb, a lehető legkonfliktusmentesebb.

A kevésbé iskolázott, alacsonyabb társadalmi státuszú ügyfelek esetében lényegesen nagyobb az esély a közös megegyezésre, a gyermek érdekeinek nem csak figyelembevételére, hanem elismerésére is. A magasabb társadalmi státuszú kliensek esetében gyakrabban tapasztalják az elhúzódó, súlyosan megterhelő és elmérgesedő válási és gyermekelhelyezési folyamatot. Ennek egyik oka lehet a nagyobb nyomás a megfelelés irányában, hisz nagyobb az odafigyelés a környezet felől a folyamatra, arra, hogy ki volt a hibás, ki a felelős a jelenlegi helyzet kialakulásáért: ezt követi a család, a barátok, az ismerősök, a szomszédok és még a közösség oldal is.

Lelki jóllét

A szociális segítőmunka minden területén, de a lelki jóllét megőrzése, helyreállítása terén különösen fontos az együttműködés, a team szemléletben való munka. Ahogy a pszichológusaink is írták beszámolóikban, a szociális segítőmunka nem érhet véget, nem szünetelhet azzal, hogy szolgáltatásba közvetítjük a klienst. Szükséges a szociális segítőmunka további fenntartása, az együttműködés, a folyamatos kommunikáció, a feladatmegosztás és a közös irányok meghatározása.

A mentális problémák terén az esetmenedzserek ügyfélköre legnagyobb részben érintett, így a mentálhigiénés megsegítés is majd mindig része a segítő munkának valamilyen formában. A hatósági ügyekben érintett gyerekek, szülők, családtagok esetében örök nehézség és dilemma a kötelezés kontra önkéntesség feloldása. A kötelezett ügyfelek vagy nem jelennek meg, vagy megszakítják a terápiás folyamatot, nem motiváltak az önmagukkal folytatott munkára, nincs belátásuk, tudatosságuk, és nem alakul ki elköteleződés a terápiás folyamatra. Mindezek mellett a várólista is gondot okoz, hiszen gyakorta közben elköltözik a kliens, vagy addigra már máshol tart, más dolgok lesznek a fókuszban, mire a segítő kapcsolatban kerülhet egy pszichológussal, családterapeutával. Az sem ritka, hogy lenne ugyan igény és szükséglet például pszichés megsegítésre, azonban van egy kizáró ok: szenvedélybetegség, aminek megoldásában azonban a kliens nem motivált még.

A szülők körében tapasztalható a túlhajszoltság, kimerültség, idegesség, rohanás, feloldhatatlan anyagi konfliktusok és lecsúszás, pszichés zavarok, mentális betegségek, szenvedélybetegség. A szülők kevés hasznos időt töltenek a gyerekeikkel, nem figyelnek a gyerekek igényeire, szükségleteikre, gondjaikra, nem követik az iskolai életüket, baráti társaságukat, nem veszik észre a figyelmeztető jeleket, és nem is reagálnak adekvátan a gyerekekre. Megterhelő és feszültséget okozó szülői attitűd, amikor a felnőtt minden felnőtt problémájába beavatja a gyermeket. Mindeközben a felnőttet és gyermeket egyaránt kínozza a szeretetelenség, az intimitás hiánya, a törődés és kölcsönösségen alapuló szeretetkapcsolat hiánya. A nevelési-oktatási intézményekben a gyerekek ugyanezt élik meg a leterhelt, sokszor bizony kiégett pedagógusok között. Ha pedig nincs odafigyelés, nincs megértés, nincs igény és szükségletkielégítés, nincs ezekre való adekvát reagálás, helyette csak elvárások, rosszul értelmezett szabadság vagy büntető szankcionálás, akkor folyamatos kudarcban él a szülő, a pedagógus és a gyermek is.

Az eszményes tevékenységben egyre több a már mentális betegséggel küzdő, vagy annak jeleit mutató kliens. Számukra igen problémás segítséget találni, hisz a gyermek- és felnőtt ellátórendszer hiányos, kevés kapacitással bír, sokára lehet időpontot kapni, nincs valódi, adekvát és hatékony terápiás megsegítés. Ha van is, és ebben van változás az elmúlt évtizedben, azért nem ritka ma sem a terápiákkal, pszichológusokkal és pszichiáterrel szembeni ellenállás, a különböző okokkal való hátrítás – nincs valódi igény, vagy nem magától értetődő része az életnek, hogy önmagukra is időt szánjanak az emberek.

Szenvedélybetegekkel végzett segítőmunka

A beszámoló alapján a szenvedélybetegekkel végzett szociális segítőmunka sikerét leginkább a következő tényezők befolyásolják: betegségtudat, motiváció hiánya (bagatellizálás, szépítés, tagadás), a baráti kör és családi dinamika. Betegségtudat, motiváció hiánya esetén jellemző a munkánkban, hogy inkább a környezet jelez. A visszaesés, ahogy az elmúlt évben egy kamasz kliensünk eddigi életútja mutatja, hosszabb rehabilitáció után is, melyet maga az intézményi szakmai team is sikeresnek vélt, a családi-baráti környezetbe visszatérve ismét súlyos visszaesést tapasztalható. Egy másik kamasz esetében a valódi önismeret, önkritika, önmagáért való valódi aggodás jelen volt, így nála sikeres lehet az addiktológiai konzultáció, de ez a szakember véleménye szerint leginkább annak köszönhető, hogy a kamasz már hosszú ideje járt pszichológiai tanácsadásba.

A nők helyzete

Tapasztalataik szerint a női ügyfelek munkaerőpaci lehetőségei bővültek az utóbbi években, még az alacsony iskolázott nők körében is jellemző, hogy elhelyezkednek. Ezek a lehetőségek valójában csekély számú munkalehetőséget jelentenek, jellemzően konyhai, takarítói vagy egyéb szállodai munkát. Ami pedig a legnagyobb hátrányuk, hogy alacsony bérezésért, nem bejelentetten, a munkaadónak kiszolgáltatva (munkakörülmények, munkaidő, túlmunka elrendelése, hétfélig-esti munka) kell dolgozni, és semmiképpen nem jellemző ezekre a munkahelyekre a stabilitás, kiszámíthatóság. Előző jellemzők miatt ezeket a munkákat csak alacsony társadalmi helyzetű munkavállalók, leginkább nők vállalják el, azon belül is roma nők, s talán éppen ezért az előítélet kevésbé sújtja a romákat, hisz az alacsony presztízsű munkákat csak ők végzik el. Jellemző még, hogy roma nőket más kisebbségi/bevándorló csoportok szívesen foglalkoztatnak, mert nekik nincsenek negatív előítéleteik velük szemben. A pozitív folyamatok ellenére mégis látható és érzékelhető egy tartós és elmélyülő egyenlőtlenség a többség-kisebbség viszonyában. Mindemellert a kettős teher – munka és magánélet/háztartás/gyermeknevelés – gyakorta vezet ki- és lemerüléshez, a szülői szerep és hatékonyság gyengüléséhez, a kényszermegoldások és kényszerdöntések meghozatalához: s ennek szinte mindig, szinte kivétel nélkül a gyermek lelki-érzelmi elhanyagolása az ára.

A családokban jellemzőnek mondható, hogy a férfiak kihátrálnak a gyermeket érintő kérdések elől, az anya dolga és felelőssége a gyereknevelés, s véleményem szerint – többek között – ez a kizárólagos felelősség és az apa kivonulása vezet sokszor a kritikátlan tünő, mindenért felmentő, soha nem szembesítő és szétfolyó, határokat nem kijelölő „rossz szeretethez”. Meglátásom szerint sokat változott az előbb felvázolt családi modell az elmúlt években a középosztálybeli családokkal végzett segítőmunka emelkedésével klienseink körében. Ott már gyakori, különösen a magasabb iskolázott férfiak körében, hogy a gyermek körüli tevékenységekben szervesen részt vesznek (bár gyakorta ezt egyfajta irányító, érték meghatározó szerepben óhajtják tenni).

A családon belüli, vagy párkapcsolati erőszak áldozatai továbbra is javarészt nők és a családban nevelkedő gyerekek, akik mindig áldozatai az erőszaknak és tartósan befolyásolja a

személyiségfejlődésüket. A bántalmazott nők elhelyezése különösen akkor nehéz, ha egy gyermekük van, illetve az egész rendszer kevéssé, vagy egyáltalán nem érzékeny a lelki bántalmazással szemben, és ezáltal a szolgáltatás, intézkedés (pld távollattartás) megtagadását is. Továbbra is jellemző, hogy az elhelyezett nő hamar, sokszor túl hamar visszatér a bántalmazóhoz, mert nem tud megbirkózni a magánnyal, az elszigeteltséggel a szociális kapcsolatok hiányával, s leginkább a „mindent előlről kell kezdenem” helyzetével. A bántalmazó kapcsolatban élő nők szinte kivétel nélkül kiszolgáltatottak a bántalmazónak mind fizikailag, mind lelkileg, mind anyagilag.

Bántalmazás, párkapcsolati erőszak áldozataival végzett segítő munka tapasztalatai

A családon belül történt bántalmazásokkal kapcsolatban javarészt verbális, lelki bántalmazásokról, sőt lelki terrorról tudunk, ezek száma növekedni látszik. A félelmben élő embereknek nagy szüksége lenne jogi képviseletre a bíróságon, amit ők maguk a legtöbbször nem tudnak megfizetni. Továbbra is jellemző, hogy az elhelyezett menekülő szülők részben egzisztenciális okokból, a további biztos lakhatás megoldatlansága miatt visszatérnek a bántalmazóhoz. Vagy el sem mennek, és egy kiégett, rideg kapcsolatban továbbra is kényszerűen együtt élnek velük, belenyugodva a testi-lelki kiszolgáltatottságba, vagy egymásnak idegenekként nevelik gyermeküket. Tapasztaljuk azt is, hogy a bántalmazások még mindig sokszor nem kerülnek felfedésre, azokat csak sejtjük, mert érzékeljük valamelyik fél fenyegetett helyzetét. Az is előfordul még, hogy a bántalmazást a környezet jelzi, akkor is előfordult ez, amikor volt rendőri intézkedés. Azonban jelzés már érkezett rendőrségtől bántalmazás ügyében, ahol kiskorú is tanúja volt a bántalmazásnak, azonban a jelzőrendszeri beszámolóban a rendőrség nem tudott pontos adatokat szolgáltatni a kerületi eseteket illetően, mert nincs erről nyilvántartásuk.

A gyermek bántalmazását leginkább a válással-gyermekelhelyezéssel kapcsolatban tapasztalható. Ezekben az esetekben az egyik probléma, hogy valamelyik szülő nem egyezik bele a pszichológiai megsegítésbe, vagy maga a pszichológus nem vállalja a gyermek megsegítését arra hivatkozva, hogy amíg a szülő nincs stabil pszichés állapotban, addig a gyermekkel nem dolgoznak. Sajnos ezekben az esetekben a szülők későn, vagy nem fognak olyan pszichés állapotba kerülni, hogy ez megtörténjen, az elhúzódó, elmérgesedő válásokkor olyan mélyen sérülnek.

Az elmúlt évben a kortárs erőszak eseteinek növekedése volt tapasztalható. Ezek megtörténtek iskolán belül és azon kívül is. Sajnos több olyan eset is volt, ahol a gyermeket hatalmi helyzetben lévő felnőtt, intézményi dolgozó részéről érte bántalmazás. Mindkét esetben volt nem egy olyan cselekmény, amit bűncselekménynek tekinthetünk. Egy olyan eset volt, ahol a hatékony segítőmunka (pszichológiai segítség mind az anyának, mind a gyermeknek és a szociális segítőmunka) intézményváltással egybekötve segített a gyermeknek az intézményi bántalmazást feldolgozni és egészségesen továbblépni. A támogató közegben a bántalmazott fiú megerősödött, tanulmányi eredménye jelentősen javult és a korábbi folyamatos hiányzás megszűnt.

Ennél a témánál fontos szót ejteni a szakemberek ügyfelek általi bántalmazásáról, ami verbális fenyegetésekben, szidalmazásban, gyakorta ügyvédek által koordináltan valósul meg panaszok vagy fellebbezések formájában. Ezekben az esetekben valójában a szociális segítőmunkától való elzárkózásról van szó, az együtt nem működésről, sőt a szakmai munka akadályozásáról, leggyakrabban párosulva a gyermek érdekeinek figyelmen kívül hagyásáról és a saját ego mindenek fölé való helyezéséről.

A hajléktalan ellátás és esetmenedzserek kapcsolata

A kerületi hajléktalan szállókkal két alkalommal került sor szakmai egyeztetésre, aminek két témája volt: a nevelésbe vett gyermekek szüleivel való segítőmunka és a hajléktalanságban élő várandósok.

A gyámhivatal működésével és az együttműködéssel kapcsolatos tapasztalatok

Nagy probléma a védelembé vétel intézményével kapcsolatban, hogy annak nincs, vagy nincs kellő súlya a családok számára, az intézkedést nem veszik komolyan. Sem a tárgyalásnak, sem a meghozott döntésnek nincsen visszatartó és együttműködést, változást- változtatást ösztönző ereje. Azoknál a családoknál eredményes, ahol az együttműködés, a kívánt változás egy intenzív alapellátásban is megvalósulna, hatósági döntés nélkül.

A kommunikáció az előző évekhez képest javult. Több az informális egyeztetés, az előkészítő munka, ami mindig segíti a család további sikeres segítői folyamatban való részvételét, annak hatékonyságát. A fluktuáció a gyámhivatalt is nagyban terheli, tetéződik ez a 2019-es évben az esetmenedzserek hiányával is (3 kolléga távozott az intézménytől, ebből ketten felmondással).

Ideiglenes Hatályú elhelyezéssel, nevelésbe vétellel kapcsolatos tapasztalatok

Általában elmondható a két hatósági eljárással kapcsolatban az elhúzóds, van, amikor ismerjük az indokait (bár szakmailag óriási kérdőjelek vannak bennünk annak indokoltságát tekintve), és gyakorta nem ismerjük, legfeljebb sejtjük az elhúzóds eljárások okát. Az ideiglenes hatályú elhelyezéseket vélelmezhetően a másodfok miatt nemigen vállalják a hatóságok, két-három esetünkben súlyos veszélyeztetés esetén is megalapozatlanságra hivatkozva állt az eljárás, vagy a gyors beavatkozás helyett közbeiktatott eljárási cselekményekkel lassították, majd ezekre hivatkozva szüntettek meg eljárást. Ezek az elhúzódsok volt, hogy hónapokat jelentettek súlyos veszélyeztetés esetében is.

A nevelésbe vételi eljárásokra sajnos ugyanez jellemző. Többször fordult elő az elmúlt évben, hogy mind a TEGYESZ, mind a gyámhivatal olyan ügyekben kereste meg az esetmenedzsert, amit már évekkkel ezelőtt átadott más kerületbe költözés miatt. Emelkedő számot mutat azoknak a nevelésbe vételi felülvizsgálati eljárásoknak a száma, amikor a szülő vagy mert létesít egy kerületi állandó lakcímet, vagy bemond egy tartózkodási helyet a gyámhivatalnak, azonban valójában nem tartózkodik kerületünkben, vele és gyermekével kapcsolatban sehonnán semmilyen előzményt nem is kaptunk. Emelkedik azoknak a megkereséseknek a száma is, ahol a szülő egy-két éjszakán megfordult az éjjeli menedékhelyen, a gyámhivatal pedig az éjjeli menedékhelyet tartózkodási helyként kezeli, onnan tőlünk környezettanulmányt kér és megkérdi, hogy visszagondozható-e a gyermek. Ezen esetek többségében nem található meg a szülő, de gyakori az is, hogy a szülő a BMSZKI rendszeréből is már jó ideje eltűnt.

A speciális, vagy kettős szükségletű gyermekek elhelyezése a szükségleteinek megfelelő gondozási helyre nem megoldott. Ha ilyen szükséglet nem áll fenn, akkor is húzóds a helyezés, gyakorta fél évet is, míg megjelölésre kerül a végleges gondozási hely. A helyezési tanácskozásokon pedig rendszeresen részt vesznek a gyermekjogi képviselők, ám némák maradnak. A másik probléma az elhelyezéssel, ha a gyermek ideglenes hatályú elhelyezés alatt szökik és a szakértői vizsgálat elmarad, ezért akár évekkig nincs a kiskorú elhelyezve. Összességében az a tapasztalat, hogy nincs elég és megfelelően specializált gyermekotthon, nincs elegendő, főleg speciális tudással rendelkező szakember a rendszerben, különösen a speciális gyermekotthonokban magas a fluktuáció, vagy akár a pályaelhagyás.

Az olyan családokban, ahol mindennapi a létfenntartásért a küzdelem, hamar belenyugszanak, hogy a gyermek szakellátásban nő fel. Általában véve is egy, maximum két év után szinte esélytelen a hazagondozás, elvész a családban a motiváció, megszokják az új életet. Gyakran nem a hazagondozás körül folyik a velük végzett szociális segítőmunka, hanem a kapcsolattartás finomítása körül. Az esetmenedzsereknek általában véve csak hosszas utánajárás után van érdemi információjuk a szakellátásban lévő gyermekről. Ha változás történik, például gondozási hely megváltoztatása van folyamatban, vagy akár meg is történik, a gyámtól nem, hanem a szülőtől kapunk erről információt. Azokban az esetekben, ahol szakmailag kölcsönös információátadás van a gyám, és az helyezési ügyintéző, valamint az esetmenedzser között, sikeresebb és hatékonyabb esetvitelek voltak minden esetben.

Az esetmenedzseri szerep és feladat – nehézségek és sikerek

2016-óta mára letisztázódni látszanak a szerepek, a kompetenciahatárok mind maguk a szociális szakemberek számára, mind a jelzőrendszeri tagok számára. Egyre hatékonyabban kapcsolódik össze a szociális segítőmunka és a hatósági eljárásokhoz kapcsolódó tevékenység. A Központ koordináló szerepével még érezhető némi bizonytalanság.

A családsegítők esetvitelbe való bevonása szintén erősen személyfüggő: függ az esetmenedzser habitusától, munkamódszerétől és munkatempójától, és függ a bevonandó családsegítő személyétől, munka minőségétől is, amit az általa küldött javaslat, összefoglaló és adatlap minősége is határozottan körvonalaz. Ezen a téren egyre több lenne a kollégák pozitív tapasztalata, ha egyrészt nem lennének olyan esetek, ahol már hatékony és gyors beavatkozásra van szükség, amit a családsegítők bevonása általában lelassít. A másik jelenség, ami árnyalja az esetmenedzserek pozitív tapasztalatát, az a családsegítők körében folyamatos fluktuáció, helyettesítések – ez megakasztja a közös munkát, a közös gondolkodást, megtörik az esetvitel íve és adott esetben félreviszi vagy széttördeli a folyamatot.

A külső szakemberekkel való közös munka, az ő koordinálásuk szintén több pozitív változást jelez mindkét fél részéről, tekintve, hogy sikerült közösen gondolkodni, közös célokat megfogalmazni és áramoltatni az információt, összedolgozni. Ez esetkonferenciákon is megmutatkozik, az esetfeltárásnál és az esetvitelben is – mind összességében ezek határozottan pozitív tendenciát mutatnak, és legalább valamelyest enyhíteni tudja a jelentős rendszerhibákat és hiányosságokat.

Az esetmenedzserek és a speciális szolgáltatások együttműködése

A tanácsadások és speciális szolgáltatásokkal való együttműködés, team munka megfelelően zajlott. A szakemberek lehetőséget biztosítanak arra, hogy személyesen is konzultálhassanak velük az esetmenedzserek, nem csak a tanácsadás megkezdése előtt, hanem a segítő munka teljes folyamatában.

A szociális segítőmunka hatékonyságát és a motiváció fenntartását nagyban segítette egész évben az alkalmazott pszichológus, aki naprakész információkkal látta el a szociális szakembereket, a megfelelő pontokon jelez, ahol és amikor szociális segítőmunkával kell belépni a folyamatba és a team munkában már vannak pozitív eredmények a gondozott családoknál, több gyermeknek ez a szolgáltatás adott sikerélményt, ezzel erősítve énjüket, pozitívba fordítva az önmagukról alkotott képet.

A fejlesztő- és gyógypedagógusok munkája nélkülözhetetlen, mert egyre több gyermek marad le az iskolai tanulmányokban, az iskola nem tud egyéni tanulmányi programokat-fejlesztési tervet biztosítani, több évismétlő gyermek van, illetve többen egyéni munkarendben tanulnak,

amiben nem kapnak támogatást az intézményektől. Mivel ezeknél a magatartás- és tanulási nehézséggel küzdő, nemritkán SNI-s gyerekeknél a korrepetálás mellett speciális tudásra is szükség van, hogy fejlődni, teljesíteni tudjanak. Az iskolarendszerben dőcögő, tanulási kudarcokat elszenvedő, motivációt veszített gyerekek körében is szép eredményeket ér el, több szempontból tud hatással lenni rájuk, benn tudja őket tartani a szolgáltatásban, folyamatosan konzultál és együttműködik a szülőkkel, esetenedzserekkel, felveszi a kapcsolatot az oktatási intézményekkel – így munkája hatékony tud lenni, a gyerekeknek pedig sikerélménye lesz.

Addiktológiai konzultánssal közösen dolgoznak az esetenedzserek a szenvedélybeteg kliensekkel. Ez a közös munka mind a szülők, mind a kiskorúak számára hatékonyan bizonyult, s valójában az egészségügyi ellátórendszer hiányosságait pótoljuk intézményi szinten, eddig – megfelelő belső motiváció esetén – hatásosan.

Általában véve minden speciális szolgáltatást biztosító szakemberrel való együttműködés megfelelő, mára elmondható, hogy kialakult és be is gyakorlódott a teamben való gondolkodás, a teamben való közös munka, miközben mindenki végzi a saját feladatát. Érezhetően nagyobb szükség lenne a pszichológiai tanácsadás óraszámának bővítésére, valamint a korrepetálási-fejlesztési lehetőségek óraszámának növelésére, különösen a délutáni órákban.

Az esetenedzserek és a jelzőrendszeri tagok együttműködése

A köznevelés színterén az oktatási intézmények igyekeznek eleget tenni jelzési kötelezettségeiknek. A jelzések, pedagógiai vélemények gyakorta bátortalanul vagy nem is fogalmazzák meg a valódi veszélyeztetettséget, annak tényszerű okát. Ilyenkor a későbbi szakmai együttműködés nem lehet hatékony, sőt el is lehetetleníti azt az elkendőzés. Ezt megelőzendő az esemenedzserek az iskolai szociális segítőktől igyekeznek információkat kapni, azonban ez vezethet a központ és az intézmény bizalmi kapcsolatának megrendüléséhez. A védelemben vételhez kapcsolódóan a jelzés kimerül az igazolatlan hiányzások számának felírásában, annak sem az okai, sem a hiányzásokkal kapcsolatos saját hatáskörben megtett intézkedések nem jelennek meg a jelzésen.

A védőnői szolgálat jelzései jól teljeskörűek és jól hasznosíthatóak, a jelzések időben érkeznek, azok tatalma adekvát, pontos és szakmailag megalapozott, a súlypontokat jó helyen fogják meg, a közös szakmai nyelv kialakult. Ők az a jelzőrendszeri csoport, akik számára természetes, hogy a közös munka nem áll meg a jelzés megtételénél, több kolléga jelezte vissza, hogy kiemelkedő a további együttműködés minősége és hatékonysága.

A rendőrség mint jelzőrendszeri tag, általában késve küldi a jelzésnet aminek hatására akár az intézmény, akár a gyámhivatal tudomására a cselekmény elkövetése után csak fél - egy évvel jut az eset. Ekkor indul védelemben vétel és megelőző pártfogó eljárás, vagy csak megelőző pártfogói eljárás, és nagyon kellemetlen helyzetet teremt az, hogy a gyermekkel egy jóval korábbi cselekedete miatt akar foglalkozni esetenedzszer, gyámhivatal, különösen akkor, ha a rendőrség már le is zárta az esetet, mire tárgyalásra kerül sor.

A jelzőrendszeri tagokkal való együttműködés során fontos a közös hang megtalálása, a személyes kapcsolatok fenntartása, a közös szakmai nyelv kialakítása, a látásmódok közelítése és a belső motiváció megléte, vagy felélesztése a gyermek érdekében történő lépések megtételére. A jelzőrendszer rossz tapasztalatai a gyermekvédelemmel esetlegesen eltántoríthatja őket a további jelzések megtételétől.

Az esetmenedzserek és a H52 szakmai kapcsolata

A H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér tevékenysége nagyon hasznos. A gyermekvédelemmel kapcsolatban leírták, hogy jelzési kötelezettségeiknek maximálisan eleget tettek az utóbbi évben, folyamatos az együttműködés, a jelzések és tájékoztatások szakmai tartalma jól hasznosítható és nagy jelentőséggel bír a segítő folyamatban, gyakran olyan információkat tudunk meg általuk, amit sem a veszélyeztetett gyermektől, sem a szüleitől nem tudunk meg, azonban a hatékony munkához elengedhetetlenek. A kölcsönös együttműködés hatékony és gyors reagálású.

Mindemellett a gyerekek számára mint hasznos szabadidős tér és lehetőség jól funkcionál az iroda.

Az esetmenedzserek és az óvodai és iskolai segítő szakmai kapcsolata

A szociális segítő által közvetített információk hasznosak, bár előfordult, hogy a segítő-segítő/intézmény/ vezető körében eltorzult az információ és legutoljára maga az estefelélős szerzett tudomást a családban bekövetkezett változásról. Jelzéseik időben, és az esetmenedzsereket ténylegesen érintő problémák esetében jeleznek, például egyéni tanrend kérdésében, szülő vagy gyermek konfliktusáról az iskolában, illetve szabadidős tevékenységekben való ötletelésnél. Egyre jobban körvonalazódik közvetítő, információt adó és hatékony intézményi szerepük, és mindemellett információik, feljegyzéseik részletgazdagabbak, finomabbak és jobban használhatóak a gyermekvédelmi szociális munka számára.

Az esetmenedzserek és az átmeneti gondozás intézményeinek szakmai kapcsolata

A Gyermek Átmeneti Otthona az esetmenedzserei tevékenységben hatékony és rugalmas rendszerként van jelen, a gondozási folyamat a velük való közös szakmai munkában eredményes. Egy ponton hathat a hatékonyság ellen az elhelyezés: ha a szülő az elhelyezés idejére visszavonul és szülői aktivitása csökken vagy esetleg teljesen leáll.

A leggyakoribb okok, amikor a gyermek bekerült ebbe az ellátási formába: lakhatási problémák (kilakoltatás vagy rossz lakhatási körülmények), gyermek-szülő közötti súlyosabb konfliktus, csavargás és iskolai hiányzás, átmeneti gyermek- vagy inkább kamaszkori mentális problémák, netán szuicid kísérlet.

A készenléti telefonnal kapcsolatos tapasztalatok

A készenléti telefonra érkezett hívások száma nőtt az az elmúlt évben is, azonban leggyakrabban nem az illetékességi területünkről érkeznek a hívások, vagy nem a gyermekvédelemmel-szociális területtel kapcsolatos a hívás, vagy munkaidőben hívják a telefont a vonalas számok helyett, illetve a legritkábban van szó krízishelyzetről.

Az egyik legjellemzőbb hívási ok a válóperrel, gyermekelhelyezéssel kapcsolatos hívás volt az elmúlt év során.

Szociális diagnózis

A család- és gyermekjóléti központokban 2018. január 1-től bevezetésre került a szociális diagnózis mint a szociális segítő munka új eszköze. Új munkakör jött létre, a szociális diagnózist készítő esetmenedzser. A szociális diagnózis nem egy szolgáltatás, hanem egy eszköz: komplex, mindenre kiterjedő szükségletfelmérés, ami a klienssel közösen, vele egyetértésben és az ő hozzájárulásával készül el.

Szociális diagnózis bemutatása

A szociális diagnózis célja:

- az igénylő problémájának megismerése, definiálása, és ennek alapján szükségleteinek meghatározása és a szükségleteinek megfelelő szolgáltatások megállapítása
- a járásban, illetve a járásban élő igénybevevők számára elérhető szolgáltatások és szolgáltatók feltérképezése
- az igénylőnek a szolgáltatókhoz történő elirányítása, eljuttatása
- a kliens út lerövidülése: tehát cél, hogy az ügyfél rövidebb úton jusson el a számára megoldást vagy segítséget nyújtó szolgáltatáshoz

Az igénybevétel módja - közvetítéssel vagy önkéntesen történik:

- családsegítő közvetíti az ügyfelet
- esetmenedzser közvetíti az ügyfelet
- önkéntes megkereséssel maga az ügyfél kéri
- az Szt. szerinti jelzőrendszeri tag kezdeményezi

A szociális diagnózis elkészítése kiterjed

- a családi állapotra, a család helyzetére és a családi kapcsolatokra, úgymint:
  - az egyén kommunikációs jellemzőire,
  - az egyén/család anyagi/vagyoni helyzetére,
  - az egészségi (fizikai/mentális) állapotra,
  - a lakhatási körülményekre,
  - a munkaerőpiaci státuszra és a mindennapi életvitelre;
- az egyes képességek hiányából fakadó nehézségekre
- a krízis helyzetek kezelésére vonatkozó képességeinek vizsgálatára
- illetve annak felmérésére, hogy az élet mely területén szükséges az egyén/család számára a támogatás és milyen mértékben.

Hogyan készül a szociális diagnózis?

- Csak az ügyféllel közösen és vele egyetértésben készülhet el.
- Módszertana: irányított mélyinterjú (1-3 alkalom, alkalmanként maximum 60 perc hosszúságú).
- Helye: Család és Gyermekjóléti Központ vagy más intézmény területén, vagy szükség szerint az ügyfél otthonában. (Ez utóbbira mindenképpen sor kerül egyszer a lakhatási és családi környezet megismerése érdekében.)

A közvetített kliensek köre

2019 évben a szociális diagnózisba bekerült ügyfelek túlnyomó részét a Család- és Gyermekjóléti Alapellátási Egység családsegítői közvetítették, de érkezett esetmenedzsertől és jelzőrendszeri tagtól is közvetítés. A közvetítés oka a legtöbb esetben elakadás volt, esetleg az esztétel folyamán új szolgáltatás igénybevétele vált szükségessé. A közvetített ügyfelek egy kivételével együttműködőek voltak.

Egy közvetített ügyfélnél nem készült el a diagnózis, mert nem szeretne volna ezt a segítséget igénybe venni. Itt feltehetőleg a közvetítő részéről nem történt meg a teljeskörű tájékoztatás arról, hogy mit takar pontosan, miben lehet segítségére a szociális diagnózis.

A szociális diagnózis elkészítését nagyban segíti, hogy ha készségesek a kollégák és szívesen működnek együtt szociális diagnózist készítő esetmenedzserrel a folyamat során, vagy annak előkészítő szakaszában.

A szociális diagnózis felvétele még nemrégben kezdődött el a kerületben, de máris jelentkezik az ellátórendszer hiányosságai. Azon demens személyek ellátása, akik nem képesek önellátásra, az ügyeik önálló vitelére, nem megoldott a kerületben, sőt fővárosi szinten is komoly hiátusokra derült fény. Egyre több idős személynek lenne szüksége ilyen típusú intézményi elhelyezésre, akár első lépésben átmeneti ellátásban, a későbbiekben pedig tartós elhelyezésben.

A kerületben a FESZGYI Időskorúak Átmeneti Gondozóháza áll rendelkezésre, de ez is csak átmeneti jellegű elhelyezést biztosít (1 év + 1 év). Ide a részben önellátásra képes, rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igénylő személy kerülhet be. A demens személyek ellátásához nincsenek meg a szükséges feltételek a megfelelő személyzet, ezért nem is kerülhet be ilyen személy. Mindezek mellett az is komoly problémát okoz a családsegítésben, hogy az ügyeinek önálló vitelére képtelen, a mindennapi életvitelét megoldani nem képes személyek gondnoksági eljárást megszüntetik, például azért, mert nincs vagyona, ugyanakkor gondnokság nélkül lakásvesztésre kerülhet sor, ezáltal pedig a hajléktalanság vár a kliensre vagy a hajléktalan ellátórendszernek kell megoldani e személyek ellátását. Szociális diagnózisba lett közvetítve például olyan idős, demens ügyfél, akinek már évekkel ezelőtt el lett indítva a gondnokság alá helyezése, de elutasításra került. Ebből kifolyólag teljesen kilátástalan helyzetbe került: a közműveket kikapcsolták, jelentős lakbérhátralékot halmozott fel, ami jelenleg peresítés alatt van, a közüzemi hátralékok miatt pedig nyugdíjának egy része letiltás alatt áll. A gondnokság alá helyezés elutasításának indoka a következő volt: nincs vagyona a kliensnek.

A szociális diagnózis felvétele után általában több szükséglet kerül beazonosításra, jellemző, hogy sokproblémás kliensek kerülnek közvetítésre, akik már a gondozási folyamat kezdetétől azok, ezért is van elakadás később az esetvezetésben. Az esetek döntő többségében nagyon leterheltek a kollégák és van mikor nem minden probléma kerül általuk beazonosításra, másrészt nem minden esetben van idejük és lehetőségük felkutatni, megtalálni azt a konkrét szolgáltatást, amelyre a kliensnek szüksége van. Tapasztalom, hogy ez nagyon időigényes munka, sok telefonálást, levelezést, adott esetben személyes megkeresést jelent. A szociális diagnózist készítő esetmenedzser helyzete ebből a szempontból „könnyebb”, mert egy sokproblémás kliensnél/családnál lehetősége van arra, hogy csak arra az egy adott esetre koncentrál.

Az adatvédelmi tisztviselővel közösen került kidolgozásra a szociális diagnózis adatvédelmi része, az ezzel járó nem kevés adminisztrációt. Nagyon sok a szenzitív/különleges adatra kell rákérdezni a diagnózis kérdőív részében, és ez alapján kerül kitöltésre az értékelő lap, amin a beazonosított problémák vannak feltüntetve súlyossági sorrendben. Ahhoz, hogy a diagnózis végeredménye valóban gyakorlati haszonnal járjon mind a kliens, mind az esetgazda számára, nagyon sok mindent kellett átgondolni adatvédelmi szempontból is.

Mivel a szociális diagnózis egy teljesen új eszköz a szociális segítő munkában, így a kollégáknak is, külön minden szakmai egységünkben be kellett mutatni, hogy mire és miért jó ez az új eszköz. Tájékoztató anyag készült a kollégák, jelzőrendszeri tagok és a lakosság részére is.

2019. november 21-én a kerületi szociálpolitikai kerekasztal keretében, előadás formájában ismertethettem a hallgatósággal a diagnózisra vonatkozó minden fontos információt, ahol több jelzőrendszeri tag is jelen volt és így nagyobb körben népszerűsíthettem a „szolgáltatást”.

Nagyban nehezíti a szociális diagnózist készítő esetenedzser munkáját, hogy még mindig nem indult el a „szociális diagnoszta” képzés. 2020 januárra ígérték, de jelenlegi információ szerint csak márciusban indul a képzés, ami 90 órás lesz a tervek szerint. Ezenkívül – a tervek szerint – még lesz két képzés 2020 folyamán, ami segítség lesz szakmai munkám során.

Kapcsolattartási Ügyelet

A FESZGYI Kapcsolattartási Ügyelete (továbbiakban Ügyelet) immáron tizenegyedik éve biztosítja a szolgáltatást, jelenleg a 1096 Budapest, Haller u. 52-54. szám alatti H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér („H52”) telephelyén.

2019-ben a Kapcsolattartási Ügyelet sem került el a helyszín és az ezzel összefüggő személyi változásokat, ugyanakkor a szolgáltatás folytonossága garantál.

Az Ügyeleten dolgozó kollégák szakmailag és emberileg kitűnően helyt állnak. Ennek része a remek kommunikáció, a szakmai képzettség és gyakorlat, valamint az ide vonatkozó jogszabályok, módszertani útmutatók ismerete.

Az Ügyelet az alábbi jogszabályok alapján nyújt szolgáltatást, amelyek alapján és figyelembevételével szabályozhat ide a döntéshozó (gyámhivatal vagy bíróság) kapcsolattartást.

- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) [vonatkozó rendelkezés(ek): 40/A.§ (2) bekezdés ab) pont]
- A gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelet (Gyer.) [vonatkozó rendelkezés(ek): 27. § (1) bekezdés(4a), (4b) és (4c) pont]
- A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet [vonatkozó rendelkezés(ek):22. §]
- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.)[vonatkozó rendelkezés(ek): 4:178. §-185. §]

Az Ügyelet a család- és gyermekjóléti központoknak a Gyvt.-ben előírt kötelezően nyújtandó speciális szolgáltatása, amelynek általánosan megfogalmazható és a jogalkotó által is elgondolt célja,

- hogy a válás alatti vagy az azt követő átmeneti időszakban a gyermek(ek) és a különélő szülő számára semleges helyet biztosítson a találkozásokra;
- hogy segítse a gyermek és a különélő szülő kapcsolatfelvételét, majd a kapcsolat fejlődését;
- hogy a gyermek és a különélő szülő mihamarább (néhány hónap elteltével) már külső helyszíneken, vagy a szülő otthonában (természetes közegben) folytassa a rendszeres kapcsolattartást, az Ügyelet munkatársai ezt a folyamatot közvetítéssel (mediációval) segítik. Ez utóbbihoz a gyermek, a gondozó szülő és a különélő szülő kölcsönös együttműködésére van szükség a helyzet mielőbbi normalizálása érdekében.

A kapcsolattartási ügyelet megadja a gyermekeknek azt a biztonságos környezetet, ahol saját maguk – a másik hozzátartozó befolyásától mentesen, biztonságos környezetben – tudják megtapasztalni a kapcsolattartásra jogosulttal a viszonyukat, és ezzel olyan saját élményt kapnak, amely egy stabil képet alakíthat ki bennük a jogosult szülőről, hozzátartozóról. A kapcsolat a gyermek és a jogosult között el tud mélyülni, illetve a gyermek nagykorúvá válásakor maga dönthet úgy, hogy nem szeretné a kapcsolatot tovább ápolni. Megszünteti az örök bizonytalanságot, amely a szolgáltatás által nyújtotta lehetőség nélkül kialakulhatna, tudniillik azt, hogy mit is jelent számukra az a szülő, hozzátartozó, akivel másképp esetleg nem találkozhattak volna.

A végrehajtható, jól átgondolt döntések után az Ügyeletünkre került ügyek nagy részében elérhető a kigondozás mint fő cél. A szolgáltatás – ismételten, ahogy a fenti célok meghatározónál is írtuk – abban nyújt segítséget, mintát a szülőknek és a gyerekeknek is, hogy a konfliktusok okozta feszültség közepette, akár egy ideiglenes szabályozással, a gyermek nyugodt körülmények között találkozhat a tőle külön élő családtagjaival, így nem sérül a gyermek kapcsolattartási joga.

A gyermeknek lehetősége van a kapcsolat további ápolására, vagy – amennyiben évek óta nem találkozott a családtagjával – annak újra építésére, melyhez szakemberek nyújtanak segítséget pszichológiai tanácsadással vagy mediációval. Gyakori, hogy a gyerekek félnek a rég nem látott családtaggal való találkozástól és az új helyzettől, továbbá az sem ritka, hogy a gyerekeket a felnőttek felhasználták saját játszmáik során és fül- és szemtanúi voltak a szülők közti lelki és fizikai bántalmazásnak. Előfordul, hogy a pereskedés során a gyermeket nevelő szülő a külön élő szülő ellen hangolja-neveli a gyermeket, aki a lojalitás konfliktus és a megfelelni akarás miatt nem is akar találkozni a másik szülővel.

Az ezekhez hasonlóan nehéz, megterhelő esetekben van létjogosultsága a szolgáltatásnak. Az Ügyelet munkatársai a gyerekek és szülők számára is folyamatos segítséget nyújtanak és végig kísérik a családtagokat azon az úton, ahol már az Ügyelet nélkül, önállóan tudják a gyermek kapcsolattartását rendezni, és amikor már tudnak egymással erőszakmentesen kommunikálni. A hosszan elhúzódó perek, szülői konfliktusok esetén csak a gyermek életkora lehet a kigondozásnál a mérvadó.

Egymás álláspontját megismerve, a gyermek érdekeit első helyre téve, tehát a gyermek nézőpontjából megértésük, hogy a gyermeknek szüksége van a tőle külön élő családtagokkal való kapcsolattartásra ahhoz, hogy a gyökereit ismerő, a családtagokról saját tapasztalattal bíró egészséges felnőtt váljon belőle. Ehhez a folyamathoz kapnak kommunikációs mintákat, támpontokat, valamint ahhoz, hogy megértsék, a másik hol tart a folyamatban, mit és hogyan érdemes kommunikálni.

A gyerekek és a szülei közötti kommunikáció beindítását eleinte segítik az Ügyelet munkatársai. Gyakran van szükség arra, hogy lefordítsuk a gyermek nekünk elmondott igényeit a szülőknek, vagy be kell segíteni a játéktevékenységbe, mert a gyerekével több éve nem találkozó szülő gyakran hirtelenjében nem tudja, hogy mit kezdjen a kapcsolattartási idővel. A játékon és a beszélgetéseken keresztül a gyerekek megismerik a látogató családtagot, és sokszor voltunk tanúi annak, amikor egy gyermekben nálunk tudatosult, hogy a látogató szülő szereti őt.

Vannak olyan családok, ahol maga a semleges hely megléte a segítség, mert például nincs lakás, ahová vihetné a látogató szülő a gyermeket, mellette pedig nincs anyagi fedezete a gyermekprogramok finanszírozására. Viszont a szeretetét megismerheti és megélheti a gyermek – és viszont.

Azokban az esetekben is segít a szolgáltatás, ahol a döntéshozó szerv számára nyilvánvalóvá válik a szülők pszichiátriai betegsége vagy szenvedélybetegsége, és a gyermekkel való kapcsolattartás biztonsága a betegség miatt nem garantálható felügyelt kapcsolattartás nélkül. Különösen fontos a szakmai keretek ismertetése, betartatása, valamint a biztonságot nyújtó fizikai környezet.

A gyermek útja a bekerüléstől a kikerülésig

A gyermekek bírósági végzéssel, vagy gyámhivatal által hozott határozattal kerülnek a kapcsolattartási ügyelet szolgáltatásába az őket gondozó szülővel vagy gyámmal, valamint a különélő szülővel vagy más családtaggal egyetemben. A gondozó szülő vagy gyám ez esetben a kötelezett, a különélő szülő/hozzá tartozó a jogosult. A gyermekekkel csak a szülőkkel történő egyeztetés, első interjú keretében lezajló megbeszélés és szerződéskötés után találkozhatnak a kapcsolat ügyelet munkatársai, az első találkozás alkalmával felkészítik őket a kapcsolattartásra, majd folyamatos a megsegítésük a kapcsolattartások során is közvetlenül, de közvetve a szülőkkel végzett munkán keresztül is, illetve – amennyiben ez szükséges – a szociális segítőmunkán, közvetített egyéb szolgáltatásokon keresztül is.

A szülők, hozzátartozók mellett a gyerekek is sok segítséget kapnak az Ügyelet munkatársaitól, de talán a legfontosabb, hogy arra vonatkozóan is kapnak mintát, hogyan kommunikáljanak szüleikkel az igényeikről, vágyaikról, megerősítést kapnak, hogy nem ők a felelősei a szüleik kapcsolati konfliktusának. Ha a gyerekek már biztonságban érzik magukat az Ügyeleten, valamint a látogató szülő közelében, akkor a kapcsolatuk elmélyülése után természetes igényként merül fel a gyerekekben, hogy már elhagynák az Ügyeletet.

Alkalmazott módszerek és eredmények

- pszichológiai megsegítés szülők (gyermeknevelési tanácsadás, konfliktuskezelés) és gyerekek (a kapcsolattartás közben felmerült pszichológiai nehézségek kezelése) részére
- mediáció (például szülők-gyerekek, esetenként nagyszülő-szülő között)
- komplex szolgáltatás nyújtása (minden résztvevővel külön-külön is foglalkozunk, tehát a kötelezett szülőnek/gyámnak is segítséget nyújtunk, valamint a jogosult szülő/nagyszülő és a gyermekek számára is)

A fenti három szolgáltatási elem egysége teszi hatékonyá és eredményessé az Ügyeletünk működését, és ez teszi lehetővé a folyamatos kigondozást.

Mediációs szolgáltatás a Kapcsolattartási Ügyeleten

Mediáció tekintetében az egész, kapcsolattartással összefüggő folyamat egy mediációs folyamatnak tekinthető, ahol igen gyakran használják a *sétáló mediáció* módszerét, főleg, amíg a szülők a régi konfliktusaik, sérelmeik miatt nem akarnak személyesen találkozni. Az Ügyeleten sok esetben ezzel a módszerrel ismerik meg a felek álláspontjait, vagy próbálják felhívni a figyelmüket az álláspontok hasonlóságára és gyermekeik érdekeire.

Megkeresések és igénybevevő családok számának alakulása

2019-ben 3 családdal, 3 kapcsolattartás ügyében végeztek folyamatos munkát.

A 3 kapcsolattartási ügyből a 2019 végéig bezárólag 2 ügy már lezárult. Jelenleg 1, a Pesti Központi Kerületi Bíróság által, az előtte folyamatban lévő per kapcsán elrendelt felügyelt kapcsolattartási ügyet látak el, amelyben a bíróságot, annak kérése alapján folyamatosan tájékoztatják.

1 esetben a Hajdúböszörményi Járásbíróság kereste meg az intézményt, egy, a régebben a IX. kerületben tartózkodó gyerekek felügyelt kapcsolattartása okán. A megkeresésre írásban tájékoztatták a Járásbíróságot az illetékesség hiányáról, mert időközben a család más kerületbe költözött.

A bírósági, gyámhivatali közvetítések száma 2019-ben

- 1 ügyben a kapcsolattartás 2018-ben indult, amely 2019 márciusában zárult le.
- 1 – 2019-ben – érkezett ügy gyámhivatali megkeresés alapján, amely lezárult 2019. július 10. napján, a szülők egyezsége alapján.
- 2019. augusztus 31. napján indult 1 újabb ügy a Pesti Központi Kerületi Bíróság határozata alapján, amely jelenleg is folyamatban van.

Szerződéskötések száma 2019-ben

- 1 családdal folyamatban lévő ügy esetében 2018-ban megkötött szerződés alapján jártak el.
- A fentiekben megnevezett másik 2 esetben pedig 2019-ben kötöttek meg a szerződést.

Az igénybevevők száma

Az összes igénybevevő száma 2019-ben 18 fő volt.

A kapcsolatügyeleten megforduló családok helyzetének alakulása 2019. évben

2019-ben jellemzően inkább az alacsonyabb iskolázottságú ügyfelek fordultak meg ügyeletünkön. Ezek közül anyagi körülményeiket tekintve több olyan esetet volt, ahol a család számára rendelkezésre álló anyagi erőforrások nagy mértékben rendelkezésre álltak, ugyanakkor ezek előteremtésének körülményei egy-egy esetben ismeretlenek.

A rendszeres, kéthetenkénti találkozások miatt az Ügyelet munkatársai elég gyorsan észlelik a családi konfliktusokat és a családdinamikai tendenciákat. A gyerekek aktuális állapotát követni tudják, és ha szükségesnek látják, azonnal jelzik is a családsegítő/ezetmenedzser felé, hogy egy intenzívebb szociális segítő munka vált szükségessé.

Az ügyelet munkatársai az utánkövetésben leginkább a családsegítő/ezetmenedzser kollégákra tudnak hagyatkozni akkor, ha a döntéshozó a leírt tapasztalatainkat figyelembe véve már nem tartja szükségesnek a felügyelt kapcsolattartást és újra szabályozza a kapcsolattartást, immár Ügyeletünkön kívülre. A Kapcsolattartási Ügyelet nem tudja nyomon követni az ügyeleten kívül történő kapcsolattartásokat, ugyanakkor a szociális segítő munkát végző kolléga folyamatosan visszajelzéseket kap a családtól, melyről tájékoztatást ad.

A kapcsolattartási ügyelet és a döntéshozó szervek kapcsolata

Pesti Központi Kerületi Bíróságtól indult egyik ügyben nem érkezett előzetes megkeresés a bíróságtól arról, hogy az intézményhez rendelték ügyet. A bírósági iratok pedig nem tartalmaztak megfelelő és elegendő információt ahhoz, hogy gördülékenyen megkezdhessék az érdemi munkát. Az adatszolgáltatást azért lényeges, hogy mindinkább elő tudják segíteni az érintett gyermek szüleivel való kapcsolattartási jogának az érvényesülését, a békés, konfliktusmentes kapcsolattartást.

Általános problémaként jelentkezik, hogy a kapcsolattartási ügyeletre nem érkeznek meg automatikusan az iratok sem a bíróságtól, sem a gyámhatóságtól. Ezeket az iratokat minden esetben, külön megkeresésre kérték be. Amennyiben kapcsolattartás elrendelése történik, úgy az iratok érkezzenek be az intézményhez.

Bántalmazás: párkapcsolati erőszak, gyermekbántalmazás vagy súlyos elhanyagolás tapasztalatai

Idén egy esetben volt jelen a párkapcsolati erőszak az ügyeleti munkában, az édesanya több feljelentést is indítványozott volt élttársa ellen. Az édesanya elmondása szerint, a kiskorú is több esetben jelen volt a bántalmazásakor. Mivel a két fél viszonylag hamar megegyezett a kiskorú láthatását illetően, az ügy további fejleményéről nem rendelkezünk információval.

Az ügyeletről való kigondozások jellemzői 2019. évben

Egy gyermek ügyében 2 kapcsolattartást szabályozott egy járásbíróság és a VII. kerületi gyámhivatal, az egyik az apai, a másik a nagyszülős kapcsolattartást. Mindkét esetben 2019-ben történt meg a kigondozás.

Az egyik esetben a nagyszülő és a kötelezett szülő rendezte a kapcsolati problémáját, és nyilatkoztak, hogy nem kívánják igénybe venni a továbbiakban a szolgáltatást, melyről a döntést hozó gyámhivatalt is tájékoztatták.

Az apai kapcsolattartásnál pedig a bíróság szabályozta, már csak az átadás-átvételt, eleinte az Ügyelet helyszínére, majd sikerült megegyezni a szülőknek egy mediációs megbeszélés eredményeként. Eszerint a szombat reggeli átadás, majd a délutáni átvétel is a gyermek mindenkori lakhelyén történik.

A nem megvalósult kapcsolattartások okai

Az Ügyeletünkkel folyamatosan együttműködő családok esetében kizárólag betegségek vagy nyári programok miatt maradtak el a kapcsolattartási alkalmak, de ezeket az év folyamán pótolni tudtuk.

Képzések, szakmai fórumok

Pesti Központi Kerületi Bíróság

A bíróság kezdeményezésére immár negyedik évben vett részt az intézmény az általuk szervezett kerekasztal megbeszélésen, ahová a kerületek gyámügyi csoportjait, a család- és gyermekjóléti központok kapcsolattartási ügyeleteit hívják meg annak érdekében, hogy a szakemberek a tapasztalataikat megoszthassák egymással, és egy egységes gyakorlat alakuljon ki, valamint a szükséges információk mind a döntési, mind a végrehajtási oldalon meglegyenek. Továbbá jogi témakörben a törvényi változásokról értékes tájékoztatást kapjanak a meghívottak.

A kapcsolatügyeleti munka személyi és tárgyi feltételei, eredményessége és nehézségei.

A szolgáltatás csak akkor fenntartható, ha a biztonságot nyújtó fizikai környezet és a munkatársak megfelelő létszáma és szakmai felkészültsége adott. Amennyiben a két pillér közül valamelyik nem áll rendelkezésre, úgy a szolgáltatás nyújtása az eddigi minőségben nem lehetséges. Ezért nagyon lényeges, hogy a rendelkezésünkre álló tárgyi és személyi kapacitásainkat mérlegelve határozzuk meg azt, hogy milyen keretek között tudjuk a családokat fogadni.

2019. áprilisában el kellett hagyni a Pöttyös u.11. sz. alatt lévő telephelyet és új helyet kellett keresni a szolgáltatásnak. Az új helyszín végül is a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér lett.

A jelenlegi telephely átlátható, belátható terű, kb. 90-100 m². Az egybejárató épület rácsos ablakokkal és ajtóval garantálja a kötelezett szülőtől átvett és a jogosult szülővel kapcsolatot tartó gyermek biztonságát. (pl. gyermeklopási kísérletek)

Az épületben rendelkezésre áll:

- várakozó tér – várakozásra, zsilipes beléptetésre, beszélgetésre és játékokra egyaránt alkalmas
- 1 ügyfélfogadó szoba és egy félszoba, amely azonban kizárólag egyéni konzultációra alkalmas a kis mérete miatt.
- adminisztrációs szoba
- teakonyha
- 2 WC, mosdó

A jelenlegi munkateher mellett a személyi feltétel (két kapcsolattartási munkatárs, szociális munkás és mediátor, illetve jogászai képesítéssel) megfelelő szakmai háttérrel biztosít az

elvégzendő munkához, illetve a meghatározott ügyeleti időtartam is elegendő. Ezek mellett a feltételek mellett jelenleg maximum 3 kapcsolattartást tudunk lefolytatni. A szolgáltatás bővítésére amennyiben a jövőben igény mutatkozna, úgy azt kizárólag további munkatárs foglalkoztatása és más ügyeleti helyszín választása mellett lenne lehetséges, ahol több egymástól elzárt, tágas szoba vehető igénybe. Jelenleg ugyanis párhuzamosan nem tudnak családokat fogadni, csak egymást követő időpontokban.

A szolgáltatáshoz előírt, a GDPR-nak is megfelelő dokumentáció (feljegyzés, esetenapló, beszámoló készítése, a döntéshozó szervekkel való folyamatos kapcsolattartás, tájékoztatás) a megkövetelt dokumentáció visszakövethető és életszerű.

Család- és párterápiás szolgáltatás

A CSÉSZE Egyesület, a FESZGYI-vel kötött megbízási szerződés értelmében család- és párterápiás szolgáltatást nyújtott a kerület lakosai számára.

Az üléseken a szolgálatnál önkéntesen jelentkező családok vettek részt.

Az egyesület részéről öt kolléga dolgozott a családokkal.

A család- és párterápia **helyszíne** a FESZ Ifjómunkás u. 25. sz. alatti rendelőjében biztosított vizsgáló szoba, amely csak keddi napokon áll a rendelkezésre. A szoba jellege, mérete, berendezése **nem alkalmas** erre a tevékenységre. Maximum egy párral lehetséges leülni, ha már gyerekek is jönnek az ülésre, más helyszínt kell keresni. További probléma, hogy **hetente csak egy nap** használhatják a szobát, ami jelentősen csökkenti a kapacitást. A feladat jobb minőségű és rendszeresebb ellátása érdekében fontos lenne a megfelelő családterápiás helyiség biztosítása.

Sajnos sorozatosak a lemondások és a lemondás nélküli „meg nem jelenés”. Ennek mérséklése érdekében javasolta az Egyesület, hogy a családok is járuljanak hozzá egy jelképes összeggel a konzultációhoz (pl. 1000-2000 Ft./ülés), ami a helyszín költségeinek fedezésére fordíthatna.

Óvodai és iskolai szociális munka támogatása

A „témaszpecifikus csoportok és a tematikus előadások” megtartására – FESZGYI-vel egyeztetés szerint – az iskolai szociális munka keretein belül került sor. Ennek érdekében elkészült egy előzetes szakmai anyag, amely az intézményeket tájékoztatta, inspirálta arról, hogy milyen témakörökben, képzési formákban kérhetnek támogatást.

Pár- és családkonzultáció

A pár- és családkonzultációs szolgáltatást ketten végezték, heti 3 órában, ami hetente egy családdal vagy párral való találkozást tett lehetővé. Mindketten klinikai szakpszichológusok és a Magyar Családterápiás Egyesület képzésében résztvevő családterapeuta jelöltek.

A családkonzultáció célja a problémát okozó családi kapcsolatok és interakciók elemzése, értelmezése, majd megváltoztatása. Célja új viselkedésminták elsajátítása és a megváltozott belső és külső körülményekhez való alkalmazkodást lehetővé tévő egyensúlyi állapot kialakítása a családban. A szolgáltatás célcsoportját olyan családok és párok alkotják, ahol cirkuláló tüneteket (egyik családtag váltja a másikat, vagyis egy tünet vagy feszültség mindig más családtagnál jelenik meg), az együtt élő családtagok között intenzív aktuális konfliktusokat, kommunikációs problémákat, vagy akár kamaszkor vagy gyermeknevelés körüli nehézségeket észlelünk. Fontos beavatkozási lehetőség lehet nagy változások előtt/után álló családok számára (haláleset, gyászfolyamat, életciklus váltások, mozaik családok összeszokása), valamint nevelésbe vett gyermekek visszagondozása esetén is. Kamaszkori leválási problémák, iskolafóbia, szülő-gyermek kapcsolati nehézségek esetén kellett leginkább alkalmazniuk a

módszert 2019-ben. Utánkövetés szakmai okok miatt nem része a gyakorlatnak, ugyanakkor jelezik a családoknak és pároknak, hogy probléma esetén, rövid-hosszabb idő elteltével újra tudnak jelentkezni, hiszen előfordulhat, hogy új probléma vagy egy korábbi – nem adaptív - állapotba való visszaesés következik be.

2019-ben 6 családdal dolgoztak összesen. Ebből az egyik család egész évben járt és még most is dolgoznak velük. Ebben az évben többször várólista alakult ki, a segítséget igénylő családok nem jutottak azonnal segítséghez, amely bizonyos esetekben a későbbi közös munka esélyeit rontotta. Jellemzően kamaszokkal összefüggő vagy nevelésbe vett gyermek visszagondozásához kapcsolódó nehézségek, valamint párkapcsolati problémák miatt kértek segítséget. A terápiás folyamatok hossza változó volt, többnyire 5-20 alkalom között alakult. A családok majdnem mindegyikében észleltek valamely családtagnál klinikai vizsgálatot, esetleges kezelést indokló tüneteket, amely újra és újra komplex ellátás szükségességét vetette fel, amely csak minimális mértékben valósult meg. Emiatt a családok esetében a családterápiás ismeretek mellett klinikai szemszögből is tanulmányozták klienseket, és ennek mentén többször kezdeményezték egy-egy családtag tovább irányítását pszichiátriai vagy pszichológiai ellátásba.

GYÁO-ban tartózkodó gyerekek családjaival nem, de más otthonból vagy nevelőszülőktől nem rég a szülő(k)höz visszakerült gyermekek családjaival foglalkoztak. Ezekben az esetekben minden alkalommal szükségesnek és hatékonyak bizonyult a család konzultáció módszere.

Felnőttekkel – gyerekekkel – családokkal való munka tapasztalatai.

A család konzultáció keretein belül főként neveléssel kapcsolatos nehézségeket jelentek meg, melyek háttérben magatartás- és viselkedésproblémák, illetve ehhez kapcsolódó határtartási nehézségek láthatók. A gyerekterápiákhoz hasonló módon a kamaszok bevonása a terápiás munkába sok esetben nehézségekbe ütközik, ambivalensek a segítséggel szemben. Mivel a közös munka során a változásra irányuló motivációt kiemelt szempontnak gondoljuk, fontos, hogy lehetőség szerint ne kizárólag a szolgáltatás igénybevételére való kötelezettség miatt kerüljenek hozzánk kliensek, mert az inkább gátló, mint segítő tényezőnek tűnik. A hatékony előkészítő munka után a gyermekek és szülők egyaránt motiváltan érkeztek, ami megkönnyítette a munkánkat. Különös hangsúlyt próbálunk fektetni arra, hogy a delegált esetek dinamikájáról, a családok működéséről előzetesen tájékozódjanak.

A szolgáltatás keretein párokkal is dolgoznak. A munkák során érintett problémák többnyire a párkapcsolati kommunikáció eltéréseinek jellegzetességeiből fakadnak. Néhány családi probléma esetében is a szülőkkel való munkára fektetjük a hangsúlyt és a folyamat több ülésére csak őket hívjuk. A „sokproblémás” helyzetek, az egzisztenciális, mentálhigiénés és a szocio-ökonomiai helyzethez kapcsolódó problémák jelentős akadályokká tudnak válni, amelyek komplex ellátás szükségességét vetik fel.

A munkakörön kívül eső tevékenységek

Ebben az évben lehetőség nyílt pályázat keretein belül egy háromnapos képzést tartani, „Segítő munka személyiségzavaros kliensekkel” címmel. A képzés a meghirdetett maximális létszám mellett zajlott és kedvezően, érdeklődve fogadták a kollégák.

A tanácsadói munka eredményessége és nehézségei

A családok működésének dinamikájához köthető nehézségeken túl feltételezzük a módszer adta lehetőségek másodlagosságát a családsegítők/esetmenedzserek eszköz-repertoárjában és szemléletében. Sok esetben feltételezhető, hogy nem jutnak el a szolgáltatás igénybevételéig az abból potenciálisan profitáló családok. Azok a kollégák, akik megtapasztalják a módszer hatékonyságát, nagyobb eséllyel küldenek további klienseket.

Közvetítői eljárás (mediáció), konfliktuskezelés

A 2019-es évben is az ügyfelek válásukkal, különélésükkel kapcsolatos döntésképtelenségüket szerették volna a mediációs technikával orvosolni. Voltak, akik már évek óta elváltak, bírósági végzéssel is rendelkeztek a kapcsolattartást, gyermektartást illetően, de nem tudott kialakulni és stabilizálódni egy kiegyensúlyozott és kiszámítható, rendszeres kapcsolattartás a gyerekekkel, gyerekekkel, egymással. Voltak, akik házasként már hosszú évek óta külön éltek sajátos kapcsolattartásban mind egymással, mind gyermekeikkel, és ebből az egyik félnek „most” lett elege, és szeretne volna konkrétan kimondani ennyi év után, hogy együtt vagy külön, és ha külön, akkor hogyan.

Ezeknél az ügyfeleknél betartották a mediáció klasszikus szerkezetét, tehát vagy nem csinált előkészítő üléseket (ez a klasszikus iskola), vagy 1-2 előkészítő találkozás volt csak. A kliensek történetei tele vannak kibeszéletlenséggel, és nemcsak a terápiás, de a beszélgetésre, pontosabban a hatékony párbeszédre vonatkozó tapasztalatlanságokkal is. A válási fázisban lévő szülők jelentős többsége érdemben valójában nem vágyik mély beszélgetésre, hanem egy gyors, rapid, viszonylag egyszerű, átlátható megoldást akar, hogy gyorsabban szabadulhasson nyomasztó problémájától. Ezért szívesen fogadják mentőövként a mediációs technikát, mint új módszert, mivel sokkal kevesebb előítélet övezi (még), és azt sejteti, mintha nem neki, az ügyfélnek kellene beletenni az energiát a megoldásba, hanem a mediáció során valaki segít, sőt esetleg megmondja, mit kell csinálni, ill. még jellemző az a hiedelem a kliens részéről, hogy most aztán hamar meg fog oldódni az évekig hordozott probléma.

A Család- és Gyermekjóléti Központban végzett mediációs üléseken, miután szükségszerűen fellazulnak a klasszikus értelemben vett mediációs keretek, kötött formák, a szakemberek a családsegítésből ismert segítő beszélgetés technikát használják; ventilációs felületet biztosítanak; edukációt a megfelelő súlypontokon; továbbá a drámapedagógia, pszichodráma egyes elemeit, ill. a családterápia néhány fogását használják.

A mediációs technikát a családsegítő kollégák is egyre szívesebben ajánlották klienseiknek (és ez egyben jó is), többek között azért, mert látták az ügyfelek egyéb módszerekkel szembeni ellenérzéseit. Ezek az előítéletek főleg a családterápiára, párterápiára, egyéni terápiára vonatkoznak, ahol nehezen elfogadható a kliensek számára ezek hossza és mélysége, illetve talán a terápia szó negatív értelmezése is befolyásolja döntéseiket, elutasításukat. Mivel szinte minden mediációra küldött eset jelentős számú előkészítő beszélgetést igényel, nyers a probléma-góc, láthatóan nem megspórolható az előkészítő rész – ugyanúgy, mint a terápiás folyamatokban –: tehát a folyamathoz történő lelassulás, az elemző önreflexió, reális célok vizionálása, ill. annak tudatosítása, hogy jelentős veszteségélménnyel kell számolni egy nyertes-nyertes megegyezés esetén is. A veszteségélmény tudatosítása az egész mediációs folyamat során az egyik legfontosabb feladata a mediátornak, mert a párok tele vannak illúziókkal, önfelmentéssel, a másik hibáztatásával.

Pszichológiai tanácsadás

A feladatellátás adatai

2 szakember látja el a szolgáltatást jelenleg heti 25 kontaktórában, végzettsége: tanácsadó szakpszichológus (ELTE PPK) és heti 8 kontaktórában, jelenlegi végzettsége: klinikai és mentálhigiénés gyermek- és ifjúság szakpszichológus (PTE ÁOK)

A tanácsadás célja, célcsoportjai, az igénybevétel módja, rendszeressége

A tanácsadás általános céljai a mentális jóllét helyreállítása és növelése, az önismeret fejlesztése és krízishelyzetek utáni pszichés felépülés támogatása. Célcsoportjai: gyermekek, serdülők, felnőttek, szülők, családok. Általában esetmenedzser vagy családsegítő javaslatára

és közvetítésével kezdünk el dolgozni a kliensekkel. A rendszeresség változó, igény szerint heti, kétheti, havi rendszerességgel zajlik a folyamat. A folyamat időtartama szintén változó, gyakran hosszabb ideig maradnak a tanácsadói helyzetben, ez problémátípustól függő. A jellemző problémátípusok nagyon szerte ágazóak, tapasztalataink alapján többnyire krónikusan fennálló pszichés problémák és érzelmileg megterhelő élethelyzetek állnak a háttérben.

A Gyermek Átmeneti Otthonába bekerülő kiskorúak állapotfelmérése által az ott dolgozó kollégák tájékozódhatnak az adott gyermek aktuális pszichés állapotáról, melynek célja elsősorban az ő szakmai munkájuk megsegítése. A 2019-es évben összesen 12 bekerülő gyermek állapotfelmérése valósult meg. A delegáló szakember minden esetben a GYÁO egyik esetfelelőse, általában a bekerülés utáni néhány héten belül történik a megkeresés általuk. A delegálás kivitelezése az ott dolgozók kapacitáshiánya miatt gyakran nehezített.

Felnőttekkel – gyerekekkel – családokkal való munka tapasztalatai

A felnőttekkel való munka sokszor nagyon más jellegű kapacitást igényel, mint a kamaszokkal vagy gyerekekkel való folyamatok. Egyre több az olyan kliens, akinek hosszútávú, pszichoterápiás igénye merül fel és erre motivált is lenne. Az ilyesfajta igények túlmutatnak szakmai kompetencián. A velük való munka nyilvánvalóan elkerülhetetlen viszont más figyelmet és felkészültséget igényel. Sok esetben a gyerekekkel való munka sem tud haladni, amíg a pszichiátriai beteg szülő állapota nem stabilizálódik, ahhoz pedig általában pszichiátriai és klinikai szakpszichológusi megsegítésre egyaránt szükség van, amely független a gyermek terápiás megsegítésétől vagy akár egy családkonzultációtól is.

A tanácsadók más intézmények szakembereivel való kapcsolata

Mivel minden segítő intézmény extrém módon leterhelt, ezért nehéz rendszeres szakmaközi egyeztetéseket tartani (FESZGYI-n kívüli intézményekkel) és együttműködni ennek érdekében. Az utóbbi évben elérhetőek voltak ugyan más intézmények szakemberei, de az intézménynek kell kezdeményezni, ha szeretnénk egyeztetni. A kapcsolattartás lassú és nehézkes, de ha sikerül létrehozni egy konzultációt, akkor hatékony szakmai beszélgetéseket lehetett folytatni. Az idei évben továbbra is fejlesztésre szorul a társintézményekkel való együttműködés.

Szakmai kapcsolatok az esetmenedzserekkel, családsegítőkkel

A kollégák attitűdjétől, szemléletétől és leterheltségétől függ az intézményen belüli együttműködések sikeressége. Saját lelki tehermentesítésük fő oka lehet még mindig egy-egy pszichológiai szolgáltatásba történő továbbirányítás, de ez a jelenség kezd enyhülni. A szolgáltatásba egyre inkább olyan klienseket küldenek a kollégák, akik megfelelő motivációval rendelkeznek. Ha nem így van, akkor is jobban lehet együttműködni a megfelelő motiváció kialakításában is. Úgy tűnik, többé-kevésbé egyértelműek a kompetencia-határok, vagyis átláthatóbb a kollégák számára az, hogy pontosan mivel és mivel nem foglalkoznak, illetve milyen módon lehet igénybe venni a szolgáltatásukat. Az utóbbi időszakban jellemző fluktuáció néha árnyalja ezt a képet, hiszen az új kollégák nem feltétlenül látják át egyből a rendszer működését, de ez ilyenkor elkerülhetetlen.

Munkakörön kívül eső tevékenységek

Szakmai konferenciákon és szakmai napokon rendszeresen részt vesznek, például a Magyar Pszichoanalitikus Egyesület éves konferenciája, Magyar Családtérapiás Egyesület vándorgyűlése vagy Serdülő- és gyermekpszichiátria folyóirat konferenciája.

A tanácsadói munka eredményessége és nehézségei

Az eredményességet egyrészt a kliens elköteleződése és motivációja határozza meg. A kötelezett kliensek esetében gyakran külső motiváció (hatósági intézkedés) áll a háttérben, ami nagyrészt megnehezíti a velük való munkát, a kliensek elköteleződését. Azokban az

esetekben, ahol komplex ellátás (párhuzamos, aktív családgondozás, esetkonferencia, családkonzultáció) valósul meg, nagyobb hatékonysággal zajlik a részünkről nyújtott pszichológiai tanácsadás is.

Tárgyi feltételek, személyi feltételek, vezetőség felé javaslatok

A pszichológiai tanácsadás tekintetében leterheltek vagyunk, ezért indokolt lenne további kollégák alkalmazása.

A szervezeti kommunikáció a tavalyi évhez képest is javult, de további szervezetfejlesztésre szükség volna a különböző szakmai egységek együttműködésének, a tiszta keretek kialakításának és a törvényekhez való alkalmazkodás lelki terheivel való megküzdésének érdekében.

A Központ speciális szolgáltatásai: milyen egyéb szolgáltatás, tevékenység, szolgáltatásbővítés lenne szükséges?

A mediáció és a családkonzultáció továbbra is jelen van, de úgy tapasztaljuk, hogy nem mindig kielégítő mértékben. Mindkét esetben felmerül a kapacitás bővítésének szükségessége. Felnőtt, illetve gyermekpszichiáter alkalmazása feltétlenül indokolt lenne, mint tanácsadó. A pszichológusoknak szóló szupervízió teljes hiánya szakmai szempontból elfogadhatatlan és kockázatos, mind saját mentálhigiénénk, mind hatékonyságunk tekintetében. Ennek következtében több mint 5 év mentálhigiénés (elsősorban szupervíziós) támogatás nélküli munkavégzés után a kiegészítő jeleit érzékelik magukon. Évek óta kérjük, mégsem kapunk lehetőséget arra, hogy szupervízióban vehessünk részt.

Fejlesztő- és gyógypedagógiai tanácsadás

A fejlesztő- és gyógypedagógiai foglalkozások fő feladata, hogy személyre szabottan segítse az ellátottakat, az egyének igényeihez igazodva az intellektusok és személyiségük fejlődése mentén.

A fejlesztő- és gyógypedagógusi munkát a gyermekjóléti szolgáltatás keretében, segítő és tanácsadói tevékenységet nyújt a szülők részére, valamint fejlesztő foglalkozásokat és gyógypedagógiai terápiákat biztosítok a gyermekek (3-18 évesek) számára, minden esetben egyéni megsegítés zajlik, bizalmi, személyre szabott fejlesztési tervvel.

Az ügyfeleket minden esetben családsegítő vagy esetmenedzser kolléga közvetíti a foglalkozásokra. Minden alkalommal először egyeztetésre kerül sor az esetfelelőssel és utána az ügyfelekkel. Több esetben előfordul, hogy első alkalommal az esetfelelős invitálja meg a klienseket, ezáltal segítve a kapcsolatfelvétel zökkenőmentességét. Ezután az esetfelelős kolléga szolgáltatásba közvetítő lapot küld, melyen röviden összefoglalja, hogy miért találja szükségesnek a fejlesztést/korrepetálást (nagyobb részt pedagógiai vélemény vagy szakértői vélemény alapján). Ezután első szülőkonzultáció (anamnézis felvétel, meglévő szakértői vélemények, pedagógiai vélemények és jelzések átbeszélése, a folyamat áttekintése, szerződéskötés) és a gyermekkel való első találkozás után kezdem meg a folyamatot az ügyféllel. A folyamat az eset súlyosságától függően fél-egy, de akár másfél évre is elhúzódhat. A kolléga által megküldött lapon vezetjük a megjelenések számát és a lap visszaküldésével zárul az eset.

2019-ben januártól-október végéig heti 10 órában, novembertől pedig heti 5 órában végzik ezt a szolgáltatást az intézménynél.

A fejlesztőpedagógiai foglalkozások egyéni foglalkozások, ahol az eltérő képességekhez alkalmazkodva differenciált és személyiségközpontú tanítás és tanulás megszervezés zajlik. A

gyermek fejlődését önmagukhoz és életkorukhoz viszonyítják. Ha szükséges, akkor egyéni fejlesztési terveket készítenek. Azoknál a gyerekeknél, akik rendelkeznek szakértői véleménnyel, azt veszik alapul, és az abban foglalt fejlesztési javaslatokat követik. A fejlesztések célja, hogy a gyermekek a többségi iskolákban sikeresen megfeleljenek, értelmi képességeknek megfelelően tudjanak teljesíteni, tanulási nehézségeik leküzdéséhez segítséget kapjanak, önértékelésük és önbizalmuk helyreálljon. Óvodás korban a fejlesztések fókuszja szintén személyiségközpontú, melynek fő területei lehetnek az értelmi és érzelmi képességek, társas kapcsolatok, verbális és testi képességek, kognitív és szociális képességek.

A korrepetálások célja az önálló, otthoni tanuláshoz tanulás-módszertani eljárások megismertetése, valamint a problémás tárgyra fókuszált intenzív pótlás, megértés és gyakorlás.

Minden foglalkozáson megjelenik a játékoság, a játék-, és művészetpedagógia.

A fejlesztőpedagógiai foglalkozások idején felkereshetnek a gyermekek szülei, de ezen kívül is minden ügyfélnél bizonyos időközönként szülőkonzultációt tartanak.

A problémátípusokat illetően ebben az évben legjellemzőbben a következők jelentek meg:

- különböző figyelmi problémák,
- hiperaktivitás,
- teljesítményzavar,
- iskolai problémák és nehézségek,
- részképesség zavarok,
- magatartásproblémák,
- szorongásos érzelmi zavarok

A kliensek életkor szerinti megoszlása:

- 3-5 év: 1 fő
- 6-13 év: 13 fő
- 14-17 év: 5 fő
- 18-24 év: 1 fő

A kliensek nemek szerinti megoszlása:

- 13 férfi
- 7 nő

Delegáló intézmény szerinti megoszlás:

- Alapellátási Egység: 20 fő
- Központ: 0 fő
- Összesen: 20 fő

Összes kiadott foglalkozási időpont: 289 alkalom.

A fejlesztő- és gyógypedagógiai ellátás eredményességét az szolgálja, ha az esetfelelősök megfelelően kézben tudják tartani a családokat, ösztönzően hatnak rájuk, így az esetek nagyobb részében a gyermekek eljutnak a foglalkozásra, ahol személyre szabott, egyéni

fejlesztést/korrepetálást kapnak. Nehézséget okoz, hogy vannak helyzetek, amikor nincsenek megfelelő eszközök biztosítva, de jól megtervezve és előre gondolkodva a problémát saját eszközei bevonásával igyekeznek megoldani.

2019-ben is több olyan ADHD-s gyerekkel folyt munka, aki a kórházi várólista miatt kapott megkésve komplex segítséget.

A Család- és Gyermekjóléti Központ Üllői úti telephelyén a másik fejlesztő pedagógus heti 8 órában nyújt szolgáltatást. Végzettsége: gyógypedagógus, pedagógus II szakvizsga, ezen kívül szociológus, pszichológus.

2019-ben 44 gyermekkel foglalkozott, akik közül 12 gyermek kifejezetten fejlesztést igényelt. 9 gyermeket osztályozó vizsgára, 2 gyermeket pótvizsgára, egyet szakvizsgára készített fel. 16-an a gyenge tanulmányi eredményük miatt javítás céljából jártak, 2-en pedig megelőző vizsgálaton vettek részt. Az átlag 10 alkalom. Szinte a teljes populáció rendelkezik diagnózissal, de a többség BTM-mel, csak 6 gyermeknek volt SNI diagnózisa. Hetente egy alkalommal vettek részt a foglalkozásokon. Továbbra is felülreprezentáltak a kényszerűségből magántanuló/egyéni munkarendes gyermekek. A gyermekek átlagéletkora 14 év volt, a módusz 16 év.

Felnőttekkel – gyerekekkel – családokkal való szakmai munka tapasztalatai

Az önkéntes igénybevevőkkel és a kifejezetten fejlesztésre járó gyerekekkel kölcsönösen elégedetten zárult le a kapcsolat. A kevésbé motivált, kötelezett fiatalokkal való sikeresebb munkához szükség lenne az iskolai szociális munkások segítségére is.

Az esetmenedzserekkel, családsegítővel, az átmeneti otthon szakembereivel, olykor a pszichológussal, a Tanodával és az iskolákkal van kapcsolata a fejlesztő pedagógusnak. Az iskolai pedagógusokkal, fejlesztőkkel nehézkes az együttműködés, mivel rendszerint órán vannak és van épp elég adminisztratív vagy egyéb feladatuk. A BTM-es kötelezett fiatalok motiválhatóbbak lennének, ha gyors visszajelzéseket kaphatnának a befektetett energiáról, egyeztetni tudnék a tanáraikkal arról, hogy mikor, milyen témakörből kérnék számon a fiatal. Ha lenne érdemi kommunikáció köztük, el tudná magyarázni nekik, hogy milyen egyéb nehézségekkel küzd a fiatal, ami miatt őt esetleg szóban, vagy az osztály nyilvánosságát kizárva, esetleg nagyon egyszerűen megfogalmazott kérdésekkel, vagy számológépet használva stb. kérhetnék számon eredményesen. Nem csak a pótvizsgák kerülhetők el így, de hosszú távú hatása is lenne, hiszen azt látná, hogy a befektetett munka megtérül, aminek a tanulásra való motiváció szempontjából igen nagy jelentősége lenne.

Addiktológiai konzultáció

Egy személyben végzi a feladatot, heti 1 alkalommal, 3 órában.

A tanácsadás célja az állapotfelmérés, segítő beszélgetés és szükség esetén egyéb szolgáltatásba való irányítás kizárólag szenvedélybetegséggel kapcsolatos problémák esetén. A közvetítő lap kitöltését követően személyesen, hetente egyszer jelennek meg nálam a szolgáltatást igénybevevők.

A delegáló szakember 2 esetben esetmenedzser, családsegítő volt. A közvetítő lap kitöltését megelőzően minden alkalommal beszélünk az érintettől vagy telefonon, vagy személyesen. A közvetítésnek ez a módja lehetővé teszi a részletes esetismertetést, a probléma átbeszélését.

3 fő részesült tanácsadásban az elmúlt évben. Egy fiatal anyuka, akinél az alkoholproblémát az anyai nagymama jelezte. Három alkalommal jelent meg, két alkalmat lemondott. Az állapotfelmérés során kiderült, hogy bár számtalan problémája adódott már alkoholproblémája miatt (közlekedési szabálysértés, kontrollálatlan viselkedés, súlyos és tartós konfliktus az anyai nagymamával és volt élettársával), ezeket nem kapcsolja össze alkoholfogyasztási szokásaival. Mivel végig tagadásban volt a konzultáció során, az Írisz Klub önszolgáltató csoportjába került irányításra. A hasonló helyzetű betegek képesek tükröt tartani egymás számára, és ez lehet az alapja egy eredményes konzultációs folyamatnak a későbbiekben.

Egy kamaszfiú több hónapon át tartó és lezárt drogrehabilitációt követően jelent meg egy alkalommal, miután az esetenedzser tudomására jutott az újbóli szerhasználat. Elmondása szerint alkalmi használatról volt szó, az absztinencia megszegését nem tartotta problémának. Megállapodás született a heti konzultációról. A továbbiakban nem jelent meg tanácsadáson.

Egy másik kamaszfiú jelenleg is részt vesz a segítő folyamatban. Önreflexiója hiteles és őszinte, reális célokat fogalmaz meg, és tisztában van azzal, hogy szerhasználat akadályozza őt céljai elérésében.

Jogsegélyszolgálat, jogi tanácsadás

A szolgáltatás évtizedek óta stabilan nyújtja a kerület lakóinak az alapvetően jogi tanácsadásból és jogi beadványok készítéséből, jogi iratok értelmezéséből álló szolgáltatását.

A 2019-es években az ügyfelek száma 161 fő volt.

Az ügyek nagy része továbbra is válással, élettársi kapcsolat megszakadásával, szülői felügyeleti joggal, kapcsolattartással és tartásdíjjal kapcsolatos jogi ügy.

Megszaporodtak az új polgári perrendtartás hatálybalépésének következményeképpen előálló feladatok. Az új Pp. szerint ugyanis a jogi képviselő nélkül eljáró fél egy, a bíróság honlapjáról letölthető formanyomtatványon kell, hogy beadja kérelmét, illetve egyéb beadványait. Ez már eleve internetes hozzáférést feltételez, ami az ügyfélkörre nem feltétlenül jellemző. A nyomtatvány kitöltése lehetséges egy nyomtatványkitöltő programmal, ami egyrészt rendkívül rossz, majd hogyanem használhatatlan, másrészt intézményünkben nem adottak a feltételek ahhoz, hogy az ügyféllel és egy számítógéppel üljenek le egy interjú szobában. Mindez azt eredményezi, hogy kézzel kerül kitöltésre a huszonöt oldalas nyomtatványt.

A nyomtatványt egy laikus egyedül nem tudja kitölteni, mivel olyan kérdések vannak benne, amiket nem ért. Ezek a körülmények azt eredményezik, hogy egy-egy ilyen nyomtatvány kitöltéséhez több találkozásra (ülésre) van szükség. Előfordul, hogy a hosszú és bonyolult folyamatban az ügyfél kedvét veszti és lemond a jogérvényesítésről. Talán ez volt a jogalkotó célja, ám ez mindenképp negatív fejleményként értékelhető egy egyébként is gyenge jogérvényesítési képességgel rendelkező társadalmi rétegben. Ráadásul a jogérvényesítésről való lemondás a gyermekek jogainak érvényesítéséről való lemondást is jelenti. Hiszen ügyeink és ügyfeleink a gyermekek jogait (tartásdíj, szülői felügyelet, veszélyeztetettség) próbálják érvényesíteni.

További probléma, hogy a huszonöt oldalas nyomtatványt négy példányban kell elkészíteni, ami nagy költség akkor is, ha az ügyfél, akkor is, ha intézményünk vállalja.

A bírósági eljárásban igényelhető költségmentességhez szükséges formanyomtatvány szintén olyan hosszúvá és bonyolulttá vált, hogy annak kitöltése sem megy jogászi segítség nélkül. Sokan inkább lemondanak a költségmentességről, csakhogy ne kelljen kitölteni.

Csekélyebb, de jelentős része az ügyeknek a lakhatással kapcsolatos probléma, bérleti díj elmaradások, bérleti szerződések felmondása, kilakoltatás. Egyre nagyobb szegmense ezeknek az ügyeknek a magánszemélyektől bérelt lakásokkal kapcsolatos jogvita. Az önkormányzati lakásokkal összefüggő ügyek halmaza egyre kisebb, de ezek gyakorlatilag kezelhetetlenek.

Az ügyek most már teljes egészében a Lenhossék utcai helyszínre összpontosulnak, mivel csak itt van jogi ügyekben ügyfélfogadás

Sokat tud segíteni egy-egy ügy megoldásában a családsegítővel, esetmenedzserrel való szoros együttműködés, ami az ügyféllel való kommunikációban és az ügyek bonyolításában is segítségemre lehet, sőt időnként nélkülözhetetlen.

Büntető ügyek szinte egyáltalán nem voltak, ami jobb is, mert ezekben gyakorlatilag e keretek között nem lehet segítséget adni.

4.2. H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér

Munkájuknak köszönhetően egyre több elérést, egyre nagyobb aktivitást és intenzitást sikerült kieszközölni a fiatalok körében. Emellett a jelen létszámmal a stáb már nem tudja kezelni az egyre népszerűbbé váló programokat, a betérő fiatalok igényeit. Az elmúlt években azon dolgoztak, hogy változatos és sokszínű lehetőséget biztosítsanak, illetve egyre több fiatal érjenek el. Úgy tűnik a befektetett munka beért, hiszen néha azt érzik, hogy ki kellene függeszteni a „megtelt” táblát a bejáratra.

2019. évben több személyi változás is történt – ez egyrészt nehezítette is a mindennapi munkát, azonban rendkívül pozitív is, hogy mára öt főállású szakember alkotja a csapatot. A jelenlegi csapat lelkesedése, kreativitása, illetve az egymás feltétel nélküli elfogadása mindig lendületet ad, így egymást támogatva tudnak megküzdeni a munkánk során előforduló akadályokkal.

Fontosak a külső képzések, folyamatosan keresik a szakmailag hasznos lehetőségeket. A lehető legtöbb továbbképzési alkalmat megragadták, ennek köszönhetően többször jártak egyéni vagy csoportos tréningeken. Ezek mind rendkívül hasznosak voltak, hiszen jobb szakemberré válhatnak általuk, illetve motiváló-feltöltő hatásuk van. A lehetőségek számát maximalizálták, így garantáltan nem mennek a mindennapi munka rovására.

Az Iroda munkatársaiként megtapasztalták, hogy a csapatmunka sok esetben jóval több, mint az egyének munkáinak összessége. A csapattagok közötti folyamatos interakció biztosítja a lényeges információk rögzülését, a jó ötletek megvalósulását és a visszajelzések lehetőségét. A team magas szintű kollektív tudása nagyban segíti a problémák megoldását, hozzájárul a csapattagok folyamatos fejlődéséhez, és a közös felelősség tudata aktivizál, hiszen csökkenti az egyénre nehezedő nyomást.

Mindezek fényében a 2019-es évet ugyan sikeres folyamatnak tekinthetjük, de a megnövekedő forgalom miatt egyre nehezebben tudnak hasznos alternatívákat biztosítani a fiataloknak, akik egy fáradalmas nap után nálunk vezetnek le a még megmaradt energiájukat.

Visszagondolva történetükre, talán még egyetlen olyan év sem volt, amikor ne történt volna személyi változás, és ahogy már fentebb is említettem, 2019 során is több váltás volt a csapaton belül. Szerencsére nagyon rövid időn belül sikerült új kollégákat találni, akik hasznos és értékes tagjai lettek a csapatunknak.

Fontosnak tartjuk kiemelni, hogy az Iroda térbeli bővítése, új feladatokkal és kihívásokkal járt. A csoportszoba használatakor mindig szükség van egy munkatárs jelenlétére, ami egyúttal azt is jelenti, hogy kevesebb figyelem jut az előtérben lévő fiatalokra.

Az évek óta tartó, pályázati forrásból megvalósuló havi egy szupervízió remek alkalom arra, hogy a felmerülő szakmai nehézségekre, kérdésekre közösen keressenek választ. Emellett teret biztosít a „mi-időnkre” is, amely elengedhetetlen a munkatársak mentális egészségének megőrzéséhez.

A 2019-es évben különböző intézményekből és tanulmányi formákban érkeztek segítők. Az ELTE Társadalomtudományi Karának szociális munka szakáról érkezett egy nagygyakorlatos diák, aki a tavaszi félévet töltötte itt. Az őszi félévben három hallgató töltötte a 30 órás önkéntes gyakorlatát, melyet elsőéves szociális munkás hallgatóként kell elvégezniük az ELTE TÁTK-on. Iskolai Közösségi Szolgálatot a FEGYIÖK (Ferencvárosi Gyermekek- és Ifjúsági Önkormányzat) keretein belül lehetett végezni a telephelyen, összesen 16 fő élt ezzel a lehetőséggel. Szeptembertől jelentkezett egy állandó önkéntes is, aki PHD hallgató az ELTE ÁJK kriminológia szakán. Ő heti rendszerességgel segíti a napi munkát.

Fontos még leírunk, hogy a nyári programjaik megvalósításában (Nyár52 és gyermektábor) rengeteget segítettek mind személyes részvételükkel, mind ötleteikkel a FESZGYI Óvodai és Iskolai Szociális Segítő Csoport munkatársai, koordinátoruk pedig e programok megvalósításánál a munkaszervezésben.

Pályázatokon való részvétel

A 2019-es évben az Iroda az ismert pályázati forrásokon kívül új módokon is igyekezett előteremteni a szakmai programhoz szükséges alapot. Egy sikertelen pályázat (MOL Gyermekgyógyító Program) mellett az alábbi nyertes pályázatokból gazdálkodtak:

- **Új Nemzedék**

A 2018-as évben nyertük el az Új Nemzedék Iroda által hirdetett Új Nemzedék Díjat. A díjjal járó 1 millió forint felhasználása számos adminisztrációs akadály miatt 2019 nyarára csúszott.

- Nyert összeg: 1.000.000 Ft
- Rendelkezésre álló összeg: 1.000.000 Ft
- Megvalósítás: Nyár52 – Minden napra egy program

- **Budapest Főváros IX. Kerület Ferencváros Önkormányzata Egészségügyi, Szociális és Sport Bizottságának pályázata**

- Pályázott és elnyert összeg: 680.000 Ft
- Megvalósítás: Horányi Tündértábor gyermekeknek

- **Önkormányzati támogatás**

- Kért és kapott összeg: 960.000 Ft
- Megvalósítás: családos tábor

- **KAB 2019**

- Pályázott és elnyert összeg: 4.500.000 Ft
- Kábítószer prevenciós programok megvalósítása
- **Új Nap, Új Remények – Civil Iránytű közösségi finanszírozási kampánya** - Horizont Szociális Alapítványon keresztül
  - Kitűzött gyűjtési cél: 1.500.000 Ft
  - Összegyűjtött adomány: 650.000 Ft
  - Felhasználás: 2020 nyarán gyerektábor a Nyár52 program keretein belül
- **Szubjektív Értékek Alapítvány** – a Horizont Szociális Alapítványon keresztül
  - foglalkozások támogatására 116.000 Ft
- **Kisebbségi adománygyűjtési akciók** Horizont Szociális Alapítványon keresztül
  - kitelepülésekre költött összeg: 80.000 Ft

Mindezekon kívül a 2019-es évben partnerként vettek részt a „*European Playwork Association*”, röviden *e.p.a.* „Youth Exchange” programjában, ahol 5 résztvevő és 1 csoportvezető teljes ellátást kapott Szlovákiában a program teljes ideje alatt.

Nemzetközi kapcsolatok, projektek, együttműködések *Nemzetközi tréningek*

Az Irodában fontos a folyamatos fejlődést, más szervezetek megismerését. Ez biztosít lehetőséget a kapcsolatépítésre és a jó gyakorlatok megismerésére, elterjesztésére. Emellett pedig igen fontos tényező, hogy a képzésen részt vevő munkatársak feltöltődve, motiváltan és újult erővel térnek vissza az H52-be. Mindezek miatt igyekeznek megragadni a lehetőségeket és a lehető legtöbb helyre eljutni. Teamen belül megegyezés született arról, hogy évente maximum kétfő külföldi képzésen vehetnek részt a munkatársak – így biztosítva van számukra a feltöltődés és fejlődés lehetősége.

A 2019-es év során az alábbi külföldi képzéseken, tréningeken vettek részt:

- 04.12-18. Csehország, Take a Step Out, résztvevő: Beberika Dorina
- 06.08-15. Thessaloniki, Power of the open circle!, résztvevő: Beberika Dorina
- 09.02-04. London, Show Racism The Red Card, résztvevő: Báza-Mosó László
- 10.23-29. Hamburg, Power of the open circle! – Hand in Hand, networking for peace and democracy, résztvevő: Szabó Viktória

Pozsonyi partnerünk: Ulita

Az Ifjúsági Iroda 2017. februárjában léptett kapcsolatba a szlovák *Ulita* nevű civil szervezettel, akik a „*European Playwork Association*” által szervezett budapesti szeminárium miatt keresték fel irodánkat. Ezen a szemináriumon a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér egy delegáltja is részt vett, aminek köszönhetően több tréningre – többek között Thessalonikiba és Hamburgba – is meghívást kaptak az évek során az *e.p.a.* jóvoltából.

Azért, hogy tovább erősítsék nemzetközi kapcsolataikat, néhány fiatalal ellátogattak Pozsonyba, ahol az *Ulita* munkatársai fogadták az iroda delegáltjait és vezettek körbe a városban. A 2019. nyarán Szlovákiában megrendezett ifjúsági csereprogramon a H52 is képviselte magát. A fiataljaik és az iroda számára is ez volt az első ifjúsági csere, amelyen részt vehettek, ezért nagy hatása volt munkájukra. A két hét alatt a fiatalok számos

ismeretséget kötöttek más nemzetiségű gyermekekkel, fejlődött ön-, és társismeretük, a környezetvédelemmel kapcsolatos tudásuk. A szlovákokkal olyan erős barátság alakult ki, hogy ez év októberében meglátogattak minket, három napig élvezhettük egymás társaságát.

„DeTalks” projekt

2019-ben harmadik ízben került a H52 partnerségbe a Szubjektív Értékek Alapítvánnyal. Az alapítvány a Roots and Routes Network keretein belül részt vesz egy Erasmus+ stratégiai partnerségi projektben, melynek neve DeTalks. Ennek célja olyan non-formális, művészeti eszközök kifejlesztése és kipróbálása, amelyek játékos keretek között segíthetik a külföldi fiatalok nyelvtanulását. A projektben a külföldi gyerekek helyi - első sorban hátrányos helyzetű - fiatalokkal közösen tudnak részt venni, így a non-verbalitás egy fontos tényező. A partnerség miatt az iroda egyik munkatársa trénerként vesz részt a projektben, valamint a megvalósítás egyes eseményei az irodában lesznek.

Márciusban a görögországi Larissában, szeptemberben a franciaországi Marseille-ben folyt a projekt előkészítése, majd november 12-én a H52-ben volt egy pilot foglalkozás az iroda fiataljai és a Körösi Csoma Sándor Baptista Kéttanítási Nyelvű Gimnázium diákjai részvételével. Ezt követte két foglalkozás a gimnáziumban november 29-én és december 2-án.

A projekt két 1 napos szakember tréninggel fog zárulni 2020. februárjában a H52-ben, ahol a fiatalokkal dolgozók megismerhetik a novemberben kipróbált játékokat.

Szolgáltatások - alkalmazott munkamódszerek és ezek eredményessége

Az Iroda Alacsony küszöbű ellátást végez, ezért kifejezetten egyéni esetkezelést nem folytat a bejáró emberekkel. A mindennapok során ügyintézésel kapcsolatban keresik meg a legtöbbször, melyek például iskolaváltással, egyéni munkarendes tanulóvá válással, vagy éppen egészségügyi problémákkal kapcsolatosak. Legtöbb esetben információnyújtás, tanácsadás, segítő beszélgetés szükséges, de ha indokolt, felveszik a kapcsolatot az esetgazda szociális munkással, érintett tanárral, orvossal. Mindezek mellett gyakoriak az életvezetéssel, egyéni célok megtalálásával és azok elérésével kapcsolatos kérdések, amelyekre a pszichológiai tanácsadás lenne a hatékony megoldás – éppen ezért erre nagyobb óraszámban lenne szükség. A mindennapi munkánk során továbbra is használják a klasszikus ifjúságsegítés eszközeit, önéletrajzírásban, munkakeresésben, ügyintézésben. Gyakran előfordul az is, hogy klienseiket máshova irányítják (pld jogi tanácsadás, családsegítő szolgáltatás stb.). Mindezek mellett munkatársaik erősségeit kihasználva, más módszereket is alkalmazunk.

A bejáróknak egy része állandó visszatérő “ismerős”. Ezért is fontos a közösségfejlesztés, hiszen tudjuk, hogy ők sokszor az Irodán kívül is kapcsolatban állnak egymással.

A nonformális tanuláshoz hatalmas ereje van, igyekeznek minél jobban megismerni az eszközeit. A módszert mind az osztály foglalkozások, mind a mindennapi munka keretében alkalmazzák. Nem ritka, hogy rögtönzött **játszóházat** szerveznek a kisebbeknek, amelynek során ők játékos módon fejleszthetik képességeiket, közben “észrevétlenül” közösség formálódik belőlük.

Egyéb munkamódszereink

Egyedi módszernek tekinthetjük a **“morzsaklub”** foglalkozást. Ez mindennapos program az Iroda életében, lényege, hogy a dél és kettő között érkező iskolaköteles gyerekek számára

nem szabad foglalkozás, hanem játékos tanulás van. Ez bizonyos esetekben távozást indukál, de több alkalommal érdekes beszélgetéseket és vidám hangulatú közös munkát is eredményezett már.

2019-ben is aktív résztvevői az **Eurodesk hálózatnak**. A képzési szakasz során május 10-én Eurodesk tréninget tartottak fiataloknak, melynek fő témája a szolidaritási projekt volt – ennek során konkrét projekt ötletek is születtek. Októberben „*Time To Move*” kampány volt, mint minden évben, most is négy eseménnyel járultak hozzá a hazai eseménysorozathoz. Kitelepültek a Pályaválasztási Bőrzére, szociális munkás hallgatóknak tartottunk infó napot, standoltak a FEGYIÖK Dzsembuliján, a Kosztolányi Dezső Általános Iskola egyik osztályának tartottak foglalkozást, és persze idén is részt vettünk a Támaszpont MOPKA EU Party-ján Veresegyházán. Összesen 125 elérés volt ezeken a programokon. A kétévente ismétlődő **Európai Ifjúsági Hét** keretein belül régiós partnereinkkel (Támaszpont MOPKA, Együttható Egyesület, Tudatos Ifjúságért Alapítvány, Cikk Egyesület, Kompánia Alapítvány, Budaörsi Ifjúsági Központ) **vita versenyt** szerveztek a Ferencvárosi Művelődési Központba. Az eseményen négy csapat volt, a versenyt a H52 nyerte meg. Nyereményük egy nemzetközi ifjúsági cserén való részvétel volt, a négyfős csapatból (három versenyző, egy mentor) végül csak egy fiatal vett részt, aki nagyon élvezte az augusztusi szlovákiai programot.

Életvezetési és pszichológiai tanácsadás

Az elmúlt évben, mint ahogy eddig is, szerda délutánonként végezte a pszichológiai tanácsadást az Ifjúsági irodában 15.00 és 18.00 óra közt. A választott nap és időpont évek óta szerencsésnek bizonyul az iskolás korú fiatalok, fiatal felnőttek szempontjából. Az iroda programját tekintve azonban néha nehézséget jelentenek a közösségi helyiségben zajló események. A gipszkarton válaszfal nem elég hatékony a közös helyiségből bejövő hangosabb zaj kiszűrésére, ami emiatt továbbra is igen zavaró. Fokozott figyelmet és több erőfeszítést igényel tőlem a kliensre való figyelés, illetve néhány esetben a hozzám fordulók is megjegyezték, hogy zavarja őket az, ami kint történik.

A munkához szükséges infrastrukturális feltételek és eszközök rendelkezésemre állnak, a szoba falaira azonban – az utóbbi évek intenzív igénybevételeinek következtében (egyéb foglalkozások számára is nyitott volt a szoba) – ráférne egy tisztasági festés. Nagyszerű lenne, ha nem fehérre festenék a falakat, hanem színesek lehetnének, de a fehér fal dekorációs tapaszokkal való díszítése is esztétikus volna.

Az egyéni tanácsadást 2019-ban 7 kliens vette igénybe, többségében heti, vagy kétheti rendszerességgel jártak. Néhány esetben rövidebb, pár alkalmas tanácsadás zajlott, illetve egy fiatal havonta egyszer veszi igénybe a szolgáltatást. Mindenki személyes motivációval és önkéntesen érkezett. Sajnos kisebb gyermekeket nem tud az Ifjúsági iroda ellátni, ugyanis nem rendelkezik a gyermekterápia számára elengedhetetlen eszközökkel és tesztekkel.

Az irodában dolgozókkal megvalósult szakmai kommunikáció az iroda klienskörét alkotó gyermekek ügyében, a fiataloknál megfigyelhető csoportfolyamatokkal, vagy problémás magatartás, szülő-gyermek kapcsolati problémák ügyében. Iskolapszichológus kollégával is konzultált egy esetben.

A bejelentkezésekben nagyvonalakban a következő problémák szerepeltek: családi konfliktusok, párkapcsolati konfliktusok, magatartási problémák, iskolai problémák, szorongás, önbizalom hiány, életvezetési nehézségek, vagy konkrét életeseménnyel kapcsolatos kérdések.

A rendelkezésre álló, heti 3 órás tanácsadási időintervallum szinte mindig betelik, várólista is szokott képződni. Sajnos néha előfordul adott napon történő lemondás. Ilyen esetekben a közösségi térben vesz részt a pszichológus az aktuális programokban, ezzel is segítve, hogy megismerjék a fiatalok, illetve ő is megismerhesse őket, és a pszichológus ne valami titokzatos, esetleg félelemkeltő személyként szerepeljen az életükben – ezzel is elősegítve, hogy bátran kérjenek pszichológusi segítséget szükség esetén (akár más kollégától is).

Érdemes volna az Iroda pszichológiai tanácsadás szolgáltatását a kerületi középiskolákban is népszerűsíteni az osztályfoglalkozások alkalmával, ugyanis sokszor a fiatalok nagyobb bizalommal vannak olyan szakemberek felé, akik ismeretlenek, az oktatási intézménytől teljesen függetlenek.

Rendezvényeken való részvétel 2019-ben

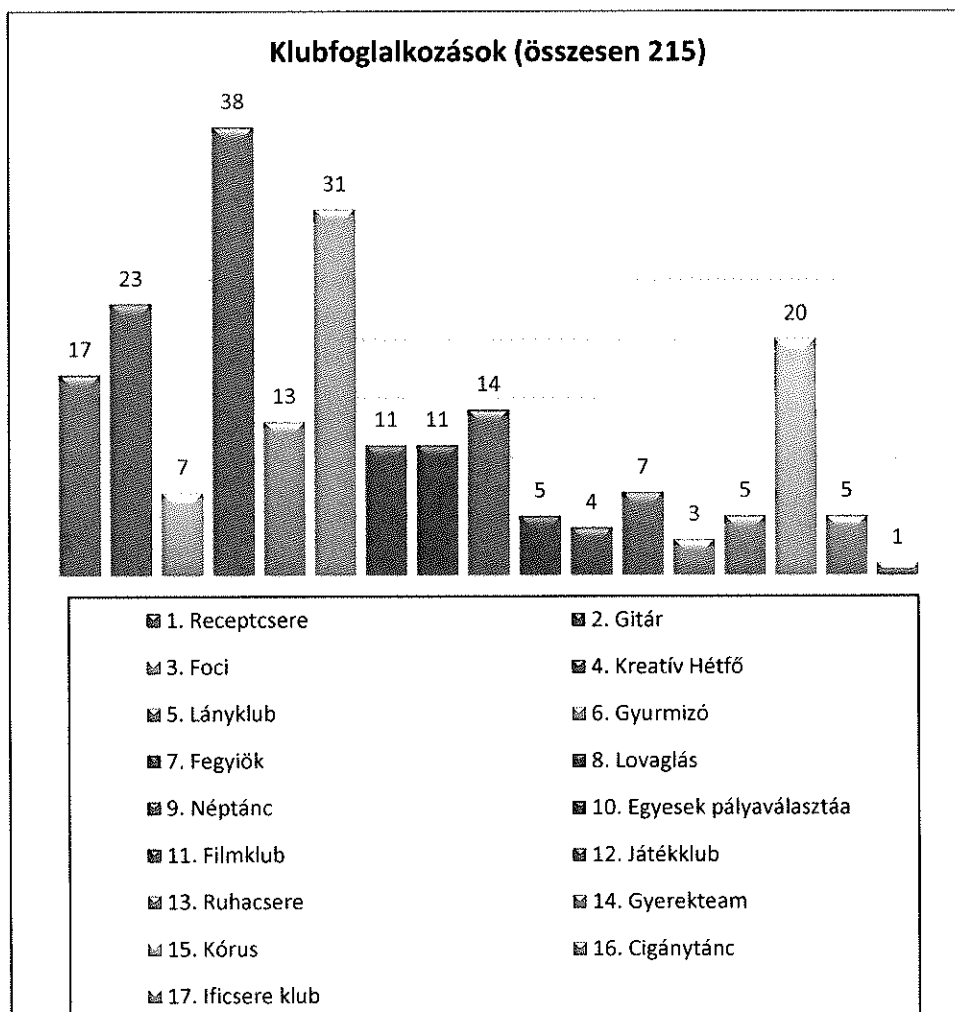
- március 1. – Dzsembuli
- március 4. – Öröm a zene
- március 8. – Nőnap a H52-ben
- május 2. – Anyák napi kézműves foglalkozás a H52-ben
- május 2. – Te döntesz – vita verseny
- május 25. – Gyereknep az FMK-ban
- június 5. - Feri Feszt, Mentés Másként pályázat eredményhirdetés – FMK
- szeptember 7. - Lakótelepi Mulatság
- szeptember 19. – Ifi Feszt
- október 1. – Pályaválasztási Börze
- október 17. – Dzsembuli
- november 25. - Szamárvezető szabadidőtöltéshez
- november 29. – Az AIDS elleni küzdelem világnapja – FMK
- december 10. – FEGYIÖK karácsonyi rendezvény

Klubok, csoportok, projektek

A klub- és csoportfoglalkozások általános célja, hogy a fiatalok (és bizonyos esetben a felnőttek) számára kikapcsolódást és fejlődési lehetőséget biztosítson. Éppen ezért minden esetben olyan programot találnak ki, ami a szórakoztató jelleg mellett hozzáadott értékkel is rendelkezik. A visszajelzések és a részvételi adatok alapján minden esetben felülbírálják a program létjogosultságát – ennek megfelelően vagy véget ér, vagy megkeresik a fenntarthatóság legjobb formáját

Klubfoglalkozások

A 2019-es évben összesen 215 klubfoglalkozás volt az Irodában (a Nyár52 programjait nem számítva, azokról egy másik fejezetben lesz szó). Ezek eloszlását mutatja be az alábbi diagram.

A teljes évben zajlott a **Receptcsere** foglalkozás, amelyen egyre több fiatal vett részt – bátran kijelenthetjük, hogy ez a legnépszerűbb foglalkozás az Irodában. Az első félévben kéthetente, az év végén már hetente egyszer, szerdán gyűltek össze a finomságot készítőik. A megváltozott létszám miatt a foglalkozás kereteit is változtatni kellett, motiváló pontrendszer vezettek be, illetve anyukákat is bevonták a folyamatba.

A **Gitár** foglalkozás régóta színesíti az Iroda mindennapjait. Az évben tovább folytatódtak a foglalkozások, akadtak új jelentkezők, de az előző évfolyamból is folytatták néhányan a tanulást.

A **Sportfoglalkozás** csütörtökönként volt, hűvösebb időben az FMK tornatermében, tavasztól pedig a Lenhossék parkban. A focin változó létszámban vettek részt a fiatalok. Előnye volt a programnak, hogy volt olyan résztvevő, akit kizárólag ezzel foglalkozással tudtunk elérni.

A **Lányklub** az év első felében volt, a nyári szünet után nem voltak aktív résztvevői a foglalkozásnak, így végül is kikerült a rendszeres programok közül. A foglalkozás célkitűzése a kislányok közösségének erősítése és a velük való munka segítése volt, de hosszú távon nem bizonyult eredményesnek a foglalkozás. Általában csak 1-2 résztvevője volt a klubnak, így a program vége óta sem jelentkezett igény a folytatásra.

2019-ben is szoros együttműködés volt az Iroda és a **FEGYIÖK** között, a felnőtt segítői feladatot az Iroda részéről továbbra is Tóth Csaba végzi. A korábbiaktól eltérően már nem

csak a H52 adott teret az üléseknek, más kerületi ifjúsági terekkel is ismerkedtek a fiatalok egy-egy alkalommal.

A szokásos éves programokon túl a képviselők egyes H52-s programba is bekapcsolódtak. A Mentés Másként Kampany során egy képviselő tervezte a plakátot, többen részt vettek a zsűrizésben, valamint népszerűsítették a pályázatot a középiskolákban. Novemberben pedig a H52-ben tartott „DeTalks” foglalkozásba is többen becsatlakoztak.

A FEGYIÖK-kel közös rendezvényeink:

- március 1. – Dzsembuli
- május 2. – Anyák napi kézműves foglalkozás a H52-ben
- május 25. – Gyereknapi az FMK-ban
- június 5. - Feri Feszt, Mentés Másként pályázat eredményhirdetés – FMK
- szeptember 19. – IfiFeszt
- október 17. – Dzsembuli
- november 29. – Az AIDS elleni küzdelem világnapja – FMK
- december 10. – FEGYIÖK karácsonyi rendezvény

A **Lovaglás** az év első felében, a KAB pályázat forrásából valósult meg. Heti rendszerességgel 3-5 gyerek (összesen kb. 8 fő volt érintett) vehetett részt a 14. kerületi Zabszalma Alapítvány lovasterápia foglalkozásain. A gyerekek élvezték a foglalkozásokat, bár a legtöbb esetben külön figyelmet igényeltek azok, akik éppen nem ültek lovon.

Az **Egyesek Ifjúsági Egyesület** munkatársai több alkalommal jártak az intézményben, hogy segítsenek a fiataloknak az álláskeresésben. Közösén írtak önéletrajzot, és már meglevő álláslehetőségeket is hoztak az érdeklődőknek. Összesen öt alkalommal tudtak jönni, mert ezt követően az Egyesületben változások történtek.

Az év során összesen 4 alkalommal volt **Filmklub**. Egy időben tervezték, hogy a foglalkozás havi rendszerességgel legyen, de a tapasztalatok szerint ez nem működött, így végül csak esetleges volt a közös filmzés. Általánosságban elmondható, hogy a bejáró fiatalokat nem kötötte le a filmzés, ezért csak bizonyos esetekben volt ezt a lehetőséget.

A második félévben egyre nagyobb számban érkeztek gyerekek a 7-10 éves korosztályból. Nekik nagy igényük volt a közös játékokra, nekünk pedig fontos volt, hogy tudjunk minél többekkel egyszerre foglalkozni. Ezen gondolatok mentén született meg a **Játékklub** ötlete, amelynek keretében különböző játékokat játszottak a gyerekekkel.

Az év során összesen 3 alkalommal került megszervezésre a **Ruhacsere**. Ennek lényege volt, hogy a résztvevők elhozzhették saját, már megunt, de jó állapotban lévő ruháikat, amiket a program keretében elcserélhettek. A megmaradtakat pedig adományboltba, vagy rászorulókhhoz juttatták el.

Főleg az első félévben szervezték meg a **Gyerekteamet**. Ennek célja, hogy a fiatalok lehetőséget kapjanak a véleményformálásra, illetve az ötletelésre. Néhány alkalom után azonban megcsappant a lelkesedés, a fiatalok nem akartak vagy nem tudtak élni a lehetőséggel. A tapasztalat azt mutatta, hogy hatékonyabb a személyes megbeszélés, ezért a Gyerekteam idővel elvesztette a lényegét és kiesett a rendszeres programok közül.

Munkatársunknak köszönhetően jutott el az *Offbeat* kórus, akik kezdetben zártan működtek az

Irodában, de néhány alkalom után több, az Irodába rendszeresen bejáró fiatal is becsatlakozott a munkába. Így a **Kórus** lényegében rendszeres programunkká vált, az „általános” ügyfélfogadási idő után, kedd esténként gyűltek össze az énekelni vágyók.

A IX. kerületi kisebbségi önkormányzat kereste meg az irodát a **Cigánytánc** foglalkozással kapcsolatban. A csoport kinötte előző helyét, így jutottak el a H52-be. A bejárók körében nagy népszerűségnek örvendett a lehetőség. Ennek következményeként idén rendszeres klubfoglalkozássá vált a cigánytánc.

Az iroda az Eurodesk Hálózat tagja, így az Erasmus+ és az Európai Szolidaritási Testület által támogatott programok népszerűsítése is a feladatai közé tartozik. Több nemzetközi ifjúsági szervezettel is kapcsolatban áll, partnere a „*European playwork association*” ernyőszervezetnek is. Mindezeknek köszönhetően számos lehetőség adódik részt venni ifjúsági projekteken. Az ifjúsági cserék világa, a nemzetközi környezet, az intenzív tapasztalati tanulás mind olyan tényezők, melyek kihívást jelenthetnek bármely résztvevőnek. Az irodába járó kamaszok számára nagy lehetőség és kihívás ez a fajta megmérettetés. Ehhez kínálnak havi rendszerességgel felkészülést az **Ificsere klub** foglalkozás formájában, ahol az interkulturális helyzetekre, nyelvi különbségekre, ön- és társismereti kérdésekre és nem-formális tanulási feladatokra készülnek.

Kreatív Hétfő

Az év elején átadott új foglalkoztató helyiség új dimenziókat nyitott a „**Kreatív hétfő**” program számára. A lehetőség, hogy a foglalkozás akár elszeparálható, fontos a program, ill. a résztvevő gyerekek számára is.

A teremben lévő polcokon és zárt tárolókban helyezték el az alapanyagokat és eszközöket – így most már külön birodalma van a kézműves foglalkozásnak. Egy nagy asztal áll rendelkezésre, amihez egyszerre akár 10-en is le tudnak ülni, és a segítők még így is könnyen körbejárhatunk. Emellett a kisasztalokon is helyet kapnak a folyamat különböző fázisai. A hatalmas ablakfelület megfelelő fényt ad, és lehetőséget biztosít a dekorálásra.

Az éves program összeállításakor és megvalósításakor a tavalyyival azonosak maradtak az általános célkitűzések. Elsődleges, hogy az élményszerű, önkifejezési lehetőséget nyújtó alkotásokon keresztül fejlődjenek a finom motorikus képességek, a figyelem, a koncentráció és a kreativitás. Szintén fontos, hogy a gyerekek megismerjék az anyagok, a technikák és az eszközök használatát. Másik fontos cél a keretek, szabályok betartása, különféle együttműködési formák megélése és azok szervezésének tanulása, gyakorlása. Továbbá cél – a program közösségi értelmében –, hogy csoportos alkotásokat készítsünk közösen, a tervezéstől egészen a megvalósításig. Szintén szempont, hogy legyenek több alkalmon átívelő munkafolyamatok, kialakuljon az alkotás befejezéséig tartó motiváció és az megtartsa a gyerekek érdeklődését, akár több héten keresztül.

A program szerkezete az előző év gyakorlatával megegyezően alakult. Az első 3 órában van lehetőség alkotni, a gyerekek többnyire hazaviszik az elkészített műveket. Az utolsó órában hennamintát kaphatnak az aktív résztvevők. Ez a motivációs eszköz elfogadottan jól működik, az újonnan érkezőknek a „régiek” mondják el a bevált szabályokat.

A 2019-es év koncepciója az alkotások kiválasztásánál az újrahasznosított anyagok felhasználása volt. Ebbe beletartoztak a háztartásban felhalmozódó csomagoló anyagok (pl. tojástartó dobozok, PET palackok, befőttesüvegek, WC-papír gurigák, kávé kapszulák), illetve a Haller parkban vagy egy kirándulás alkalmával gyűjtött természetes anyagok

(falevelek, gesztenyék, tobozok).

A gyerekekkel kapcsolatos célkitűzés a 2019-es évre az volt, hogy ők lehetőség szerint mind az előkészítésbe, mind a foglalkozás végi a rendrakásba bekapcsolódjanak. Ebben kiemelkedő és emlékezetes akció volt a kávé kapszulák közös tisztítása, és az új ablakdekorációkat megelőzően az ablakok tisztítása.

Szeptembertől az iskola után egyszerre nagy létszámban jöttek a gyerekek a „Kreatív Hétfőre”. Ezt úgy sikerült megoldani, hogy egy önkéntes minden alkalommal segített a foglalkozás során, és igény szerint egy munkatárs is bekapcsolódott. Nem volt ritka, hogy egyszerre 10-en dolgoztak a gyerekek. Az egyszerű de tetszetős mintadarabok esetén is szükség volt a követő figyelemre és a konkrét segítségre, a gyerekek igényelték a személyes követést. A délutáni-koraesti órákban nehéz megtartani őket a folyamatban, ehhez segít a hennafestés motivációja is. A nagy létszám miatt a hennaminták kínálatában szűkítettem a lehetőségeket, bevezettem az aktuális választékot, ami néhány variációt tartalmaz. Ezzel időt tudunk nyerni, hogy mindenki sorra kerüljön, és nagyobb értéket kapnak azok az alkalmak, amikor a közös alkotások után, bármilyen mintát lehetséges választani.

A rendszeres Kreatív Hétfő alkalmi mellett a **Nyár52** sorozatába is kerültek kézműves programok.

Az alábbiakban két programot emelnék ki, ami a legnagyobb sikert aratta – mind a gyerekek, mind a felnőttek esetében. Az első a pólófestés – idén új kötözéses mintát próbáltunk ki, hiszen ez a módszer már hagyománnyá vált. A másik egy szintén visszatérő kedvenc, a trendi karkötők készítése – idén még néhány nagyobb fiú is bekapcsolódott.

Az **Adventi időszakban** is voltak jeles kézműves alkalmak. Kiemelkedően sokan vettek részt – köztük több anyuka is – az adventi koszorú készítésén, amely során az adományba kapott, különlegesen mutatós alapanyagokat hasznosították. Emellett természetesen nem maradt el a mézeskalács díszítés sem.

Mindezek mellett egy délután a karácsonyi **jótekonysági vásár** kézműves sátrának programjába is becsatlakozott a H52, méghozzá hennafestéssel.

„Gyurmizó”: Baba-Mama kézműves foglalkozás

A foglalkozás alapkonceptiója, hogy a mamák a babákkal együtt vesznek részt az alkalmon. A kicsi a szülő ölében ül, a mama mondja a mondókát, és közben rajzol, gyurmázik. A baba utánozza a mamát és a többieket – fogja a krétát és rajzol; gyúrja, fogdossa, próbálgatja a gyurmát.

A foglalkozás első részében a mondókázás ritmusa, a másodikban a készítési fázisok egymásutánisága tartja a figyelmet. A harmadik részben a soron lévő Baba-Mama páros egyéni figyelmet és segítséget kap, a többiek önállóan gyurmáznak a foglalkozáson hallottakat ismételve, vagy saját ötleteiket megvalósítva.

A foglalkozás keretét a feszes strukturáltság adja, a 10 percenként változó tevékenység és a csoportos működés teszi lehetővé a folyamatban maradáást.

Az alkalom kézműves részének **célja:**

- a korai kreativitás fejlesztése és a vizuális nevelés,
- a Baba beszédkészségének, ritmusérzékének fejlesztése,

- a Baba taktilis érzékelésének fejlesztése,
- a Baba-Mama kapcsolat erősítése,
- a Mamának a Baba tevékenységére irányuló figyelmének fejlesztése,
- a mondókák, ábrák, formák és figurák alkotásának megtanítása a Mamák részére.

A foglalkozás második része kötetlenebb, játszószőnyegen ülünk és a Babák szabadon játszhatnak. Közben éneklünk és új dalt tanulunk. Ebben a második blokkban lehetőség van az ismerkedésre, beszélgetésre, és a gyermekneveléssel, a Baba fejlődésével kapcsolatos aktualitások megbeszélésére.

A foglalkozás **második részének célja** a szülői csoport szempontjából:

- szociális kapcsolódások segítése és a közösségformálódás támogatása,
- hasonló élethelyzetből adódó támogató csoport, vagy önszorgító csoport igényének megfogalmazása,
- integráció segítése.

A programismertetőt a kerületi Baba-Mamás facebook csoportokba tették, valamint felvették a kapcsolatot a körzetünkben dolgozó védőnővel. Hirdették a hozzánk járó családoknak is.

A program januárban indult, hetente 1 alkalommal, hétfőn délelőttönként. A foglalkozás sikeresen működött. Az első félévben szinte már a kezdetektől kialakult egy 3 párból álló mag, akik majdnem minden alkalommal részt vettek. Hozzájuk kapcsolódtak a többiek, esetleges rendszerességgel. A családgondozó kollegák többször közvetítették klienseiket, akik közül többen néhány alkalommal meg is találtak minket. A nyári szünet kezdetén az előző csapat tagjai egy páros kivételével elbúcsúztak a programunktól, és szeptembertől új társaság alakult. A játszótéren adták tovább az Anyukák a program hírét. A résztvevők fixálódtak, 1-1 új érdeklődés mindig van, a program kihasználtsága megfelelő, 5-8 páros vesz részt a foglalkozáson.

Az elmúlt év tapasztalatai szerint a programon több Anyuka vett részt közvetlen a bölcsődei beszoktatás előtt néhány alkalommal, tudatosan készülve a közösségi intézménybe kerülésre. Az Anyukák visszajelzései szerint fontos a társasági együttlét nemcsak a Babák, hanem az ő számukra is. A program lehetőséget biztosít egy másfajta, személyesebb együttlétre, mint ami a játszótéren adódik. A Babákkal otthon folytatják a „Gyurmizón” tanultakat, többször gyurmáznak, valamint a mondókák, dalok is folyamatosan előkerülnek. A Babák már várják a megszokott keretek szerinti ismétlődéseket, a foglalkozás elemeit, és többször kéri is az előző alkalommal tanult dolgokat. Az Anyukák közül többen kapcsolódtak a H52 egyéb programjaihoz is: gitároktatás, ruhacsere, karácsonyi fotózás, karácsonyi jótékonysági program. A Mézeskalácsváros 2019-es felhívására a „Gyurmizós” csapattal foglaltunk telket a H52 részéről tavaly. A házikó elkészült, a Babák-Mamák együtt díszítették. A karácsonyi kiállítást a szervezők lemondták, előzetes híreik szerint húsvétkor kerül rá sor. Terveinkben szerepel egy Baba-Mamás kiállítás-látogatás, kilépve a foglalkozás kereteiből a „Gyurmizós” közösségnek hagyományt teremtve.

Rendhagyó egynapos programok

A klubfoglalkozások mellett rendhagyó programok is voltak az Irodában 2019-ben. Ezeket egy-egy ünnep vagy különleges alkalom esetében szervezték meg.

- **Nőnap:** a nemzetközi nőnap alkalmából az Iroda kizárólag a hölgyek számára volt nyitva, nekik szerveztek különleges napot.

- **Sportverseny:** más ifjúsági irodákat hívtak meg egy barátságos csocsó- és pingpong versenyre.
- **Fordított nap:** április 1-ére terveztek ezt a napot, amelynek lényege volt, hogy a gyakran bejáró kliensek – szigorú keretek között – megkapták a vezetői szerepet, a munkatársak pedig a bejáró fiatalok szerepét vették volna fel. Ez sajnos nem működött túl jól, de az erre az alkalomra összeállított „munkatársi kvíz” nagyon jól sikerült.
- **Dia de los Muertos:** a halloween-hez és a halottak napjához kapcsolódóan elevenítették meg a mexikói hagyományt – közös filmezéssel, arcfestéssel és kvízzel vártuk a betérőket.
- **Tököli börtönlátogatás:** néhány fiattal együtt mentek el a munkatársak Tökölre

Különleges programsorozatok a H52-ben

Mentés Másként Prevenációs Kampány

A Mentés Másként-t a H52 hívta életre azzal a céllal, hogy kreatív és művészeti eszközökkel mozgassák meg a fiatalokat a kábítószer és az erőszakmentesség témájában. A kampány vázát egy középiskolásoknak szóló összművészeti pályázat alkotta, amelynek öt kategóriája (fotó, videó, vers, próza és képzőművészet) volt. A pályázati időszak alatt a munkát workshopokkal kívántuk megtámogatni, volt slam poetry foglalkozás Horváth Kristóffal, fotós workshop Németh Sz. Péterrel, az Index fotóriporterével, valamint videós workshop Szirmai Norberttel, a 9.tv munkatársával. Ezek mellett prevenációs jellegű programokat is szerveztünk. A kampányt partnerségben valósítottuk meg. A Konkáv Közösségi Térben dráma foglalkozások voltak, a Mester Galéria és Közösségi Térben az Itt és Most Társulat Tartott témába vágó improvizációs tréninget, Az Itt és Most Közösségi Térben filmet néztünk a Kék Pont Alapítvány munkatársával, Dávid Ferenc biopolitikai szakértővel. Terveztünk még drámapedagógiai és képzőművészeti foglalkozásokat, de ezek érdeklődés hiányában elmaradtak. Az esemény promótálásában részt vett a FEGYIÖK is, az egyik képviselő készítette a plakátot, valamint próbálták a középiskolákban népszerűsíteni a pályázatot.

A pályázatra minden kategóriában érkezett pályamű, de kimondható, hogy az eléérések száma alacsony.

Az eredményhirdetésre és díjátadóra a Feri Fesztren került sor. A kampány felmerülő költségeit az Önkormányzat finanszírozta.

A kampányban résztvevő szervezetek: H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér, Mester Galéria és Közösségi Tér, Itt és Most Közösségi Tér, Konkáv Közösségi Tér, Ferencvárosi Tanoda, (gyűjtőnéven Ferencvárosi Ifjúsági Terek Társulása, FITT), Kék Pont Alapítvány, Ferencvárosi gyermek és Ifjúsági Önkormányzat (FEGYIÖK)

A kampányt 2020-ban megismételjük, de a tapasztalatokat figyelembe véve más megközelítéssel szervezzük meg.

„Nyár52 – minden napra egy program”

2018-ban született meg a nyári szünetű különleges programjának ötlete. Számos program került megszervezésre, amelyeken szép számmal vettek részt gyerekek, fiatalok és szülők egyaránt. Erre a 2018-ban elnyert Új Nemzedék díj biztosított fedezetet.

A tavalyi tapasztalatok fényében időben láttak neki a tervezésnek, amelybe az óvodai- és iskolai szociális segítők csoportját is bevonták. Közös teamek alkalmával állították össze a tervet és osztották fel egymás között a feladatokat. Az Iroda folyamatos nyitvatartása mellett valósultak meg a programok, amelyek felváltva voltak külső helyszínen és az Irodában. Igyekeztek minél színesebb és változatosabb lehetőségeket összeállítani, így végül sikerült

megduplázniuk az előző évi részvételi számokat. Összesen 44 program valósult meg (köztük a két tábor), 629 résztvevővel.

Nyári programok voltak többek között: nyitó- és záróbuli, vizes játszótér, kézműves foglalkozás, Parlamenti látogatás, strandolások, sportnap, vízibomba csata, társas nap, Budakeszi Vadaspark, mozi, repülőgép- és selfie múzeumok, cirkusz, ping-pong bajnokság, superfly, szabadulószoza, Tropikárium, Hol nem volt park, Csodák Palotája, gokart, láthatatlan kiállítás, kirándulás, és bobozás.

A Nyár52 sikere 2019-ben sem maradt el, ezt jól mutatja a magas eléricsi szám. Ezt 2020-ban is szeretnénk megtartani, erre az „Új Nap – Új Remények” pályázatban elnyert összeg lesz segítségükre. Ebben az évben is tervezik bevonni a ÓISZSCS-t, hamarosan megkezdődnek a közös egyeztetések is.

Advent a H52-ben

A Nyár52 osztatlan sikere, illetve az adventi naptár bontogatásának öröme adta meg az adventi különleges programsorozat alapötletét. Az ünnepi hangolódást segítették a közös gyertyagyújtogatások, énektanulás, filmnézés, az Iroda dekorálása. Szintén az adventi programok között szerepelt a fotózás, amelyre kilencedik kerületi családok kaptak meghívást. A programok a két ünnep között is folytatódtak, közös kirándulással, korcsolyázással és mozizással zárták a 2019-es évet.

Projektek

FradiSuLiga

Az Iroda és az FTC együttműködésének köszönhetően ősszel elindult a FradiSuLiga, amely a ferencvárosi iskolák és amatőr sportegyesületek között meghirdetett focibajnokság. Ez nem egy hagyományos sportbajnokság, hiszen nem csak a pályán nyújtott teljesítmény dönti el, melyik iskola vagy csapat lesz a nyertes a szezon végén.

A Ferencvárosi Torna Club a FradiSuLiga megnyitóján le is igazolta a gyerekeket. A H52 a programban szereplő szakmai workshop lebonyolítását végzi, illetve a csapatok közösségé formálódását igyekszik elősegíteni. A program az Európai Unió Erasmus+ sportprogramjának társfinanszírozásával valósult meg.

A workshopok tematikája

- Bemutatkozás és közösségfejlesztés

Négy alkalmas Workshop sorozat első alkalmának fókuszja az egymás megismerésén és a közösségépítésen volt. Ezt rendkívül fontos, hiszen a csapat összetartása a meccsek eredményességének szempontjából nem elhanyagolható.

- Egészséges életmód

Az érkező sportoló feladata (a bemutatkozáson kívül), hogy beszéljen az egészséges életmódról, betegségmegelőzésről és az egészségmegőrzés lehetőségeiről. Az általunk választott játékok a mozgásigény kielégítéséhez és a testi képességek fejlesztéséhez kapcsolódnak.

- Fair play - kirekesztés

A fair play összetett fogalom, mely magába foglal és megtestesít számos alapvető értéket, melyek nem csupán a sport nélkülözhetetlen részei, de a mindennapi életben is jelentős szerepet játszanak. A delegált sportoló a bemutatkozáson túl „kulissza titkokat” oszthat meg az igazságos versengésről, a sporton belüli tiszteletről, a csapatszemlétről, az egyenlőségről, az írott és az íratlan szabályok iránti tiszteletről - úgy, mint integritás, szolidaritás, tolerancia stb.

- **K.I.A.B.Á.L**

A negyedik alkalom központjában a K.I.A.B.Á.L, azaz egy módszertani társasjáték áll, amelyet prevenciók céljával hoztak létre szociális szférában dolgozó, vagy azzal kapcsolatban levő szakemberek. A játékszabály igen egyszerű, hiszen nem a „stratégián” van a hangsúly, hanem a kérdések által generált beszélgetéseken.

A játék célja – a résztvevők szempontjából – hogy a jó válaszoknak hála mielőbb célba érjenek a játékosok. A játékvezető szempontjából azonban van egy mögöttes cél – a kérdések mindegyike kiválóan alkalmas egy beszélgetés elindítására, ezért a játék során a témakörökről (család és iskola, áldozattá válás, függőség, kirekesztés, para sportok stb.) bőven szó esik.

„Játék határokkal”

A Körösi Csoma Sándor Általános Iskola pályázatának köszönhetően a H52 részt vesz a „Játék határokkal” prevenciók programban, amelynek célja a szerencsejáték-függőség kezelése és megelőzése komplex módon: a prevención, az integráción és a disszemináción keresztül.

A program 2012-ben modellprogramként indult útjára a Szerencsejáték Zrt., a Magyar Ökumenikus Segélyszervezet és a Humánium Kft. szakmai együttműködésében, és mára már egy hiánypótló kezdeményezéssé nőtte ki magát.

A kezdeményezés újdonsága abban rejlik, hogy egyedülállóan, összetett módon közelíti meg a szerencsejáték-betegség problémáját. Egyszerre foglalkozik a megelőzéssel, a már kialakult függőség kezelésével, és a projekt eredményeinek terjesztésével. A módszer olyan sikeresnek bizonyult, hogy több magyarországi helyszínen, településen is bevezették, így, magasabb szintre lépve a program immár országsszerte elérhetővé vált.

Az Iroda tizenkét klubfoglalkozás levezetését vállalta, hiszen az elméleti tájékoztatáson túl a foglalkozások a valódi közösségi játékok révén átélhető, mással nem pótolható élményt igyekeznek megismertetni a gyerekekkel. A közösséghez tartozás és az ehhez kapcsolódó pozitív tapasztalatok ugyanis nagyban csökkenthetik a függőségek kialakulásának esélyét.

Táborok

A 2019 év nyarán összesen két tábort szerveztünk. Az alábbiakban egy rövid, olvasmányos összefoglaló található a két táborról.

Nyári "kutatások" H52 módra

Örömmel jelentjük, hogy a H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér felfedezte a rekkenő hőség tökéletes ellenszerét. Eredményünket kettő, egy hetes "kutatással" tudjuk alátámasztani, amelyeken összesen ötvenöten vettek részt. Az első Horányban a Duna-parton, a második Abádszalókon, a Tisza-tó partján zajlott. A tökéletes ellenszer pedig nem más, mint a nyári tábor.

Az első "kutatás" július 1-én vette kezdetét, amikor huszonnégyen indultunk útnak Horányba,

hiszen meghívást kaptunk a tündérkirálynőtől. A gyerektáborunk ideje alatt a Regatta Szabadidőközpont igazi tündérkirálysággá változott. Hétfőn az ismerkedős játékok után minden csoport elkészítette saját zászlóját, amit az esti tábortűz közben mutattak be egymásnak a résztvevők. Ekkor ismerhettük meg a kolóniák eredettörténetét is, amik nem szűkölködtek az izgalmas kalandokban. A következő négy nap során számos izgalmas program várt a táborlakókra – a lovaglás, íjászat, sorverseny, éjszakai túra és kincskeresés mellett a strandolásé volt a főszerep. A táborozók aranybabokat gyűjtöttek a hét során, amelyekből értékes ajándékokat vásárolhattak az utolsó napi árverésen. Az egy hetes "kutatás" kimutatta, hogy a rekkenő hőség ellen tökéletes módszer a táborozás, hiszen bőven akad lehetőség a strandolásra és egyéb hűsítő programra.

Mi azonban nem elégedtünk meg egy "felméréssel", meg akartuk ismételni a "kutatást", hogy az eredményeink garantáltan megbízhatóak legyenek.

Július 21-én elindultak Abádszalókra a résztvevők – a családos táborunk idén 6 napos volt és 6 család részvételével zajlott. Az együtt töltött idő a nyári kikapcsolódás jegyében telt, a közös játék mellett bőven jutott idő a biciklizésre, zenélésre, beszélgetésre és persze a strandolásra. A tábor ideje alatt ellátogattunk a poroszlói ökoparkba is, ahol számos érdekes állatot láthattunk és játszóteret kipróbálhattunk. Egyik este a strand mozi élményében volt részünk, míg az utolsó napot a cirkuszi és vidámparki mulatság tette színessé.

A második "kutatásunk" tökéletes harmóniában volt az elsővel, így most már teljes bizonyossággal kijelenthetjük, hogy a rekkenő hőség ellenszere nem más, mint egy fantasztikus nyári tábor. Kipróbáltuk, átértékeltük, tanúsítjuk.

Gyermektábor

A gyermektábor 2019. 07.01-05. között valósult meg Horányban (Regatta Szabadidőközpontban). Hat kísérő vett részt a szervezésben és a lebonyolításban, ezért 18 gyereket szeretnénk volna vinni táborozni. A résztvevők toborzása elég nehézkesen zajlott, mint kiderült, a megcélzott korosztályból (alsósok) nem tudjuk feltölteni a teljes létszámot. Ezért igyekeztek külsősöket is bevonni, de végül 17 gyereket tudtunk csak elvinni – az egyikük az utolsó napokban mondta vissza a lehetőséget.

A **résztvevők** korosztályi eloszlás elég heterogén volt, ami mind a csoportbeosztásokat, mind a programok szervezését megnehezítette. A legfiatalabb résztvevő 6,5, míg a legidősebb 16 éves volt. Igaz közöttük akadt 3 kortárs segítő, de a többieket nem sikerült közel azonos korosztályból szervezni. A gyerekek nagy része sajátos családi háttérrel rendelkezett, ezért szinte mindegyikükkel nehéz dolguk volt. Ez hamar bebizonyította, hogy a 6 segítő ilyen formában nem elég.

A **helyszínválasztással** kapcsolatban egy új szempont merült fel. Az adottságokból adódóan nem igen tudtak elmenni a tábor helyszínéről, de a gyerekek viszonylag hamar „megunták” azt. Legközelebb jobban kell ügyelniük arra, hogy több látnivaló legyen a környéken, és esetleg környező településekre is elutazzanak.

Ez volt az első tábor, amelynek volt **tematikája** (tündéres, koboldos). A gyerekek nagy részének ez motiváló volt, ez alapján legközelebb is tervezzük a keretmesét.

Családos tábor

A családos tábor 2019. 07.21.-26. Abádszalókon volt, 5 család vett részt, összesen 28 fővel. Erre az évre egy hosszú hétvégés lezárást terveztek a családos projektnek, de az egyik

anyukának sikerült önkormányzati támogatást szereznie a teljes táborra. Így hát megszervezték az egy hetes nyaralást, de az előző évek tapasztalatai alapján lazábbra hagyták a programhálót.

A cél volt, hogy a családok több időt töltsenek együtt, és maguk szervezzenek saját programot. Persze az iroda is készült számukra lehetőségekkel, de ezek egyike sem volt kötelező. Mindezek alapján elég sajátos módon alakult az egy hét. Lényegében egy külsős programon sem vettek részt a családok, elég passzívok voltak, maximum a strandra sétáltak el. A tábor végén a szülők visszajelezték, hogy „nem foglalkoztak eleget a gyerekekkel” – miközben pont az lett volna a cél, hogy erősítsük az ő családi kötelekeiket, elősegítsük az aktivitásukat.

A táborozás végére már tisztán látszott, és ezt a résztvevőknek is jelezték, hogy ez volt az utolsó táborunk. A céljainkat (családok önállóságának és önszerveződésének növelése, közösségük erősítése) nem tudjuk elérni, és a befektetett energia nem térül meg.

Tervek táboroztatással kapcsolatban

Az idei évben is lesz lehetőség táborokat szervezni, hiszen ez nagyban segíti a gyerekekkel való közös munkát. Idén nyárra is terveznek – a tavalyihoz hasonlóan – ottalvós gyerektábor. Az alsós korosztálynak szeretnénk tartani, néhány idősebb kortárs segítővel együtt. Emellett új programként, idén először szeretnénk megvalósítani napközis gyerektábor. Próbajelleggel két turnussal, a Nyár52 programmal párhuzamosan, a tervek szerint júliusban.

Iskolai programok

A 2019-ben az iskolai jelenlétük ugrásszerűen megnőtt – míg 2018-ban 39 foglalkozást tartottak, 2019-ben már 76-ot. Ez 1185 elérést jelent, ami 516 főt érintett, nyolc különböző iskolában. A növekedés hátterében egyrészt az áll, hogy tevékenységünk hírére az FTC és a Körösi Csoma Sándor Általános Iskola is felkért minket partnernek. Másrészt a megnövekedett szám a szakmai munkánk eredménye is, hiszen az elmúlt években több iskolával (és tanárral) alakítottak ki jó viszonyt.

Az igények növekedése miatt jelenleg csak egy-két hónappal későbbi időpontokat tudnak vállalni, hogy nyitvatartásunkat ne befolyásolja a szervezés.

A felkínált lehetőségek nem változtak – közösségfejlesztő foglalkozások, valamint tematikus órák (emberi és gyermekjogok, egészséges életmód, környezettudatosság, iskolai zaklatás, iskolai hiányzások, szexuális nevelés, pályaorientáció) megtartására kérhetnek az osztályfőnökök. Folyamatban van az intenzív közösségfejlesztési projekt két iskolában, a Kosztolányi Dezső Általános Iskola 7. a. osztályával és a Molnár Ferenc Általános Iskola 7. s. osztályával. Ezek havi egy órát jelentenek a tanévben, akárcsak a Molnár Ferenc Általános iskolában tartott heti rendszerességű táncórák (erről bővebben a későbbiekben).

Személyes kapcsolataink révén hatékonyan tudják „bejuttatni” a preventív foglalkozásokat az oktatási intézményekben. Ez egyrészt a KEF megbeszéléseknek köszönhető, másrészt annak, hogy a pedagógus kollégák elfogadják az általunk nyújtott preventív jellegű segítségnyújtást.

Pozitív visszajelzés, hogy a Telepy utcai Sportiskola, a Bakáts téri Általános Iskola és a lakótelepi Körösi Csoma Sándor Általános Iskola is jelezte, hogy szívesen igénybe vennék a szolgáltatásaikat. Terveink között szerepelt az is, hogy a József Attila Általános Iskolával is egy szorosabb kapcsolatot alakítsanak ki, viszont végig azt tapasztalták, hogy az iskola

vezetése nem kíván velünk együtt dolgozni.

Néptánc

A néptáncnak közösségformáló ereje van, hiszen a foglalkozáson részt vevő fiatalok együtt tanulnak meg új folyamatokat. A lépések megismerésén túl a foglalkozás lehetőséget biztosít a hagyományok megismerésére, a kultúra ápolására, a közös élményszerzésre és a szórakozásra. A néptánc foglalkozás során külön hangsúlyt kap a testtudat fejlesztése, a testtartás javítása is.

Mindezeket miatt döntöttek úgy, hogy a 2018 év végén elkezdett folyamatot folytatják 2019-ben is. Kitarítottak eredeti tervük mellett, a Molnár Ferenc Iskola speciális osztályába jártak heti rendszerességgel foglalkozást tartani, amelynek kettős célja volt. A néptánc mozdulatok tanítása és a hagyományok ápolása mellett az osztályközösség erősítésére és fejlesztésére is figyelmet fordítottunk. A drámapedagógia egyes módszereivel kombinálták a néptáncoktatás lehetőségét, ezzel is erősítve a gyerekek közötti kapcsolatok mélyülését.

A 2019-es év első felében folytatták a heti rendszeres foglalkozást, a folyamat lezárásaként meghívtuk a szülőket egy délután az iskolába, és nekik bemutattuk mit tanultak az év során. A gyerekek, a szülők és az tanítók visszajelzése abszolút pozitívak voltak, ezért szerették volna folytatni a közös „munkát”. Végül novemberben kezdték újra a foglalkozásokat, és egészen májusig járnak majd a gyerekekhez.

A kerületben látóköriünkbe került gyermekek és fiatalok társadalmi-gazdasági helyzetének alakulása

„Mint az ma már köztudott, a magyar közoktatási rendszer egyszerre küzd eredményességi, minőségi és hatékonysági problémákkal, ráadásul ezek szétválaszthatatlanul összekapcsolódnak az oktatási egyenlőtlenségekkel.” – írta Radó Péter oktatáskutató, oktatáspolitikai elemző már 2007-ben. Az Iroda szolgáltatásait rendszeresen igénybe vevő fiatalokról elmondható, hogy találkoztak már megoldhatatlan akadállyal az iskolai pályafutásuk során. Ezek megoldását többnyire nehezíti a szülői támogatás hiánya. A fiatal kamaszoknál hiányzik a jövőkép, általában nem tudnak világos, elérhető célokat megfogalmazni. Megállapítható, hogy hiányzik az az alapvető rendszeresség az életükből, amelyre egyébként vágnak. Gyakori a korai iskolaelhagyás, a tehetetlenség és a bizonytalanság, és ez meglátásunk szerint sok esetben bűnözéshez vezet. Az elmúlt évben többször szerették volna ezt a témát jobban kibontani, de a legtöbbször csak felszínes, jól begyakorlottnak tűnő beszélgetések körvonalazódtak. Ami talán a legsomorúbb, hogy a fiatalok tisztában vannak azzal, hogy ez az életforma valószínűleg a büntetés-végrehajtáshoz vezet, de számukra ez sok esetben nem elrettentő, sokkal inkább imponáló és vonzó.

Az Iroda látókörében lévő nők helyzete

Tapasztalataink alapján a nők helyzete a nagy átlagot nézve a 2019-es évben nem változott, néhány pozitív példától eltekintve. Sokan nem tudnak kitörni a hagyományos női szerepekből, amelyeket a kultúránk és tradícióink határoznak meg. Bár elgondolkodtató lehet az a felvetés is, hogy egyáltalán szeretnének-e? Erős, határozott nőknek mutatják magukat, azonban otthon teljes mértékben alárendelődnek párjuknak, gyermekeiknek. Köreikben még él az az eszme, miszerint az „asszonynak a konyhában a helye”, ezért se munkahellyel, se önálló fizetéssel nem rendelkeznek, amik miatt örök függőségben maradnak a férfiaktól. Sajnos ezeket a viselkedési mintákat a gyermekek – mind a fiúk, mind a lányok – is elsajátítják, amelynek következtében egy fölé- és alárendeltségen alapuló férfi-, és női kép alakul ki bennük.

Mivel a bejárók túlnyomórésze hamarosan kamaszkorba lép, ezért kiemelkedően fontos eleme

munkájuknak a nemek közötti egyenlőség erősítése. Azonban nem lehet elmenni azok mellett a nők mellett sem, akiknek pozitív példaként sikerült ebből kitörniük. Mára már akár több munkahelyük is van, beállt egy egyensúlyi rendszer az életükbe, sőt emellett gyermeket nevelnek, háztartást vezetnek, de természetesen van, hogy segítségre szorulnak.

Néhány esetben a férj, élettárs hiánya is meghatározó szegmens, ugyanis legtöbbször ezeknek a nőknek kell családfőként helytállniuk, amely ösztönzőleg hat rájuk az autonómiájuk kialakulásában.

Kisebbségek helyzete

A H52 elhelyezkedéséből fakadóan a hozzánk rendszeresen járó fiatalok túlnyomó része roma származású. A legtöbbjük háttérben van valamilyen súlyosabb szociális probléma (pl. lakhatási, foglalkoztatási, tanulmányi probléma), illetve 2019 során kriminalitás vagy tudatmódosító szerek használatából fakadó nehézséget is tapasztaltak. A tanköteles korúak rendszeresen kérnek segítséget valamilyen tantárgyból, az igényhez azonban általában nem társul elhatározás. Többen az iskolai magatartásuk miatt kényszerültek iskolát váltani, pár esetben nem történt meg az új intézménybe való beiratkozás. Emellett komoly problémát okoz az iskolai hiányzások magas száma.

A foglalkoztatható korosztály rendszeresen küzd azzal a problémával, hogy olyan munkát találjon, ami elegendő fizetést biztosít. Sokszor találkoznak azonban azzal a problémával is, hogy ilyen lehetőséget csak feketemunkával találnak, illetve, hogy a megszerzett munkát nem sikerül megtartaniuk. A látogatók esetében megfigyelhető az önszegregáció jelensége. Nehezen megy az új, számukra ismeretlen fiatalok elfogadása, így nehéz megváltoztatni a homogén összetételt. Ez jelentős probléma, ezért kiemelten fontos feladatnak, hogy ezen változtassanak, hozzájáruljanak a szegregációs tendencia csökkentéséhez, az elfogadás növeléséhez. A 2019-es évben több eltérő nemzetiségű gyermek is csatlakozott. Több esetben a nyelvi korlátosság következtében nehezebbnek tűnt a beilleszkedés, így idővel ezek a családok - természetesen más okokat is figyelembe véve - lemorzsolódtak.

A H52 és a Család- és Gyermekjóléti Központ, valamint Alapellátási Egység együttműködése

2019-ben nagyon sok esetben éltek jelzéssel a Központ, illetve az Alapellátási Egység felé. Legtöbb esetben jogosítvány nélküli vezetés és magatartási problémák miatt jeleztek. Továbbra is kérdéses és gondot okoz a kompetenciahatárok betartása, hiszen annak ellenére, hogy nincs egyéni esetkezelés, sok esetben azonban a „nagy segítségnyújtás” hevében ezeket nem mindig tudják tartani.

Az év során igyekeztek szorosabb kapcsolatot kiépíteni az esetmenedzserekkel, családsegítőkkal, de ezen a téren van még teendő. Szorgalmazták, hogy az általunk felvetett problémákra, jelzett esetekre kapjunk visszajelzést, mert ezek gyakran elmaradnak a kollégák részéről.

Egyre több pszichológiai/pszichiátriai problémával küzdő kliens kerül a látóterükbe, ezért úgy tűnik szükséges lenne a tanácsadások körét szélesíteni. Jelenleg egyre többen érdeklődnek (főleg külsősök) a pszichológiai tanácsadás iránt. Előfordult már, hogy nehéz volt új jelentkezőt beilleszteni a meglévő menetrendbe, ezért úgy tűnik, hogy a tanácsadás bővítése indokolt.

Előfordult, hogy megkeresték az irodát jogi problémákkal – ilyenkor tovább irányítják az érdeklődőket az Alapellátási Egységhez. Számos olyan probléma (pl. gyerekek iskoláztatása,

munkajogi kérdések stb.) merült fel az év során, amire nem tudnak felelni, ezért hasznos lehetne ebből a szolgáltatásból több, vagy esetleg egy néhány órás Irodai tanácsadás. A tapasztalat szerint ugyanis magasabb óraszámokban lenne szükség erre.

Telephely állapota. Jövőkép: tervek, igények, célok

Tankonyha

Az elmúlt három év során a rendszeres foglalkozásaink szervezését egyre inkább próbálták a fiatalok igényeihez igazítani. Így alakult ki évekkal ezelőtt a receptcsere alap gondolata, ami egyre nagyobb népszerűségnek örvend a fiatalok körében. A kezdeti négy-öt fős foglalkozásoktól eljutottunk odáig, hogy sokszor húsnál is többen vesznek részt az alkalmakon. Ezért közösségfejlesztés szempontjából e foglalkozás vált az egyik leghatékonyabbá. A résztvevők részéről többször megfogalmazódnak igények arra vonatkozóan, hogy milyen ételek elkészítését szeretnék megtanulni – ezeknek pedig egyre nagyobb az eszköz- és térigénye.

Mindezek miatt felmerült a tankonyha ötlete, amelyben egyre nagyobb a potenciál. Egy engedéllyel rendelkező, jól felszerelt helyiség lehetőséget biztosítana arra, hogy a gyerekek ne csak a komolyabb infrastruktúrát nem igénylő ételekkel ismerkedjenek meg (pl. kókuszgolyó, melegszendvics stb.), hanem az ennél összetettebb, főtt-sült ételek elkészítését is megtanulhassák. Ilyen feltételek mellett a klubfoglalkozás lebonyolításába vendéglátói szakképzésben résztvevő diákokat is be tudnánk vonni – ez a lehetőség mindenki számára rendkívül kamatozó lehetne. Ezek mellett a tankonyha ötlete egy harmadik aspektusból is megalapozott – az elmúlt időszakban több projektötlet is érkezett, amelyek megvalósításának egyetlen akadály a egy jól felszerelt konyha.

Próbaterem

A H52-ben megforduló fiatalok körében mindig is népszerű volt a zenélés. Az elmúlt két évben a gitároktatás eredményeként a fiatalok – egyrészt a tanárral közösen, másrészt önálló formációban – többször felléptek, illetve más IX. kerületi zenei projektben is részt vesznek.

Az elért eredményekből kiindulva született meg egy próbaterem ötlete, ahol megfelelő körülmények között próbálhatnának a fiatal zenekarok. A próbaterem felszereltsége akár arra is alkalmas lehet, hogy amatőr, de jó minőségű zenei felvételek készülhessenek.

A Nemzeti Kulturális Alap a Hangfoglalás Program keretei között 2018-ban kutatást végzett a próbatermi lehetőségekről zenekarok körében. Ez egyrészt kimutatta, hogy a próbaterem bérlés rendkívül költséges, másrészt a lehetőségek is korlátozottak, sok próbaterem ipari környezetben helyezkedik el, így nemhogy alapvető hangosítási eszközök, de sokszor még fűtés sincs biztosítva. Ezek tükrében megalapozottnak tekintjük a közösségi próbaterem igényét. A fiatal zenészeknek hatalmas segítség lenne egy elérhető, megfelelő felszereltségű próbaterem, ahol elindíthatnák zenei tevékenységüket.

4.3. Óvodai és Iskolai Szociális Segítő Csoport

A szakmai feladatunk, módszereink, A FESZGYI OISZS csoportjának 2019 évi célkitűzései és megvalósulásuk. Jövő évi tervek, célok.

Az óvodai és iskolai szociális segítő (továbbiakban OISZS) tevékenység célja és feladata a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával az óvodás- és iskoláskorú gyermekek, tanulók sikeres előmenetelének támogatása, egészségfejlesztése, veszélyeztetettségének megelőzése, a kialakult veszélyeztettség megszüntetésében való

közreműködés. További célja a szociális és a köznevelési ágazat szereplői szoros együttműködésének kialakítása.

Ezen feladatok elvégzését a kollégák az egyéni, csoportos és közösségi szociális munkával igyekeznek biztosítani. A kliensek számára szolgálnak segítőtbeszélgetéssel, tanácsadással és szükség esetén delegálják az esetet, ha az már a kompetenciahatáraikon, illetve feladatellátásukon túlmutat.

2019-ben céljaink között szerepelt:

- A Ferencvárosi köznevelési intézmények mindegyikében biztosítani az óvodai és iskolai szociális segítséget.
- A köznevelési ágazat és annak szereplői között a kapcsolatépítés megvalósulása, a munkaforma megismertetése, elfogadtatása.
- A FESZGYI szakmai egységeivel való együttműködésünk kialakítása. (Család- és Gyermejkölési Alapellátási Egység – továbbiakban: CSGYAE, Család- és Gyermejkölési Központ, továbbiakban CSGYJK, H52 Ifjúsági Iroda és Közösségi Tér, továbbiakban H52)
- A FESZGYI Jelzőrendszeri Felelős és Tanácsadóval való közös munka kialakítása.
- A kerület közösségi tereinek megismerése és együttműködés kialakítása.
- A Ferencvárosi Kábítószer Egyeztető Fórum (továbbiakban: KEF) munkájában való részvétel.
- A Ferencvárosi Pedagógiai Szakszolgálattal való kapcsolatépítés.
- Képzéseken való részvétel, munkamódszerek elsajátítása,
- Szakmai konferenciákon való részvétel.
- Szakmai létszám növelése, előírt munkakörök betöltése.

Megvalósulásuk tekintetében majdnem minden célkitűzés sikeres volt, vagy teljes egészében, vagy részben.

- Ferencvárosban mintegy 40 köznevelési intézmény van, ahol biztosítani kell a feladatellátást. Ezek közül 9 óvodában, 20 iskolában és kollégiumaikban sikerült mintegy 10 szociális segítővel ezt megvalósítani.
- Az OISZS egy folyamat, ahol a segítőnek magát és a szakmát - azon túl, hogy megismerteti azt a célcsoportokkal - el is kell fogadtatnia. Jól működő munkakapcsolatot kell kialakítani az intézményekkel és dolgozóikkal. Az együttműködési megállapodást megkötött intézményekkel ez nagyrészt megvalósult, de a gördülékeny és letisztult közös munkához intézménytől függően akár évek is szükségesek lehetnek, hogy egyértelműek legyenek az együttműködés keretei, a kompetenciahatárok és persze a biztos alapokon működő kollegialitás.
- Az OISZS csoport a működését a kerületben a Pöttyös utcai telephelyen, a József Attila lakótelepen kezdte meg 2018-ban. A csoport 2019 áprilisában nagyobb, működés tekintetében alkalmasabb helyre költözött a Gát utcába.
- A FESZGYI-n belül szoros együttműködést alakított ki mind a CSGYAE-vel, illetve a CSGYJK-val, hisz sok esetben közös az ügyfélkör, a jelzéseken túl szükséges az esetmegbeszélő, tájékoztatás és sok esetben az óvodai és iskolai segítőnek a gondozási folyamatban való részvétele. A H52-vel azon túl, hogy szintén közös az ügyfélkör, több közös programban vettek részt. Ez elsősorban a nyári időszakot érinti amikor bekapcsolódtunk a „Nyár 52 - Mindennapra egy program” projektjünkbe, ahol a kerület hátrányos helyzetű gyermekei számára biztosítottak közösen fejlesztő és játékos

programokat, illetve nyári táboroztatást.

- A Jelzőrendszeri Felelős és Tanácsadóval, Gergely Gabriellával a kezdetektől szoros munkakapcsolatot alakítottak ki. Már a köznevelési intézményekkel való kapcsolatfelvételnél bekapcsolódik a munkánkba, és segíti az együttműködés feltételeinek kialakítását. Szerepe elengedhetetlen a jelzési kötelezettségek tisztázása szempontjából is mind a kezdeteknél, mind pedig a jövőben.
- Ferencvárosban mintegy kilenc közösségi tér kap helyet. Ezek mindegyikével megismerkedtek és folyamatos a kapcsolat velük, azért hogy iskolán kívüli elfoglaltságaikban tudják segíteni a kerület gyermekeit. Promotálják programjaikat, illetve lehetőségeink szerint delegálnak hozzájuk fiatalokat.
- A Ferencvárosi KEF ülésein és programjaikon való részvétel szintén fontos színtere a prevenciós munkának, emellett sok társszakmát összeköt, ezzel megkönnyíti a kerületen belüli munkát és kapcsolatépítést.
- Igyekeznek minél több kompetenciát elsajátítani a feladatellátás érdekében. A lehetőségeikhez mérten ennek érdekében továbbképzéseken veszünk részt. A nyáron a team elsajátította a Békés Iskola módszert, illetve több kolléga a Boldogság Órák módszertanát, szemléletét. Ezek mentén pedig az arra nyitott intézményekben csoportfoglalkozásokat indítottak.
- A kerület szakmaközi értekezletein, illetve intézmények közötti szakmai napokon vesznek részt, továbbá magunk is szervezünk elsősorban a köznevelési intézmények számára.
- A betöltött munkakörök tekintetében 2019-ben 10 szociális segítővel látják el a munkát fluktuáció mellett. Jelenleg ez tízezer gyermek ellátását teszi lehetővé. (Jogsabályi előírás alapján, mely szerint 1.000 fő köznevelési intézményben nyilvántartott gyermekre vetítve 1 fő óvodai és iskolai szociális segítőt kell alkalmazni, Csoportunk engedélyezett létszáma 13 fő szociális segítő a köznevelési intézményekben nyilvántartott 13.046 fő tanulószám miatt.)

A jövő évre vonatkozóan az eddig kialakított munkafolyamatok fenntartása és fejlesztése mellett céljuk még:

- Az üres álláshelyek betöltése és a még kimaradó intézmények feladatellátása. Az első negyedévben a még fennmaradó álláshelyek betöltésével kívánják lefedni a még ellátatlan köznevelési intézményeket és ezáltal mind a 13.000 gyermek és a szülők, pedagógusaik célcsoportja számára is elérhetővé tenni a szolgáltatást.
- Továbbra is szeretnék szakirányú képzéseken részt venni. Elsajátítani a Békés Iskola következő moduljait, elvégezni a kötelező óvodai-iskolai szociális segítő képzést és egyéb szakirányú képzéseket.
- A Nyár 52 munkáját a H52-vel közösen szeretnék folytatni, illetve kibővítve a nyári táboroztatást, kéthetes napközis tábort is szeretnék létrehozni a kerületi gyerekek számára.

Szakmai létszám. A koordinátor feladatai, kitűzött célok és eredményességük.

2019-ben a januárjában kilenc főállású szociális segítővel és egy fő koordinátorral működött a csoport. Az első negyedévben három új kolléga felvételt nyert, de az év folyamán ugyanennyi szakember távozott. Decemberben bővült a segítőik száma 10 főre, akik közül 8 fő szakirányú szociális, 1 fő mentálhigiénés, 1 fő pedagógiai és 1 fő hitéleti végzettséggel bíró kolléga.

A csoport koordinátor feladata a kollégák szakmai felkészítése és vezetése. Az ellátandó köznevelési intézmények meghatározása egy-egy kolléga tekintetében, munkarendjük kialakítása, adminisztratív feladataik összegzése és ellenőrzése, team értekezletek tartása, a

csoport működtetése, a kollégák támogatása. Ezeken túl a köznevelési intézményekkel a kapcsolatfelvétel és együttműködés kialakítása, továbbá a kerületben jelenlévő társszakmákkal és szakmai terekkel való kapcsolattartás a célcsoportok érdekében. A FESZGYI-n belül szakmai fórumokon való részvétel, a többi intézményi egységgel való közös szemléleten alapuló támogató munka kialakítása és fenntartása, vezetői értekezleteken való részvétel.

Elsődleges cél, hogy a csoport teammé fejlődjön, ezen túl az ellátandó területeken pedig célul tűztem ki az intézmények körének bővítését és azokban a szociális munka megismertetését, elfogadtatását.

Az OISZS tekintetében országos szinten a mai napig nincs egy egységes módszertan. Szakmai ajánlás van, de valójában minden kerület vagy település saját maga fejleszti az OISZS-t, alakítja ki a módszertanát. Épp ezért napról napra tanulják a szakma szegmenseit. Nehezíti a teammunkát és a teammé válást az is, hogy a kollégák tényleges feladatellátása a köznevelési intézményekben van, így ritkán – csak a teamnapokon – találkoznak, dolgoznak közösen. Ugyanakkor 2-3-4 intézményt is ellátnak, ahol heti több alkalommal jelen vannak. Intézményenként 8-12 órában vannak jelen egy héten, ebből kifolyólag nincs egy állandóság a munkakörükben sem fizikai, sem kollegiális szinten. Mindez szakmai magányhoz vezet a munkájukban. Kiemelkedően fontos, hogy legyen lehetőség a team számára szakmai továbbképzésekre és teamépítésre. Mindez – ha tartani kívánjuk a megfelelő feladatellátást az óvodákban-iskolákban – a kívánt szinten jelenleg elképzelhetetlen és további fluktuációkhoz vezethet. Mindezen nehézségek ellenére a területen dolgozó munkatársak rengeteget tanultak és fejlődtek az eltelt egy év alatt. Megtalálták a helyüket ebben az újfajta szolgáltatásban és úttörőivé válnak az OISZS-nek.

A köznevelési intézmények tekintetében hatalmas lépést tettek. Az év eleji kilenc ellátott intézményi számot huszonkilencre növelték. Emellett az ellátott intézményekkel megszülettek az együttműködési megállapodások, az intézmények szükségleteinek felmérése és azok mentén a szociális munka terve és lépései. A nehézséget továbbra is a szakmák egymásfelé való érzékenyítése jelenti. A kompetenciahatárok felismerése és tartása: mi pedagógiai probléma és mi az, ami már szociális probléma? Hol ér véget az iskola feladata, felelőssége és hol kapcsolódik be ebbe a segítő? Meg kell tanulniuk egy közös szakmai nyelvet, hogy ugyanazt értsük egy-egy fogalom alatt mind a szakmán belül, mind a pedagógusokkal és egyéb társszakmákkal. Meg kell értenie minden résztvevőnek, hogy ahogy az elsődleges célcsoportunk – azaz a gyerekek – közös, úgy a munkánkban is annak kell lennie. Egy multi- és interdiszciplináris közeget kell, hogy alkossunk.

Több esetben még mindig az a tévhit áll fenn, hogy ellenőrizni kívánják a pedagógusok munkáját, vagy hogy bele akarnak szólni. Ez odáig vezet, hogy a szociális segítő már csak akkor értesül egy-egy problémás esetről, amikor a baj régen megtörtént, pedig megelőzhető lett volna. A munkának ez a legnehezebb része, s ez az, ami még akár évekig is eltarthat: a közös szemlélet mentén bizalmi légkörben dolgozni minden intézményben. Ez természetesen ugyanúgy az OISZS felelőssége is, mint a köznevelési intézményeké. Éppen ezért kiemelkedően fontos a segítő kommunikációs készsége, s hogy az adott köznevelési intézményben az intézmény szellemisége mentén végezzék a munkánkat.

Ahogy fent az látható, az OISZS célitűzése is csak részben tudtak megvalósulni mind a team, mind pedig az ellátandó feladatok tekintetében. 2020-ban a fennmaradó köznevelési intézményekkel való együttműködés kialakítása a cél, és a már kialakított kapcsolatok fenntartása és megerősítése. Bár 2019-ben nem sikerült az összes kerületi intézményben

megkezdeni a feladatellátást, de ez elsősorban tudatos döntés volt. Így is nagy terhet ró a segítőkre, hogy helytálljanak ebben az új szolgáltatásban. Ezért nem volt cél, hogy csak azért vonjunk be minden intézményt, hogy megkössük az együttműködési megállapodásokat, közben pedig nem, vagy csak részlegesen tudjuk biztosítani a szolgáltatásainkat. Emellett elengedhetetlen kritérium, hogy a megfelelő munkatársak töltsék be a jelenleg még üres álláshelyeket. *Továbbá kulcsfontosságú a team szakmai felkészültségének a továbbfejlesztése, a szakmai magány csökkentése és a kollégák megtartása.*

Ellátandó terület és intézmények

Óvodák tekintetében heti 4 órában dolgoznak a segítők – kivétel a Kerekerdő óvoda, ahol az intézmény gyermeklétszámából adódóan heti 2X4 órában van jelen a szociális segítség. Az iskolákban heti 2X4, illetve heti 2X6 órában van feladatellátás. A segítőknek a FESZGYI biztosítja a háttérbázist – a Gát utca 25 szám alatti telephely formájában, illetve céges laptopot kap minden kolléga. A köznevelési intézmények feladata biztosítani az ügyeleti irodát, ami alkalmas egyéni esetmunkára, illetve az egyéb tárgyi eszközöket. Ez a legtöbb helyen kielégítő, de vannak helyek, ahol nem, vagy csak eseti jelleggel megoldott az interjúkra alkalmas privát iroda. Sok helyen a tanáriban kap helyet a kolléga, ami alapvetően jó dolog, hisz az elősegíti a tanári karral való megismerkedést és kapcsolatépítést, de ahol a privát iroda nem, vagy csak nehezen megvalósítható – a legtöbb esetben az intézmény fizikai korlátjai miatt – az nehezíti a munkavégzést. Gyakran kell osztoznia a kollégának időben és térben a fejlesztő pedagógussal, pszichológussal.

A kezdeti nehézségeket követően egy-egy eset mentén a kollégák munkájának szükségessége nyilvánvalóvá vált sok intézmény számára, így a jó gyakorlatot követően nagyobb bizalommal és nyitottsággal kezelték a segítőt. Egyre több esetben keresik meg a pedagógusok a kollégát, de sajnos még mindig jellemző, hogy nem a tüneteknél, hanem már a manifesztálódott problémánál várják a segítséget.

A pedagógusokkal való együttműködés mellett törekszenek a mentálhigiénés teamek kialakításra az intézményeken belül, melynek elengedhetetlen tagjai a társszakmák is: pszichológus, fejlesztő- és gyógypedagógus, védőnő és a gyermekvédelmi felelősök.

Gyakran működnek a kollégák hídként a köznevelési intézmény és egyéb szociális ellátók, vagy a köznevelési intézmény és a szülő között. Ez a fajta közvetítés feladatuk is, és az intézmények is hasznosnak tekintik, mert gördülékenyebbé tesznek folyamatokat, vagy oszlatnak el félreértéseket. Nehezíti az együttműködést, hogy minimális a közös munkafelület a segítő és a pedagógusok között. Ezek platformjai leggyakrabban az óráközi szünetek, értekezletek, esetlegesen lyukasórák. Gyakran kerülnek szembe azzal a helyzettel, hogy a pedagógus túlterhelt, és a szociális kollégával való együttműködés, információcsere, közös csoportmunka számára elképzelhetetlen, hisz ő leoktatja az óráit, megcsinálja az adminisztratív feladatait, részt vesz a tantestületi értekezleteken és még egy plusz tényezővel – a segítővel – is foglalkozzon. Gyakran csak akkor jutnak el a kollégával való kommunikációig mikor egyes szülő- vagy diák probléma már régen túlmutat az ő kompetenciáin, ellehetetleníti a tanítást. Ekkor kéri meg a segítőt, hogy „oldja meg” a problémát.

Fontos, hogy tisztázottak legyenek a kompetenciahatárok. A legnagyobb nehézséget az okozza, hogy mi az, ami még pedagógiai probléma és mi az, ami már szociális. Amennyiben már szociális, akkor a köznevelési intézmény törekedjen arra, hogy a gyermek a mielőbbi támogató segítséget megkapja, és az legyen az elsődleges, ne pedig az adott köznevelési intézmény megítélése. A másik probléma-góc, hogy sok pedagógus nem jelez egy problémát

– főleg veszélyeztetettség esetén –, mert vagy a szociális segítő rendszert gondolja eredménytelennek, tényleges segítségre képtelennek, vagy mert fél egy konfliktusvállalás következményeitől, akár saját magára, akár a gyermekekre nézve.

2019-ben a FESZGYI OISZS csoport által ellátott Ferencváros köznevelési intézmények listája

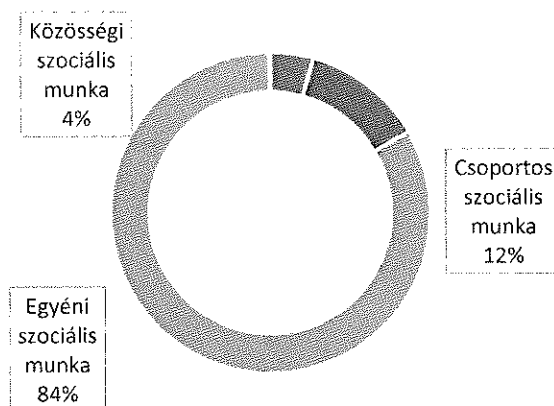
1. Ferencvárosi Epres Óvoda
2. Ferencvárosi Kicsi Bocs Óvoda
3. Ferencvárosi Ugrifüles Óvoda
4. Ferencvárosi Méhecske Óvoda
5. Ferencvárosi Napfény Óvoda
6. Ferencvárosi Csudafa Óvoda
7. Ferencvárosi Csicssergő Óvoda
8. Ferencvárosi Kerekerdő Óvoda
9. Ferencvárosi Liliom Óvoda
10. Bakáts Téri Ének-Zenei Általános Iskola
11. Budapest IX. Kerületi Kosztolányi Dezső Általános Iskola
12. Budapest IX. Kerületi Kőrösi Csoma Sándor Kéttannyelvű Általános Iskola
13. Budapest IX. Kerületi Molnár Ferenc Kéttannyelvű Általános Iskola
14. Budapest IX. Kerületi József Attila Általános Iskola És Alapfokú Művészeti Iskola
15. Budapest IX. Kerületi Leövey Klára Gimnázium
16. Patrona Hungariae Óvoda, Általános Iskola, Gimnázium, Kollégium És Alapfokú Művészeti Iskola
17. Budapest IX. Kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola És Gimnázium
18. Ferencvárosi Sport Általános Iskola És Gimnázium
19. Budapest IX. Kerületi Weöres Sándor Általános Iskola És Gimnázium
20. Jaschik Álmos Művészeti Szakgimnázium
21. Dió Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola, Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény És Kollégium
22. Ferencvárosi Komplex Óvoda, Általános Iskola És Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény
23. Budapesti Gépészeti Szc Fáy András Közlekedésgépészeti, Műszaki Szakgimnáziuma
24. Budapesti Gépészeti Szc Szily Kálmán Műszaki Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája És Kollégiuma
25. Budapesti Műszaki Szc Puskás Tivadar Távközlési Technikum Infokommunikációs Szakgimnáziuma
26. Budapesti Gazdasági Szc Harsányi János Szakgimnáziuma És Szakközépiskolája
27. Budapesti Gazdasági Szc Szent István Közgazdasági Szakgimnáziuma És Kollégiuma
28. Budapesti Gazdasági Szc Teleki Blanka Közgazdasági Szakgimnáziuma
29. Budapesti Vendéglátóipari És Humán Szc Gundel Károly Szakképző Iskolája

Ellátott kliensek száma, célcsoportok aránya

2019. január 1. és december 31. között a 29 köznevelési intézményben 3021 tevékenység valósult meg.

Ebből 132 közösségi, 372 csoportos és 2534 egyéni szociális munka keretei között.

Tevékenység szám 2019. évben

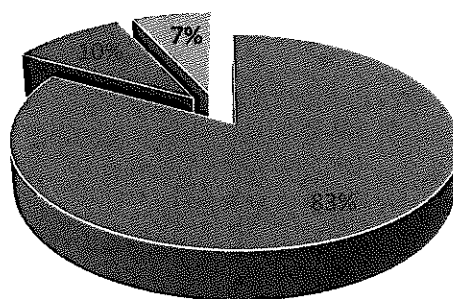
Csoportos szociális munka: ez magában foglalja az osztályfőnöki órákon tartott olyan csoportfoglalkozásokat, mint a Békés Iskola vagy preventív foglalkozások. A Konkáv közösségi térben a Köztes Átmenetek preventív interaktív kiállítás látogatása, filmklub, művészterápiás foglalkozás, de a csoportos szociális munkához tartoznak még a szülőcsoportok megszervezése és lebonyolítása, a tantestületi értekezletek és a pedagóguskar érzékenyítése is.

Közösségi szintéren az óvoda-iskola életében való aktív részvétel, legyen az kirándulás, nyílt nap, pályorientációs vagy egészség nap, fogadóórák. A Ferencvárosi közösségi terek és rendezvények programjaiban való részvétel, adománygyűjtés. A KEF munkájába való bekapcsolódás.

Egyéni szociális munka területén a **segítő beszélgetés, tájékoztatás a kiemelkedően jellemző** a gyermekek, illetve a szülők irányába. Rengeteg az iskolában megjelenő társszakma a pedagógustól a pszichológuson át a fejlesztőpedagógusig, ők az elsődleges jelzők. Ők azok, akiken keresztül eljutunk a gyermekig vagy a családig. Sok esetben nem is magával a gyermekkel kerülnek kapcsolatba a kollégák, hanem csak a pedagógussal, és egy vele folytatott tanácsadás elegendő a felmerülő probléma megválaszolására. Sajnos nem mondható el, hogy ez minden esetben elegendő, de az elsődleges preventív szintér ez. Ezt követően, ha a kolléga nem ítéli meg elegendőnek a pusztán tanácsadást, akkor maga is felveszi a kapcsolatot a gyermekkel vagy szüleivel, hogy megvalósuljon a segítő beszélgetés, beszélgetések. Amennyiben ez sem elegendő, vagy csak feltár egy sokkal nagyobb ívű problémát, akkor delegálja a klienst a megfelelő szolgáltatóhoz.

A 2534 egyéni szociális segítségből 2109 a szakemberrel, 255 a szülővel és 177 a gyermekkel végzett szociális segítség.

Egyéni szociális segítség adatai 2019. évben

- Szociális munka szakemberrel
- Szociális munka szülővel
- Szociális munka gyermekkel

Az óvodák színterén nem végeznek egyéni szociális munkát gyermekekkel a korukból adódóan. Az ilyen esetekben mindig az óvoda pedagógusaival, a jelen lévő társszakmákkal, illetve a szülőkkel konzultálnak a felmerülő problémákról és lehetséges segítségnyújtásról. Illetve az is fontos mérő, hogy az egyéni szociális munkában hiába a túlnyomó többség a szakemberrel végzett munka, ezek majdnem mindegyike egy adott családra vagy gyermekre vonatkozik, tehát az adott probléma észlelésére, felmérésére.

Az egyéni szociális segítségnél amennyiben az első alkalmat követően további segítő beszélgetésre van szükség, akkor a gyermek törvényes gondviselőjének írásos beleegyezése szükségeltetik, hogy foglalkozhassunk gyermekével. Ezen megkereséseket az esetek többségében a szülők örömmel veszik. Kivételt azon esetek képeznek – de azok sem mindig – amikor a probléma kiváltó oka nem a köznevelési intézményben, hanem a családban keresendő. Abban az esetben, ha pár alkalmas segítő beszélgetés nem nyújt tartós megoldást a problémára, akkor delegálják a családot a családsegítő irányába és szükség esetén bekapcsolódnak a cselekvési terv lépéseibe.

Szükségletfelmérések célja, eredményessége

Majdnem minden intézményben az éves szociális munka tervét az intézmény segítőjével az intézményben felvett szükségletfelmérés alapján határozzák meg. Néhány köznevelési intézmény sajnos a mai napig nem tudott alkalmat keríteni a szükségletfelmérések kitöltésére, de szerencsére ezen intézmények száma elenyésző.

A szükségletfelmérésben vizsgálják a gyermekekre, a szülőkre, pedagógusokra és az intézményre vonatkozó problémákat. Emellett felméri az intézmény keretein belül megvalósuló programlehetőségeket. A felmérésben megkérdezik, hogy mely, milyen típusú szolgáltatásokra van igény a köznevelési intézményben, miben szenvednek hiányt. Végül pedig a szociális segítő feladatellátáshoz biztosított tárgyi eszközöket.

Alább csak egy táblázat került kiemelésre a gyermekekre vonatkozó problémák kérdéssorából. Ennek elsődleges oka, hogy a vizsgált intézményekben sem volt egységes a kitöltés. Volt, ahol csak az igazgató, volt, ahol csak a gyermekvédelmi felelős, volt, ahol X fő pedagógus töltötte ki, de az intézményvezető nem. Emellett a szükségletfelmérések viszonylag röviddel az OISZS megjelenését követően kerültek felvételre, így még nem volt pontos, hogy mit értünk az egyes kérdéscsoportok, kérdések alatt. Rengeteg szubjektív válasz érkezett és ezekből releváns következtetést nem tudtunk levonni.

2020-ban szeretnének egy alaposabban előkészített szükségletfelmérést biztosítani az intézmények számára. Ennek első lépésője az volt, hogy kidolgoztunk egy célzottan diákszükségletfelmérést, ami osztályközösségeken keresztül vizsgálja a problémátípusokat és ad majd egy átfogó képet intézményekre lebontva.

Gyermekekre vonatkozó problémák

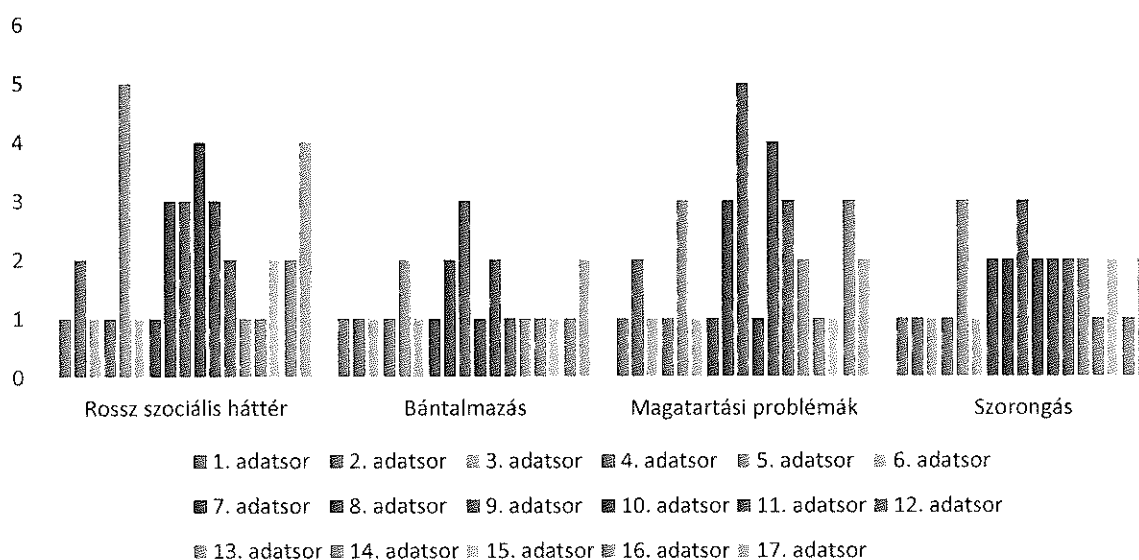
A táblázatban kiemelésre került 17 iskola néhány vizsgált probléma típusa a gyermekekre vonatkozóan, ahol az 1 az egyáltalán nem jellemző, az 5 pedig a kifejezetten jellemző véleményt hivatott kifejezni. Az értékek néhány kiugrót leszámítva hasonlóak. A rossz szociális háttér főként a szegregált, vagy azon intézmények jellemzői az iskolák szerint, ahol túlnyomórészt hátrányos helyzetű családok gyermekei vannak.

A bántalmazás szinte mindenhol az egyáltalán nem jellemző kategóriát kapta, de a felmérések vizsgálatakor több érintett intézmény mást és mást értett a bántalmazás fogalma alatt. Vizsgálták a bántalmazást családon kívül, családon belül, illetve elhanyagolás tekintetében is. Mindezekről függetlenül leginkább szubjektív válaszokat születtek.

Harmadik táblázatként a magatartási problémák szerepelnek, ami már mutat kiugróbb értékeket több helyen. Könnyebb volt értelmezni ezt a kérdést a megkérdezetteknek.

A negyedik pedig a szorongás volt. A visszajelzések alapján itt volt leginkább érzékelhető, hogy az iskolákban nagyon is látják, hogy több gyermekkel probléma van, de ennek kezelése, vagy hogy egyáltalán foglalkozniuk kell-e ezekkel a gyermekekkel és ha igen, milyen módon, az már gyakran tanácsalansággal párosult.

A gyermekekre vonatkozó problémák az intézmények megítélése szerint

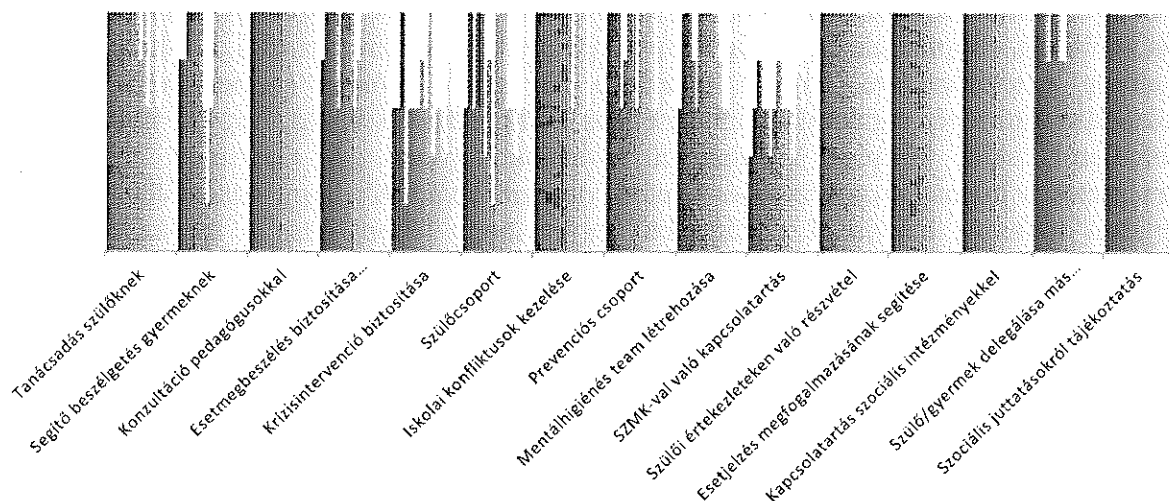
A pedagógusokra vonatkozó kérdéssor

A pedagógusokra vonatkozó kérdéseknél már átfogóbb volt a kép, de ott kiemelkedő értékeket leginkább a leterheltség és a kiegészítés veszélye kapott. A szülőkre vonatkozóknál nagyon sok helyen fordult elő a kapcsolat és konfliktus a szülővel problémája.

A „Milyen típusú szolgáltatásokat vennének igénybe?” kérdéscsoportból látható volt, hogy rengeteg területen igényt tartanak az iskolai szociálismunkára, mégis a gyakorlatba való átültetésnél általános nehézségként került elő, miszerint nincs idő a köznevelési intézmények dolgozói számára, hogy ezeken a területeken együtt tudjanak működni. A permanens probléma, hogy meg kell találni annak a módját, hogy miképp lehet olyan tényleges segítséget és programokat vinni az intézményekbe, ami nem akadályozza az ott dolgozók napi munkáját és nem borítja föl az intézmények napi működését. Ezeken a területeken hosszas időt fog még igénybe venni, amíg a két szolgáltató, az iskola és a szociális szféra megtanul együtt dolgozni a gyermekek érdekében. Szerencsére van sok jó gyakorlat és együttműködés a pedagógusokkal, de ez egyéni szinteken működik, nem pedig tanári kar szintjén.

Milyen típusú szolgáltatásokat vennének igénybe?

A fenti táblázat érzékelhetően a másik pólus irányába tolódott el, mint a gyermekekre vonatkozó problémák esetén. Ebből is látszik, hogy a kérdezettek sokkal inkább tudnak olyan felmerülő kérdésekre válaszolni, ami a saját igényeiket szolgálja. Ettől függetlenül hiába jelent meg szinte mindenhol az igény például a mentálhigiénés team létrehozására, ennek a gyakorlati megvalósítása már rengeteg akadályba ütközik az időhiánytól a több szakember rendszeres időközönként közös konzultációjáig. Ugyanez igaz szinte minden másra is. A pedagógusok érzékenyítése az elsődleges cél ahhoz, hogy tényleges és hatékony közös munka tudjon létrejönni a köznevelési intézményekbe, megtalálni és megtartani azokat az egyéneket, akik alapvető feladataikon túl is képesek időt és energiát fektetni a gyermekek megsegítésébe.

Abban az esetben, ha az iskolavezetés elfogadja, hasznosnak itéli és támogatja az Óvodai-Iskolai Szociális Segítést, illetve, ha van pár pedagógus, akiket be lehet vonni a munkafolyamatokba, akkor azokban az intézményekben rövid időn belül mérhető eredménnyel tud szolgálni az Óvodai-Iskolai Szociális Segítés.

Munkafeltételek

A kérdés kettős hisz külön kell nézni a FESZGYI által biztosított munkafeltételeket és a köznevelési intézményekben biztosítottakat.

A FESZGYI biztosítja a háttérbázist az OISZS-nek. Különálló telephelye van a csoportnak, ahol lehetőség van team értekezletekre, képzésre, foglalkozás tartásra. A kollégák rendelkezésére áll egy open office, illetve egy iroda és interjú szoba az egyéni szociális segítséghez, amennyiben a köznevelési intézményben nincs lehetőség a privát beszélgetésre a klienssel.

Minden kolléga számára biztosított egy intézményi laptop, amin elvégezheti az adminisztratív feladatait. Az intézmények közötti utazáshoz pedig BKK bérlet is biztosított. Rugalmas munkaidő szerint dolgoznak a kollégák, ami lehetővé teszi az esetleges többlet időt egyes intézmények számára, illetve az ügyeleti idő mellett biztosított a számukra adminisztrációs időszáv. A hét négy napján intézményekben vannak, míg a szerdai napok a team napok, amelyek a Gát utcai telephelyen zajlanak. Itt biztosított a csoport számára a szupervízió is.

Ami nem biztosított, de elengedhetetlen lenne a szakszerű működéshez, az egy céges mobiltelefon, vagy flotta csomag a segítők számára. A személyes konzultációkon túl rengeteg esetben szükséges a telefonos kapcsolat akár a FESZGYI több szervezeti egységével, akár más kerületek, települések családsegítőivel. A legtöbb intézményben csak a titkárságon van lehetőség a telefonálásra, vagy a tanáriban. Ez szinte minden esetben sérti a kliens titoktartással történő, diszkrét ügyintézését, az pedig nem elvárható, hogy a kolléga saját telefonjáról, saját költségen intézze a hivatalos ügyeket. A Gát utcai telephelyen természetesen biztosított a vezetékes telefon, de nem elvárható, hogy feladatellátás közben napjában többször hagyja el az ügyeleti helyét, hogy lebonyolítsa a munkavégzéséhez szükséges telefonhívásokat.

A köznevelési intézményekben nagyon változó a felszereltség. Van, ahol teljes felszereltségű iroda és akár csoportszoba is biztosított a segítők számára, de van, ahol ennek a megvalósulása elképzelhetetlen.

Összegzés

A 2019-es év a FESZGYI OISZS csoportja számára egy nehéz szakmai év volt. Az azt megelőző év szeptemberében indult a szolgáltatás. Még nem állt fel a teljes team, tanulják és tapasztalják ennek az új területnek a nehézségeit és szépségeit. Kormányzati szinten sem kész a program, hiába ért véget a pilot időszak, a terület folyamatos fejlesztés és képzés alatt van.

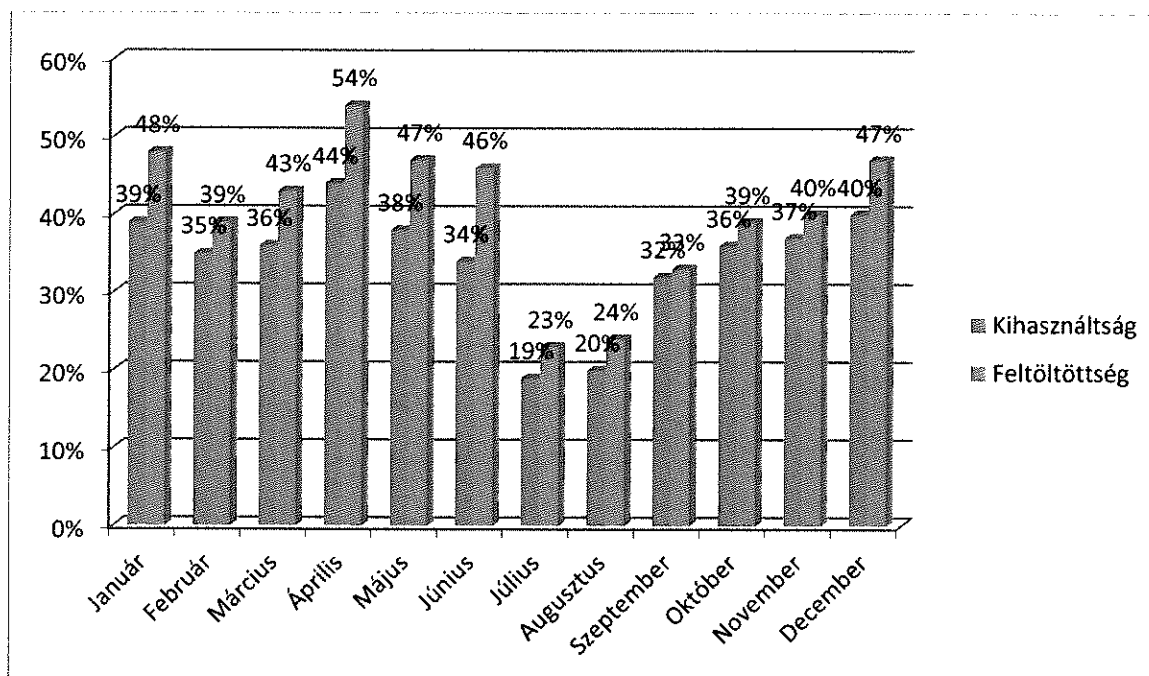
Ferencvárosban elindult egy szakmai munka, ami nagy lépésekkel halad afelé, hogy méltó módon képviselje az ellátandó területeket és célcsoportokat. A munkájuk eredményessége azonban csak évek múltán lesz érdemben mérhető. Az, hogy már az óvodában elkezdődik a szociális segítség, mindenképpen mérföldkő, mert az intézményi szocializáció minden mezsgyéjén végig kísérhetik a családokat, gyermekeiket és segíthetjük őket abban, hogy időben megkapják azt a tájékoztatást és támogatást, ami elősegíti a számukra, hogy biztos szociális háló vegye őket körbe, amennyiben ezzel élni kívánnak.

4.4. FESZGYI Gyermek Átmeneti Otthona

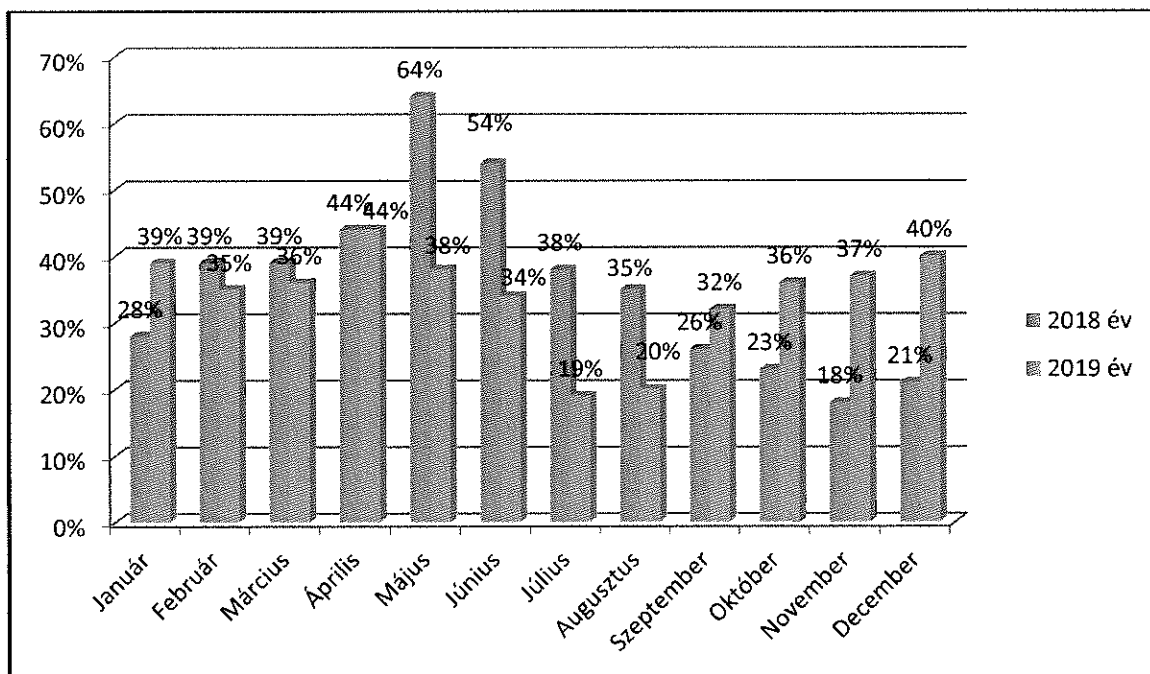
Gyermekek Átmeneti Otthonának feladata: A Gyermekek Védelméről és a Gyámügyi Igazgatásról szóló 1997.évi XXXI. törvénynek megfelelően a gyermekek átmeneti otthonában az a családban élő, nem helyettes szülőnél elhelyezett gyermek helyezhető el, akinek az ellátását a szülői felügyeleti jogot gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kéri. A gyermekek átmeneti gondozását ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással biztosítjuk, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani. Az átmeneti gondozás az alapjául szolgáló ok fennállásáig vagy legfeljebb tizenkét hónapig vehető igényben indokolt esetben a szülő vagy törvényes képviselő kérésére hat hónappal hosszabbítható.

Az ellátásra vonatkozó adatok

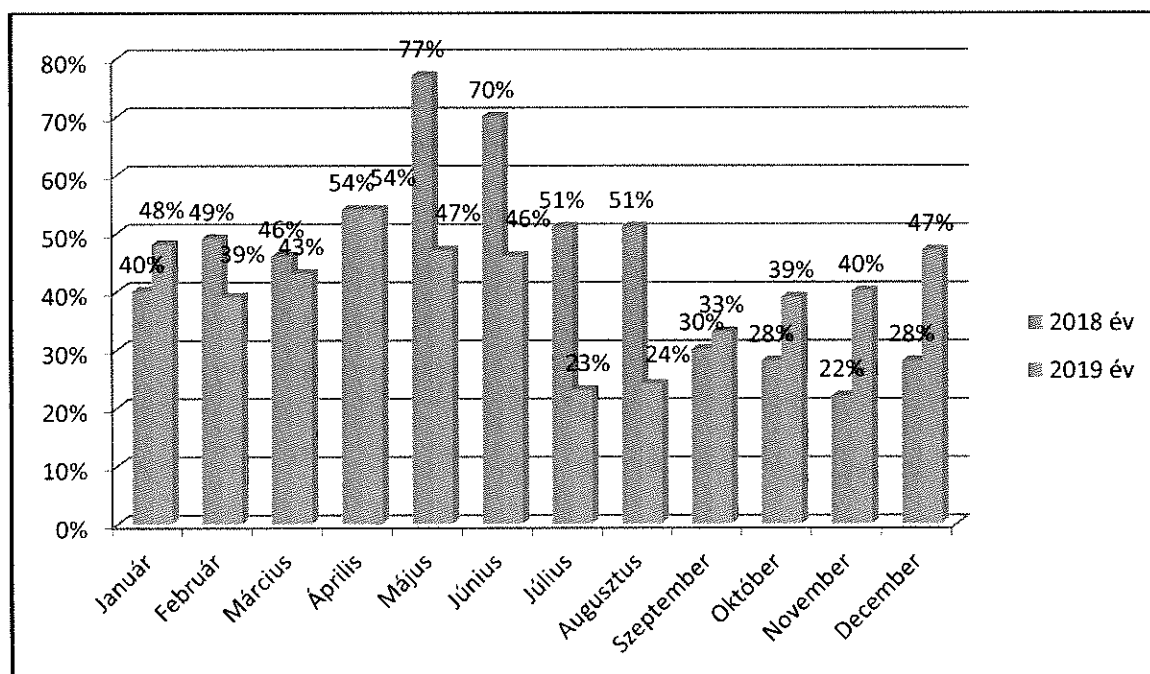
Ellátási napok százalékos kihasználtsága, feltöltöttsége a 2019. év során

Ellátási napok százalékos kihasználtsága összehasonlítva 2018 év és 2019 év során

Ellátási napok százalékos feltöltöttsége összehasonlítva 2018 év és 2019 év során

2018 évben

A férőhelyek száma 24 fő.
 A napi gyermek átlag 11 fő.
 Az otthon feltöltöttsége: 46 %
 A gondozásban részesülő gyermekek száma: 56 fő

2019 évben

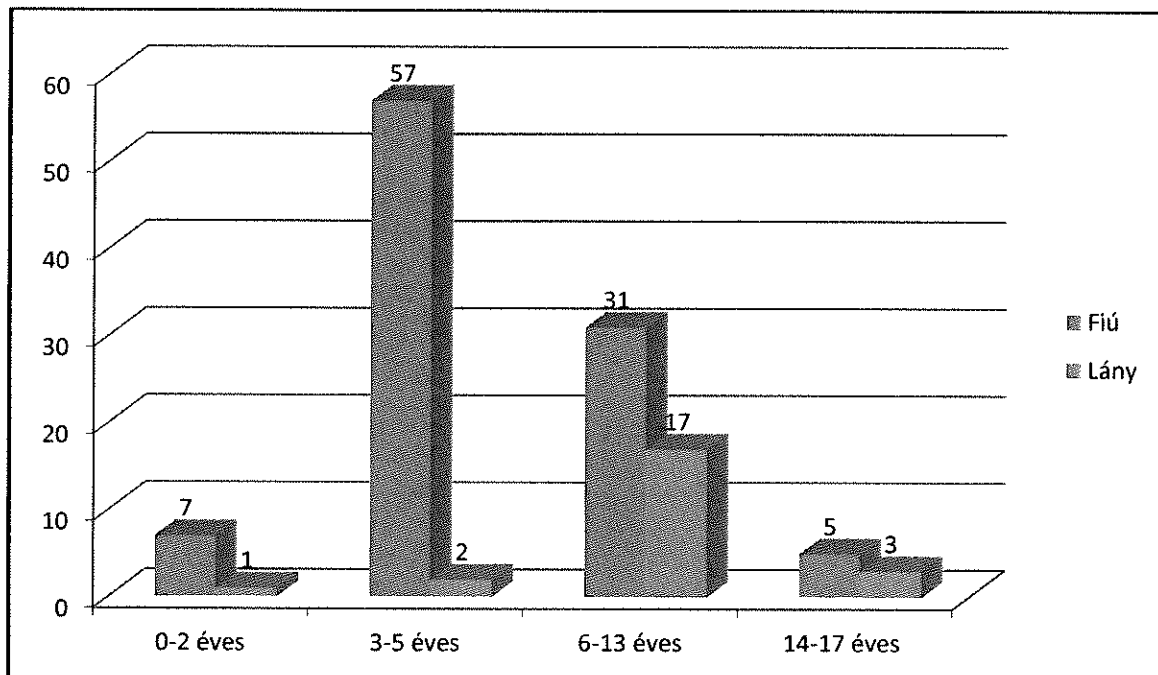
A férőhelyek száma 24 fő.
 A napi gyermek átlag 10 fő.
 Az otthon feltöltöttsége: 40 %
 A gondozásban részesülő gyermekek száma: 123 fő

Az otthon feltöltöttségének alakulását nagymértékben befolyásolta, hogy közel fél évig folytak a felújítási munkálatok a ház egyik fele folyamatosan le volt zárva, ezért a csoportok összevonásával (12 férőhellyel) tudták csak biztosítani a szolgáltatást.

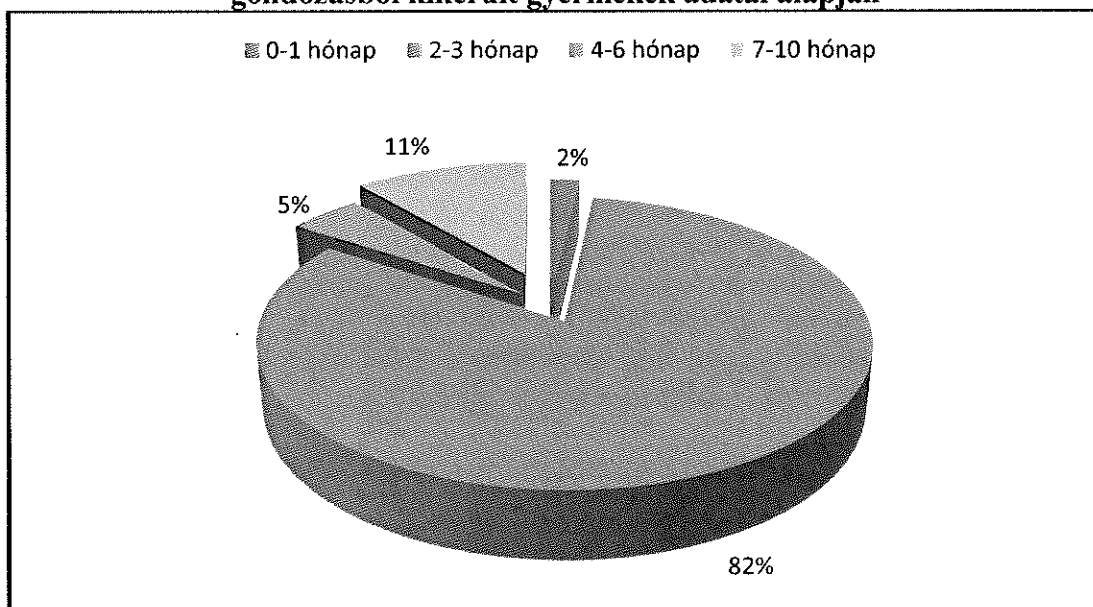
Életkor és nemek szerinti megoszlás

A 2019. évben 123 gyermek részesült átmeneti gondozásban, ebből 8 gyermek ellátása előző évről húzódott át. Az új bekerülők száma 115 fő, egy gyermek kétszer, 3 gyermek huszonnégyszer, 1 gyermek öt alkalommal, és 2 gyermek négyszer vette igénybe egy éven belül a szolgáltatást. Ezekben az esetekben egyedül álló szülők nevelik a kiskorúakat, és indokolt távollétük (ami munkájukból eredő) miatt kérték a gondozást. Az ellátottak 6 % 0-2 év közötti, 48 % 3-5 év közötti, 40 % 6-13 év közötti, 6 % 14-17 éves közötti gyermek. Az előző évekhez hasonlóan ismét a fiúgyermekek voltak többen.

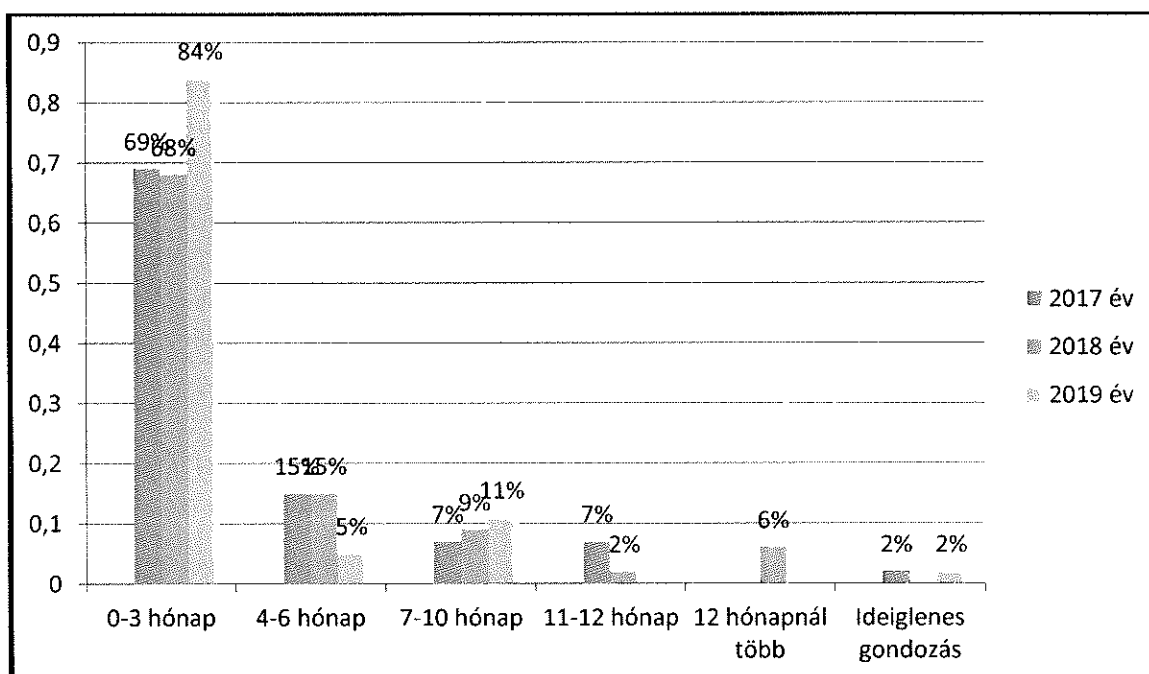
Életkor és nemek szerinti megoszlás

Átmeneti gondozásban töltött napok hónapok szerinti megoszlása az átmeneti gondozásból kikerült gyermekek adatai alapján

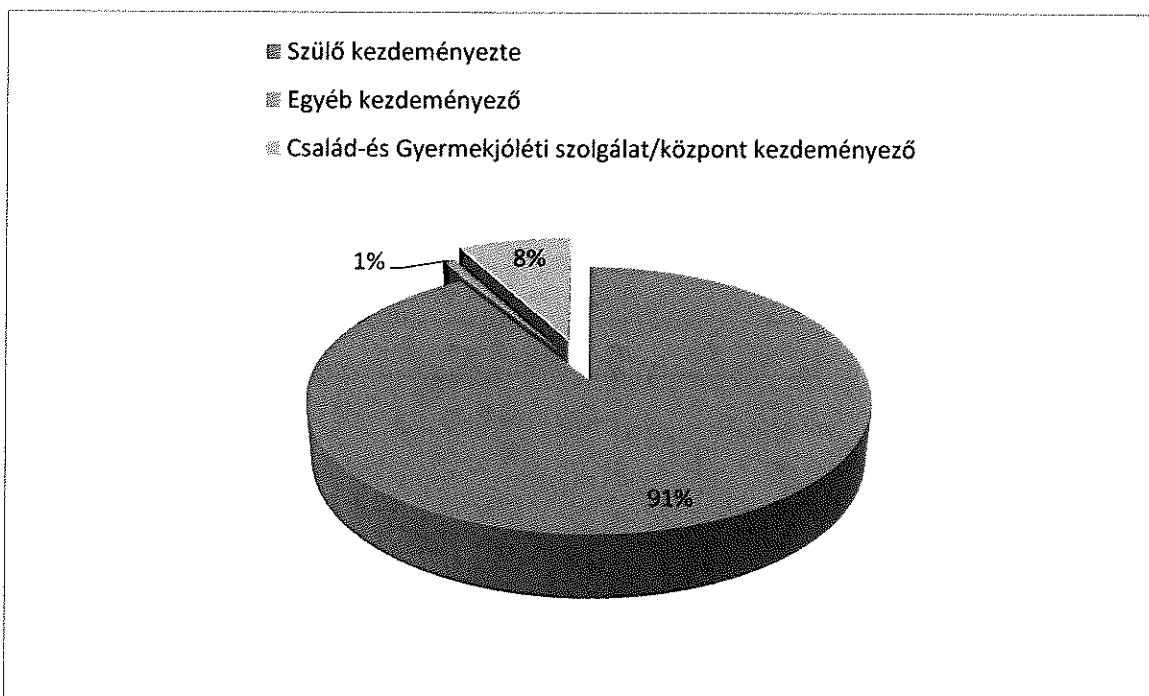

**Átmeneti gondozásban töltött napok hónapok szerinti megoszlása
Összehasonlítva 2017. év 2018. év 2019.év során**

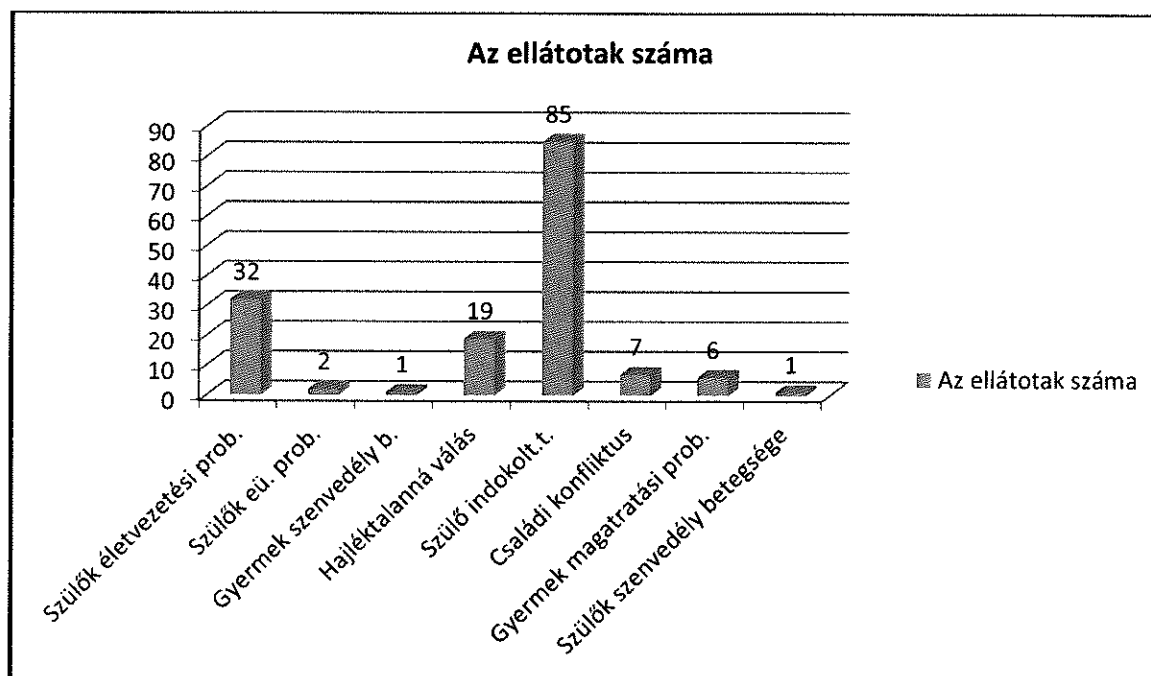
Az átmeneti gondozás időtartamát tekintve a 0-3 hónap (84%) és 7-10 hónap (11%) időtartamot vették a legtöbben igénybe. Két éven belül a gondozásba visszakerültek szám 5 fő volt.

Az ellátás kezdeményezője

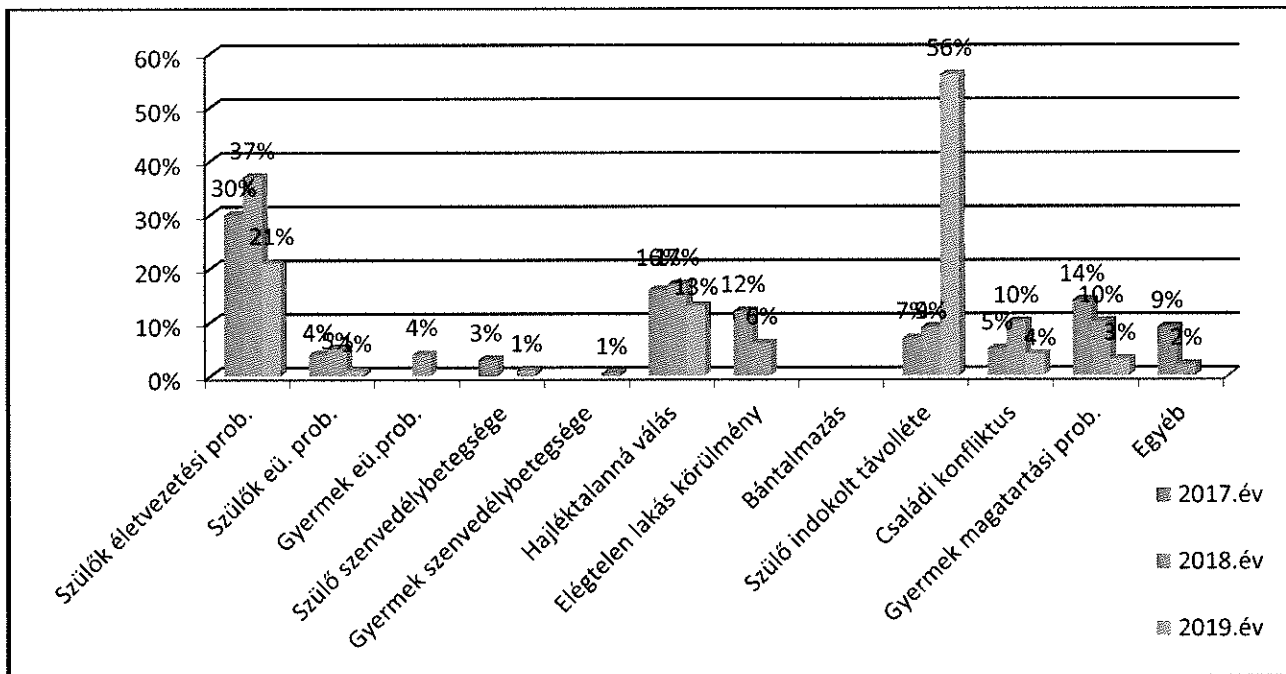

105 esetben a szülők kezdeményezték az ellátást, ezt követte a Család- és Gyermekjóléti Központok vagy Gyermekjóléti Szolgálatok kezdeményezése. A védelembe vett gyermekek száma 14 fő volt, ebből 8 gyermek esetében kötelezték a szülőt vagy törvényes képviselőt az átmeneti gondozás igénybevételére, tárgy évben ellátott gyermekek 6 %-a.

Az elhelyezést kiváltó probléma

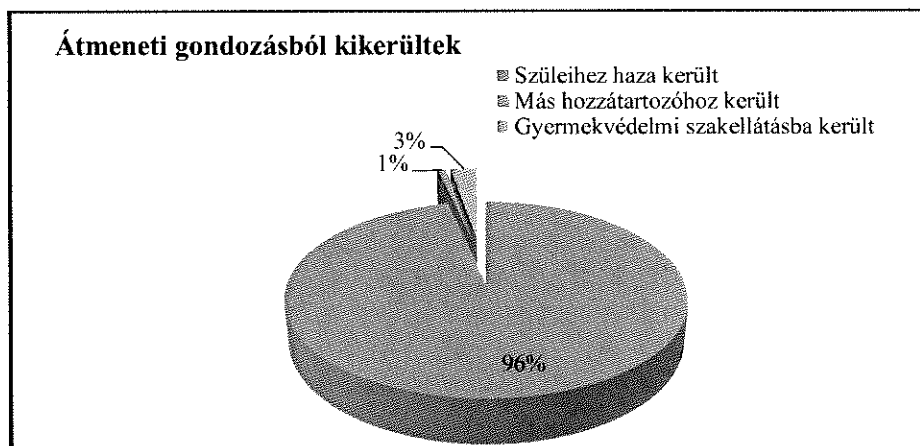

Ellátottak száma az elhelyezést kiváltó probléma típusa szerint összehasonlítva az elmúlt évekkel

Az átmeneti gondozást kiváltó problémákat alapvetően négy nagyobb kategóriába csoportosíthatjuk: lakhatással összefüggő problémák, gyermekek magatartásával összefüggő nehézségek, a szülők életvezetéséhez, viselkedéséhez köthető problémák, és a szülők indokolt távolléte. Az elmúlt évben legtöbb esetben gondozást kiváltó probléma a szülők indokolt távolléte volt, ez olyan egy szülő családokat érintett, akiknek semmilyen más erőforrásuk nem volt és nem tudták máshogyan megoldani gyermekeik felügyeletét. Továbbra is számottevő probléma a szülők életvezetési nehézsége, ide sorolható a hibás szocializációból eredeztethető negatív szülői készségek, szülői kompetencia hiánya, anyagi ellehetetlenülésük, munkalehetőség hiánya ehhez szorosan kapcsolódik és jelentős kiváltó ok a hajléktalanná válás, legtöbb család az albérlését veszítette el egy család önkormányzati bérleményét.

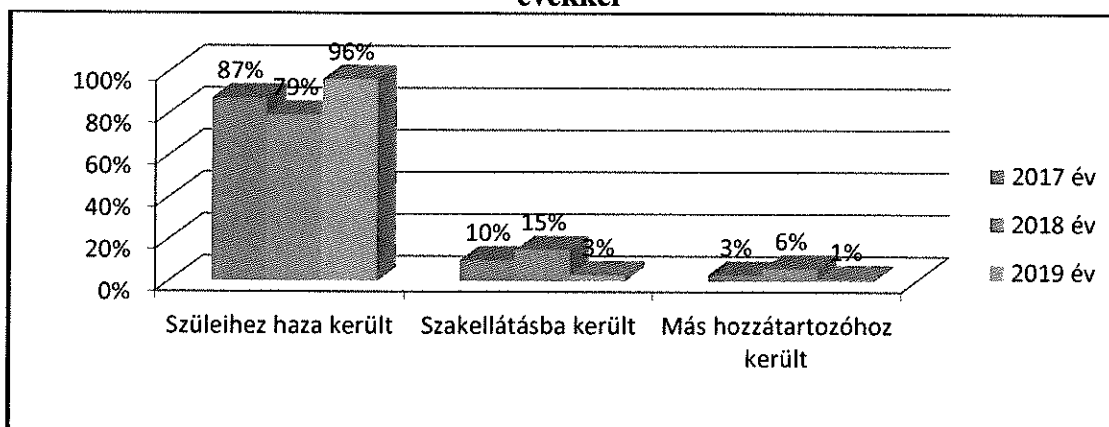
A gondozási forma változásai az átmeneti gondozás végével

Az átmeneti gondozásból kikerültek száma 112 fő volt 2019-ben. 108 gyermeket gondoztak haza a szüleikhez, más hozzátartozóhoz 1 gyermek került. Szakellátási elhelyezésre 3 gyermek esetében került sor.

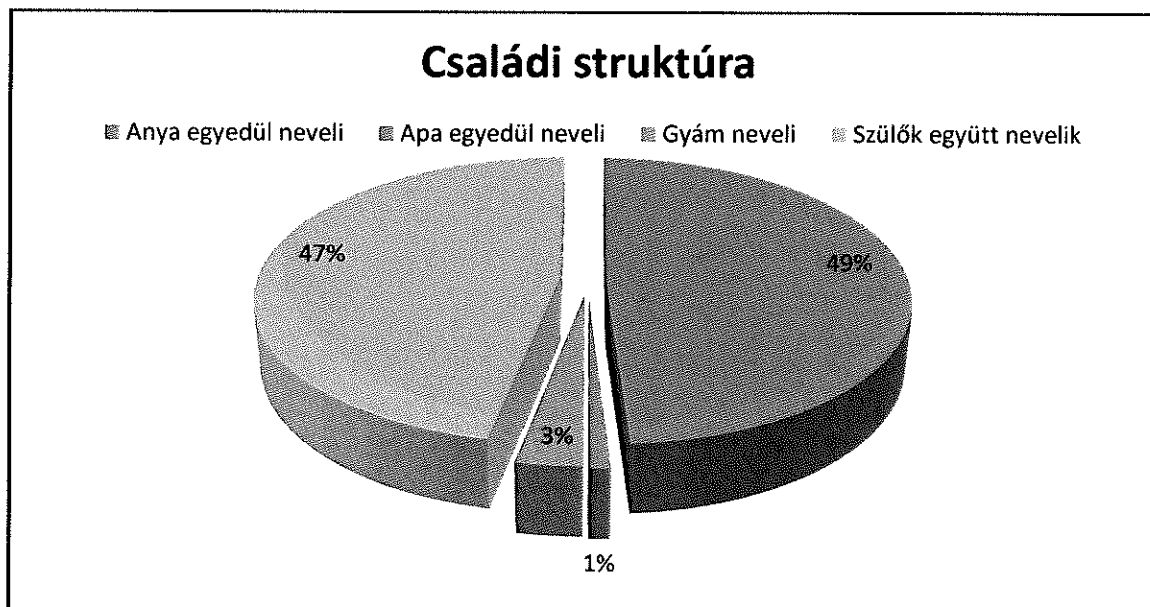

A gondozási forma változásai az átmeneti gondozás végével összehasonlítva a korábbi évekkel

Ellátottak családjai

Az átmeneti gondozásban részesülő 123 gyermek (1 gyermek kétszer, 3 gyermek huszonnégyszer, 1 kislány öt alkalommal, és 2 kiskorú négyszer vette igénybe egy éven belül a szolgáltatást) 27 családból került hozzánk. Mint minden évben, ebben az évben is több gyermek nevelkedett csonka családban. 21 kiskorút az édesanyja egyedül nevelt, 1 kiskorút pedig az édesapa. 2019-ben 19 gyermek nevelkedett a teljes családban. 2 gyermek neveléséről pedig gyám gondoskodott.

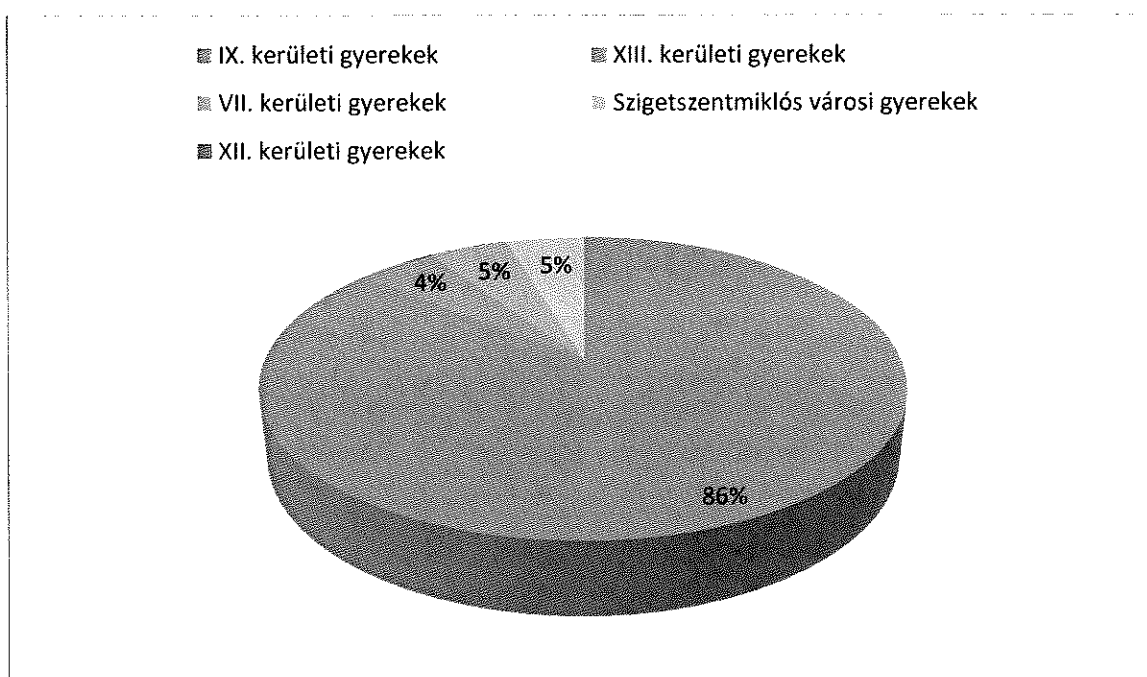
Az előző évekhez hasonlóan ebben az évben is több esetben nyújtottak be méltányossági kérelmet a szülők tartozások elengedése vagy a személyi térítési díj csökkentése miatt. A szülők több mint fele nem rendelkezik munkaviszonnyal, alkalmi munkavállalásból, mindennemű szerződés nélkül vállalnak munkát. A legális jövedelmük többnyire saját jogú nyugdíjszerű és egyéb rendszeres ellátásból, gyermekgondozási támogatásból, önkormányzat által folyósított ellátásokból tevődik össze. Mindez kihatással volt a térítési díjak fizetésére is. Tárgy év végén 15 kiskorú esetében volt megállapítható térítési díj tartozás, minden egyes esetben felszólítás küldtek ki a szülőknek, törvényes képviselőnek és tájékoztattuk őket, hogy kérhetik tartozásuk méltányos elbírálását.

Ellátási szerződések kihasználtsága 2019 évben

A 2019-es évben az ellátási szerződésekben foglalt férőhelyek kihasználtsága az alábbiak szerint alakult:

- XIII. kerület 2 férőhely terhére 2 kiskorú ellátását kérte. Az egyik kiskorú gondozása előző évről húzódott át. Mindkét gyermek esetében életvezetési nehézségek és lakhatási problémák miatt indult a gondozás. Az egyik kisfiú tíz hónapig a másik másfél hónapig vette igénybe a szolgáltatásunkat.
- VII. kerület 2 férőhely terhére 2 gyermek gondozását kérte, lakhatási problémák miatt. Az egyik gyermek két hónapig a másik két hétig részesült ellátásban.
- XII. kerület (1 lekötött férőhely) nem kérte egy gyermek átmeneti gondozását sem.
- Szigetszentmiklós város 2 férőhely terhére 2 gyermek ellátását kérte a szülő egészségügyi problémái miatt, a kiskorúak két hónapig vették igénybe a szolgáltatásunkat.

A kerületek férőhely kihasználtsága

Szabadidős programok

Az elmúlt évekhez hasonlóan idén is sok érdekes és színes programot biztosítottak a gyerekek számára. A programok megvalósításához támogatást nyújtott a Ferencvárosi Önkormányzat, a Horizont Szociális Alapítvány, Loacker Hulladékhasznosító KFT.

Tavaszi

- A kisebb gyerekekkel látogatást tettek a Mini poliszban, ahol a gyerekek kipróbálhatták a „felnöttek” világát, lehetek rendőrök, fodrászok, eladók, beülhettek a Rádió 1 kicsinyített másába.
- Ellátogattak a Fővárosi Növény-és Állatkertbe, ahol nagyon tartalmas napot töltöttek.
- Egy alkalommal voltak moziban a gyerekekkel.

- Farsangi és Húsvétváró ünnepségünkre meghívták az Időskorúak Átmeneti Otthonának lakóit és dolgozóit. Mindkét alkalommal élményekben, játékokban gazdag délutánt töltöttek együtt.
- Gyereknapi alkalmából az idős otthon lakói látták vendégül a gyermekeket. Amikor is a Zeneiskola egyik növendéke és tanárai egy kis műsorral lepték meg a gyerekeket és felnőtteket egyaránt.

Nyár

- Június

Nyári tábor

Az elmúlt évek pozitív tapasztalatai alapján a nyári táborunkat a LÉLEK - Ponttal közösen ismét Poroszlóra szervezték. A község két nagy vonzereje a Tisza-tó és a Tisza-tavi Ökocentrum. Mindkét helyszín kiváló program lehetőségeket kínált, amit megpróbáltak kiaknázni egész héten. A tervezett minden napos fürdőzés, pancsolás hatalmas élményt jelentett a gyermekeknek. Az egész napos kirándulás az Ökocentrumban valósult meg, ahol a gyerekeknek hatalmas élményt nyújtott a tiszai halak közeli megfigyelése. A kikötőből kishajó járattal tettek egy túrát, és így lehetőségünk volt az itt élő növény és madárvilág megfigyelésére. Majd a következő állomás a tájház megtekintése volt. A tájházat bemutató vezető a régi tárgyak bemutatásának segítségével varázsolta elénk a régi falusi élet minden szépségét, nehézségét és értékeit. Utolsó állomásuk a tutajos vízi játszótér volt, amit nagyon élveztek kicsik nagyok egyaránt. A nagyobb gyerekekkel az egyik délután a Tisza-tavi gáton átkerekeztek Sarudra, ami oda vissza kb. 20 km kerékpár túra volt. A tábor az utolsó napon egy bográcsozással és egy nagy táborúzzal zárták.

- Júliusba kihasználva a jó időt két teljes napot töltöttek a Palatinus Strandon.
- Ellátogattak a Budakeszi Vadasparkba ahol Magyarország ős állatfajait ismerhették meg a gyerekek. Az állatbemutatók, a dinópark, és a játszótér egy egész napos kikapcsolódást nyújtott a gyerekeknek.
- Augusztusban moziban voltak a gyerekekkel.

A nyár folyamán zajló felújítási munkálatok miatt a napi szabadlevegőn történő játékot az Orczy kert nyújtotta lehetőségeket és a környező játszótereket kihasználva biztosították a gyerekeknek. Többször jártak a kispesti vizes játszótéren, ahol vizes és vízhez kapcsolódó játékokat próbálhattak ki a gyerekek.

Ősz

- Mivel a gyerekeink közül többen még nem jártak a Margit-szigeten és a Gellért-hegyen, ezért egy - egy délutánt töltöttek mindkét helyen. A szigeten a zenélő szökőkút és játszótér varázsolta el őket, a hegyen pedig leginkább a csúszda parkot élvezték.
- Egy alkalommal moziban voltak a gyerekekkel.
- A nagyobb gyerekekkel az Ágacska című előadást nézték meg a Pincészinházban.

Tél

- A nagyobb gyerekekkel ellátogattak a Vörösmarty téri karácsonyi vásárba.
- Az Időskorúak Átmeneti Otthonában lakókat meglepték saját készítésű ajándékokkal és egy kis karácsonyi műsorral.
- Karácsony alkalmából idén is rendeztek egy kisebb ünnepségeket.

Személyei és tárgyi feltételek

Személyi feltételek

- Az I. számú csoportban (0-3 éves korosztály egysége) áprilistól nincs nevelő, nagyon kevés jelentkező volt, a munka időbeosztás és a kevés fizetés miatt, hiszen szakellátásban pedagógus bérért kevesebb óraszámban dolgoznak a nevelők. Két gyermekfelügyelői üres állás helyet sikerült betölteni. Mindkét csoportban hosszantartó betegállományba voltak a kollégák, ezért belső helyettesítéssel és a csoportok összevonásával oldották meg az ügyeletet.
- Rendszeresen részt vettek az Átmeneti Gondozást Ellátók Országos Érdekvédelmi Szövetsége által szervezett kerekasztal megbeszéléseken, ahol sok szakmai információval gazdagodtak.
- Havi egy alkalommal továbbra is team szupervízióon vesznek részt a dolgozók.
- A továbbképzésre kötelezett kollégák részt vettek a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság által szervezett képzésen. A képzés „Szociális humán erőforrás fejlesztése” projekt keretéből volt finanszírozva, a helyszínt az intézmény biztosította.
- A kollégák részt vesznek a Családbarát Ország Nonprofit Közhasznú Kft által szervezett kora gyermekkori intervenciók ágazatközi szupervíziós csoporton, a képzés pályázati keretből zajlik, a helyszínt szintén az intézmény biztosítja.

Tárgyi feltételek

- A tárgyi eszközök cseréje tovább folytatódott. Az I. számú csoportba kiságyat matraccal, elektromos orrszívót, ruhaszárítót, szemetest, porszívót, mosógépet és paplanokat, függőnytartókat vásároltunk. A II. számú (3-18 éves korosztály egysége) csoportba függőnytartókat, kávéfőzőt, ruhaszárítókat, szemeteseket és lombszívót vásároltunk. Nagyobb értékű beszerzés a konyhaszekrény cseréje volt.
- 2018-ban közegészségügyi ellenőrzést tartott nálunk Budapest Főváros Kormányhivatala VI. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztály. Az I. számú csoportba (0-3 éves korosztály egysége) valamennyi helyiségben tisztasági festést javasoltak, kérték a játszósobában a linóleumburkolat cseréjét mivel több helyen hiányos és balesetveszélyes. A II. számú csoportban (3-18 éves korosztály egysége), azokban a helyiségekben ahol nem történt meg a tisztasági festés javasolták ennek megvalósulását. Szükségesnek tartották a beltéri ajtók mázolását, javítását mivel kopottak, sérültek. Kérték az irodahelyiségben a parketta felújítását, mivel erősen kopott. Javasolták, hogy a lambéria helyet mosható, résmentes, felület alakítsunk ki. Valamennyi felújítási munkálat elvégzése megtörtént mindkét csoportban.
- Felújításra került a fenntartó önkormányzat részéről az otthonhoz tartozó udvar is, az adományba kapott játékok áthelyezésre kerültek, új homokozót telepítettek az udvarra és kialakítottak egy műfüves focipályát.

Adományok

Az előző évekhez hasonlóan nagyon sok civil szervezet, cégek, és magán személyek támogatták az otthon működését.

- A FEGYIÖK tagjai december 6-án „Mikulás korcsolyán” összegyűjtött édességekkel, ruhákkal és játékokkal ajándékozták meg az otthon lakóit.
- A Bravonet Ltd. csapata egyéni és csoport ajándékokkal lepte meg a gyerekeket mikulás estéjén.

- Ámán András r. alezredes kapitányságvezető és öt kollégája karácsony alkalmából a kapitányság dolgozói által gyűjtött csokikkal és játékokkal ajándékozta meg a gyerekeket, és az egyik kollégájuk, aki a nyomozói teendői mellett fodrászként is dolgozik új frizurát varázsolt a fiúknak, lányoknak.
- A **Ferencvárosi Torna Club férfi kézilabda csapata** előzetes egyeztetés alapján pingpong asztalt vásárolt az otthonnak.
- Kosztolányi Dezső általános iskola 5.b. osztályos tanulói „cipős doboz” gyűjtést szerveztek és az összegyűlt adományokat az otthonnak ajándékozták.
- A Patrona Hungariae általános iskola és gimnázium 9.a. és 9.b. tanulói egyéni ajándékot hoztak a gyerekeknek karácsonyra.
- Szent István közgazdasági szakgimnázium tanulói cipős doboz akció keretében gyűjtött ajándékokkal lepte meg a gyerekeket.
- 10 millió fa- IX kerületi csoportja szilvafa csemetét adományozott az otthonnak, amit közösen ültettek el. Karácsonyra pedig egyik csoporttaguktól földlabdás fenyőt kapott az otthon.
- A Nándori Cukrászda egész évben támogatta az otthont finomabbnál finomabb édességekkel.
- Ferencváros lakói egész évben ruha és játék adományokkal támogatták az otthont. A Ferenc téren megrendezésre kerülő karácsonyváro ünnepségen is az otthonnak gyűjtöttek, ruhákat, könyveket, játékokat.

Ellenőrzések

- A felügyeleti szervek közül Budapest Főváros Kormányhivatala Népegészségügyi Főosztálya az intézmény kártevők elleni védekezését ellenőrizte. Tájékoztatást adott a ruhatetű egyre gyakoribb előfordulásáról és ez elleni védekezés lehetőségéről. Felhívta a figyelmet az ágyi poloska, csótány, rágcsáló, patkány elleni folyamatos védekezés fontosságára.
- Közegészségügyi ellenőrzést tartott Budapest Főváros Kormányhivatala VI. kerületi Hivatala Népegészségügyi Osztály, kifogásolták a 0-3 éves korosztály étkeztetését mivel nem a korosztályuknak és a jogszabályi előírásoknak megfelelően van összeállítva az étlap (nincs feltüntetve az energia, cukor szénhidrát tartalom, nincsenek korcsoport és tápérték szerint részletezve), az otthon dolgozói közül senki nem rendelkezik ételmezés vezetői és dietetikus végzettséggel. Ezért 2019. november 01-től a FEBI Fehér Holló Bölcsőde konyhája biztosítja a 0-3 éves korosztály teljes ellátását a 3-18 éves korúak teljes ellátását pedig a GASTRO - Tom Bt.

Gyakorlati képzés

Ebben az évben a Pázmány Péter Katolikus Egyetem két szociális munkás hallgatója töltötte gyakorlatát a telephelyen. Az előző évekhez hasonlóan több középiskolából fogadtak diákokat közösségi szolgálat teljesítésre (Patrona Hungariae Általános Isk. és Gimnázium, Kanizsai Dorottya Egészségügyi Szakképző Iskola és Gimnázium, BGSZC Dobos C. József Szakképző Iskola és Gimnázium).

Összegzés

Az elmúlt évben 123 gyermeket láttak el, ez halmozott adat, mivel ha visszakerül a gondozott az adott évben, akkor is újnak számít (ténylegesen így 43 gyermek ellátását biztosították). Mindez abból adódott, hogy több egyedülálló édesanya kérte gyermekei ellátását indokolt távolléte miatt. Ezenkívül az átmeneti gondozást kiváltó problémák közül továbbra is jelentős a szülők életvezetési nehézsége, és a hajléktalanná válás. Az otthon feltöltöttségét nagymértékben befolyásolta a felújítási munkálatok elhúzódása, közel félévig csak egy

csoportot tudtak használni. Az ellátott gyermekek száma év végén 11 fő volt, 3 gyermek került nevelőszülőhöz vagy gyermekotthonba, a többi kiskorút haza gondozták. Az általuk nyújtott alapszolgáltatással 27 családnak nyújtottak segítséget. Budapest Főváros Kormányhivatal VI. kerületi Hivatal Népegészségügyi Osztálya által kifogásolt hibák és hiányosságok javítása, pótlása a felújítási munkálatok során megtörtént, felújításra került az otthon udvara is.

5. A Ferencvárosi Egyesített Bölcsődei Intézmények

Az intézmény az alapellátást a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Gyvt.) 42. §, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998 (IV.30) NM a rendelete 35-36§ alapján látja el.

Kerületünkben a gyermekek napközbeni ellátását a 20 hetes - 3 éves korú gyermek számára biztosította a Ferencvárosi Egyesített Bölcsődei Intézmények öt részlege.-2019. január 01. - 2019. december 31.-ig **425 gyermek** nevelését-gondozását látta el.

A bölcsődéinkben célunk a gyermek testi-lelki harmóniájának, kiegyensúlyozott fejlődésének elősegítése. A bölcsődei nevelés-gondozás az érzelmi fejlődés, a szocializáció és egészséges életmód megalapozása.

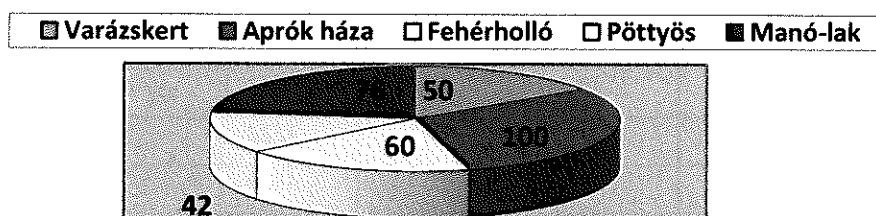
A gyermekek személyiségének szabad kibontakozásához, egyéni igényeihez igazodva biztosítottuk a gyermekek fejlődéséhez szükséges tárgyi és személyi feltételeket.

A gyermekek számára megteremtett szeretetteljes, biztonságos, családi légkörben, saját képességeik szerint fejlődhetnek, megtapasztalhatják a szabad játék örömét, élmény és fantázia világuk gazdagodhat. Az intézmény célja, hogy a gondjaira bízott gyermekekből, a családjaikkal együttműködve, személyiségi jogaik tiszteletben tartása mellett, a világra nyitott, önálló, a közösségi együttélés alapvető szabályait elfogadó gyermekek nevelkedjenek.

A közös élmények hozzájárulnak a gyermek egészséges fejlődéséhez, a családi nevelés segítéséhez.

Célja, feladata a szakmai értékek megőrzése és továbbadása, a kialakult jó gyakorlatok megerősítése, az új módszerek és tevékenységformák bevezetése, a kisgyermeknevelők és a szülők szemléletének formálása.

Engedélyezett férőhely számok bölcsődénként

A felvételi rendszer

A gyermekek felvétele ebben az évben is a Bölcsődei Központban, folyamatosan zajlott. A szülők a bölcsődéket a vezetők fogadóórájában, illetve előre egyeztetett időpontba megtekinthetik, kérdéseikre választ kapnak. Elbíráláskor előnyben részesülnek azok a gyermekek, akik a gyermekvédelmi törvényben meghatározott kitételeknek megfeleltek, valamint az intézmény felvételi szabályzatának megfelelően. Az alapellátásra jelentkezők közül 2 gyermek maradt várólistán. Az elutasított szülők fellebbezéseiket az Önkormányzathoz nyújthatták be.

Az évközben kimaradó gyermekek helyére a várólistából kerültek a családok, de sajnos nem mindig sikerült azonnal betölteni a férőhelyet. A szülők különböző indokokkal megoldották gyermekük nappali ellátását: pl. nem ment vissza dolgozni az anya, elköltöztek, nem aktuális, alapítványi intézményben, családi napköziben helyezték el a gyermeket.

A kerületben alapellátásra jelentkezők adatai

Nevelési év	Jelentkezők száma	Elutasított gyermekek száma
2019	258	2
2017/2018	256	56
2016/2017	244	54
2015/2016	247	60
2014/2015	230	49

Bölcsődei statisztikai összesítő 2019.év

Hónap	Férőhely	Nyitvatartási napok	Lehetséges gondozási napok	Beíratott gondozási napok	Tényleges gondozási napok	Feltöltöttség %	Kihasználtság %
Január	328	22	7216	6771	5019	93,8%	69,6%
Február	328	20	6560	6224	4607	94,9%	70,2%
Március	328	20	6560	6228	4933	94,9%	75,2%
Április	328	20	6560	5903	3736	90,0%	57,0%
Május	328	22	7216	6783	5526	94,0%	76,6%
Június	328	15	4920	4759	3674	96,7%	74,7%
I. félév összesen	328	119	39032	36668	27495	93,9%	70,4%
Július	328	12,2	4002	3970	2569	99,2%	64,2%
Augusztus	328	11,4	3739,2	3896	2063	104,2%	55,2%
Szeptember	328	21	6888	4095	3522	59,5%	51,1%
Október	328	22	7216	5657	4389	78,4%	60,8%
November	328	20	6560	5499	4190	83,8%	63,9%
December	328	17	5576	4692	3118	84,1%	55,9%
II. félév összesen:	328	103,6	33980,8	27809	19851	81,8%	58,4%
2019. év összesen	328	222,6	73012,8	64477	47346	88,3%	64,8%

Feltöltöttség

Az előző évhez képest a feltöltöttség 2,6%-kal csökkent. Minden gondozási nevelési év szeptemberétől a bölcsődéket a gyermekek érdekében csak fokozatosan lehet feltölteni, mely szintén befolyásolja feltöltöttségünk és kihasználtságunk adatait.

A feltöltöttséget nagymértékben befolyásolja a korcsoporti gát, mely azt jelenti, ahol 2 év alatti gyermek van, a csoportban ott maximum 12 gyermek ellátása történhet, ahol mindenki 2 év feletti ott maximum 14 gyerek lehet. Így a csoportlétszámot is figyelembe kell venni, hiába van üres férőhely az intézményben.

A sérült gyermekek integrációja létszámcsökkentő tényező a feltöltöttség esetén, mivel statisztikai nyilvántartásban egy SNI gyermek szakmailag kettő gyermeknek számít, de statisztikában viszont egy főnek. Mind emellett törvény szabályozza az integrált csoport létszámát. (1 sérült gyermek esetén 10 fő, 2 sérült gyermek esetén 8 fő lehet a maximális csoport létszám).

Kihasznátság

A kihasználtság adata 4,6%-kal csökkent az elmúlt évhez képest, ezen kívül a statisztikai nyilvántartásunkba az alapellátás létszámába, az időszakos gyermekfelügyelet nem számítható be. Nevelési év közben az óvodába való távozás átmenetileg üressé tették az adott férőhely számát, mivel a várólistán a korcsoportnak megfelelően beilleszthető gyermek nem volt.

Szociális és normatív támogatás bölcsődénként havi lebontásban:

Időszak:	Beíratott gyermekek száma	Bölcsődei állami normatíva (100%)			SNI normatíva (150%)			Hátrányos Helyzetű (105%)			Halmozottan Hátrányos Helyzetű (110 %)		
		jogosult (fő)	nem jogosult (fő)	napok száma	jogosult (fő)	nem jogosult (fő)	napok száma	jogosult (fő)	nem jogosult (fő)	napok száma	jogosult (fő)	nem jogosult (fő)	napok száma
január	317	265	45	5652	6	0	132	1	0	22	0	0	0
február	279	240	31	4784	6	1	120	1	0	20	0	0	0
március	315	281	28	5577	6	0	120	2	0	40	0	0	0
április	313	281	24	5319	7	0	125	1	1	19	0	0	0
május	310	283	18	6194	5	2	110	2	0	44	0	0	0
június	333	304	20	4104	6	1	77	1	1	19	0	0	0
július	339	264	67	3049	6	1	67	1	0	15	0	1	0
augusztus	333	189	135	2253	6	2	64	1	1	5	0	0	0
szeptember	239	226	10	3743	1	1	16	1	0	21	0	0	0
október	274	251	20	5045	2	0	44	1	0	22	0	0	0
november	278	250	25	4916	1	1	20	1	0	20	0	0	0
december	276	246	27	4233	2	0	34	1	0	17	0	0	0
Összesítés	3606	3080	450	54869	54	9	929	14	2	264	0	0	0

TAJ alapú KENYSZI nyilvántartás

Intézményünk a napi ellátotti regisztrációs kötelezettségének maximálisan eleget tett.

Alapellátás

A feladatellátáshoz továbbra is figyelembe vették a bölcsődék számára kötelezően előírt szakmai anyagok, módszertani levelek előírásait és törekedtek ezek pontos betartására és a minőségi munka

fejlesztésére. Szakmai munkánk alapja a „Bölcsődei Nevelés - Gondozás Szakmai Szabályai” című módszertani levélben megfogalmazottak.

Feladataik végrehajtása a bölcsődei nevelés-gondozás alapelveinek figyelembevételével történtek. Ezek folyamatos változásait követték, és ezek betartására törekedtek.

A család rendszerszemléletű megközelítése

A család rendszerszemléletű megközelítése értelmében a bölcsődei nevelésben elsődleges szempont a család működésének megismerése, megértése.

A kora gyermekkori intervenció szemlélet befogadása

A kora gyermekkori intervenció magában foglal minden olyan tevékenységet, amely a kisgyermek sajátos szükségleteinek meghatározását és figyelembevételét szolgálja.

A családi nevelés elsődleges tisztelete

A bölcsődei ellátást nyújtó intézmény, szolgáltató a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteletben tartva és azokat erősítve vesz részt a gyermekek nevelésében.

A kisgyermeki személyiség tisztelete

A kisgyermek egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe

Meghatározó a kisgyermeknevelő szerepe, aki személyiségén keresztül hat a kisgyermekre és a családra.

A biztonság és a stabilitás megteremtése

A kisgyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága („saját kisgyermeknevelő”-rendszer, felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság) növeli az érzelmi biztonságot, alapul szolgál a tájékozódáshoz, a jó szokások kialakulásához

Fokozatosság megvalósítása

A fokozatosságnak a bölcsődei nevelés minden területét érintő bármely változás esetén érvényesülnie kell. A kisgyermek új helyzetekhez való fokozatos hozzászoktatása segíti alkalmazkodását, a változások elfogadását, az új dolgok, helyzetek megismerését, a szokások kialakulását.

Egyéni bánásmód érvényesítése

A bölcsődei nevelésben figyelembe kell venni a kisgyermek spontán érzésének, egyéni fejlődésének ütemét, a pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, kompetenciáját, nemzetiségi/etnikai, kulturális és vallási hovatartozását. A fejlődés ütemét mindig magához a gyermekhez viszonyítva kell megítélni.

Gondozási helyzetek kiemelt jelentősége

A gondozási helyzetek megvalósulása során a nevelésnek és a gondozásnak elválaszthatatlan egységet kell alkotnia.

A gyermeki kompetenciaképzés támogatása

A korai életévekben alapozódnak meg a kognitív, érzelmi és társas kompetenciák, ezért támogatásuk kiemelt jelentőséggel bír a bölcsődei nevelésben.

Ünnepek, rendezvények, közös programok megvalósítása

Az előző évekhez hasonlóan történtek. A Ferencvárosi Egyesített Bölcsődei Intézmények (ESZSB 65/2019.(IV.24.) sz. határozat alapján a Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzatától 350.000 Ft támogatást kapott Gyereknapi rendezvényre. Az Intézmény öt részlege között a támogatás összege egyenlően került elosztásra.

Az öt bölcsőde a **Gyermeknapokat** színesebbé, és tartalmasabbá tette az alábbi programokkal: légvárak, arcfestés, kisvonal, zenei műsor, népzenei előadás.

Különböző programjaikkal a ferencvárosi családok számára egy közösen elöltött, kellemes, és tartalmas szombat délelőttöt biztosítottak.

A gyermekek örömmel és érdeklődéssel fogadták az új programokat.

Az ünnepek előkészítését és lebonyolítását, a korábbi gyakorlatnak megfelelően, minden bölcsődében nyílt nap keretében tartották meg a családokkal együtt. Mikulás, Karácsony, Farsang, Húsvét. Rendezvényeik programjait újabb ötletekkel színesítették, minden egységben.

Rendezvényeik elősegítették a bölcsődék és a szülők mélyebb, és közvetlenebb partneri kapcsolatát.

Rendezvény helye:	Szolgáltató:	Program:
Varázskert Bölcsőde	Kinderparty Kft	ugrálóvárak, lufihajtógató bohóc, arcfestés, homokfestés
Manó-lak Bölcsőde	Honfi Imre előadóművész	népzenei előadás
Aprók háza Bölcsőde	Kinderparty Kft.	ugrálóvárak, arcfestés, homokfestés
Pöttyös Bölcsőde	Kinderparty Kft. Elektroautó Kft.	ugrálóvárak, kisvonal
Fehérholló Bölcsőde	Kinderparty Kft.	ugrálóvárak, lufihajtógató bohóc, kézműves foglalkozás

Ferencvárosi Egyesített Bölcsődei Intézmények 2019. évi rendezvényei

2019.	Aprók Háza	Varázskert	Fehérholló	Manó-Lak	Pöttyös
01.					
02.	Bölcsődei farsangi mulatozás	Bölcsődei farsangi mulatozás,	Bölcsődei farsangi mulatozás.	Bölcsődei farsangi mulatozás.	Bölcsődei farsangi mulatozás
03.	A víz világnapja			A víz világnapja	A víz világnapja
04.	Húsvét Föld Napja	Húsvét Föld Napja	Húsvét Föld Napja	Húsvéti alkotó délután Húsvét Föld Napja	Húsvét Föld Napja
05.	Gyereknap Anyák Napja	Gyereknap Anyák Napja	Anyák Napja	Majális Anyák Napja	Majális Anyák Napja
06.	Apák Napja		Gyereknap	Gyereknap Apák Napja	Gyereknap Apák Napja
07.		óvodába menő gyerekek búcsúztatója		óvodába menő gyerekek búcsúztatója	

08.	óvodába menő gyerekek búcsúztatója		óvodába menő gyerekek búcsúztatója		óvodába menő gyerekek búcsúztatója
09.	Bölcsőde kóstolgtató	Bölcsőde kóstolgtató	Bölcsőde kóstolgtató	Bölcsőde kóstolgtató	Bölcsőde kóstolgtató
10.	Tökfaragás	Tökfaragás	Tökfaragás	Tökfaragás	Zene világnapja Szüret
11.	Karácsonyi alkotó délután	Karácsonyi alkotó délután	Karácsonyi alkotó délután	Karácsonyi alkotó délután	Karácsonyi alkotó délután
12.	Mikulás Karácsonyi ünnepély	Mikulás Karácsonyi ünnepély	Mikulás Karácsonyi ünnepély	Mikulás Karácsonyi ünnepély	Mikulás Karácsonyi ünnepély

A kisgyermeknevelői dokumentáció-adminisztráció

A bölcsőde a gyermek fejlődésének segítése, a gyermekről való lehető legmagasabb színvonalú gondoskodás elősegítése érdekében dokumentációkat vezet.

A dokumentációk vezetésénél fontos szempontok: tárgyyszerűség, hitelesség, az árnyaltság.

A gyerekről vezetett dokumentációknak részét képezi a percentil táblázat, a fejlődési napló, törzslap és a családi füzet vezetése. Az ezekben található bejegyzések jellemzik, de semmiképp nem minősítik a gyermeket. A kisgyermeknevelőnek viszont sok segítséget jelentenek ahhoz, hogy a gyermek egyéniségéhez, pillanatnyi fejlettségéhez, a helyzethez igazítottan, az élményekre támaszkodva, a megerősítés, a továbblépés irányába mutatóan tudják alkalmazni.

A gyerek fejlődésének nyomon követése rendkívüli jelentőségű a vele folytatott munkában. A hatékony munka érdekében nem elég a figyelmet pusztán a jelenre, az adott pillanatra összpontosítanunk. Fontos, hogy át tekintsük a fejlődés egész folyamatát, ennek érdekében pedig szükséges időről időre dokumentálni is a gyerekek tevékenységét, viselkedését. Tudatosan figyeli a gyermek fejlődését, és a legkisebb változásokra is tud reagálni.

A kisgyermeknevelői dokumentációval folyamatosan foglalkoztunk, szűrőpróbaszerűen ellenőrzésre került a vezetett dokumentációkat. A rendszeres feljegyzések során tudatosabb odafigyelést követel a kisgyermeknevelő részéről, mely segíti a gyermek jobb megismerését, a hiányosságok észrevételét, vagy a lemaradások időben történő észlelését.

Kisgyermeknevelők által vezetett dokumentáció:

- Csoportnapló
- Gyerekekről vezetett napi jelenléti kimutatás
- Bölcsődei gyermek egészségügyi törzslapja
- Családi füzet
- Fejlődési Napló
  - ~ Családlátogatásról szóló feljegyzés
  - ~ Feljegyzés a beszoktatásról
  - ~ Napi feljegyzések, összegzések
- SNI-s gyermek fejlődéséről vezetett napi feljegyzés

Élelmezés

A dietetikus alkalmazása az étkezés korszerűsítésében, az új elvárások megfelelésében, a bölcsődékben történő jelenlétével nagy segítsége az ételmezésvezetőknek, valamint a konyhai dolgozóknak. Szakmai hozzáértésével irányítja a diétás étkezést, az étlapok megtervezésével elősegíti az egészséges táplálkozás megvalósulását. Figyelemmel kíséri a NÉBIH által előírt szabályokat és azok betarttatására törekszik.

Speciális étkezési igények 2019-ben

	Aprók Háza	Varázskert	Fehérholló	Manó-Lak	Pöttyös	összesen
tejmentes	8	6	7	9	5	35
olajosmag mentes		1				1
tojásmentes				1		1
tej-tojás mentes	2		2	2		6
hal-málnamentes		1				1
citrus mentes			1			1
citrus-banán mentes			1			1
fruktózszegény			1			1
tej-olajosmag mentes				2		2
tejmentes, hisztaminszegény				1		1
hisztaminszegény		1				1
minden mentes (extra)			1			1
tejmentes, fruktózszegény					1	1
Diétázók összesen:	10	9	13	15	6	53 fő

Összesen 53 gyermek részesült diétás étkeztetésben. A diétás ételeket minden bölcsődében a diétás szakács készíti el, és a dietetikus felügyeli.

Ellenőrzések

A nevelési év első felében Dr Hosszúné Szántó Anita belső ellenőr átfogó ellenőrzést tartott az öt bölcsőde főző konyháin. A tapasztaltakat egy értekezleten megbeszéltük, az aprók hiányosságokat pótoltuk.

Belső kontroll

Az intézmény belső kontroll rendszerét szakmai területen működteti. 2019. év során az alábbi ellenőrzésekre került sor a bölcsődékben:

Téma	Bölcsőde	Ideje
Bölcsődevezetők által vezetett napi adminisztráció a gyermekek jelenlétéről	Aprók Háza, Varázskert, Pöttyös	2019.február
Napirendek megvalósulása a csoportokban	Fehérholló, Varázskert	2019.május
HACCP ellenőrzés	Minden bölcsődében	2019.szeptember

Éves szakmai beszámolók ellenőrzése	Aprók háza, Fehérholló	2019. november
-------------------------------------	------------------------	----------------

Bölcsődéink alapfeladataikon túli szolgáltatásaik teljesítése

Az év folyamán intézményünk az alaptevékenységen túl többféle szolgáltatással segítette a kerületben élő családokat.

➤ Sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása

A Gyvt. biztosítja a sajátos nevelési igényű gyermekek számára a napközbeni ellátást, a gyermekek gondozását, nevelését, és a fejlődésükhöz szükséges különleges bánásmódot. Ez a szolgáltatás lehetővé teszi az egyenlőséget a nehéz gondokkal terhelt kisgyermeket nevelő családok számára. A bölcsőde feladata az egészséges csecsemő és kisgyermek gondozására és nevelésére vonatkozó ismereteinket felhasználva, a speciális gondoskodást igénylő gyermekek fejlődését segíteni. Kell, hogy segítse a gyermekeket abban, hogy az egészséges gyermekekkel együtt tudjon élni, játszani, szocializálódni. Az ép gyermek által nyújtott minta a fogyatékos gyermek optimális fejlődését segítheti illetve az ép gyermek egészséges személyiségfejlődését teljessé teheti. A bölcsődében a sajátos nevelési igényű gyermekek egészséges közösségbe való integrálása önmagában is fejlesztő hatással bír.

A Kerületi Pedagógiai Szakszolgálat utazó gyógypedagógusai végezték a gyermekek korai fejlesztését. A gyermekek fejlesztése továbbra is a Képesség Fejlesztő Szakértői Bizottság javaslata alapján történt.

Bölcsődéinkben összesen az elmúlt nevelési évben 8 másként fejlődő gyermeket gondoztak, neveltek.

- Pöttyös Bölcsőde: 2 hallássérült gyermek
- Aprók háza Bölcsőde: 1 down szindrómás, 1 autista és egy motoros funkciók speciális fejlődésű rendellenességű gyermek
- Varázskert Bölcsőde: 3 autista gyermek

A Fehérholló és a Manó-lak Bölcsődében nem volt sajátos nevelési igényű gyermek.

➤ Időszakos gyermekfelügyelet

Ezzel a szolgáltatással olyan szülők részére ajánljának segítséget, akik időszakosan szeretnék megoldani gyermekük felügyeletét, vagy, akik nem jogosultak bölcsődei alapellátás igénybevételére. (nem kerületi lakos, vagy nem dolgozik)

8.00-16.00 óra között szolgáltatási díj megfizetése mellett fogadják a gyermekeket az Aprók háza Bölcsődében három kisméretű csoportban, illetve a Varázskert bölcsődében egy külön csoportban.

A szolgáltatások igénybevétele orvosi igazolás nélkül történik, de a szülőnek nyilatkoznia kell a gyermek egészségi állapotáról és kötelező védőoltásairól.

A kerületben időszakos ellátásra jelentkezettek és felvettek bölcsődénkénti adatai

2019.	Jelentkezett	felvettek száma	Várólistán maradt
-------	--------------	-----------------	-------------------

Varázskert IX/1.	13	13	0
Aprók háza IX/4.	26	21	2
Összesen:	58	36	22

15/1998. (IV. 30.) NM rendelet 44. § (3) „Az időszakos gyermekfelügyelet a gyermek számára a szülő (gondozó) által igényelt alkalommal és időtartamban, az e célra kialakított csoportban vagy a normál bölcsődei csoport üres férőhelyein nyújtható szolgáltatás.”

➤ Só szoba használat

Aprók háza, Varázskert és a Pöttyös Bölcsődében van só szoba kialakítva így már három intézményünkben van lehetőség a gyermekeknek a terápia igénybevételére. Az alapellátásban a só szoba rendszeres napirendbe épített használatát tovább folyik.

A szolgáltatás iránti igény folyamatos, a téli időszakban preventív hatása megmutatkozik a megbetegedések csökkenésében.

Továbbra is lehetőséget kínálnak a kerület területén található, a bölcsődékbe járó gyermekek számára a délutáni órában, a szülők felügyelete mellett, a szoba kúraszerű használatára.

- Pöttyös Bölcsődében októbertől április végéig minden csoport heti két alkalommal használta a só szobát. Három család vette igénybe külsős bölcsődéből a szolgáltatást.
- Aprók háza Bölcsőde: A kisgyermeknevelők előre elkészített beosztás szerint heti 2-3 alkalommal használják a só szobát.
- Varázskert Bölcsőde: október 1.-től a csoportok átlagosan heti 2 alkalommal használták a só szobát. A délutáni időben előzetes bejelentkezés után biztosítottuk a só szoba használatát szülővel együtt.

Engedélyeztetési dokumentumok

Az Egyesített intézmény működésének alap dokumentuma az alapító okirat, 2018 októberében lett módosítva. Új működési engedélyeztetési eljárás nem történt. Módosításra nem került az SZMSZ.

Működésünk alapfeltételei a fenti dokumentumok, valamint a belső szabályzataink alapján valósultak meg.

Tárgyi feltételek

Működési feltételek közé tartozik az épületek állapotának javítása, a tárgyi feltételek és a humánerőforrások biztosítása.

Több telephelyen továbbra is elkerülhetetlen azok felújítása és nagyobb mértékű karbantartása, nagyobb ipari eszközök beszerzése. A magasabb szintű szakmai munkához a

működési feltételek biztosítása a régi intézményekben lassú ütemben fejlődő tendenciát mutat.

Felügyeleti szerv által végzett beruházás 2019. évben

Pöttyös Bölcsőde

- Külső szigetelés, vakolat
- Ereszcsatorna cseréje
- Teraszok felújítása
- Riasztó és tűzvédelmi rendszer kiépítése

Fehérholló Bölcsőde

- A teljes játszóudvar felújítása

Aprók háza Bölcsőde

- Az első udvar műfüves borítása
- Új bejárati kapu építése
- Riasztó és tűzvédelmi rendszer kiépítése

Varázskert és a Manó-lak Bölcsődében nem történt felújítás.

Karbantartás

A karbantartási munkálatokat a Ferencvárosi Intézményüzemeltetési Központ folyamatosan végzi bölcsődéinkben. Ezáltal biztosítva a részlegek folyamatos működését (villanszerelés, dugulás elhárítás, vízvezeték javítások stb.).

Tárgyi eszköz beszerzés

Az intézményben a tárgyi eszközök beszerzése területén fokozott növekedés tapasztalható. Az intézmény minden lehetőséget megtett, hogy a gyermekek egészséges nevelési körülményeit javítsa.

A következő tárgyi eszközök beszerzése történt meg az év folyamán:

- Ipari sütő, gáztűzhely
- Hűtők, fagyasztók
- Konyhabútor
- Konyhai gépek beszerzése
- Függönyök, szőnyegek
- Gyermek ágyneműk
- Törölközők, abroszok
- Szobai játékok
- Udvari játékok
- Porszívók

- Gyermek étkezészetek
- Varrógép
- Kreatív eszközök

Humánerőforrás

A státuszok száma: 114,5 következő megosztásban: 74,5 fő szakmai és 40 fő technikai személyzet.

A személyi feltételek változásának alakulása 2019. évben

	Aprók Háza	Varázskert	Fehérholló	Manó-Lak	Pöttyös
belépő	9	14	7	6	7
kilépő	9	14	4	5	4
nyugdíjazás	2	3	3	1	1
Gyed-Gyes	2	1	1	2	1

Szakképzés – Képzés

2019-ban főiskolai tanulmányokat folytató kisgyermeknevelők

Név	Főiskola megnevezése	Munkahely
Hattyasi Angéla	Pécsi Tudomány Egyetem	Manó.Lak IX/14. Bölcsőde
Mandics Bettina	Szent István Egyetem Alkalmazott Bölcsészeti és Pedagógiai Kar Csecsemő- és kisgyermeknevelő Szak- Jászberény	Aprók Háza IX/4. Bölcsőde
Hagymási Boglárka	Eszterházi Károly Főiskola Sárospatak Csecsemő- és Kisgyermeknevelő Szak	Manó-lak IX/4. Bölcsőde

Továbbképzés

A fejlődés érdekében minden lehetőséget megragadunk a képzésekre, állami, kerületi, házi és önképzés keretében.

A házi továbbképzések a részlegek szakmai programjaik szerint ütemezve történtek.

Gyakornokaink 2019. évben

2019-ben az intézmény gyakornoki programjában 3 fő vett részt, mentoraik segítségével. Az év folyamán 3 fő sikeres gyakornoki vizsgát tett. Egy pedagógus minősítő vizsgázott sikeresen. Ez mindenkinek nehéz feladat volt, mivel ez volt az első pedagógus minősítés.

ELTE gyakorló területi feladataink

Az ELTE Óvónő képző tanszéke, csecsemő és kisgyermek nevelő karának több éve gyakorlati területe az intézmény. Ez az intézményben folyó munka szakmai elismertségét jelenti. Ezen kívül OKJ-s képzéseknek is gyakorlati terepet biztosítottunk.

- Kanizsai Dorottya Katolikus Gimnázium, Egészségügyi Szakközépiskola
- Bókay János Szakgimnázium
- Raoul Wallenberg Szakgimnázium és Szakközépiskola
- Semmelweis Ignác Szakképző Iskola
- META-Don Bosco Szakgimnázium

Pályázatok

Kerületi Önkormányzat által kiírt pályázat

A gazdálkodás hatékonysága, valamint a bölcsődék udvarának szépítése miatt pályázatot nyújtott be az intézmény a tagbölcsődék számára. „Intézményi Zöldprogram és környezettudatos nevelés Ferencváros oktatási, nevelési intézményeiben 2019” címmel 655 080.-Ft.-ot nyert Intézményünk, melynek célja a Manó-lak Bölcsőde udvarán lévő két homokozó fölé napvédő szerkezet kialakítása (napvitorla) a gyermekek egészségvédelme érdekében. A többi bölcsőde akváriumot, szelektív hulladékgyűjtőt kapott.

Az intézmény kapcsolatrendszere

➤ Szülői Fórum

Továbbra is minden részlegben működik a Szülői Fórum, a részleg szakmai programját írásban véleményezték. A gyermekek felvételével kapcsolatban, bizottságban részt vettek. Véleményüket figyelembe véve segítették döntéseket. A bölcsődék a Szülői Fórum üléseit évente kétszer, illetve szükség szerint tartják.

➤ Óvoda

Áprilisban a Kerekerdő óvodában egyeztető értekezleten vett részt intézményünk az óvodavezetőkkel illetve Szilágyi Imre irodavezetővel.

➤ Védőnői Szolgálat

A részlegvezetők már évek óta a megfelelő munka kapcsolatokat alakítottak ki védőnőkkel, ez tovább folytatódott. A bölcsődei felvételek elbírálásához továbbra is segítséget nyújtottak a

rászorultság megítélésében a bölcsődébe felvenni kívánt gyermekek esetén. Több esetben felvételi kérelmet javaslatukkal támogatták. A kapcsolattartás főleg telefonon történik.

➤ Feszgyi

A Gyermekjóléti Szolgálattal a kapcsolattartás szükséges esetekben valósul meg, bölcsődevezetők esetkonferencián is vettek részt. Az éves Gyermekvédelmi Tanácskozáson a részlegvezetők és az intézményvezető részt vett. A gyermekfelvételek elbírása esetén egyeztetés történt a családgondozókkal a rászorultság elbírálásának megállapítása érdekében.

Védelembe vett gyermekünk nem volt.

Hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma: 2

6. A jövőre vonatkozó javaslatok

A törvényben előírt szolgáltatások biztosítva vannak, így a jövőben az ellátási igények változását kell követni és figyelemmel kísérni.

További feladat a szakmai munka fejlesztése, és a gyermekek részére nyújtott programok körének szélesítése, az intézmények dolgozóinak továbbképzésekben való részvétele, valamint fontos feladat az intézmények informatikai rendszerének kiépítése, korszerűsítése, bővítése.

A bűnmegelőzésre vonatkozó intézkedések megvalósítása érdekében szükséges a közterületi-felügyelet kiszélesítése, térfelügyelő rendszerek bővítése és üzemeltetése.

7. Bűnmegelőzés

A büntetés egyfajta általános visszatartó hatást gyakorol a társadalom tagjaira, és ezt a hatást értjük a generális prevenció alatt, amelyet elsődleges megelőzésnek is nevezhetünk. Megvalósítandó feladatok között szerepel például „a bűnüldöző szervek reakcióképességének fokozása, a bűnelkövetés kockázatának növelése, a büntető igazságszolgáltatás időszerűségének javítása, vagy a büntetés elkerülhetlenségének biztosítása”. Olvashatjuk Borbíró Andrea írásában.

A bűnmegelőzés a közbiztonság egyik alappillére. Az önkormányzat eszközrendszerét tekintve elsődlegesen jogalkotói tevékenységében, a szituatív bűnmegelőzés elemeit figyelembe véve várospolitikai irányok kijelölésében, a prevenciós politika képviselésében, a részt vevő aktorokkal történő együttműködés szoros kialakításában, valamint önmagához mérten ezen feladatok anyagi, technikai támogatásában tud hatékonyan hozzájárulni a kerület közbiztonságának javításához.

A generális prevenció pozitív oldala a jogkövető hajlandóság növelése, negatív oldala pedig a büntetéstől való félelem. Ez a két oldal párhuzamosan valósítja meg az általános visszatartást. Általános elrettentés alatt a büntetéssel, bűncselekmény következményeivel való fenyegetést értjük. Egészen a 18. századig, Beccaria és Jeremy Bentham munkásságáig nyúlnak vissza elméleti gyökerei.

Speciális prevenció A speciális prevenció a harmadlagos megelőzés területére tartozik, és a bűnisméltés megakadályozását jelenti. A generális prevenciónál beszélhetünk általános

elrettentésről, a speciális prevenciónál pedig speciális elrettentésről ejthetünk szót. Lényege, hogy a büntetés letöltése alatt átélt szenvedés visszatartja az elítéltet, az újbóli bűnelkövetés lehetőségétől. A speciális prevenció kapcsán az ún. „short, sharp shock” elvet említeném meg, amelyet 1980-ban vezettek be Nagy-Britanniában. Ezt az elvet a fiatalkorúakra alkalmazták, aminek következtében a rövid, de sokszerű szabadságvesztés kiszabása hordoz annyi elrettentő erőt, amely visszatartja a fiatalt a további bűnelkövetéstől. A módszer tekintetében sok eltérő vélemény született. A kutatások eredményei szerint a „sokkoló büntetés” nem csökkenti, hanem növeli az újbóli bűnelkövetés valószínűségét.

A bűnmegelőzés körében tehető lépések három csoportra oszthatóak:

1. szituatív bűnmegelőzés eszközök: nem kívánnak kormányzati beavatkozást, helyi szinten megvalósíthatóak („bűnre csábító” alkalmak számát csökkentik: pl. közterületek kivilágítása, középületek, parkok őrzése),
2. a bűnelkövetőkre irányuló eszközök, amelyek a bűnelkövetővé, vagy a bűnismétlővé válás veszélyét csökkentik,
3. a sértettre irányuló eszközök, amelyek a potenciális, vagy a már bűncselekmény sértettjévé vált személyeket érintik (pl. vagyonvédelmi eszközök használata).

Fentieknek megfelelően a bűnmegelőzés gyakorlatának súlypontjai az alábbiak:

1. a bűnelkövetővé válás megelőzésére szolgáló eszközök,
2. a szituációs bűnmegelőzés eszközei,
3. a közösségi bűnmegelőzés eszközei.

Lényeges kérdés, hogy a bűnmegelőzési tevékenységekben miként válik el az állami, önkormányzati és közösségi feladat- és felelősségvállalás.

Az Önkormányzat részt vesz a lakosok környezetének biztonságosabbá tételében. Ilyen lehet többek között a jogalkotási, szervezési tevékenység (helyi szintű jogszabályok: köztisztaság, lakókörnyezet tervezés), a prevenciók politika képviselője, valamint az anyagi-technikai eszközök, háttér biztosítása.

Az Önkormányzat az állam és a közösség között helyezkedik el a bűnmegelőzésben való feladatvállalási kötelezettségében. Főként a koordinációban és a háttérelmek biztosításában tudja segíteni az együttműködést, hogy a területben élők ténylegesen közösségnek érezzék lakóhelyüket, és minél szélesebb körben akarjanak és tudjanak tenni a közvetlen és a közvetett biztonságukért. Elérendő a lakosság figyelmének felkeltése az értékóvás igényére.

Alapfeladatai ellátásának módja eleve meghatározó a bűnmegelőzés szempontjából. Két nyilvánvaló példa erre:

- az oktatás és
- az ifjúságvédelem szerepe.

A fiatalok tanulási esélyeit a család anyagi helyzete, szülők iskolázottsága, lakóhely oktatási kínálata alapvetően meghatározzák.

Mindebből kitűnik, hogy a bűnözés megelőzésének alapja az oktatási rendszerben található: a hátrányos helyzetű, leszakadó tanulók problémáinak megfelelő kezelésében, illetve az iskolarendszerekből kimaradók integrálásának lehetőségeiben.

A bűnelkövetés megelőzésében a gyermekvédelem és családvédelem kiemelkedő szerepe vitathatatlan, hiszen a deprivált családi háttér és a deviáns magatartás közötti komplex kapcsolat összetevőinek mindegyikére reagálni kell. A mai modernkori polgári demokráciában az intézményes nevelés, valamint a megváltozott társadalmi viszonyok következtében a szociális szféra, a civil szervezetek szerepe egyre hangsúlyosabb.

A fiatalok bűnelkövetővé és áldozattá válásának megelőzésében jelentős szerepe van a családnak, a gyermek- és ifjúságvédelemnek, az egyházaknak, valamint az önkormányzat intézményrendszerének és a rendőrségnek is.

Az áldozattá válás megelőzésének érdekében fontos feladat vagyonsvédelmi előadások tartása, az alapvető biztonsági intézkedések bennük való tudatosítása, valamint közlekedésbiztonsági elméleti és gyakorlati képzések tartása, akár egy-egy osztályfőnöki óra keretén belül.

Nagy szerepet játszik a csellengés és az utcai vandalizmus visszaszorításában a közösségi terek kialakítása. Ezeken a helyszíneken számos szabadidős programot, prevenciós előadást, felvilágosító kampányt lehet szervezni.

Az Önkormányzatnak elsősorban a hatékony együttműködés keretében a megelőzésre kell hangsúlyt fektetnie. Olyan egészségnevelő programok készítése és működtetése szükséges, melyek elősegítik a gyermekek értelmes szabadidejének eltöltését, valamint ösztönzőleg hatnak tanulmányi eredményeik javítására is.

A Ferencvárosi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum (KEF) Budapest Főváros IX. kerületének együttműködési rendszere, a legális és illegális drogokkal (kábitószerekkel) összefüggő problémák megelőzésének, valamint szakszerű holisztikus, mentálhigiénés szemléletű kezelésének legfontosabb fóruma. A KEF igyekszik összhangot teremteni a – mentálhigiénével, drog-prevencióval foglalkozó, ill. a kábítószer és szenvedély-problémákat kezelő szervezetek, intézmények munkájában, és ezzel összefüggésben a különböző szakmai és módszertani szemléletmódok harmonizálására törekszik. A KEF prevenciós szemlélete az egészség megőrzésére, az egészség-tudatos magatartás kialakítására, a negatív minták elutasítására, a már kialakult kábítószer-fogyatás ártalmainak csökkentésére, további súlyosbodásának megelőzésére irányul.

A hatékony bűnmegelőzés egyik sarkalatos pontja a lakosság tájékoztatásának folyamatos szervezése, javítása. A helyi sajtóösszegek, valamint az időszakok (téli,- nyári felkészítés, tanácsok) figyelembevételével készített tájékoztatási ütemterv segítségével átláthatóbb és összeszedettebb Ferencváros polgárainak megszólítása. Egységes kommunikációval az együttműködő szervek/szervezetek nagyobb mértékben képesek tájékoztató anyagok által elérni a lakosságot, hiszen rendezvényeiken az adott témát érintően tudják a tájékoztatókat kihelyezni. (Ferencváros honlapja, a Ferencváros Újság, 9TV, valamint az ügyfélszolgálatok, önkormányzati épületek, iskolák recepciói, faliújságok)

A lakossági tájékoztatás közbiztonságot érintő feladataiban a koordinátor szerepét a Ferencvárosi Bűnmegelőzési Centrum (röviden: FBC) irodája láthatja el.

8. Civil szervezetek részvétele

Budapest Főváros IX. kerület Ferencváros Önkormányzata minden esetben igyekszik azon törvényi kötelezettségeinek eleget tenni, amely a lakosainak szociális biztonságát erősíti.

Így születtek meg a szociális törvény és a gyermekvédelmi törvény alapján a személyes gondoskodást nyújtó átmeneti ellátást biztosító ellátási szerződések.

Finanszírozásukat akkor is kötelezően fenntartja önkormányzatunk, ha azon a férőhelyen pl. nem történik egész évben ellátás (tehát visszafizetési garanciát nem tartalmaznak a szerződések).

A kerületben több családi napközi is működik, hozzájárulva ezzel a gyermekek napközbeni ellátásához.

A Ferencvárosban működő bölcsődei, óvodai és iskolai alapítványok nagyon sokat tesznek a kerületben élő gyermekek szociális helyzetének javításáért, testi és szellemi fejlődésükért. Az intézmények mellett működő alapítványokat kérelmükre az önkormányzat eddig is támogatta.

Az önkormányzat kiterjedt kapcsolatot tart fenn a civil szervezetekkel (anyagi támogatások, pályázatok, kedvezményes helyiségbérlet, együttműködési-, támogatási-, ellátási szerződések).

Ezek a szervezetek továbbra is inkább a szabadidős programokban, szociális szolgáltatásokkal, ellátásokkal nyújtanak segítséget.

Budapest, 2020. 05. 11.